

PLANTÆ PETALODEÆ.

CLASSIS VIII.

POLYSTEMONES (a).

C Lassis ista multos naturales ordines comprehendit. Ei nomen est a Staminum numero, qui petalorum numerum ter, quater, demum septuagesies quinque superat. Omnibus flores sunt polypetali, paucis difformes.

I. VASCULIFERÆ.

His unicum feminum est conceptaculum, in cujus uno, pluribusve loculis femina continentur. Petala præterea rosaceo more in circulum disposita sunt.

I. ASCYROIDEÆ.

TILIA (b) TOURNEFORT. t. 381. LINN. gener. n. 660.

Calyx coloratus, deciduus, ejus foliola firmula, cava, ovata, obtusa, quina (c). Petala totidem elliptica (d). Stamina circa fructus basin, quasi triginta (e). Fructus ovatus (f), si perfectus fuerit pentaspermus (g), ut etiam sex femina maturasse visus sit: plerumque vero eorum feminum aliqua abortant (h), & sæpe unicum (i) maturatur. Americana species habet nectaria quinque (k).

1030. TILIA foliis cordato lanceolatis, spongiolis ad nervorum folii angulos sessilibus.

α Varietas foliis amplioribus mollioribus, subhirsutis, *Sativa*.

Tiliæ spectacle de la Nature II. p. 461.

Tilia BLAKWELL t. 469.

Tilia vulgaris platyphyllos J. B. I. P. II. p. 133.

& *Tilia maximo folio* EJUSDEM ibid. p. 137.

Tilia foliis molliter hirsutis, viminibus rubris, fructu tetragono RAI *Synops* P. III. p. 473. (tetraspermo).

β Folio exiguo, glabro, firmulo, *sylvatica*.

Tilia sylvestris TRAG. p. 1111.

Tilia Tiocensis foliis glabris, sed majoribus J. B. I. c. p. 137.

Tilia Bohemica foliis minoribus glabris, fructu oblongo, utrinque articulo, minime costulato (monosperma) MICHELI apud GILLI hort. Pisan. t. 49. p. 165.

& *Tilia Ulmi folio, semine hexagono* MÉRRET & c. (hexasperma).

α β *Tilia floribus nectario destitutis* LINN. p. 733.

Varietas α circa *König* & in monte *Muteto*. Fructu pentacocco circa *Aquilejiam* legi. Varietas β in sylvis nostris, quam borealibus, rarior. *A la Combe de Beaufond* GAGNEBIN.

Ex procerissimis arboribus, non tamen longævissimis. Nostræ enim in altissimo illo pensili horto ante templum majus constructæ, circa annum 1410. decrepitæ erant anno 1720 excavatæ, etsi frondebant hætenus, & 36. pedum erant ambitu. Ob gratam umbram antiqui Germani ad templa & in foris eam arborem colebant, ut celebratæ (l) *Tiliæ* passim supersint: nunc parum posterorum studiosi, *Hippocastanum* præferimus, sub cujus umbra confideat, qui plantavit.

Folia

(a) Staminosi flores JUNG. c. 22.

(b) *Tilia* femina crassior, materie candida, foliorum, & corticis, succo dulci, fructu nulli bruto eduli. Hujus Philyræ fuit membranæ inter corticem & lignum PLIN. L. XVI. c. 14. Eneries *tiliæ* (ϰουρνε) fronde vaticinantur HERODOTUS IV. p. 242. Philyra est *Tilia* J. B. contra COENARUM.

(c) TOURNEFORT. D.

(d) A. B.

(e) A.

(f) E. F. *Quinquevalvis* LINN.

(g) CONF. TOURNEFORT.

(h) Duo pingit TOURNEFORT.

(i) LINN.

(k) KALM. *berättelse*. p. 5.

(l) *Brest. Saml. & c.* In Insula Co *Tilia* est, sub qua 1500. homines steterunt MYLLER. *Iter. Palest.* p. 322.

Folia prima laciniata, reliqua cordata, mucrone longiori, ferrata, dentibus aristatis, nervis subtus villosis, cum fulvis ad nervorum (*m*) divisiones spongiolis. Hæc sterilia. Sed alia florifera folia, seu stipulæ, petiolo suo nascuntur (*n*) ex nervo foliorum sterilium, nervosa ipsa, caduca, elliptica, & ligulata. Medius eorum nervus solet aut unum triflorum petiolum, aut tres petiolos trifloros edere, aut unum novem florum. Flos albidus, grati odoris.

Undique utilis est. Flores placent apibus, ut ex Tiliis in Polonia frequentibus (*o*) eximum mel parent, cujus melicratum (Liepiz) pretium habet. Odorata particula aquam dant subacidam, blande odoram, quæ medicamentorum cephalicorum frequens vehiculum est. Sic spiritus per fermentationem paratus, qui aromaticis plantis pro menstruo est. Extractam florum gummosum, mucilaginem est & subfalsum, spirituosum amarius, & stypticum (*p*). Dant etiam falem volatilem siccum. Aquam, ut ex Betula, de terebrata arbore in Prussia educunt (*q*). Folia blanda, viscosa, cataplasma dant ad inflammationes, ad tenesimum utile. Fructus dulces, aliquantum adstringentes, ad dysenteriam laudantur.

Lignum album, leve, ad opera torneatorum, adque scriinia minora, eorumque divisiones utile (*q**). In Belgio lignum deterius (*r*) est. Ex cortice Tilie vincula ad firmandas vites fiunt, deinde telæ rudes, ad merces tuendas (*s*). Etiam funes ex macerato cortice fabriunt (*t*).

CISTUS (*a*) LINN. n. 673.

CISTUS TOURNEFORT. t. 136.

& HELIANTHEMUM TOURNEFORT. t. 128.

Calycis tria folia (*b*) ex ovatis lanceolata, cava, venosa, quibus duo (*c*) minora folia accedunt. Petala quinque (*d*) rotunda, tenera, flaccida, expansa. Stamina numerosissima, longis filamentis. Fructus in Cistis multilocularis, quinque ad 10. loculorum (*e*): in Helianthemo TOURNEF. triangularis (*f*), trivalvis (*g*), unilocularis, tribus receptaculis (*h*), ad quæ numerosa femina. Tuba simplex, sine globo (*i*).

* 1031. CISTUS fruticosus, foliis petiolatis, ovatis, rugosis, ferratis.

Cistus femina CLUS. hisp. p. 140. 141. bene.

Cistus femina, salvie folio C. B.

Cistus arboreus exstipulatus, foliis ovatis, petiolatis, utrinque hirsutis LINN. I. p. 738.

Cavenna in rupibus, & circa Ripam.

Frutex humilis, cortice puniceo, hirsuto. Rami, folia, & flores, per paria opponuntur. Folia ovata, rugosa, superne hirsuta, inferne pene incana, subtiliter ferrata (*a*), fere *Salviae*. Petioli floriferi, præter duo parva folia, nudi, prælongi, quatuor unciarum, & ultra. Calycis foliola tria exteriora, duo interiora fere æqualia. Flos flavus in nostris, & in Hispania, alias albus, ut in Gallia (*b*).

Vis styptica.

1032. CISTUS foliis duris, confertis, linearibus, petiolis unifloris, calicibus glabris.

Chamaecistus l. angustifolius CLUS. Pannon. p. 59.

Herba fumana BARTHOL. miscell. med. p. 93. *Aff. Hafn.* III. obs. 63. *Gal. di Minerv.* VI. p. 61.

Cistus

(*m*) SEBA thesaur. I. t. 5. f. 4.

(*n*) DU HAMEL arbres II. p. 333.

(*o*) Et Lichuania NEUMAN edit. ZIMMERMAN p. 940.

(*p*) CARTHEUZER. mater. medic. II. p. 466.

(*q*) FISCHER von der Natur n. 664.

(*q**) DU HAMEL arbr. p. 334.

(*r*) IDEM exploitat. II. p. 538.

(*s*) DES SERRES du PRADEL. p. 594.

(*t*) DU HAMEL arbres. I. c.

(*a*) *Cistus ramosus* frutex non procerus, foliosus, foliis rotundis, acutis, hirsutis. Flos masculo, ut puniceæ, femineæ, albus: vis adstringens DIOSCORID. I. c. 109.

Panaces Chironium folio amaraci simili; flore aureo DIOSCORID. L. III. c. 50. Addit THEOPHRASTUS L. IX. c. 12. folia Lapathi esse. Sic PLINIVS L. XXV. c. 13. Id putatur esse Helianthemum.

(*b*) TOURNEFORT, t. 128. C. t. 136.

(*c*) Tria non bene TOURNEFORT t. 128. C. t. 136.

(*d*) T. 128. 136. A. B.

(*e*) Decem loculi t. 136. H. Quinque J.

(*f*) D.

(*g*) F.

(*h*) F.

(*i*) t. 136. D.

(*a*) CLUS. integra.

(*b*) IDEM.

Cistus minor, brevi vermiculatoque folio Hispanicus BARRELIER ic. 286.

Cistus &c. LINN. Oelanska resa p. 177.

Cistus suffruticosus, procumbens, exstipulatus, foliis alternis, linearibus, marginis scabris, pedunculis unifloris LINN. p. 740.

Locis calidis & lapidosis vulgaris. Circa Montcharan, Fontaney, Tombey, Bex, Ivorne, Bonneville. Genevæ circa Champé.

Fruticulus humilis, lignosus tamen, sensu subrectus, ramosus, pedalis. Radix prædura reptans. Folia crassa, carinata, sicca, alterna, sæpe in unum latus coniecta, & curva, minute punctata. Flores in petiolis unifloris, cernuis, brevibus. Calyx conicus, glaber, aut leviter hirsutus, foliis accessoriis longis, lanceolatis, venis purpureis amat variari. Petala sulfurea, exigua, raro expansa, calyce majora. Tuba de more globoso apice. Fructus trilocularis (c), manifestis septis divisus. In hoc Helianthemo autumnali tempore multas plantas totas rosis foliosis tectas vidi, alieno quodam Sedi habitu, ut aliam stirpem esse putares.

Elatiorem Cistum, cætera similem, Cl. FABRICIUS (d) separat & LINNÆUS (e).

1033. CISTUS foliis conjugatis, ellipticis, hirsutis, integerrimis, petiolis unifloris, subhirsutis.

Icon GESNERI lignea 143.

Hysopus campestris TRAG. p. 221.

Flos solis, seu *Panaces Chirimum* MATTHIOL. p. 744. CAMERAR. Epit. p. 501. cum caractere.

Helianthemum Germanicum TABERNEMONT. p. 1062.

Chamaecistus vulgaris, flore luteo LOESEL. ic. p. 43. ic. 8.

Cistus suffruticosus, procumbens, stipulis lanceolatis, foliis oblongis, revolutis, subpilosis LINN. Spec. I. p. 744.

OEDER. For. Danic. ic. 101.

β Flore pleno SCHEUCHZER Bresl. Saml. ann. 1726. m. Jul.

γ Foliis latioribus, in Gemnio a nobis lecta, SEGVIER. Suppl. p. 193. t. 6. f. 1.

An *Helianthemum venetum erectum*, elatius & fere glabrum, foliis oblongis, atroviridibus, quasi lucidis, flore luteo minori MICHELI hort. Flor. p. 48. t. 6.

Vulgo ad viarum oras.

Cauliculi decumbentes, pedales, ex radice ramosi, geniculati. Folia conjugata, petiolata, elliptica, aut longo & obtuso acumine, aut brevia lata, & ovata, sicca, subhirsuta, aliquando tota hirta. In foliorum alis duo folia minora, angusta, initia novi rami. Calyces lineati, duobus foliolis accessoriis perexiguis. Flores patuli, splendentes, aurei, petalis angustatis, subrotundis, in petiolis brevibus, unifloris, numerosis, in plantæ summitate confertis. Nutant, antequam explacentur. Fructus unilocularis, cum septorum levibus vestigiis.

1034. CISTUS caulibus duris, procumbentibus, foliis subhirsutis, ellipticis, conjugatis, petiolis unifloris, confertis, calycibus tomentosis.

Chamaecistus serpyllifolius CLUS Pannon. p. 62. 63. non vero JACQUIN. obs. n. 45.

Chamaecistus serpylli folio nigricante & hirsuto, flore aureo & odorato J. B. II. p. 17. add. SCHEUCHZER It. VII. p. 503. An SEGVIER Suppl. p. 195. t. 6. f. 2. folio valde rotundo.

Non est *Cistus suffruticosus*, stipulatus, foliis oblongis, calycibus levibus LINN. p. 743.

An *Cistus serpyllifolius* CRANZ p. 70 t. 6. f. 3 ?

In omnibus Alpibus & montanis altioribus. Im Sifgati (a).

A præcedente Cisto modice differt. Minor est, vix dodrantalis, radicibus lignosis, ramosis, caulibus lignosis, ramosis, prostratis. Rami vetusti lignei, novi molles, lanuginosi. Folia conjugata, inferiora elliptica; superiora ovata, juniora tota hirsuta, per ætatem calva & laurina, non perinde minoribus foliis comitata, neque subrus alba. Flores in petiolis unifloris per summam plantam, ut in prioribus, dispositi, subumbellati. Calyx sericeo villo tectus: minoribus foliolis oblongis, perangustis, ægre apparentibus. Flos minor, luteus, femuncialis, & fructus, ut in vulgari.

Annon

(c) Sexlocularis CRANZ.

(d) Hort. Heinst. II. p. 196. 197.

(e) Spec. p. 739.

(a) Basler Merkwürd.

Annon etiam *Cistus alpestris* CRANZ p. 73. t. VI. f. 1.?

An *Cistus Oelandicus* LINN. *ölandsk. ref.* p. 66. 71. *Flor. Suec.* n. 473. Huc refert Cl. GERARD. p. 397. & GOUAN p. 263. Negat LINNÆUS, cum glaber sit: sed calvescere adnotavi.

1035. CISTUS caulibus duris, procumbentibus, foliis ellipticis, hirsutis, inferne tomentosis, petiolis confertis, unifloris, calycibus tomentosis.

Helianthemum alpinum, folio *Pilosella minoris Fuchsii* J. B. II. p. 18. RAI *synlog. exter.* p. 101. SEGUIER *Suppl.* p. 196.

An *Cistus oleæ folio villosus*, *Italicus* BARRELIER *ic.* 365.?

Cistus suffruticosus, *exstipulatus*, foliis oppositis, oblongis, petiolatis, planis, subtus incanis.

In montosis Juræ, *la dent de Vaulion*, *Dolaz*, *Falconario*, *Tbuiri*. RAJUS in *Salevas*.

An *haut de la Charrière neuve du côté du droit de Renan*; à *Pertuis* GAGNEBIN.

Habitus idem, durus, fruticosus, ramosus, nodosus. Folia ex ellipticis brevius acuminata, ad caulem pauca & exigua, ad terram conferta, hinc viridia cum longiusculis pilis, ut in *Pilosella* solent; inde pene tomento albicantia. Flores in petiolis brevibus, tomentosis, confertis, exigui, flavi; omnia ut in vulgari specie. Calyx tomentosus, ut in priori.

In catalogo SCHEUCHZERI M. S. duo alia *Helianthema* reperiuntur, folio *sampsi-*
chi, capitulis valde hirsutis J. B. & *alpinum myrtifolium hirsutum*, quorum neutrum mihi notum est.

* 1036. CISTUS foliis crassii, tomentosis, ellipticis, linea exaratis.

Helianthemum montanum Polii folio incano, flore candido Hort. *Elbham.* t. 145.

Cistus humilis H. CLUS. *hisp.* p. 152.

Cistus humilis alpinus durior, Polii nostratis flore candicante PLUKNET. p. 107. t. 23. f. 6.

Conf. GERARD. p. 396.

Circa *Leucam* absque flore reperi, certam tamen civem. Etiam inter plantas montis *Pilati* est, a M. CAPPELER lectus, cum nomine *H. Saxatilis*, foliis & caulibus incanis, floribus albis MENZEL *pugill.* t. 8.

Radix lignosa maxima, multicaulis. Caules lignosi, prostrati, foliosi: folia tota tomento albo obducta, inferne magis albida, oris contractis, nervo inferne emittente. Florentem non legi, sed ex Gallia & Italia habui, caule pedali, tomentoso, floribus rarioribus in petiolis unifloris, magnis albisque, calycis foliis lineatis, minoribus, perangustis, fructu tomentoso.

HYPERICUM (a). TOURNEF. t. 131. LINN. n. 902.

Calyx expansus, profundissime quinquefidus (b). Petala quinque patula, elliptica (c). Stamina (c*) quamplurima (d), filamentis longis, latiusculis, in nostris ægre connata. Fructus conicus (e), in nostris trilocularis (f), polyspermos, in aliis quinquelocularis. Tubæ tres in nostris.

perforatum

1037. HYPERICUM caule terete, alato, ramosissimo, foliis ovatis, perforatis.

Hypericum BLAKWELL. t. 15.

Hypericon DODON. p. 76.

Hypericum floribus trigynis, caule ancipiti, foliis obtusis, pellucide punctatis LINN. II. p. 1105.

β Foliis latioribus, in subalpinis, inque montanis.

γ Guttis sanguineis BOCCONE *mus di piant.* p. 25. t. 11.

δ *Hypericum alpinum humilius*, magno flore punctato Ferdinandi BASSI *Comm. Acad. Bonon.* T. IV. p. 293. 294. t. 3.

An *Hypericum maculatum* CRANZ p. 65 Foliorum ora sericea, sed negat ei puncta esse pellucida.

Nihil frequentius in agris, sylvis parum frondosis, arvis requietis.

Caulis quidem teres, sed duabus alis eminentibus punctatis percursus. Folia (& rami), ut in plantis verticillatis conjugata & cruciata, varia illa, sed perpetuo quasi

(a) *Hypericum* frutice furculoso, rubescente, dorantali, folio ovato, flore luteo, Leucoji simili, qui digitis adtritum sanguineum succum fundit. Siliqua subhirsuta, in rotundo oblonga, femine intus nigro racemoso DIOSCORID. III. c. 153. Videtur nostrum, ut recte MATTHIOLUS p. 45. Neque ei albus flos, ut ait BRASSAVOLA *exam.* p. 222. sed *modice* tribuitur.

(b) TOURNEFORT C.

(c) A.

(c*) GREW t. 57.

(d) TOURNEF. A.

(e) E.

(f) G.

quasi perforata, numerosis nempe pallidis vesiculis (g) punctata, per oram vero punctis nigris adspersa: summi rami nigris glandulis ornati. Flores in umbellas, quæ ramos terminant. Calyx non maculatus. Petala flava, parte extrema nigris punctis adspersa, ut alias etiam margo punctatus sit, alias univèrsa superficies. In singulo antherarum septo punctum nigrum seu glandula (g*). Tubarum apex purpureus.

Tritæ summitates rubrum colorem (h) exhibent, qui totus ex resina fit odorata, quæ ipsa de floribus ad ignem stillat, terebinthinæ similis, ex gummi tamen & resinæ natura mistum (i). In ea resina vis est, quæ contra aliarum plantarum morem aquosi extracti copiam superat (k). Oleum de floribus abunde stillat (l), ad unciam ex libra, & ipsum terebinthinæ simile. Sal cinerum alcalinus est (m). Ex radicibus acidus spiritus, quasi melleus, prodit (n).

Pro remedio vulnerario eximio passim habetur, quo sine potissimum oleum adhibetur cui flores infusi (o), dum purum & a ranciditate liberum sit, ad ambusta perinde utile (p). Mihi quidem succus expressus, ex tuso Hyperico (q), in vino infuso, præstare videtur. Balsamum ex succo & expresso oleo M. Dux Hetruriæ parabat (r). Ob eandem vim vulnerariam florum theiforme infusum laudant, ad vasa, post dysenteriam, consolidanda, postque menses nimios (s). Ad ulcera interna renum decoctum in usu est. Morbis etiam nervorum vi adstringente hæcenus medetur, & hypochondriacis (t). Vires febrifugas in essentia summitatum alii ponunt. Veteres aperientes (u) vires & diureticas (x) Hyperico tribuebant, istas ob resinofam naturam non improbabiles. Fauces inde rauescere BOERHAAVIUS, ut a balsamis sumtis solent.

Siccum cum lana, in alumine macerata, coctum, fatis pulchro flavo colore tingit (y).

1038. HYPERICUM caule quadrangulari, foliis ovatis, perforatis, punctatis. — *quadrangulorum*

Androsænum CAMERAR. Epit. p. 677.

Hypericum minus, caule quadrangulo, foliis non perforatis C. B.

β *Flore minore*, perforatum VAILLANT.

γ *Non perforatum alpinum*, caule terete PONTEDER Compend. tabb. p. 114.

Hypericum floribus trigynis, caule quadrato, herbaceo LINN. p. 1104.

In fossis & palustribus, & in alpes ascendit.

A præcedente modice differt. Alæ caulis altiores, ut evidentius quadrangularis videatur, idemque minus, nisi ex radice ramosus est. Folia majora, ovata, breviter ad verticem contracta, aliqua cum varietate, perforata, sed obscurius, per oram nigris punctis adspersa. Flores minores, pro foliorum ratione; petala ochrea, raro punctata, ut tamen subinde unum propius apicem punctum sit, duo etiam rarius (z).

1039. HYPERICUM caule prostrato, foliis ovatis, calycibus ferratis, punctatis. — *humiformum*

Hypericum minus DODON. p. 76.

Hypericum minimum supinum J. B. III. p. 384.

Hypericum floribus trigynis axillaribus, solitariis, caulibus ancipitibus prostratis, filiformibus, foliis glabris LINN. II. p. 1005.

Inter stipulas. Bernæ *um den Buchsacker*. Basileæ prope *novam domum* C. B. Basler *Merkw.* p. 707. Mühlhufæ.

Nostratum

(g) De glandulis Hyperici GURTARD *mémoir.* p. 1745. LISTER in LOWTHORP *abridgm.* T. II. p. 696.
 (g*) SCOPOLI p. 318.
 (h) De immaturis tantum BUCHNER *Miscell ann.* 1710. p. 1141. Cum oleo vituli lateritium colorem fieri, cum spiritu nitri clarescere GADD.
 (i) GADD. *K. Svensk. vetensk. handl.* 1762. Trim. 2. Hinc & aqua & spiritus succum florum extrahit.
 (k) NEUMAN T. II. P. 3. p. 136.
 (l) HILL. *mater. medic.* p. 446. GEORGI III. p. 607.
 (m) GMELIN *Comm. Petrop.* T. V. p. 205.
 (n) WEDEL.

(o) LÖBEL. *advers.* p. 172. 173.
 (p) AGRICOLA AMMON. p. 146. 147.
 (q) FALLOP *vuln.* p. 186. Sic LUDOVICI.
 (r) PENICHER *embaton.* p. 298. Conf. si placet, oleum Venetianum rubrum NEUMAN l. c. p. 140.
 (s) RUDOLPHI p. 102.
 (t) Angelus SALA.
 (u) RHazes ad *Mansor.* III. c. 32.
 (x) PEATEAR in NICOLAUM p. 179.
 (y) K. *Svensk. vetensk. Acad.* 1745. p. 250.
 (z) Conf. CRANZ *Fasc.* II. p. 66.

Nostratum minimum, prostratum, vix dodrantale, teres. Folia ovata, obscure perforata, per oram punctis nigris adspersa, in lineam dispositis, aliquando tota punctata. Petala prope apicem nigris punctis adspersa; sic antheræ tubaque; sed calyx ferratus, punctis nigris passim adspersus, potissimum per oram. Flores non umbellati, in petiolis unifloris, ex alis foliorum, tamen versus summam plantam congesti.

— *coris*

* 1040. HYPERICUM foliis linearibus quaternis, calyce ferrato, dentibus glanduligeris.

Coris (a) MATTHIOL. CAMBRAR. *epit.* p. 678. MATTHIOLI LOBEL. p. 402. *Hypericum floribus trigynis, calycibus serrato glandulosis floribus subverticillatis.* LINN. II. p. 1007.

Nova civis, quam Clar. FUESLI reperit abunde in rupestri via ad pascuum alpinum Montis *Wiggis* Glaronensium, & mecum ILL. GESNERUS communicavit.

Planta durior, dodrantalis, caule tereti, foliis glaucis, linearibus, angustis, quasi Linariæ, quaternis, quibus duo alia perminuta, non perpetua accedunt. Flores in spica laxa per summos ramos, in petiolis unifloris. Et petioli, & exigua folia, petiolis subjecta, plena magnis glandulis nigris. Calyx evidentius ferratus, ferrarum dentibus maximas nigras glandulas sustinentibus. Petala pro plantæ portione multo majora, lineata, ut in ficcis plantis video, vix punctata, sed antheræ utique.

— *pulchrum*

* 1041. HYPERICUM foliis amplexicaulibus, cordatis, calycibus ovatis, ferratis, glanduligeris.

Hypericum pulchrum TRAG. p. 74.

Flor. Danic. ic. 75.

Hypericum floribus trigynis, calycibus serrato glandulosis, caule terete, foliis perfoliatis, cordatis, glabris LINN. II. p. 1106.

In Helvetia rarius. In nemore Wylensi STÆHELINUS. In sylva *Kirchbols* prope Mülhusiam Cl. HOFER. Cl. DIVERNOI habuit inter plantas ex *Creux du vent* relatas.

Caules erecti, teretes: in summitate ramosi, sed non brachiati, foliis etiam distantibus, & paucis foliis floralibus. Folia quasi triangularia, cordata, oris contractis, caulem lata basi amplexa, dura, perforata, non punctata, glauca. Flores in paniculas spicatas, pene nudas, rariores. Calycis folia ovata, subtiliter ferrata, dentibus nigras glandulas sustinentibus. Petala saturati coloris, pene aurantia, ad apicem frequentius punctata; antheræ miniatæ, & tubæ puræ.

— *montanum*

* 1042. HYPERICUM foliis ovatis, per oram punctatis, calycibus lanceolatis, ferratis, globuligeris.

Androsæmum FUCHS p. 76. *Campoclarensum* COLUMN. *ecphras.* p. 73. 74.

Pinxit C. HILL. in *hist. natural.* T. II. t. 19.

Icon Flor. Danic. t. 173.

Hypericum floribus trigynis, calycibus serrato glandulosis, caule tereti, erecto, glabro, foliis ovatis LINN. II. p. 1105.

β Varietas trifolia in *der Hardt* Basileæ (b).

Abunde in dumetis Helvetiæ. In Gubernio Aquilejensi fere ubique. Sic in Neocomensi, & in vicina ditione Episcopi Basileensis. Bernæ in *Ofermundiger Grosbols* circa lapicidinam, in *der Hundziker Au*; in sylvis montis *Belberg*. Circa antrum prope *la Mottaz*. Basileæ passim in montosis.

Caulis sub floribus longe nudus, minus ramosus, erectus, teres, cubitalis. Folia rariora, venosa, maxima inter nostratia Hyperica, ovata, non perforata, sed grandibus glandulis nigris per purpuream oram insignita (c). Flores pauciores, in spicam brevem dispositi. Calycis folia lanceolata, ferrata, ut cuique denti glandula resinifera insideat: sub quavis etiam anthera globulus niger. Petala rarius (d) punctata, & versus apicem.

1031.

(a) Corion frutice oleraceo, tenui, cubitali, flore Rutæ, odore acri, semine in filiqua nigro. PLIN. L. XXVII. n. 53.

(b) *Merkward.* III. p. 270.

(c) Conf. Cel. WILlich *disp.* p. 1.

(d) Nunquam Cl. CRANZ.

1043. HYPERICUM foliis ovatis, hirsutis, calycibus lanceolatis, ferratis, — *hirsutum?*
glanduliferis.

Androsæmum alterum, hirsutum COLUM. p. 745.

Hypericum androsæmum dictum J. B. III. p. 382.

Hypericum floribus trigynis, calycibus ferrato glandulosis, caule tereti, erecto, foliis ovatis, subpubescentibus LINN. II. p. 1105.

Vulgare, in sepibus, & dumetis.

Habitus magis ramosus, quam priori. Caulis hirsutus. Folia perforata, non punctata (a), ovata, tota mollia & villosa, viridia. Paniculæ florigeræ multo magis multifloræ. Calyx lanceolatus, ferratus, dentibus glanduligeris. Petala pura, nisi quod ad apicem unicum punctum nigrum sit. Stamina pura; tubæ purpureæ, per maturitatem nigra. A præcedente abunde differt.

II. NECTARIFERÆ.

TITHYMALUS (b) TOURNEFORT. t. 18.

EUPHORBIA LINN. n. 609.

In nostris calyx campaniformis (c), plerumque quadrifidus, cui in segmentorum fessu addident, in segmentorum intervallis, petala paulum succulenta, totidem, ovata, aut semilunaria (c*): in Africanis speciebus manifestiora, magis colorata, etiam tridentata. Stamina ex calyce nata, per plures se consequentes ordines, ut alia aliis succedant, Numerus in universum ter & quater petala superat. Apices gemelli. Fructus trilocularis, tricoccus (d), emittit tres tubas bicornes, & ex petiolo de flore exit, atque dependet adultior (e). Omnibus natura succulenta & lactescens stipulæque nostris bivalves, latæ, ex quibus petiolus floralis (f) erumpit. Nomen, cur novetur, non video.

I. PETALIS BICORNIBUS.

* 1044. TITHYMALUS foliis ellipticis, stipulis umbellaribus quaternis, petalis bicornibus succiferis.

Lathyris (f†) MATTHIOL. p. 1259. CAMERAR. *Epit.* p. 968. cum caractere D O-
DON. *purg.* p. 162. bene.

Esula major RIVIN. *tetrap. irreg.* t. 114.

Euphorbia umbella quadrifida, dichotoma, foliis oppositis integerrimis LINN. p. 655.

In Helvetia transalpina. Inter *Bellitionem* & *Ossogne* ad viam. Circa *Crivola*. Etiam *Rupe* legi.

Speciosissimus nostratium, totus levis, & glaucus. Caulis fistulosus, bipedalis, ex summo brachiatus & ramosus. Folia sessilia, longe elliptica, obtusa, nervo conspicuo, in aristam educto. Stipulæ sub umbella terminatrice quaternæ, ex ovatis lanceolatae, magnæ. Sic omnia folia floralia, conjugata. Ex ala earum stipularum quatuor rami floriferi prodeunt, quintus flos solitarius ex suo petiolo erigitur: ejusmodi divisiones in nostris Tithymalis frequentes sunt. In ramis stipulæ duæ sunt, ramuli floriferi duo, cum flore solitario. Calyx floralis albus, purpurascens, quinquefidus, & quadrifidus. Petala bicornia, corniculis obtusis. Stamina numerosa, ut omnino triginta & octo numeraverim. Fructus levis. Si accurate requisiveris, reperies, petala hac in specie vera esse nectararia cava, succum continentia, quæ utrinque corniculum exferunt.

Vis purgans in plerisque Tithymalis valida; in ista specie ad flagitium usque intensa. Infelices mulierculæ solent, ad fetum abigendum, semina adhibere, frustraneo fere conatu. Et tamen tutum ad vomitum movendum medicamentum esse ab aliis proditum est, si grana duo, vel tria deglutiantur (g). Eadem Lathyride *Hieronymus* BOVIUS (h) utebatur, empirico propior, ut alvum sursum & deorsum move-
ret.

(a) Nec Cl. CRANZIO p. 61.

(b) Tithymali genera se tem DIOSCOR. IV. C. 149.

(c) TOURNEFORT C. A.

(c*) C.

(d) H.

(e) C.

(f) E. D.

(f†) Lactucæ similis PLIN. L. XXVII. n. 71.

(g) Theodor. MAYRNE *cur. gravid.* c. 3. etiam BOVIUS *atripl.* p. 93. Decem Lathyridis grana RUFUS *purg.* p. 18.

(h) FLAGRELL. *med. method.* p. 27.

ret. Succum in aere siccatum, ad grana triginta in diem sumtum, luem veneream tollere IDEM (i) auctor est. Etiam panis purgat, in furno coctus, qui hoc Tithymalo incenso calefactus fuerit (k). Mihi omnino ejusmodi remedia displicent, cum tutioribus non destituamur. Nam etiam animalia, plerumque homine robustiora, semen Cataputiæ vehementer (l) seorsum deorsumque cum magna ægrimonia purgat. Ex Tithymali floribus nimis avide pastas apes interire olim PALLADIUS (m). Externo usu succus in plumbeo mortario cum mercurio dulci præcipitato (n) & plumbo nigro intritus ad cancrum laudatur (o).

1045. TITHYMALUS foliis ellipticis, hirsutis, stipulis umbellaribus obscuris, floralibus connatis, petalis lunatis.

Tithymalus lunato flore COLUMN. *Ephraf.* II. p. 56. 57.

Tithymalus Characias CAMERAR. *Epit.* p. 260. cum GESNERUS characiam in Helvetia nasci dicat *hort.* p. 284. b.

Tithymalus Characias H. DODON. *purg.* p. 140.

Euphorbia umbella quinquefida, bifida, involuclis perfoliatis, subcordatis, acutiusculis, foliis lanceolatis, integerrimis LINN. p. 663.

Plures alii tithymali huc pertinent, sed nolo hic me litibus immergere.

Nostrer ubique in sylvis, & in sepibus locisque lapidosis provenit.

Foliorum ad radicem copiosus cespes: obtusa ea, elliptica, subtus modice, etiam evidentius, lanuginosa, ad caulem similia. Ad singulas alas ramus unus alterve. Cymba duarum stipularum triflora. Summus caulis in umbellam ramosam dividitur, verum sub ea divisione stipulæ obscuræ sunt. Stipulæ sub floribus cordatæ, obversæ, connatæ, ut levis nota divisionis superfit. Flos profunde quadrifidus, petalis acute lunatis; per dorfa sibi obversis. Stamina circiter quindenæ. Fructus levis. Odor plantæ fetidus.

Adfinis huic *Tithymalus hibernicus* Macamboy adeo acris esse dicitur, ut etiam manu comprehensus alvum ducat (a).

1046. TITHYMALUS foliis linearibus, petalis emarginatis *Cat. hort. Gotting.* p. 35.

Aenea icon GESNERI n. 132.

Esula minor DODON. *purg.* p. 159.

Tithymalo Cyparissia similis pityusa multis J. B. III. p. 665. RAJ.

Accedit *Euphorbia foliis oblonge ellipticis, obtusis, glabris, ramis alternis, supra interdum umbellatis, petalis florum lunatis* GMELIN. *Flor.* II. p. 231. t. 95. f. 2.

Euphorbia umbella multifida, bifida, involuclis subcordatis, petalis subbicornibus, ramis sterilibus, foliis uniformibus LINN. p. 660. ut videtur.

J. B. ad Rhenum prope *Haltingen* haud longe Basilea. Ego meum circa *Tilleda*, & *Langensalza* in Thuringia reperi, in Helvetia nondum.

Planta, quam volo, caule est pedali, ex una radice multiplici, ramoso, foliis angustis, cis finem latefcentibus, ad decem lineas, sine lanceolato, obtuso. Undique ex totius caulis alis rami floriferi prodeunt, ut sæpe stipulas & umbellas non distinguas: alias tamen, & in plantis junioribus, stipulæ numerosæ, aliquanto latiores, reflexæ, sub umbella octonæ. Umbella laxa. Stipulæ florales latæ, cordatæ, aristatæ. Petala obscuri coloris emarginata, corniculis brevibus, qua nota a sequente, cæterum fatis simili, plantam distinguas.

Video nunc Cl. la CHENAL circa *Haltingen* *Tithymalum* paraliolum reperisse, ut probabile sit, hanc plantam non veram civem esse: Nolui tamen delere, cum auctoritatem I. BAUHINI elevare nolim.

Ex *Tithymalo* *Linariæ* folio, ad ignem siccatum, remedium ad febres paratur, quod SENACO viro summo non displicuit.

1047. TITHYMALUS foliis linearibus, stipulis numerosis, floralibus cordiformibus, petalis lunatis.

Icon

(i) p. 43.

(k) *ibid.* p. 44.

(l) SPROEGEL *venen.* p. 12.

(m) L. IV. c. 15. Etiam PURCHAS p. 122.

(n) Ex dulci mercurio, cum duodecupla aqua calcis misto, ut sponte subsideat.

(o) Conf. CRANZ *mater. medic.* III. p. 41.

(a) BIRCH III. p. 423.

(a) *Febr. intermitt.* p. 181.

Icon aenea GESNERI 130.

Tithymalus cyparissias (a). FUCHS p. 812. CAMERAR. epis. p. 964. DODON. purg. p. 146.

Efula RIVIN. t. 113.

β Scabiosus ob insectorum morsus GESNER. tabull. coll. p. 76.

Efula degener RIVIN. ibid.

γ Ex eadem causa folia breviora, & rotunda vidi in floris rosacei speciem coaluisse (b).

α - γ *Euphorbia umbella*, multifida, dichotoma, involucellis subcordatis, ramis sterilibus, foliis sessilibus, caulibus lanceolatis LINN. p. 661.

Ad vias ubique, inque pascuis macilentis.

Radix multicaulis; caules pedales, foliosi, foliis Linariæ obtusis, subtus carinatis Umbella obscura. Stipulæ sub ea numerosæ, ad denas Florales stipulæ cordiformes, trifloræ. Petala lunata, cornubus brevibus. Fructus levis. Stamina pauca, ad decem.

Hæc, ut vulgatio, in medicinam cum nomine *Efulæ* minoris recipitur, radix potissimum, lacte plena, cujus cortex ad viginti grana (c) in hydropse exhibetur, tanto futurus mitior, quo vetustior. Aceto aut vino incoctus etiam mitescit; neque a BOERHAAVIO repudiabatur, dum viscera integra essent. Succus cum sale tartari digestus, & spissatus, scammonio a CHOMELIO (d) præfertur, & extractum ad 12. grana dabat HILDANUS (e). Feli succus intrusus non nocuit (f). Sed in homine ab ejus remedii usu delapsa & renovata cutis faciei (g), & oculus inflammatus, cæcitasque secuta est, cum ad clausi oculi palpebram succus admotus fuisset (h); & femina a fumta radice intra triginta minuta occisa (i).

Ad febrem ab ægrotis (k) passim propinatur, damnosum pharmacum, & ad integram drachmam radix (l). Unguentum facilius ferres, quod cum sulfure aliisque medicamentis CARDANUS ad scabiem adhibebat (m). Et tamen tritus & abdomini impositus *Tithymalus* tumorem & sphacelum produxit, inque alio exemplo enormem scroti tumorem (n).

1048. TITHYMALUS foliis linearibus, stipulis lanceolatis, aristatis.

Efula exigua TRAG. p. 296.

β Foliis obtusis C. B. Prodr. p. 133.

γ *Tithymalus exiguus*, saxatili MAGNOL. botan. Monspel. p. 359.

α β γ *Euphorbia umbella trifida*, dichotoma, involucellis lanceolatis, foliis linearibus LINN. I. p. 654.

In agris & hortis, exeunte ætate abunde.

Minimus & humillimus nostratium, caule brachiato, ramosissimo. Folia ad caulem alias rara, obtusa, quasi resecta, etiam tridentata, alias conferta, & acuta, ut duas plantas esse putares, nisi summæ stirpis partes consentirent In junioribus umbella conspicua, in adultis plantis ob longos ramos obscura Stipulæ tres, longe lanceolata, argute mucronata. Stipulæ florales cordatæ, sed longe mucronata & acutæ. Petala argutissimis corniculis lunata. Fructus levis.

1049. TITHYMALUS foliis rotundis, stipulis floralibus cordatis, obtusis, petalis argute corniculatis.

Peplis (o) DODON. purg. p. 163. TABERNEMONT. p. 597.

Efula folio rotundo RIVIN. t. 118.

Euphorbia umbella trifida, dichotoma, involucellis ovatis, foliis integerrimis, obovatis, petiolatis LINN. p. 653.

Caulis ramosus, decumbens, pedalis. Folia subrotunda, ovata. Stipulæ sub divisione umbellæ tres, ejusdem figuræ: in adulta planta umbella obscura. Stipulæ sub floribus bifoliæ, de more, sed obtuse cordatæ. Petala argutissimis corniculis.

In

(a) *Tithymalus Cyparissias* caule dodrantali, subrubro, foliis pini mollioribus, tenerioribus, candido succo DIOSCORID. ibid. PIN. L. XXVI. n. 43.

(b) Ad 20. quasi petala Frank. Sauml. n. 42.

(c) POTERIUS.

(d) *Plantes usuelles*. p. 25.

(e) *Epist. inedit.* & *Cent.* VI. obs. 81.

(f) *Brev. SPROGEL* p. 14.

Tom. II.

(g) ENEHARD. *Occon. Hist.* T. VII. p. 292.

(h) TIMÆUS *Casus* I. p. 21.

(i) BUCHOZ *plant. Lotbar.* II. p. 315.

(k) *Brev. Sauml.* 1721 m. May.

(l) BUCHOZ *plant. Lotbar.* I. p. 319.

(m) *Conf. pro mantuano* p. 127.

(n) SCOPOLI p. 425.

(o) *Peplis alvum solvit* PLIN. L. XXVII. n. 93:

10 PLANTÆ POLYSTEMONES I. VASCULIFERÆ

In Holfatia hæc species in medicinam recipitur, ejusque cortex in hydrope drachmæ pondere propinatur (o).

II. PETALIS INTEGRIS.

1050. TITHYMALUS foliis petiolatis, subrotundis, ferratis, stipulis rotundis, ferratis.

Tithymalus helioscopius (a) CAMERAR. *Epit.* p. 963. DODON. *purg.* p. 145.
Euphorbia umbella quinquefida, trifida, dichotoma, involuclis obovatis, foliis reniformibus, ferratis LINN. p. 658.

Ubique in hortis & ad vias.

Caulis erectus, brachiatus. Folia late petiolata, in femicirculum expansa, circumferrata. Stipulæ sub umbella quinæ, ovatæ, ferratæ. Stipulæ sub floribus ovatæ. Petala subrotunda, non cornuta, viridia.

Sapor lactis non acris, subsalsus: tingit chartam cyaneam.

Acrem esse & carnes boum ingrato sapore inficere LINNÆUS (b).

1051. TITHYMALUS foliis ellipticis, ferratis, stipulis umbellaribus quinis, floralibus cordatis, fructu peraspero.

Pityusa seu Esula altera minor, floribus rubris LOBEL. *ic.* p. 358.

Tithymalus non acris flore rubro J. B. III. p. 673.

Tithymalus nemorosus alter, foliis latioribus & firmioribus BARRELIER *ic.* 840.

Esula solifraga RIVIN. t. 117.

Euphorbia umbella quinquefida, bifida, involuclis subovatis, foliis lanceolatis, obtusis, integerrimis. LINN. p. 656.

Abunde in Helvetia circa Roche au Prepouy, aux Gauges, à Echarpigny, en Jorogne. Bernæ im Engewald. Basileæ, in M. Muteto &c. In valle Jurana abunde.

Caulis erectus, pedalis. Folia elliptica, obtusa. Radix ex bulbillis squamosis, per latera sibi adnatis, composita. Folia elliptica, obtusa, subtiliter ferrata, ut tamen margo sæpe dentes abscondat, nervo albo. Stipulæ sub umbella quinæ, tamen etiam ternæ, quaternæ: stipulæ florales cordiformes, subtiliter ferratæ, latis basi- bus sibi obversæ, totæ, cum summa planta, flavescens. Petala rotunda, flava. Fructus purpureus, asper, ex convexitate media loculorum prodeuntibus majoribus aculeis, minoribus in valleculis. Totus dulcis est.

1052. TITHYMALUS foliis ellipticis, ferratis, stipulis umbellaribus quinis, floralibus obtuse quadrangulis, capsulis undique exasperatis.

Tithymalus verrucosus J. B. III. p. 673.

Tithymalus myrsinites, fructu verruce simili C. B. MORISON S. X. t. 3. f. 3.

Euphorbia umbella quinquefida, subtrifida, bifida, involuclis ovatis, foliolis lanceolatis, serrulatis, villosis, capsulis verrucosis LINN. p. 658.

In agro vaudensi, abunde circa Grandchamp supra Molendinum; etiam circa Basileam, Genevam: reliquis tamen rarior.

Radix inutilis. Caules cubitales, parum ramosi. Folia juniora subhirsuta; in adulta planta calvescunt, ovata ceterum, & ferrata. Similia quinque folia, latiora, sub umbella. Iterum quini ex iis stipulis petioli, ut fere in Tithymalis solent: rami trifidi, sic ramuli. Stipulæ sub floribus ovatæ, subquadrangulæ, non cordiformes. Petala flava, rotunda. Fructus totus minutis spinulis undique exasperatus, nulla parte nuda. Non reperio villosum esse.

Differt a paulo priori tithymalo fructus minoribus spinis & numerosioribus, stipulis floralibus non cordiformibus, lacte acris &c.

1053. TITHYMALUS foliis lanceolatis, ferratis, stipulis floralibus cordatis, capsulis asperis, lineis levibus divisis.

Tithymalus platyphyllos (c) FUCHS p. 813. *Fuchsi* J. B. III. p. 670.

Tithymalus arvensis, latifolius, Germanicus C. B. MORISON. l. c. f. 1.

Euphorbia umbella quinquefida, trifida, dichotoma, involuclis carina pilosis, foliis ferratis, lanceolatis, capsulis verrucosis LINN. p. 660.

Nihil

(o) BUCHWALD.

(a) T. Helioscopius foliis Portulacæ tenuioribus rotundioribus, dodrantalis, lactis plena, capite Anethi,

viribus minus validis DIOSCOR. debilissimus omnium RUFUS, purgat tamen, add. PLIN. L. XXVI. n. 43.

(b) Flor. Suec. n. 425.

(c) PLIN. L. XXVI. n. 44.

Nihil vulgatius ad vias totius pene Helvetiæ. Bernæ *im Bodenacker*, &c.

Habitus rectus, pedalis, etiam tripedalis. Folia patula, ex lato petiolo lanceolata, hirsuta; circumferrata, sub umbella quina, ut tamen in adulta planta umbellam stipulasque vix adgnoscas. Divisio fere solita. Stipulæ florales cordiformes, transversim latæ. Petala in transversum lata, viridia. Fructus tenuibus spinis adspersus, ut tamen convexus loculorum semicirculus liber sit. Tota planta fætet.

1054. TITHYMALUS foliis ellipticis, ramis umbellam superantibus, capsulis exasperatis.

Efula major DODON. *purg.* p. 158. Sed cur ait in montibus crescere?

Tithymalus palustris, fruticosus C. B. MORIS S. X. t. 2. f. 1.

Efula palustris RIVIN. t. 116.

Efula umbella multifida, subdivida, bifida, involucellis ovatis, foliis lanceolatis, ramis flexilibus LINN. p. 662.

Frequens in paludosis littoribus fluviiorum lente manantium, ad Brojam præaltus; tum in pratis udis; circa *Michelfeldam* in pratis, circa *Roche* abunde.

Radix crassissima. Caulis latissimus. Folia circumferrata, obtusa, elliptica, lente crescunt. Ex omnibus alis rami foliosi & florigeri. In junioribus stipulæ sub umbella quina, etiam plures. Rami amant umbellam floralem superare. Sub floribus stipulæ ovatæ, non cordatæ. Petala flava, obtusa (a). Fructus totus verrucis obfitus.

Purgandi fine perinde adhiberi potest.

1055. TITHYMALUS foliis linearibus, aristatis, imbricatis, stipulis umbellaribus ovato lanceolatis, floralibus cordatis.

Icon lign. GESNERI n. 149.

Tithymalus paralius (b) DODON. *purg.* p. 144.

Tithymalus amygdaloides angustifolius TABERNEMONT. p. 591.

Efula candidior SCHEUCHZER It. IV. p. 342.

Euphorbia &c. GMELIN II. p. 234. n. 7.

Euphorbia umbella subquinquefida, bifida, involucellis cordato reniformibus, foliis siccis imbricatis LINN. p. 657.

α Foliis magis congestis, marinorum littorum.

Tithymalus paralius MATTHIOL. p. 1292. CAMERAR. *Epit.* p. 962. J. B. III. p. 674.

Noster passim ad vias totius Valesiæ; etiam *aux Isles de Lavey, Michelfeldæ*, &c.

Ex radice plures caules cubitales, erecti, parum ramosi, foliosi. Folia imbricata, non tamen æque arcte, ut ad mare congesta, glauca, firma, glabra, linearia, mucrone brevi, aristato. Sub umbella quinque ovato lanceolatæ, aristatæ, stipulæ; florales ovato cordatæ, pene quadrangulæ, ut semper binatæ. Petala subrotunda, obtusa. Fructus levis.

RESEDA LINN. n. 608.

RESEDA TOURNEFORT. t. 238.

& LUTEOLA TOURNEFORT. *ibid.*

& SESAMOIDES TOURNEFORT.

Non amo pugnare contra receptas opiniones, quando de generibus sententiam ferre oportet. Ergo character Resedæ erit fructum habere unilocularem, sed divisum, trifidum, in apice patentem: petala inæqualia, quorum aliqua incisa, ad flabelli modum, unum succiferum.

1056. RESEDA hexapetala, foliis pinnatis, undulatis, calyce sexfido.

Reseda Plinii Neotericorum Belgis Eruca peregrina Italica vel Cantabrica LOBEL. *advers.* p. 76. *ic.* p. 722.

Reseda vulgaris C. B. *lutea* Icon *Reg.*

Reseda foliis omnibus trifidis, inferioribus pinnatis LINN. p. 645.

β *Reseda*

(a) Flores alios mares esse, pentapetalos, alios tetrapetalos, androgynos LINNÆUS p. 127. n. 47.

(b) Rami subrubent, palmam alti, & quini fenive a radice exeunt: folia Lini angusta, parva, oblonga

in versus quosdam digesta, capitulum in cacumine, orbiculatum, in quo semen, ut ervum; flos albus DIOSCORID. IV. c. 149. PLIN. L. XXVI. n. 41. L. XX. c. 19.

β *Reseda Gallica crispa* BOCCONE *plant. Sicul.* t. 41. f. 3.

In glareosis fluviorum lacuumque oris, & ad vias. Ad *Birsam*; ad lacus *Thunensis* suprema littora: in viis publicis ab *Aventico* in *Valesiam* usque.

Caulis cubitatis, semiprostratus, non valde ramosus. Folia plicata & undulata, nervo lato, pinnis conjugatis, ad radicem & ipsis bilobatis, ad caulem simplicibus. Flores in spicam aphyllam. Calyx profunde & paulum inæqualiter sexfidus. Petala possis sex numerare. Suprema duo (a) fiunt scuto crassulo, transversim lato, ferrato, cui ad acutos angulos duæ erectæ ellipses inferuntur. Scutum aliud spongiosum, semicirculari, sub petalis supremis. LINNÆO nectarium. Petala duo lateralia scuto sunt minori, non ferrato (b), quod majorem aliam bracteolam, & duo capillaria quasi fila exigit. Duo petala infima (c) exigua, quibus duæ ligulæ capillares ex ipsa bractea continuantur. Stamina circiter viginti, ex inferiori floris parte sursum curvantur. Fructus prismaticus, inferne trilocularis, superne unilocularis, & hians (d), in tria breviter cornua erecta exit, tribus tubis terminata (e). Semina nitida, ex ovatis acuminata, compressa.

Sapor oleraceus fere Brassicæ, vires nullæ cognitæ.

*1057. RESEDA foliis radicalibus integris, caulinis integris & semitribus, calycibus sexfidis, florem superantibus.

Reseda affinis *Phyteuma* C. B. *Prodr.* p. 42. bene.

Phyteuma J. B. III. p. 306. quod ad ic.

Reseda foliis integris trilobisque, calycibus sexpartitis maximis LINN. p. 645.

β *Phyteuma Monspeliensium alterum, folio minus laciniato* LOBEL. *illustr.* p. 146.

γ *Reseda minor vulgaris* J. R. H.

Phyteuma Monspeliensium LOBEL. *ic.* p. 718.

Erucago apula COLUMN. *Echbr.* I. p. 267. 269. Planta COLUMNÆ foliis caulinis vulgarem referentibus recedit.

Novam civem sub molendino papiraceo pagi *Dardagny* in agris, & in *Rhodani* arenis reperit Gen. de SAUSSURE.

Nostræ radix longa, simplex. Caulis semi rectus, cubitalis, aut humilior, angulosus, ramosus. Folia radicalia petiolo latiori, foliaceo, bractea rotunda vel ovali: caulina similia, non infrequenter inæqualiter semitribus, & semibilobata, semper lato & ovato sine. Spica rarior, aphylla. Flos multo, quam priori major. Calyx maximus. Hujus folia sex elliptica, obtusa, subhirsuta, patula. Petala alba. Duo suprema in arcum flexa, introrsum cava, bicornia, argute bifida, ex dorso nondum supremo filum educunt, fimbriato flabello ornatum (f). Petala duo media similia, mucrone unico. Petala duo infima in arcum flexa, filum unicum emittunt (g). Sub petalis supremis arcus spongiosus ad petala lateralia protenditur, qui Nectarium. Stamina fere viginti, miniatis antheris. Fructus grandis, obtuse triquetrus, sensim se magno & triangulari ostiolo aperit. Semina (h) ovata, ad tria receptacula adfixa. Tota planta violæ odorem spirat. Ad Ægyptia specie omnino differt calyce exiguo, & floris fabrica (i).

1058. RESEDA foliis ellipticis, obtuse lanceolatis, undulatis, calycibus quadrifidis.

Antirrhinum TRAG. p. 362.

Pseudorhithium CAMERAR. *Epit.* p. 356.

Luteola herba salicis folio J. R. H.

Reseda foliis lanceolatis integris, calycibus quadrifidis LINN. p. 643.

β Junior, foliis magis crispis.

Radix Raphani odore. Folia ad terram in orbem sparguntur, longa, elliptica, obtusa, in junioribus undulata (k), denticulata. Spina floralis aphylla, prælonga. Flores herbidi. Calyx quadrifidus, duobus superioribus segmentis latioribus. Petala quatuor. Superius pallens, respondet duobus petalis *Resedæ*, & fit scuto crassulo,

(a) TOURNEFORT. A. B.

(b) Nectarium LINN.

(c) ERMDL. *Eyb Nat. Cur.* Vol. VIII. app.

(d) TOURNEFORT. E.

(e) IDEM *ibid.*

(f) Tredecimfidum, quindecimfidum FABRIC. *hort. Helmst.* p. 202.

(g) Quinquefidum FABRIC.

(h) DALIBARD *mem. pref.* p. 95. seqq.

(i) Conf. LEDERMULLER *Versuch* II.

(k) Vide iconem ARDUINI *Memorie*. t. 16.

fulo, subrotundo, ex quo quatuor aut quinque (b) acuta filamenta eriguntur. Alterum (c) petalum superius, priori tectum, simplici fit & subrotundo ungue. Petala lateralia sunt lingulae simplices, absque ungue, etiam bisectæ & trisectæ. Inferiora petala nulla, quæ nonnunquam tamen minima accedunt (d). Stamina per inferiorem calycis hiatum fere vigena dependent. Fructus rugosus, triquetrus, semitricocularis, inferius tribus septis divisus, superne nullo, tribus lineis inter tria cornua (e) apertum, quæ sunt tubæ. Capsula sexfida, tribus segmentis erectis, tribus introrsum flexis. Semina sex lineis distincta, ad tria receptacula. Intercurrunt fructus femiquadriloculares.

In Italia aliam Luteolam citant, altiorem, tricubitalem, spicis numerosis (f). Passim ad rem tinctoriam colitur (g), etsi nobis ad vias abunde provenit. Inter fidos colores flavos ultimo loco ponitur (h), ad fericum tamen (i) tingendum adhibetur, & omnes colores inter album & limonis colorem suppeditat (k). Lana cum alumine & tartaro cocta altero die secundo coquitur cum lixivio & Luteola. Provincialis anglicæ præstat. Recens teritur & in pilas fingitur, aut sicca in pulverem (l) reducitur.

III. RHOEADÆÆ.

PAPAVERA ADANSON p. 53.

CHELIDONIUM (a) TOURNEF. t. 116.

CHELIDONII spec. LINN. n. 647.

Calix bifolius. Petala quatuor subrotunda, patula (b). Stamina a 23. ad triginta, longis filamentis, liberis neque connatis. Siliqua simplex, unilocularis, polysperma, nodosa (c). Semina ad valvularum commissuras adnata (d).

1059. CHELIDONIUM lobis foliorum subrotundis.

Chelidonium majus FUCHS p. 865. BLAKWELL. t. 91. *Vulgare* MILLER t. 92.
Chelidonium pedunculis umbellatis LINN. p. 723.

β Foliis incisilis SPRENGER. hort.

Quernum MILLER ibid.

Pro varietate nuperci. In Alsatia provenit (a).

In macerie, & sepibus ubique.

Caulis ramosus, cubitalis. Folia semipinnata, pinnis in petiolum lata appendice diffluentibus, obtusis & rotunde ferratis, bilobatis, & trilobatis. Ex alis petioli florigeri nudi, quatuor vel quinque, ad novem usque flores ex uno puncto producant, in petiolis unifloris. Stipula cuique sua. Flos aureus. Siliquæ stigma protuba est.

Tota planta rupta acri flavoque lacte manat. Acris est & amara, ingrati saporis, & in analysi multum lixiviosi elementi prodit. Interno usu, radix infusa, aut lacteus succus, ad icterum (b), qui absque inflammatione (c) fit, ad chlorosin (d), ad cachexiam valere dicitur. Extractum vinosum ad duos scrupulos in glandularum aut viscerum obstructione utiliter (e) a Cl. Viro propinatum est, tum cum aceto scillitico in pulmonum infarctu (f). Theiforme infusum ad podagram, & calculum alii laudant (g). Succus cum pinguedine vituli & cera mistus ad callos

(b) TOURNEFORT B.

(c) Nectarium LINN. WILLICH. *obs.* t. p. 22.

(d) LINN.

(e) TOURN. H.

(f) *Nouv. Lit. Florent.* 1758. n. 50.

(g) BRADLEY *ant. husbandry.* p. 221. *Oeconom. Nachr.* V. ELLIS *april.* p. 109. *Mém. de la Société de Rouen* p. 280.

(h) HALLOT *art. de la teinture.* p. 397. post Geni-
stam & Serratel m

(i) *Art. de teindre en Soye.* p. 22.

(k) SPRENGER. *Hist. of the Roy. Soc.* p. 299.

(l) AUBUIN. p. 86.

(a) *Chelidonium majus* est caule gracili, cubitali, aut altiore, adgnatis foliosis, foliis ranunculi mollioribus, cretibus, flore violæ albæ, secundum singula folia prodeunte. In eo succus croci, acris, mordax, suba-

Tom. II.

marus, graviter olens. Radix superne singularis, inferne in multa nova capillamenta fibratur. Siliqua corniculati papaveris, tenuis, longa. Semen papaveris majus DIOSCORID. II. c. 76. PLINIUS L. XXV. n. 50. folia ei dat pastinacæ erraticæ, florem lactucæ.

(b) TOURNEFORT. A.

(c) E. F. G.

(d) Semen pingit GREW t. 73.

(e) LINDER.

(f) Olim DIOSCORIDES; tum LENTILIUS *Epib.* *Nat. Cur.* Dec. I. ann. I. *obs.* 229.

(g) BOERHAAVE.

(h) TRAG. LENTIL.

(i) LANG. *remed. historico.* p. 124.

(k) Ibid.

(l) *Alf. Berolin.* T. II. Vol. VIII.

D

callos ulcerum extenuandos valet. Foliis tritis impositis verrucam in lingua veneream sublatam fuisse lego (*b*), & læsiones gutturis a variolis superstites (*i*). Veteres succum ad oculorum maculas, ad deterendas nubeculas (*k*) ad initia suffusionum (*l*), & ad unguis (*m*) multi faciebant, ut etiam eritis oculis hirsudinum pullis (*m*^{*}) visum restituere persuaderentur. Visum acuere, ut omnia fellea, crediderim (*n*), tamen ut acrem succum multa aqua diluas, monente BOERHAAVIO. Et sunt Cl. Viri, qui negant, sibi in oculorum vitis utilitatem præstitisse (*o*); sunt denique, qui infusum, interno usu ad duas uncias datum nocuisse viderint (*p*). Aquam inter ophthalmica censent (*q*), quam vix crediderim, veras vires possidere. Superstitiones discipulorum PARACELSI omitto (*r*).

GLAUCIUM (*a*) TOURNEFORT t. 130. CRANZ. Fasc. II. p. 133.

CHELIDONII. Spec. LINNÆI & RAJI meth. p. 100.

Omnia similia: Calyx hirsutus (*b*). Siliqua longissima (*c*), bilocularis (*d*), medio septo (*e*) divisa, in quo semina nidulantur, summa parte fungiformi (*f*), bipartita. Stamina innumera, filamenta habent in basi coalescentia.

1060. GLAUCIUM foliis radicalibus semipinnatis, caulinis amplexicaulibus.

Papaver corniculatum CAMERAR. Epit. p. 805. DODON. purg. p. 336. luteo flore IC REG.

Yellow perennial poppy FLOWERGARD p. 86. n. 3.

Chelidonium pedunculis unifloris, foliis amplexicaulibus, sinuatis, caule glabro LINN. p. 725.

Ad lacum Neocomensem, tum ad officinas lateritias versus Grandson, tum ad extremas Allées de Colombier.

Perennis radix plurima folia edit, caulesque prostratos, latissime brachiatos. Caulis inferne glaber, superne pilis patulis hispidus. Folia glauca, singulari hirsutia aspera, elegantia, pinnata, ad decem paria, continuo majora, ut nervus etiam latescat, & folia nunc semipinnata fiant. Pinnæ magnis dentibus, non profundis, & paucis, varie incisæ. Folia caulina amplexicaulia, lata, brevia, vix semipinnata. Flos flavus, papaveraceus.

In officinas non recipitur. Inter diuretica & lithonriptica medicamenta recenset TOURNEFORTIUS. Contra, veneni modo egisse, & mentem emovisse, in Anglia (*a*) compertum est, & factorem certe spargit papaveraceum, similemque ut opium noxam facere, eademque medicamenta desiderare DIOSCORIDES (*b*). Alvum ducere veteres (*c*). Externo usu decoctum ex optimis esse desiccantibus DESPORTS (*d*).

PAPAVER TOURNEFORT. t. 119. 120. LINN. n. 648.

Calyx bifolius, caducus (*a*). Petala bis bina (*b*), flaccida, subrotunda, patula, caduca. Stamina supra petala multos circulos efficiunt, ad centena usque & ultra. Fructus petiolatus (*c*), rotundus (*d*), vel ovatus (*e*), operculo rotundo, radiato

(*b*) ZACUT bist. med. mirabil. obs. 79.
 (*i*) STEWART. Epist. ad RAJ.
 (*k*) Epb. Nat. Cur. Dec. I. ann. 4. 5. p. 66.
 (*l*) HILDAN. Epist. 79.
 (*m*) Epb. Nat. Cur. Vol. II. obs. 77.
 (*m*^{*}) PLIN. L. XXV. n. 50. L. VIII. c. 27.
 (*n*) RHAZE ad MANSOR. III. c. 40. DIOSCORID.
 (*o*) LANGR p. 125.
 (*p*) BROOKES T. IV. p. 155.
 (*q*) LUDOVIC. Oper. p. 208.
 (*r*) CRATO Epist. L. II.
 (*a*) *Mnium* cornutum foliis Verbasci nigri, fructus inflexi & cornicula, purgat THEOPHRAST. L. IX. c. 13. Habet folia candida, Verbasco similia, in ambitu sylvestris Papaveris modo ferrata, caule non dissimili, flore pallido, calyculo Fœnigræci, in cornicu-

lorum morem flexo. Semen papaveris: radicem nigram, crassam DIOSCORID. IV. c. 61. add. PLIN. L. XX. c. 19.
 (*b*) TOURNEFORT. C. Petala A B.
 (*c*) E.
 (*d*) F. G. H.
 (*e*) H.
 (*f*) E. D. A.
 (*a*) LOWTHORP. Phil. Transf. abridg. II. p. 642.
 (*b*) L. VI. c. 18.
 (*c*) PLIN.
 (*d*) *Plages d'armes à feu*. p. 256.
 (*a*) TOURNEFORT. t. 119. D. D.
 (*b*) A. B.
 (*c*) Ad F.
 (*d*) In officinali F. t. 120. G. H.
 (*e*) In Rhœade E. t. 120. I.

diato (f) protectus, sub quo per maturitatem multa foramina (g) in circulum disposita aperiuntur. Quot foramina, tot in fructu septa (h), imperfecta sunt, cum medio axi destituatur. Ad ea innumerabilia (i) femina, exasperata (k). Tota planta violata lac narcoticum stillat.

* 1063. PAPAVER foliis hispidis, pinnatis, pinnis lobatis, capitulis ellipticis, hispidis.

Argemone (1) *capitulo longiore* LOBEL. ic. p. 276.

Argemone capitulo tenuiore, longiore hirsute MORIS. II. p. 278. S. III. t. 14. f. 10.

Papaver capitulis clavatis, hispidis, caule folioso multifloro LINN. p. 725.

Minus, quam in Germania, vulgare. Reperi in agris versus *Liebek & Trostburg*, versus *Kulm*, versus *Sion*. Circa *Regensperg*, & versus *Alschweyler*.

Multa habet vulgaris Rhœadis similia: folia potius magis divisa, pinnis semipinnatis, etiam lobatis, lobis acute incis, dentibus aristatis. Caulis pedalis & ultra, pilis inferne patulis, superne & in petiolis florigeris, magnis, albis, ad caulem adpressis, sub flore copiosissimis, ut pellem animalis pilosi referant. Calyx raris pilis adpersus. Flos minor quam vulgari, pallidius miniatus, nigris unguibus. Stamina basi lata, numerosa, purpurea. Fructus oblonge ovatus, inferne levis, superne pilis asperis, sursum vergentibus adpersus, lineis eminentibus percursus, quot sunt radii, operculo exiguo quatuor vel quinque radiorum.

* 1064. PAPAVER nudicaule, foliis pinnatis, pinnis integris & divisis, capitulis subrotundis, hispidis.

Minor Anemone Coriandri folia, flore Pulsatilla, capitulis hirsutis, nec ut papaver corolla donatis LOBEL. advers. p. 113.

Argemone lutea PON. bald ital. p. 100.

Papaver alpinum λασιοτραχυφυλλον RICHER.

Papaver Argemone dictum flore flavo perispermium PLUKNET. p. 279. t. 247. f. 3.

Papaver alpinum, Coriandri folio SEGUIER. I. p. 416. t. 4. f. 4.

Argemone alpina, lutea C. B. Prodr. p. 93.

Papaver flor. Dan. ic. 41.

Papaver capsula hispida, scapo unifloro, nudo, hispido, foliis bipinnatis LINN. p. 725.

Papaver Boissii CRANZ II. t. 6. f. 4.

Non video, qui differat a *Papavere nudicauli, flore flavo odorato* DILLEN. Hort. Eitbam t. 224.

Rara planta a CL. CAPP ER in monte *Pilato* lecta, abunde provenit inter lapides deciduos in *Pierre plate* supra *Portvalcy* e regione *Roche*.

Tota planta recens (m) vehementem moschi odorem spargit. Radices perennes, longæ, tectæ reliquiis foliorum vetustorum. Folia etiam hirsuta (n) tamen in nostris glabra, radicalia longe petiolata, pinnata; pinnæ primæ simplices, ovato lanceolatae; sequuntur alæ latiores, trifidæ quinquefidæ, etiam duobus pinnarum paribus auctæ: inde decrescit folium, & pinnæ bifidæ sequuntur; denique simplices, ut ultimæ sibi viciniores sint, & confertæ, longæ, parallelæ lanceolatae, sine trifido aut circumferrato. Ex cespite eiusmodi folii caulis dodrantalis, aphyllus, pilis tectus & tomento, neque patulo, neque adpresso. Calyx fuscus, hirsutissimus. Flos albus, parvus, flaccidus, ungue luteo, ut tamen, perinle ut in *Pulsatilla alba*, color flavus sæpe se per totum florem diffundat. Stamina ungues non lati. Fructus ovatus, undique setis hirtus, radiis tantum quinque. Sub flore, ut in priori specie, penicillus pilorum faturate fuscorum.

* 1065. PAPAVER foliis hispidis, pinnatis, pinnis lobatis, fructu ovato, levi.

Argemone capitulis longis, glabris MORISON. S. III. t. 14.

Papaver erraticum, capitulo longissimo glabro. J. R. H. RUPP. nostr. p. 79.

Papaver capsulis oblongis, glabris, caule multifloro, setis adpressis, foliis pinnatifidis, incis LINN. p. 726.

Passim

(f) T. 119. F. E. t. 120. ad M. N. O. Q. MAL-
FIGH. ic. 297. GREW. t. 70.

(g) TOURN. t. 120. R.

(h) T. T. GREW. t. 70.

(i) TOURN. X.

(k) POWER. obs. 41. GREW. t. 73. HOOKER. obs. 30.
Schem. XIX. PARSONS. T. I. f. 10.

(l) *Argemone foliis Anemones, Apii modo divisis,*

capite papaveris erratici longiori, flore puniceo, succo croceo acri, in arvis PLIN. L. XXV. n. 56. DIOS-
CORID. II. c. 173. Non videtur nostrum, ob succum croceum.

(m) Emend. III. n. 180

(n) In planta montis *Pilati*, & *SEGUIERIANA*, & in *Sibirica*, & *CRANZIANA*.

Passim in agris, infrequens. Inter *Biel* & *Bonneville* ad viam: inter *Hindelbank* & *Kirchberg*, & circa *Bipp*. Basileæ in ipso vallo Petrino.

Satis simile prioris, altius & speciosius; caulis pilis perinde inferne patulis, superne robustis, fetaceis, ad caulem appressis. Folia pinnata, pinnis pene pinnatis, acute incis. Calyx totus hirsutus. Petala minora quam vulgari, minus conspicue rubra, basi paulo obscuriori. Radix operculi & foramina septem, octo. Fructus ovatus, glaber, lineis percursus. Ab infectis adrosa capitula mire saepe intumescunt.

1064. PAPAVER foliis semipinnatis, hispidis, fructu ovato, glabro.

Papaver erraticum MATTHIOL. p. 1057. DODON. *purg.* p. 333.

Papaver rubrum BLAKWELL. t. 2.

β Flore albo, etiam a me repertum.

γ Flore pleno TRAG. &c.

In agris, exosa planta agricolis, quam Helvetii, meliores coloni, undique extirpant.

Caulis pilis patulis hirsutus, erectus, brachiatus. Folia hirsuta, radicalia integra, ovata, ferrata, ad caulem semipinnata, nervo lato, pinnis acute dentatis, & profunde etiam lobatis. Flos pariter in longis petiolis unifloris. Calyx pilosus. Petala miniata, cum macula in petali origine atropurpurea. Fructus oblongior quam sativo, operculo minus ferrato, planiori, squamis minus distinctis, septis ad undecim, totidemque lateribus operculi. Stamina circa 50. Planta lactescit, & aliquid tamen nauseosi habet, & amari.

Olim ad expediendos catarrhos infusum florum theiforme datum fuit, tum syrupus, iste inertior (a). Idem infusum, & decoctum capitum, & demum succus spissatus, quem extractum vocant, ad dimidiam drachmam in pleuritide, a CHOMELIO (b) commendatur. Vim enim aliquam narcoticam (c) habet, ut etiam diarrhoeam non (d) absque somnolentia sedaverit, & excreationem flores moderentur (e). Pulvis antipleuriticus MYSICHTI flores hujus papaveris recipit, non improbatu ILL. WERLHOFIO.

1065. PAPAVER calycibus capsulisque glabris, foliis amplexicaulibus, incis LINNEUS I. p. 726.

Papaver sativum (a) III. DODON. *purg.* p. 329.

Papaver nigrum BLAKWELL. t. 482. & *album*, t. 483.

Non vera civis. Semen autem ex agris hortisque sparsum fecit, ut passim ad vias & in ruderosis vulgo proveniat.

Caulis brachiatus, cubitalis. Folia glauca, glabra, lata, amplexicaulia, varie dentata, majoribus & minoribus dentibus incis. Fructus sphaericus, levis, operculo reflexo, sub quo foramina decem, duodecim. Flos magnus, in naturali planta leucophaeus, ante expansionem nutat, & in origine sua quodque petalon livida macula notatur. Succus in tota planta lacteus. Ceræ plurimum ab apibus in papaveribus colligitur (b).

In Persia plurimum colitur, & ad quadraginta (c) pedum altitudinem adfurgit, inque Arabia capita prodeunt unciarum triginta quinque capacia (d). Etiam Erforti plurimum feritur. Lac, quo manat, vires habet somniferas, sed mites, & absque calore, dum recens est. Florum infusum convenit in morbis catarrhalibus pectoris & faucium. Semen blandum & edule (e) est, & a Sileis (f), Tridentinis (g), Ægyptiis (h) in cibum recipitur, farinosum, mite, & quando ficcum innoxium (i). In Polonia semen ad unciam (k); ab HEISTERO libra

(a) TRALLER I. c. Somnum citere C. HOFMAN. *med. offic.* p. 529.

(b) Grana tantum quatuor *Hist. de l'Acad.* ann. 1712. p. 52.

(c) Olim DIOSCORIDES.

(d) BROOKES.

(e) DETHARDING. *metb.* p. 155.

(a) Papaveri sativo capitulum longum est, & semen candidum; sylvestre nigrum habet semen: etiam de eo lacteus succus manat DIOSC.

(b) MARALDI *Mém. de l'Acad.* ann. 1712. p. 317.

(c) CHARDIN. t. 4. p. 31.

(d) G. ab ORTA. p. 10.

(e) PLIN. L. XIX. p. 181. *Essays of a Societ.* at *Edimb.* V. p. 130. BRASSAVOLA p. 312. P. ALPIN. *Pancs* inde fieri DIOSCORID.

(f) DORING. *de opio* p. 13. TRALLER *Hist. Cholera.* p. 331. Olim in Lusatia HOFSTETTER. *Epist.*

(g) MATTHIOL. p. 1059.

(h) P. ALPIN. I. p. 160. 161. de albo.

(i) VALCARENCHI. *febr.* p. 132. TRALLER *de Opio* I. p. 14.

(k) HERTOD. *crocolog.* p. 275.

libra in 5. diebus propinatum (l). Placentæ post expressum oleum a pueris eduntur (m). Fallaciam puto subesse in funesto eventu, quem BOECLERUS (n) narrat. Sed neque oleum expressum, quo hoc semen abundat (n*) vi narcotica pollere credas, quod ad duas uncias (n†) absque noxa sumtum, & a BOERHAAVIO ad quatuor uncias phthificis præscriptum ut; in acetariis (o) etiam cum titulo *huile d'oeillet* utile, quod, ex præconcepta opinione, proscribi (p) lego. Ad embrocationes laudat G. de la MOTTE (q). Pictoribus servit (r). Ex capitum recente succo syrupus (s) fit, in febribus minime inutilis, blandus & absque vi calefaciente (t), non nociturus, nisi ob inertiam male parati medicaminis, etsi pueris dederim minus convenire (u). Olim capita cum melle Veteres coquebant (x) ad faucium mala, ad anginam (y), & *Diacodion* (z) vocabant compositionem, ex papaveris sylvestris capitulis maceratis, coctis, ficcatis, iterum cum melle coctis paratam. Externo usu trita capita, cum lacte cocta, refrigerant & dolores sopiunt (a). Sic recentia papaveris folia reprimunt (b), & succus ad ictus apum illitus valet (c); etsi alvum ducere minime probabile est (d). Hæc in recente papavere, cujus succus expressus, & ejus succi extractum, multum ab Opio differunt (e).

Ita in nostris frigidis regionibus. Nam in calidis etiam recenti papaveri vis est inebrians, somnifera, & demum funesta. Papaveris capite sumto in India mors inevitabilis successit (f). Delirare, qui papaver biberint, olim in Africa CÆLIUS (g). Qui in Persia capita papaveris ad parandum opium incidunt, & qui præparant, lividi fiunt, tremuli, & macilenti, omnino ut ii, qui opio abutuntur (h). Decoctio etiam capitum papaverum, *coquenar* dicta, passim pro opio vinditur, & pariter lætitiā, deinde stuporem facit (i).

Ab antiquissimis tamen temporibus vim caput tentantem opii in arctiora pondera stupare tentatum est. cum valde probabile sit, *Nepenthes Homericum* ex opio paratum fuisse DIOSCORIDIS tempore opium vulgo in usu erat (k), etiam CELSI (l). Diversis modis parabatur. Aliqui capita, & folia tundebant, prelo exprimebant (m), in mortario terebant, Meconium vocabant, opio ignavius. Verum autem opium parabatur capitibus decussatim in stellas summam per cutem incisis, lacruma (n) defluente in concham absterfa, quæ continuo coeat. Eodem fere modo nostro tempore in Arabia (o), Persia (p), Apulia (q), Ægypto (r) eo uberius opium paratur, quo majora in iis regionibus capita nascuntur: nam ex folis capitibus (s) etiam olim parabatur: non (t) valde vero differt, num papaver album sit nigrumve. Sed etiam in Languedocia (u) bonum eadem ratione opium fit,

- (l) *Disp. de Sarcocole.*
 (m) RICHARD GARTENSCHAZ IV. p. 92.
 (n) In HERMANNUM I. p. 417.
 (n*) Unciæ novem in uncis sedecim BORRICH. *Somnifer.* n. 20. Unciæ 4. ex libra habuit SPIELMAN. *Chem.* p. 75.
 (n†) *Gai de la Brosse. nature des plantes* p. 469.
 (o) In Austria edule est MATTHIOLUS & odore & sapore optimo ROHE. p. 76.
 (p) LEMERY *traité des alimens* T. I. p. 150.
 (q) I. p. 98.
 (r) In omni liquore celerrime solvitur, & in censum laxius fumat BORRICH. I. c. n. 23.
 (s) MESUR. p. 135.
 (t) Conf. DIOSCORID.
 (u) LENTIL *Escodrom* p. 370. PANAROL. II. *obs.* 44.
 (x) PLIN. L. XVIII. c. 25. ex CATONE, tum DIOSCORIDES.
 (y) MARCELL. c. 14. Eclegma MESUR. p. 125.
 (z) PLIN. L. XX. c. 19. Extracti speciem ex sylvestri papavere somni sciendi scopo CELSUS dabat L. V. c. 25.
 (a) *Bresl. Saml.* ann 1719. m. Maj.
 (b) CELSUS L. II. c. 33.
 (c) SEMINE RUFUS p. 17. *Journ. de medec. ana.* 1756. m. April.
 (d) SUCCO PAPAVERIS CÆL. *tardar.* III. c. 4.
 (e) *Ad. Edimb.* V. p. 119.
 (f) GROSE *voyag.* p. 193.
 (g) *Acut.* L. I. init.
 (h) CHARDIN. *voyag. de Perse* T. IV. p. 32.
 (i) IDEM *ibid.* p. 206.
 (k) SIC P. ALPIN I. p. 160. 161.
 (l) CELSUS L. V. c. 15. 25. ARETÆUS *cur. acut.* L. I. c. 1.
 (m) DIOSCORIDES I. c.
 (n) DIOSCORID. PL. N. L. XX. c. 18.
 (o) G. ab ORTA. RAUWOLF. *Reise* p. 121.
 (p) CHARDIN. IV. p. 32. ALSTON. I. c. p. 118.
 (q) BRASSAVOLA p. 627.
 (r) P. ALP. I. c. p. 160. 161.
 (s) THEOPHRAST. L. IX. c. 8. Recte TRALLER I. p. 6. ALSTON p. 112.
 (t) ALSTON p. 118. Ex albo ORIBASIIUS *Synopf.* II. c. 56. RAUWOLF. Ex nigro P. ALPINUS I. d. 160. 161. *Med.* IV. c. 21. Ex albo amarum calens, ex nigro frigidum fieri, ex conj. ctura SCALIGER. *exerc.* 174.
 (u) CHARAS *pharmac.* p. 73.

fit, & in Germania DILLENIUS (x) paravit; in Scotia ALSTONUS (y), & ego demum simillimum officinali incisis capitulis Göttingæ obtinui. Olim Latuæ (z) succo adulterabant & Glaucio (a).

Nescio adeo, quo auctore Cl. NEUMANN opium nostro ævo non incisione parari, sed melius inter nostra id esse scribat, quod ex succo capitum expressio, per lenem exhalationem, depuretur (b): deterius & vulgare ex decocto totius plantæ obtineri, quod coletur & spiffetur (c). Nostrum certe per incisionem paratum opium officinalis simillimum, fuscum, amarum (d) odoratum fuit, neque probabile videtur, simillimum succum diversissimis modis obtineri, cum præterea Cl. ALSTONUS extractum longe ab opio differre moneat (e). Cum vino per quatuordecim dies digestis contusis capitulis, deinde exhalante humore, suum opium MURALTUS (f) parabat, quæ certe encheirefis in Oriente locum habere non potest. Crudum, absque ulla præparatione; succum esse WHEELERUS (g), & decoctum spiffatum *Pouff* vocari, pauperum solamen, dum divites *Afium* bibunt, BONTIUS (h) idoneus auctor est. Id extractum *Cocnar* vocari della VALLE (i).

De opio officinarum & spiritus vini magnam partem solvit, & paulo minorem aqua: ista tamen verum narcoticum (k) elementum opii nudum representat, glutinosum, tenerum, innatans, cujus portio supra tres drachmas (l) in libra sit opii, & cujus pauca grana canem (m) occidant, nudi opii magnum pondus laturum. Efficacissimum (n) ergo erit (o), non ideo tutissimum, extractum opii aquosum, quod etiam Cl. Vir vidit canem sopire (p), eventu rarissimo, & a solutionis aquosæ granis duodecim periisse, qui ab opii granis quindecim nihil passus erat (q). Resinosum vero extractum aquoso non melius (r) esse, ex iisdem sequitur, cum præterea ad quindecim grana datum cani non nocuerit (s). Neque spiritus de opio (t) saporem ei succo proprium extrahit (u), neque lætitiæ absque sapore a sex granis ejus spirituosi extracti M. CHARAS (x) expertus esset, si ea pars opii vires narcoticas contineret. Sed extractum aquosum succi saporem & odorem solum retinet (y).

Hæc copiosius addo, ut errorem emendem, quo in magno opere, extractum aquosum iners esse scripsi, ab aliis seductus (z).

Denique vim opii in partibus volatilibus esse contra Clar. ALSTON (a) ostenditur, quod solo odore, nulla parte opii sumta, totam hominum catervam se inebriaturum, & vel occisurum, NEUMANNUS (b) recipiat. Si vero cicurare volueris, suadet IDEM, in aqua solvere, & innatantem partem illam unguinosam separare, reliquam solutionem spiffare (c), & denique potentius temperare, si etiam tunc solutum opium in magno calore coxeris (d). Quæ tamen ego omnia ita intelligo (e), ut crudum opium omni præparationi præferam (f): sola enim diminuta dosi hæc omnia obtinentur, quæ lento labore quærentur. Neque dare oportet opium, si sopire nocuerit.

Cæterum amarum cum sit, & ignei saporis, & odoratum (g), utique a frigore longe alienum est, & merito a MATTHIOLO (h), & a SANCTORIO (i), inter calida

(x) *Ep. Nat. Cur. Cent. IX. obs. 43.* Granum pro dosi sufficiebat.

(y) p. 112. ex nostro papavere. p. 135.

(z) ORIBAS. DIOSCORID.

(a) DIOSCORID.

(b) T. II. P. 3. p. 463.

(c) p. 464.

(d) Conf. ALSTON. p. 117.

(e) p. 119.

(f) *Colleg.* p. 654.

(g) *Voyag.* p. 192.

(h) Ad G. ab ORTA c. 4.

(i) *Voyag.* III. p. 249. 250.

(k) NEUMAN p. 473.

(l) *Ibid.*

(m) *Ibid.*

(n) CHARAS. *Iberiaq.*

(o) Commendat MULLER. *correct. opii* p. 17. 18. HOFMAN *opii correct. & abus.*

(p) p. 16. HOFMAN ad gran. 15.

(q) MULLER p. 14.

(r) CHARAS *Iberiaq.* GEORGI. II. p. 705.

(s) MULLER p. 15.

(t) HEYDE *obs.* 79.

(u) ALSTON. p. 138.

(x) *Ibid.* p. 84.

(y) ALSTON. p. 138.

(z) L. XVII. p. 611.

(a) p. 145.

(b) p. 478.

(c) p. 479.

(d) p. 480.

(e) Ad p. 488.

(f) Etiam ALSTON. p. 140.

(g) PLIN. L. XX. c. 18. ALSTON. p. 134.

(h) p. 1060.

(i) *Is I. seu. avic.* p. 125.

lida medicamenta recensetur. Igne subjecto oleum crassum, penetrabilis odoris, per omnes vesicas viam sibi aperturum fundit, ad dimidiam totius opii (k) partem, cum aqua quadruplo pauciori, novo argumento, non esse decoctum, a quo aqua non abesset. In soluto opio acoris vestigia sunt, siquidem cum sale fixo effervescent (l).

Ut ut hæc analyses se habeant, est certe in opio vis, quæ modica cerebri officia adjuvat, robur (m), & lætitiâ facit (n), & voluptatis genus, quo semel adfecti adeo vehementer nolint carere, ut perire malint (o). Paulo majori dosi somnum cum somniis gratis (p): iterum majori cum temulentia conjunctum: denique stuporem facit, ut ventriculus (q), & intestina, & ipsæ adeo sensiles fibræ Iridis sui officii obliviscantur. Etiam a modico usu, post aliquot horas, stupor & inertia lætitiæ succedit. Sed & ipse longus opii usus stupidos reddit debileque, & lenta phthisi consumit (r).

Denique majori dosi occidit (s), et si consuetudo multum de ea efficacia demit (t), ut magna opii præbia tolerentur.

In medicinam non ob somnum (u) adeo ciendum adhibetur, quo scopo sæpe excideres, sed ad minuendam nervorum sensibilitatem, adque moderandas nimias evacuationes. Absque opio dysenteria vix sanatur; idem in tussi perniciosa, in convulsionibus hysteriis ultimum solamen est: sed de his omnibus vide consummatum ILL. TRALLESII opus. Cum calefaciat, potest sudorem movere (x).

Externo usu narcoticas vires non demonstrat (y), nisi in vapores solvatur, aut in supposito (z) admotum, aut in cellulositatem receptum sit, in collyrio certe (a), dentibusque insertum (b) funestum fuisse vix credo. Veteres extus adhibebant ad dolorem capitis (c), ad emolliendum (d), doloresque mittigandos (e). Phreniticis & pervigilibus ARETÆUS in nares & aures opium infundebat (f). Utum CELSUS in collyriis adhibebat.

N Y M P H Æ A TOURNEFORTII t. 137. 138. LINN. n. 659.
BOERHAVII.

& LEUCONYMPHÆA BOERHAVII.

Num duo genera, quam unum, præstet constituisse, non disputo: non tamen facile eadem descriptione utriusque florem comprehenderis.

In *lutea* Nymphæa calyx quinque (a) crassis sit foliis, intus coloratis. Petala calyce multo minora (b), quatuordecim, ad viginti, sulcata, & crenata. Stamina numerosiora, juniora ad fructum adpressa, vetustiora ab eo recedentia, reflexa, plana cæterum, & duabus lineis feminalibus inscripta. Fructus ex ovato conicus (c), coronatus disco (d) tot cavis lineis inscripto, quot sunt loculi (e), a quatuordecim ad viginti; media inter tubas continua cavitas, infundibuli similis, ad ovarium ducit, quod quatuordecim, ad viginti, septis in totidem polyspermos loculos dividitur.

Albe calyx quadrifolius. Petala (f) sedecim ad viginti, calyce latiora, magis ovata, quorum extima calyci similia sunt, interiora, quæ minora, ad staminum naturam

(k) BORRICH. *Somnifer*. n. 24. Multo minori copia PITCAENE & ZANKER de *virtu opii*; sed enormem illam vim olei hactenus confirmat ALSTON, p. 148. ut certe octava pars opii oleum sit.

(l) NEUMAN.

(m) EX SEX GRANIS CHARAS.

(n) MÉRAT. *of pois* p. 146. LEMNIUS. CHARAS. *iberiq.* p. 84. P. ALP. I. p. 133. 134.

(o) ALPIN. *Med. Ægypti*. L. IV. c. 1.

(p) P. ALPIN. I. c.

(q) *Elem. Phys.* T. XVII. p. 606.

(r) WHELK. in LOUBER. p. 205.

(s) PLIN. L. XX. c. 18. Conf. *Elem. Phys.* T. XVII. p. 612.

(t) *Elem. Physiol.* ibid.

(u) Eo sine veteres dederunt PLIN. L. XX. c. 18.

(x) ETMULLER *Diff. de HAMM. Hist. Acad.* p. 127.

(y) ALSTON p. 159. 160. 161.

(z) NICOLUS.

(a) AVICENNA.

(b) MARCELL. DONAT. p. 404.

(c) MARCELL. *Empiric.* p. 32.

(d) CELSUS L. V. c. 15.

(e) IDEM ibid. c. 25.

(f) *Cur. acut.* I. c. 1.

(a) t. 137 B. D.

(b) D.

(c) t. 138 K.

(d) t. 137 H.

(e) t. 138 L.

(f) TOURNEFORT t. 137. A. E.

turam accedunt, exemplo communis in calyce, petalo & stamine fabricæ, propter quam adeo frequenter & calyx in petala convertatur & stamen. Ex interioribus petalis paulatim degenerant stamina 68. & 70. quorum exteriora petalorum fimiliora, interiora crassiora, lineis spermaticis inscripta sunt. Tubæ (g) quot septa ovarii, quatuordecim, sedecim, reflexæ, introrsum cavæ, inter quas spongiosa cavitas versus eminentem ovarii apicem ducit. Fructus sphaericus (h), operculo coronatus, tot radiorum, quot tubæ, in quatuordecim & ultra loculos (i) divisus, qui duplicem seriem seminum continent. Stamina & petala ex fructus exteriori involucre (k) nascuntur.

1066. NYMPHÆA calyce pentaphyllo, petalis majori, fructu conico.

Nymphaea lutea (l) MATTHIOL. p. 894. CAMERAR. epit. p. 635. BLAKWELL. t. 497. 498. b. 500.

Nymphaea foliis cordatis integerrimis, calyce petalis majore, pentaphyllo LINN. p. 729.

Nihil frequentius in fossis majoribus & lacubus, etiam alpinis aut lac rond. &c.

Habitus utrique speciei idem. Radix flavescens, profundissime in lutum demersa, maxima (m), semper longa (n), longissimos pedunculos floriferos & foliosos emittit, in superficiem aquæ usque, cui folia coriacea, plana, ex sagittatis rotunda, hilo excisa, innatant. Flos extra aquam est, deinde invertitur, & in aqua femina maturantur, quæ fundum petunt, novæque plantas reparant (o).

1067. NYMPHÆA calyce quadrifolio, petalis minori, fructu sphaerico.

Nymphaea alba (p) MATTHIOL. p. 893. Epit. p. 634. BLAKWELL. t. 498. 499. 500.

Nymphaea foliis cordatis, integerrimis, calyce quadrifido LINN. p. 729.

β *Nymphaea alba minor* HORT. AICHSTETT. vern. ord. 7. t. 3. f. 1.

In lacubus & fossis majoribus etiam frequentior, quam lutea.

Habitus idem, flos natatilis major. Fructus orbiculatus, tubæ apice suo reflexæ. Radix nigra longa, & rotunda datur (q). Ea, ut aquaticæ luto mersæ omnes, non est absque acrimonia, sapore acri & amaro corticis juglandis, in calidioribus regionibus dulcis & edulis (r). Ea tamen radice & pini cortice Suecos Insulanos salubrem vitam aluisse lego (s).

Extractum radice subfalsum, subamarum est, five cum aqua extraxeris, five cum vini spiritu (t). Flos & folia putantur, ob aquam absorbtam, refrigerare (u). Aqua stillatitia ad urinæ ardores, ad hæmorrhagias coercendas & ad fluxus alvi feminisque, ad cutis maculas abstergendas, ab omni retro ævo adhibita fuit. Ex ea aqua potum gratissimum in gynæceo Turcico parant. Syrupus habetur inter soporiferos (x). Oleum inter mitigantia numeratur (y) & somnifera: ut etiam venereos stimulos frangat (z).

Negat nymphaeam sibi veram utilitatem præstitisse J. a BUCHWALD (a).

Radix lacte oblinita blattas [toracæ] (b) occidit. Folia pro pecore in Suecia colliguntur. Ex semine adfinis Loti siccat & trito Ægyptii panem coquebant (c). Etiam radice vescantur, quæ mali similibus erat (d).

HYDRO-

(g) IDEM. G.
(h) t. 138. I.
(i) L.
(k) t. 137. G.
(l) *Nymphaea* altera foliis antedictæ [albæ], radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili DIOSCORID. III. c. 131. & non bene PLINIUS L. XXV. n. 37. capite [pro flore] luteo.
(m) LEIGH. *Lancashire* p. 112.
(n) P. ALPIN. L. I.
(o) BRADLEY *philos. account.* p. 33.
(p) *Nymphaea* foliis fabæ Ægyptiæ minoribus, longioribus, pluribus ex radice prodeuntibus, flore Liliæ simili, albo: in medio crocos habente, cum defloruerit, rotundum malum, aut papaveris caput extuberat, nigro semine multo. Caulis levis, niger, radix nigra,

scabra, clavæ similis DIOSCORID. III. c. 131. PLIN. L. XXV. n. 37.
(q) P. ALPIN. I.
(r) THEOPHRAST. L. IX. c. 13.
(s) LINDER. *de venis* p. 651.
(t) CARTHEUSER. *mater. medic.* p. post p. 403.
(u) AVICENNA *cardiac. tr. 2.*
(x) TAVERNIER *Relat. du Serrail.* p. 75.
(y) MRSUR p. 187. b.
(z) RHAZES, *de iis qua ipsi accid.* MARCELL. c. 33.
(a) p. 185.
(b) GADD. *Sides maskar.*
(c) HERODOT. L. II. p. 121.
(d) IDEM *ibid.*

III. RHOEADEÆ. IV. COLUMNIFERÆ. 21

HYDROCHARIS LINN. n. 1126. ZINN. *Comm. Gott.* III. p. 431.

MORSUS RANÆ TOURNEFORT. *Mémoires de l'Acad.* ann. 1705. p. 237.

DILLEN. *nov. gener.* p. 149.

STRATIOTES GUNDELSHEIMERI apud JOHRENIUM
TREWII *Comm. Litt. Nor.* ann. 1731. p. 164.

Ob summam similitudinem habitus hic relinquo, Sagittæ pene propiorem. Pariter duos sexus in diversis stirpibus gerit. In utroque calyx exiguus, trifolius, foliis concavis. Petala tria rotunda, patula. Mari (e) stamina novem, apicibus gemellis, cum fructu imperfecto, sex exteriora breviora, extrorsum curva, interiora fetam ex basi emittentia (f). Feminae fructus sexocularis (g), polyspermos, flore minore coronatus (h), tubis senis. Inter tubas & petala sex styli lanceolati, basi tubarum adnexi (i). Olim JUNGIIUS ob florem tripetalon a Nymphæa separavit.

1068. HYDROCHARIS LINNÆI p. 1166.

Rana morsus DODON. *Cercal.* p. 228.

Nymphæa minor, seu *morsus ranae* J. B. III. p. 773. cum icone aliena.

In fossis circa *Michelfelden*, *Anet*, *Siemam*, *Nidau*, *Erlach*, &c.

Caulis natantes. Folia aquæ imposita, coriacea, reniformia, sed magis convexa. Florum marium terni, etiam bini, petioli (k) vagina bifolia excipiuntur, albi, origine petali flava. Feminini solitarii. Flagella gemmas convolutas novæ plantæ continent.

Non potest alia esse *Nymphæa parva* MATTHIOLI p. 895. *Epit.* p. 636. in Bohemiæ lacubus, fructu Cappariæquali; *Nymphæa alba minor*. C. B. *Basil.* p. 57. J. B. III. p. 773. Quam C. B. voluerit *Michelfelde* legisse. Nemo enim nuperiorum ejusmodi pentapetalam & albam Nymphæam reperit. Olim monuit RAJUS p. 1320.

IV. COLUMNIFERÆ.

MONADELPHIÆ LINN. *gener.* p. 346.

Conf. BOERHAAVE p. 267. (l) ADANSON p. 390.

In omnibus flos pentapetaloides, profunde divisus, ut tamen in basi sua petala coalescant, & edant vaginam cylindricam, lenteve conicam, quæ medias tubas contineat, inque vertice in quinque aut plura filamenta antherifera findatur. Fructus plerumque multilocularis, rectas tubas emittit, intra vaginam stamineam, tot, quot sunt in fructu loculi. li loculi varie se habent, & modo unicum semen continent, modo plura, denique etiam molles sunt. Calyx etiam varie dividitur. Flos totus una delabatur.

MALVA LINN. n. 841.

MALVÆ TOURNEFORT. t. 23. 24. *pleraque.*

ALCEA TOURNEFORT. t. 25.

Conf. MALPIGH. *ic.* 120. 149. 180. 281.

Malvæ character genericus est in calyce duplici (m) est, interiori campaniformi femiquinque fido, exteriori trifolio, minore, foliis lanceolatis, angustis. Fructus capsulis (n) plurimis

(e) TOURNEFORT. B. ZINN. 1. & 6.

(f) ZINN. 4. 8.

(g) TOURNEFORT. E. ZINN. 4.

(h) TOURNEFORT. A. ZINN. 7.

(i) ZINN. 7.

(k) TREW.

(l) GREW. t. 58. f. 12. 13. MALPIGH. *ic.* 149. 176. 160. BLAISE *essays* T. I. f. 10.

(m) BLAISE. p. 198.

(n) TOURNEFORT. t. 24. G.

plurimis, reniformibus, non cornutis, monospermis, in planum discum conjunctis. Semina reniformia (o).

1069. MALVA caule erecto, foliis lobatis, lobis serratis, quinis & septenis.

Malva sylvestris (p), recta CORDI. *hist.* p. 114.

Malva vulgaris, flore majore, folio sinuato J. B. II. p. 949.

Malva BLAKWELL. t. 22.

Icon L'ADMIRAL. T. IV.

Malva caule erecto, herbaceo, foliis septem lobatis, acutis, pedunculis petiolisque villosis LINN. II. p. 969.

II. Flore albo SUTHERLAND. &c.

In ruderosis, ad sepēs, & vias.

Caulis erectus, ad tres pedes, ramosus. Folia petiolata, obiter subhirsuta, quinquelobata, & septilobata, lobis triangularibus, quorum primi minores, omnes serrati. Flores ex alis foliorum prodeuntes, congesti, singuli tamen in petiolo unifloro, hirsuto. Petala incisa, non vere cordata, per oras adrosa, obliqua, purpurea. Calyces villosi, capsulæ decem, quindecim. Nonnunquam folium calycis unum alterumve incisum est. Stamina numerosa.

Veteres Malva vescebantur (q), non ista, sed alia adfina (r), etiam fativa (s), & alia arborea etiam nunc Ægyptii (t), siccisque Malvis Chineses (u) in cibo utuntur. Nostræ a culinis negliguntur, in medicos vero usus frequenter revocantur, ob molle, viscidum, insipidum, innocens & emolliens gluten, quo totæ replentur; neque nocet, quod subacidum inest (x). Etiam veteres ad pleuritidem laudabant (y). Decoctum, florumve infusum ad tusses FORESTI experimento confirmatum; ad raucedinem; ad faucium & tonsillarum inflammationes, ad veteres urinæ ardores (z), etiam ex calculo aut ulcere vesicæ natos (a); ad renum irritationes (b); ad alvum molliendam passim adhibent. Externo usu malva perinde celebratur; ad clysteres mollientes; etiam in dysenteria & tenesmo (c); & in gonorrhoea, aliquot dierum continuato usu (d). Denique cataplasmata dat ad inflammata & dolentia apta.

1070. MALVA caule repente, foliis cordato orbicularibus, obsolete quinquelobis LINN. *spec.* & II. p. 969.

Malva sylvestris, pumila (e) FUCHS p. 508. DODON. p. 653.

II. Flore albo SUTHERLAND. &c.

Cum priori ad vias.

Pedalis & cubitatis caulis, ramosus & prostratus. Folia reniformia, sed pene orbiculata, quinque lobis, leviter indicatis: ora circumferrata. Flores in petiolis foliis brevioribus, longis, unifloris, exigui, minus profunde divisi, adrosi, albi, venis rubellis picti: Calycis squamæ exteriores perangustæ. Tubæ ad quatuordecenas.

1071. MALVA caule erecto, foliis scabris, trilobatis, lobis lateralibus bipartitis, medio tripartito & quinquepartito.

Alcea (f) MATTHIOL. p. 927. BLAKWELL t. 304.

Malva caule erecto, foliis multipartitis, scabrisculis LINN. p. 971.

II. Flore albo WEINMANN t. 37.

III. Foliis magis dissectis VAILLANT.

IV. Major & procerior RAJ.

Non rara ad vias inter *Moratium, Paterniacum*; inter *Roche & le Furet*, &c. Major & durior à *la Porte du Sex & Lenzburgi*.

Caulis

(o) TOURNEFORT. N. GREW T. 75.
(p) *Malva major* Græcis Malope PLIN. L. XX. c. 21.
(q) Damnat SEXTIUS NIGER apud PLINIUM L. XX. c. 21. Laudat CELSUS.
(r) *Malva rotundifolia Italica, flore amplo* T.
(s) DIOSCORID.
(t) P. ALPIN. I. p. 155.
(u) *Mélanges intéressants* IV. p. 31.
(x) GEORGI III. p. 768.
(y) ARRIZUS *cur. acut.* I.

(z) CHOMEL.
(a) HORST *Epist.* p. 10.
(b) DIPHIUS apud ATHENÆUM.
(c) PLIN. I. c.
(d) Pro certissimo remedio HANDLEY p. 211.
(e) *Malva minor malache* PLIN. L. XX. c. 21.
(f) *Alcea* habet folia Verbenacæ, caules tres quatuorve, cannabis cortice, foliis planis, florem rosæ parvum, radices albas, cubitales, obliquas PLIN. L. XXVII. DIOSCORIDES L. III. c. 147.

Caulis ad tripedalem usque, firmus, erectus, ramosus. Folia scabra, profundius trilobata, lobis lateralibus bipartitis, medio lobo tripartito & quinquepartito, ora rotunda, magnis dentibus incisa. In majori varietate folia minus profunde divisa, fere Ribis, palmata, quinqueloba, lobis dentatis. Flores in umbellas per summos ramos, magni, speciosi, acute incisi, adrexi, carnei coloris. Tubæ supra vigenas, & capsulæ nigræ, ad lentem vitream hirsutæ.

Ad cataractas incipientes peculiariter adhibetur. In dysenteria contagiosa anni 1531. Alceam feliciter adhibitam fuisse AGRICOLA AMMONIUS (g).

1072. MALVA foliis radicalibus reniformibus, incisis, caulinis quinquepartitis, pinnatis, pinnis dentatis ad LINN. II. p. 971.

Malva montana seu Alcea rotundifolia, laciniata COLUMN. *Ephef.* I. p. 147. 148.

Alcea folio rotundo laciniato RAJ. MILLER t. 17. LINDER. *hort.* t. 4.

Hæc in agro Bernensi frequentior, ad vias, locis lapidosis & sterilibus provenit, in der Enge, gegen Pümpfliz, &c. Infra Neubuningen C. B. (h). Au droit de Convers, à Clermont, aux combes de Valanvron GAGNEBIN.

Caulis ut in priori. Folia prima toto ambitu integro, obiter & obtuse ferrata, reniformia, subrotunda, alia quinquelobata, sed ne ad dimidias quidem incisa; caulina trilobata, lateralibus lobis bipartitis, minute divisa, lobis pinnatis, pinnis profunde incisis. Capsulæ quindenæ, nigræ, albo villo hispidæ. Flos similis, odore moschato, petalis minus acute incisis. Et huic & priori calycis exterioris folia ovato lanceolata, sæpe quaterna.

ALTHÆA (i) LINN. II. 139.

ALTHEÆ TOURNEFORT aliquæ.

Calyx exterior novem fidus, segmentis gracilibus, subulatis, cætera eadem.

1073. ALTHÆA foliis radicalibus reniformibus, caulinis palmatis, trilobis & quinquelobis, calycibus hispidis.

Alcea villosa J. B. II. p. 1067.

Althæa foliis trifidis, pilosa hispidis, supra glabris LINN. p. 966.

Passim in Helvetia. In sepibus prope Genevam RAJUS. Ego in alveo torrentis, qui a monte *Pierre de Moëles* proxime pagum *Sepey* defluit. Supra *Lusjinge*, in campis supra *St. Saphorin* & circa *Chexbres*.

Caulis scaber, semidecumbens, brachiatus, ramosus. Folia scabra, pilosa, ima reniformia, obscure septilobata. deinde dentata; superiora trilobata, & quinquelobata, palmata, ferrata. Stipulæ ovato lanceolatae, binæ. Flores longe petiolati, ex stipularum sinu nati, ante florescentiam cernui, deinde erecti. Folia calycis duris fetis hirta, pene spinosa; exteriora lanceolata. Flos dilute cæruleus, petalis leviter emarginatis. Capsulæ rugosæ, fuscæ.

1074. ALTHÆA tomentosa, herbacea, caule erecto, foliis cordato lanceolatis, obfolete trifidis.

Althæa CAMERAR. *Epit.* p. 667. FUCHS p. 15. BLAKWELL. t. 290.

Althæa foliis simplicibus, tomentosis LINN. p. 966.

Passim nunc in Helvetia reperi, inter *Rumaz* & *Mont d'Arvel* ad viam; prope castellum *Nidau*; in *Valesia*.

Radix maxima, longa, teres, alba. Caulis erectus ad aliquot pedes, parum ramosus, fere ut verbasco. Folia tota molli tomento obnupta; ima obscure septilobata, lanceolata, ferrata; superiora pene quadrata, exterioribus lateribus dente utrinque separatis, in triangulum coeuntibus. Flores ex alis foliorum pene sessiles, albi, subcarnei,

(g) p. 29. 30 & olim DIOSCORIDES.

(h) *Basler Meß* p. 700

(i) *Althæa*, alius *thibicus*. in sylvestrium *Malvarum* genere est, folia ut *Cyclamino* rotunda habet, lanu-

gine incana, florem rosaceum, caulem bicubitalem, radicem lentam, intus beam DIOSCORID. III. c. 146. Habet PLINIUS L. XX. c. 21.

subcarnei, grandes: petala emarginata. Calyx exterior novemfidus, lanceolatus, mollis. Capsulæ hirsutulæ.

Inter plantas malvaceas habetur pro mollissima. Viscida est, & fatua: extracti dat plurimum, aquosi paulo plus (*k*) quam spirituosi; radix gelatinam edit (*l*), quæ aquam spissat.

In pectoris morbis Ægyptii (*m*) medici adhibent, & ad asperitatem pectoris succus cum aliquo saccharo subactus, *pâte de Guimauve*, aut *Morsella* (*n*) vulgo adhibentur. Eodem auxilio, & decoctis foliis, stranguria levatur (*o*). Omnia, quæ malva, etiam efficacius præstat. Radix tusa & cuti admota vesicas (*p*) ciet.

ABUTILON TOURNEFORT. t. 25.

SIDÆ LINN. n. 837. *Spec. polysperma.*

Huic capsulæ (*q*) etiam in orbem circumpositæ, sed grandes, in uno loculo aliquos femina continent, & in cornua reflectuntur (*r*). Calyx simplex, profunde quinquefidus (*s*).

Sida abutilon — *1075. ABUTILON foliis tomentosis, cordatis, petiolatis, filiquis bicornibus. *Abutilon* (*z*) AVICENNÆ (*u*) *Hort. Aichstet. est. ord. VI. t. 16. f. 1.*
Sida foliis brevioribus, cordatis, indivisis, pedunculis folio brevioribus, capsulis multilocularibus, corniculis bifidis LINN. II. p. 963.
In montibus ad Bergamum tendentibus BATTIRANI. Etiam in *Marca Trevisana* ANGUILLARA p. 236.
Caulis erectus, bipedalis & altior. Folia longe petiolata, molliter tomentosa, cordata, ferrata. Petioli foliis breviores, multiflori. Calycis folia ovata, ad segmentorum secessum plicas faciunt, in corollam quinque tumorum consentientes. Petala lutea, non bifida, erosa. Tubæ duodecim & ultra. Siliquæ longe caudatæ, trispermæ (*x*), cauda duobus aculeis (*y*) terminata.
Semen ad unciam unam sumtum valenter somnum ciere LINDER (*z*).

V. BACCIFERÆ.

FLORE FRUCTUI CIRCUMNATO.

ACTÆA (*a*) LINN. n. 644.

CHRISTOPHORIANA TOURNEFORT. t. 154.

Calyx quadrifolius, caducus (*b*). Petala vera caduca, utrinque acuminata, calyce majora; ita LINNÆUS (*b**). Intercedunt unum, duo, tria degenerantia stamina (*b†*); ex ungue dilatata, sine bifido. Stamina fere 21. flore longiora. Bacca ficior, elliptica, compressa (*c*), notata crista transversa, quæ pro tuba est. Semina multa, dimidiæ taleolæ cylindri ellipticæ (*d*) similia, gemino ordine sibi imposita.

*1076. ACTÆA foliis circumferratis, duplicato pinnatis, pinnula extrema trilobata. *Christophoriana* DODON. *purg.* p. 237. WEINMANN t. 380.
Aconitum racemosum Actæa quibusdam J. B. III. p. 660.
Actæa racemo ovato fructibusque baccatis LINN. p. 722.

Varie-

(*k*) Ex foliis NEUMAN. T. II. P. I. p. 75 76. Ex radice $\frac{10}{16}$. extracti mucilaginosi, $\frac{6}{16}$. spirituosi p. 79.

(*l*) LEWIS *mater. medic.* p. 643.

(*m*) P. ALPIN. I. p. 156.

(*n*) LOBEL. *Advers.* p. 293.

(*o*) De HEYDE *obs.* 29.

(*p*) *Ep. Nat. Cur. Dec. I. ann. 9. 10. obs.* 100.

(*q*) TOURNEFORT. A.

(*r*) B. C.

(*s*) D.

(*z*) Althæa in Arcadia nascens, Malvæ folio majori & pilosiori, caule molli, flore melino, fructu malvæ, caulibus proximo. Dicunt in aqua tritam eam addensare THEOPHRAST. L. IX. c. 15. & 19. An *althea* cuius semen calculos frangit SUIDÆ L. p. 115?

(*x*) Abutilon citat, ex ALCANZI auctore Arabes AVICENNA II. tr. II. c. 29.

(*y*) TOURNEFORT E.

(*z*) Ibid. B.

(*a*) *Venen.* p. 552.

(*a*) Actæa gravi folii odore, caulibus asperis, geniculatis, semine nigro, ut Hederæ, baccis mollibus, in opacis & asperis PLIN. L. XXVII. n. 26.

(*b*) TOURNEFORT. A. B.

(*b**) Mæ adnotationes paulum differunt, quas propediem in recente planta repetam.

(*b†*) Ita vidi.

(*c*) D. E.

(*d*) Fere F.

Varietatem duobus foliis calycis viridibus, tribus cucullatis & candidis habet MICHELI *bort. flor.* p. 128. qui idem, quæ ego, vidisse potuit.

In fylvis umbrosis passim, in fossa arcis *Burgdorf*, supra *Doffen*, in fylva sub *Wabern*, *derriere le Buis Aquilejensium*. In montis *Muteti* adscensu, in *Falconario*, *Nesso*, &c.

Folia lucida, glabra, umbelliferarum faciem referunt, circumscriptione triangulari, pinnis paucorum parium, extremis pinnis trilobatis, pinnis etiam non raro incisis, omnibus acute ferratis. Scapus floriger ex caule nudus, gerit in apice racemum floralem, album. Bacca matura nigricat. Radix lignosa, aspera.

Venenatam esse vetusta est traditio, unde nomen Aconiti. Ad strumas laudari MATTHIOLUS (e), & ad asthma. Pro nigro Helleboro radices Christophoriana vendi Cl. le MONNIER (f), & extractum gallinas enecare (g). Pro fetaceo radix adhibetur (h). Cum alumine coctus baccæ fucus dat atramentum nigrum (i).

C A P P A R I S TOURNEFORT. t. 139. LINN. n. 643.

Calyx difformis. Tria folia longa, angusta (k), cava, quartum majus, cavum, dorsum versum, ora alba. Petala quatuor (l) patula, tenera, flaccida, obtusa. Eorum duo in calycem parte aliqua continuantur, duo libera sunt. Stamina numerosissima (m). Fructus longe petiolatus (n) abit in baccam ovatam (o), unilocularem, polyspermam (p).

* 1077. CAPPARIS pedunculis folitariis, unifloris, stipulis spinosis, foliis annuis, capsulis ovatis. LINN. p. 720.

Icon lign. GESNERI 144.

Capparis BLAKWELL. t. 417. du HAMEL. *arbres* I. p. 122. spinosa J. B. II. p. 63.

Capparis spinosa. fructu minore, folio rotundo C. B. J. R. H.

β Folio acuto Bocc. *plant. sicul.* p. 79. t. 42. f. 3. pro varietate a LINNÆO habetur.

Frutex ex muris petrisque aniat erumpere (q), sarmentosus & reptans, & in petris Insularum. *Borromearum* provenit. Folia nitida, perfecte rotunda, alterna. E regione folii petiolus floriger, longus, uniflorus. Ad ortum petioli duæ spinæ breves, incurvæ. Flos albus. Stamina purpurea.

Gemmæ in aceto conditæ in cibum recipiuntur, acres, multis gratæ, non mihi. Cortex Capparidis inter aperientia medicamenta habetur. Ejus cum aqua fabrorum conjuncto usu sanatus lienosus homo (r).

Quæ sequuntur plantæ *Icosandriae* sunt LINNÆANÆ (s), quibus calyx unifolius, cavus, fere femiquinquefidus, petala producit & stamina a 15. ad 30. Fructus in molli pulpa semina continet. Intercedunt flores mares (t).

A M Y G D A L U S TOURNEFORT. t. 402. LINN. n. 619.

Calyx femiquinquefidus, segmentis ovatis, obtusis (u). Ex eo petala quinque, breviter petiolata, patula, ovata, flaccida (x). Stamina circiter triginta. Fructus intra calycem, sed liber (y), cortice subcaroso, villoso, qui in corii speciem ficcatur (z), ex ovato sublunatus, parte convexa sutura percurfa, altera cava, sine mucronato. Nux compressa, ovata, antierius acuminata (a); cortice ligneo, duro, poroso, reticulato. Nucleus unicus (b), farinosus, oleosus ejusdem figuræ. Tuba simplex.

* 1080.

(e) p. 121.

(f) Apud LORRY. *de melanchol.* II. p. 293.

(g) *Mém. de l'Acad.* ann. 1719. p. 623.

(h) Le MONNIER. p. 15. in Arvernus.

(i) LINN. *plant. tinctor.* p. 19.

(k) TOURNEFORT. C.

(l) A.

(m) Ibid.

(n) D.

(o) E.

(p) F. G.

(q) Ad murorum scrobes feritur QUIQUEBRAN. *laud. provinc.* p. 796.

(r) BRUNIVENIUS *abdit. rer. caus.* c. 105.

(s) *Gener.* p. 246.

(t) BLAIR. *Essays* p. 293. in persica, pruno, casiso, malo, pyro, cydonio.

(u) TOURNEFORT. A. C. C.

(x) A.

(y) D.

(z) F. F.

(a) E. E. G.

(b) H. H.

* 1080. AMYGDALUS foliis glabris, ovatis, utrinque acuminatis, ferratis, petiolo imisque dentibus glandulosis.

Amygdalus amara J. R. H. du HAMEL. *arbres* I. p. 48.

β Sativa.

Amygdalu BLAKWELL. p. 105.

α β *Amygdalus foliis serraturis infimis glandulosis, floribus sessilibus, geminis* LINN. p. 677.

In sepibus circa *Gontbey & Saillon* Valefiæ inque pratis (c).

Arbustula humilior, decempedalis, ligno præduro, ad scipiones utili. Folia alterna, levia, firma, ferrata, petiolata, elliptica, acuta: In petiolo sub folio duæ glandulæ, in imis folii dentibus alias aliquæ, alias nullæ. Stipulæ gemellæ, filiformes. Flores breviter ex gemma petiolati, solitarii, binati, carnei, in spicas congesti. Calycis pars campaniformis glabra, expansa hirsuta. Tuba hirta.

In hortensi amygdala plurimum est blandissimi olei (d), quod in morbis dolorificis, in urinæ difficultate, etiam a transeunte calculo, vel purum summo cum fructu bibitur: vel tritis cum multa aqua & expressis seminibus oleum aquæ admiscetur, quam albo colore tingit, emulsionis nomine. Ea refrigerat, temperat, in catarrhis utilissima, inque tussi, & pleuritide, sive ex folis paretur amygdalis, sive cum adjecto papavere. Id vitii habet, quod ventriculo noceat. Ex Amygdalis Coffeæ similem potum parant (e). In vineis nostris abunde maturescunt.

Amaræ amygdalæ aliena sunt indole, etsi dulcibus simillimæ, ut vix agnoscas. Amaræ sunt cum aliquo aromate. Veteres iis plurimum in medicina utebantur, nostro ævo exoleverunt (f). Homini, si minori copia fumantur, non nocent, quæ in cibos & dulciora recipiantur; duodenas tamen amaras amygdales se quasi inebriare Cl. LORRY (g). Occidunt autem, vetusto jam experimento, vulpes (b), porcos, aves plerasque. Vulpeculæ dedit WEPFERUS (i), inde mors convulsiva, pyloro clauso, & ventriculo inflammato. Teneriorem etiam felem drachmæ duæ occiderunt (k). Adultæ feli quatuor drachmæ (l) non nocuerunt, robusto animali. Canem vix læserunt, qui vomitu rejecerit (m). Columbam (n) drachma dimidia intra horam necavit convulsam. Etiam ciconiam, moschatae nucis mole intrusæ, amygdalæ amaræ in temulentiam quasi, & in convulsionem, asphyxiam, mortemque præcipitarunt (o).

Et certe in tota hac naturali classe aliquid venenatum latet. Nam & persicæ flores cum molestia alvum purgant (p), & majori pondere vomitum movent: & Laurocerasi aqua stillatitia manifestissime venenata est, cujus duo cochlearia hominem occiderint (q), quæ etiam in cane unci cochlearis pondere funesta fuerit, ut ex ventriculo odor amygdalarum amararum spiraret, qui adstantes pene interimeret (r): alios homines per convulsionem interemerint (s); etiam in clystere (t). Adeo alacre venenum est, ut canem, dum in ventriculum descendebat, jam enecaverit (u). Demum etiam in abdomen vivi canis impulsa eadem aqua robustissimum animal occidit (x). Sed ipsi aquæ cerasorum peritissimus medicus Richardus (y) MEAD minime fidebat, in tanta Laurocerasi adfinitate, eademque pro vero veneno a nuperis anglis habetur (z). Id mireris, ipsum oleum amygdalarum dulcium cani pro veneno fuisse (a).

PRUNUS

(c) In Persia. THEVENOT. L. III. T. II. c. 3.
 (d) SPIELMAN *Inst. Chem.* p. 73.
 (e) *Breit Saal* ann 1719. m. Decemb. DILLEN
Eph. Nat. Cur. Cent. IV. n. 150.
 (f) DIOSCORIDES L. c. 139.
 (g) *De venenis* p. 17.
 (h) CAMERAR. *Cent.* III. n. 88.
 (i) *Cicut. aquat.* p. 244.
 (k) p. 242.
 (l) *Ibid.*
 (m) p. 224.
 (n) p. 218. 239. 240.
 (o) p. 236.

(p) HIEL. *mater. medic.* p. 441.
 (q) *Phil. Transf.* n. 452.
 (r) Du HAMEL *arbres* I. p. 347.
 (s) NICHOLLS apud MEAD. p. 271. In alia convulsionem excitavit, ut tamen servari posset MEAD. p. 275.
 (t) NICHOLLS.
 (u) MEAD. *poisons.* p. 272.
 (x) LANGRISH. *phys. experiment.* 3.
 (y) p. 276.
 (z) BROOKE IV. p. 150. *New. dispensat.* p. 366.
 (a) MEAD. *poisons.* p. 274.

PRUNUS TOURNEFORT. t. 398.

PRUNI LINN. n. 620. species.

Liceat cum vulgo hic sentire (*a**), neque cum Pruno Cerasum conjugere. Pruno calyx, qui amygdalo, ovatis segmentis, & flos (*b*), & stamina a 18. ad 25. Fructus ovalis (*c*), levi fulco divisus, pulposus, mollis, plerumque in epidermide polline adpersus, cætera ossiculum compressum (*d*), utrinque acuminatum, simile nucleo fetum (*e*), qui ab amygdalo parum differt. Calycis segmenta, ovata, obtusa (*f*).

1079. PRUNUS foliis ferratis, hirsutis, ovato lanceolatis, floribus longe petiolatis. Multæ ejus fativæ varietates sunt.

Prunus du HAMEL. II. p. 186 **.

Prunus Damascena BLAKWELL. t. 305.

Prunus pedunculis solitariis, foliis lanceolato ovatis, convolutis, ramis multis LINNÆUS I. p. 680.

In sepibus minime rara.

Lignum pulchrum, rubrum, firmum, ad multa utile. Folia alterna, petiolata, ex ovato lanceolata, subhirsuta. Flores ex eadem gemma bini, terni, etiam unicus. Calyx glaber, ferratus, non reflexus, intus gummate plenus. Petala patula, cava, alba, sub viridia. Stamina 23. Tuba simplex, apice spongioso crassiori. Fructus multiplex, in sponte natis acidus, per artem dulcissimus, qualia pruna nullis cessura *Rupe* nascuntur, & in *Bevioux*. Edulia sunt, ægrotis apta, & alvum cocta laxant (*g*). Deteriores & minores varietates acorem habent, passim noxium. Ex eorum esu lipothymia, vertigo, mors (*h*).

1080. PRUNUS spinosa, foliis glabris, ferratis, ovato lanceolatis, floribus breviter petiolatis,

Prunus sylvestris MATTHIOL. p. 266. du HAMEL. I. *arbores* p. 186*. TABERNÆMONT. p. 992. BLAKWELL. t. 154.

Prunus pedunculis solitariis, foliis lanceolatis, glabris, ramis spinosa. LINN. p. 681.

Frutex passim ad sterilia viarum & in sepibus frequens, plerumque humilis, fortes spinas exigit. Folia alterius a priori figuræ, ferrata quidem, sed angustiora, elliptica, tenera, acerba. Flores solitarii, vel bini, ex foliorum alis, in brevioribus petiolis. Petala alba, patula, ungue vix ullo; calyx non replicatus, ora fimbriata. Stamina octodecim (*i*) ad 23. Tuba longa, globofo apice. Fructus parvus, ex cæruleo niger, acidus, austerissimus.

Flores aquam (*k*) dant, multum in usum receptam, ut aliorum medicamentorum vehiculum sit. Fructuum immaturorum succus (*l*) spissatus est Acacia Germanorum, adstringens, raro (*m*) tamen præscripta.

Eo succo, fatis ad Catechu accedente, CARRICHTERUM Ferdinando I. ex pectore laborante opem tulisse dicitur (*n*). Fructus in vino infunduntur, & effervescunt, & saccharo addito potionem efficiunt, quam aliqui valde laudant (*o*). Ruffi (*p*) ejusmodi potione utuntur. Radix ad calculum laudatur (*q*), & nuclei (*r*). Cortice in febribus (*s*) intermittentibus Empirici utuntur. Cortex in lixivio coctus rubro colore tingit (*t*). Succus cum vitriolo constantius atramentum facit, quam gallæ (*u*).

1083.

(*a**) Separat etiam Cl. SCRPIN. n. 37.

(*b*) A. B.

(*c*) E.

(*d*) F.

(*e*) I. G.

(*f*) SCEPIN. p. 37.

(*g*) MESSUR. COSTEUS in MESUEN. c. 19.

(*h*) HILDAN. Cent. V. *obs.* 39.

(*i*) C. B. ad LUGD. p. 11.

(*k*) Vim in aqua esse STAHL. *mater. med.*

p. 342.

(*l*) LINN. *obs.* *medic.* p. 12.

(*m*) Olim in officinam receptum fuisse, nunc veriorum Acaciam adferri CHARAS. *theriaq.* p. 212.

(*n*) CRATO in *Epist.*

(*o*) Non malum esse BRASSAVOLA. p. 592. Eximium vinum prunorum sylvestrium BRAUNER *lib. propr.* p. 5.

(*p*) ENS *morb. boum* ed. III. p. 123.

(*q*) KRAMER *med. milit.* p. 20.

(*r*) MARCELL. *Empir.* p. 26.

(*s*) SLOANE *Epist.* ad RAJ. *Epist. Nat. Cur. Dec.*

Vol. V. *obs.* 166.

(*t*) LINDER. p. 43.

(*u*) LEWIS *Farben* p. 114.

— *Domestica*— *spinosa*

? 1081. PRUNUS pedunculis geminis, foliis ovatis, subtus villosis, convolutis, ramis spinascentibus LINN. *Centur.* II. p. 273. *Spec.* p. 681.

Prunus sylvestris major. RAJ. p. 1258.

Haberschlehen DOEBEL *Jäger-Pract.* p. 32.

Au Torrent & à Cormoret prope *Courtelay.*

LINNÆUS spinas ei frutici paucas tribuit, stipulas ciliatas, in basi bifidas; folia ovata [lanceolata], superne glabra, inferne villosa, gemmas bifloras (u). Nunquam eam arborem reperi.

CERASUS TOURNEFORT. t. 401. MALPIGHI f. 200.

PRUNI *Spec.* LINN.

Fructus glaber subrotundus, leniter bicollis (x), officulo subrotundo (y) acuminato, nucleo (z) rotundo, calycis foliolis acutis, planis, vel reflexis (a).

1082. CERASUS foliis ovato lanceolatis, ferratis, inferne subhirsutis, mucrone producto.

Cerasus sylvestris, fructu rubro & nigro J. B. I. P. I. p. 200.

Cerasa nigra BLAKWELL. t. 425.

Prunus umbellis sessilibus, foliis ovatis, lanceolatis, conduplicatis, subtus pubescentibus LINN. p. 680.

β Flore plano GESNER. tab. 48.

In sylvis, sepibus & triviis ubique, avium donum, arbor procera, albo cortice.

Gemmæ quæ ramos terminant, quinquefoliæ, quæ ex latere rami prodeunt trifloræ (b): folia longe petiolata, ex lata ellipti acuminata, cum mucrone quodam lanceolato, producto, amant duplicari, ut partem pronam abscondant, ferrata cæterum, tenuia, glabra, averfa parte subhirsuta. Flores longe petiolati. Calycis segmenta reflexa, sæpe colorata. Petala subcordata, alba, roseo tincta. Stamina ad triginta. Fructus niger, etiam ruber, dulcis, exiguus.

Aqua florum leniter cardiaca est; infusum theiforme laudatur ad dolores colicos (c). Fructus ipsi refrigerans, mite & innocuum (d) cibi genus præstat: ex eo in aqua infuso, potus, per æstivos ardores utilis, pro messoribus paratur. Vinum inde per fermentationem gratum & valens obtinetur (e). Contusi cum nucleis & fermentati fructus liquorem gratum quidem stillant (f), quem in patria mea frequentissime & parant, & bibunt, sed ut eadem ei vitia sint, quæ spiritui vini. Cortex medianus ad febres intermittentes (g) commendatur, pariter ut peruvianus ille: utinam eadem fide. Gummi de eo stillans ex flavo rubellum, mite, ad dysenterias (h), strangurias, calculi dolores utile. Lignum ad varia opera utile, pulchre flavum, in elegantes mensulas fingitur.

*1083. CERASUS foliis glabris ferratis, ovato lanceolatis, mucrone producto.

Inter multas varietates volo cerasum, acidissimo succo.

Cerasa rubra BLAKWELL. t. 449. Conf. LEDERMULLER *vers.* T. X.

Prunus umbellis subsessilibus, foliis ovato lanceolatis, conduplicatis, glabris LINN. p. 673.

Conf. du HAMEL n. 9.

In colle super *Portvaley* maxima copia. A *Champel & St. Jean* prope *Genevam*.

Circa mare nigrum & Cerasuntem (i) plurimæ in sylvis Cerasi nascuntur. Neque tamen LUCULLUS eas primus in Europam intulit, cum DIPHILUS SIPHNIUS, *Lyfimacho* coævus, cerasorum meminerit (k).

Cerasi acidæ potius fructicosæ sunt, tripedales & humiliiores, foliis minoribus, glabris, perinde tamen duplicari amantibus. Petioli breviores, petala ovata, firmiora. Fructus acidus, non absque gratia, coctus potissimum, aut saccharo temperatus.

1081

(u) *Cent.* I. n. 34.

(x) E.

(y) G. H.

(z) I.

(a) O. O.

(b) BLAKWELL.

(c) CAMERAR. *Eph. Nat. Cur. Cent.* VIII. obs. 16.

(d) Raro exemplo, a Cerasis tumor totius corporis VIRIDET. *bon chyle* p. 141.

(e) BOYLE *util. phil. experiment. Exp.* 4. BRAUNER 1 c.

(f) BOYLE. Etiam a Russis HAWKLUYT. I. p. 323.

(g) CONSTANT *præf. ad med. Helvet.*

(h) MARCELL. *EMPIR.* p. 191.

(i) TOURNEFORT. *voyag.* III. p. 65.

(k) ATHENÆUS L. III. p. 27.

1084. CERASUS foliis subrotundis, ferratis, petiolis multifloris.

Machalebum CORD. L. IV. c. 77.

Machaleb CAMERAR. *Epit.* p. 91.

Cerasus n. 6. du HAMEL.

Prunus foliis ovatis, floribus corymbosis LINN. p. 678.

Nihil frequentius in Helvetia subalpina & submontana, circa *Roche* & in Gubernio *Aquilejensi*, ubique ad rupes; sic *Biennæ*.

Frutex diffusus, fepedalis, ligno odorato, duro, virgis rectis. Folia glabra, firmula, longe petiolata, rotunda, exiguo cum acumine, etiam cum hilo, ora circumferata. Flores in petiolo ramofo, multifloro, ex gemma nato: calyx segmentis ovatis, reflexis. Petala alba, ovata, patula. Fructus niger, ovalis, macilentus, cum simili officulo.

Sapore bacca est ingrato, amarissimo, & purpureo colore tingit. Arabibus (1) planta cum hoc nomine nota fuit, quam calidam dixerunt (m); album vero & nigrum distinxerunt, ut album Mahaleb melius (n) esset. Lapidem ajebant frangere (o). Nobis neglectum est, nisi quod lignum ob gratum odorem, & ruborem non displicentem, in cultrorum manubria & similia opificia solet fabricari, cum nomine *bois de Ste Lucie*. Id enim nomen ad Mahaleb spectare, nuper Clar. du HAMEL (p) confirmavit, & D. BUCHOZ, & Cl. du CHESNE (q), cum haud longe a St. MIHIEL circa Coenobium PP. Minimorum abunde nascatur, cui *Ste Lucie* nomen sit. Addunt Padum in Lotharingia audire (r) Putier. Et tamen Vir nobilis, reique herbariæ amantissimus, D. de TSCHUDI (s), Mentensium magus Bajulivus, narrabat mihi etiam nuper, in Lotharingia Mahaleb ignorari, Padumque lignum *Ste Lucie* subpeditare: quod idem in Hispania, nomine ligni S. Gregorii (t) cluet, ad rabiem laudatum. Ut fere eo inclinem, utrumque (u) lignum id nomen gerere. Padi tamen lignum odoratius est (x).

Aqua stillatitia non ingrati odoris est, & femina cum sapone ob eam gratiam subiguntur.

? 1085. CHAMÆCERASUS *Montis Generosi* GESNER. *hort.* p. 252. b. LUGD. p. 201. J. B. L. p. 229.

Quid sit? ignoro; neque Cl. Viri, quos nuper eum in montem misi, plantam aliquam peculiarem retulerunt. An fuerit *Cerasus pumila* C. B. *Chamæcerasus* MATTHIOLLO dicta & CLUSIO *Pannon.* p. 89. 90. etiam BRUKMANNO, quæ in Hungaria provenit, foliis ellipticis, integris? sed Aceris folium facit C. B. latius, amplius, fructum rotundum, rubrum, *Cerasi* similem. Non est sorbus terminalis, cujus GESNERUS alio cum nomine meminit, & videtur planta esse nuperis ignota.

PADUS LINN. prior. edit.

LAUROCERASUS TOURNEFORT. T. 403.

& CERASI *Spec. EJUSDEM.*

PRUNI *Spec. LINN. edit. ultim.*

Perinde est, sive cum Ceraso conjunxeris, sive separaveris, & neutra sententia specie caret.

Calyx non reflexus; petala per ambitum ferrata; officulum scabrum.

1088.

(1) SERAPIO *Simpl.* c. 44.

(m) AVICENNA T. II. L. II. c. 478. RHAZE ad

MANSOR. III. c. 22.

(n) AVICENNA, SERAPIO.

(o) SERAPIO.

(p) *Exploit. des arbres* I. p. 309. *traité des semis.*

p. 50.

(q) *Manuel.* II. p. 53. ROSIER. *Dem. Botan.* II.

p. 618.

(r) BUCHOZ TOURNEFORT. *LOTHAR.* p. 217.

(s) HUC *Essays d'Agriculture* p. 10. 22. 159.

(t) QUER. *Flor. Espann.* IV. p. 142.

(u) DU HAMEL. *des arbres.* p. 151.

(x) CRANZ *Fascic.* II. p. 61.

Tom. II.

H

Machaleb

1086. PADUS foliis ovato lanceolatis, ferratis.

Pseudoligustrum DODON. p. 777.

Cerasus racemosa nigra TABERNÆMONT. p. 288.

Prunus floribus racemosis, foliis deciduis, in basi subtus biglandulosis LINN. p. 677.

β Flore rubro du HAMEL. *arbres.*

In Helvetiæ sepibus non rara, Bernæ *im Sulgenbach*, circa *Wabern*: prope *Buren*. in valle *des Ormonts*, & aliis subalpinis. In montanis *aux Brenets*, à *Goudeba*. Basileæ versus *Rieben*, circa *Münchenstein*, *Muttenz*, &c.

Frutex decempedalis, frondosus. Folia levia, minute crenata, ovato lanceolata; ad basin folii duæ glandulæ. Flores in petiolis racemosis, spicatis, basi foliosis. Calycis ora lacera, foliosa, ingrati odoris (γ), Perficæ utcumque sapore (z) Petala patula, rotunda, ambitu ferrato. Stamina a 20. ad 33. Fructus macilentus, niger. Tuba stigmatē dilatato, bifido.

Baccas nostri aves relinquunt, nauseosas, dulces; in Suecia, inque *Kamtschatka* homines edunt (α). Decocto Padi saturatissimo luem veneream sanari J. A. GADD.

VI. ARBORES FRUCTU MOLLI UMBILICATO.

FLORE FRUCTUI INNATO.

MESPILUS.

MESPILUS TOURNEFORT. T. 410.

MESPILUS LINN. n. 625.

SORBUS LINN. n. 623.

CRATÆGUS LINN. n. 622.

Satis adparet, etiam ex ILL. LINNÆI vocibus (b), non (c) posse hæc genera separari, quæ ex solo numero tubarum & feminum separant.

Mespilo nempe fructus globosus; femina ossea quinque (d); Sorbo (e) femina quinque quatuor & tria, cartilaginea. Cratægo (f) femina quinque, quatuor, tria & duo, cartilaginea. Ut videas indivisa catena Cratægum cum Mespilo conjungi. Foliorum meminisse non adtinet, cum Cratægi alpinae folia non habeant angulata. Tubæ sunt in ratione feminum: fructus omnibus baccatus, absque cartilagineis loculis, in quibus femina nidulentur.

Cratægus oxyacantha 1087. MESPILUS spinosa, foliis glabris, ferratis, retusis, trifidis.

Acuta spina MATTHIOL. p. 163. CAMERAR. *Epit.* p. 85.

Oxyacantha (g) PASSÆI & BOOTII.

Spina alba BLAKWELL. t. 149.

Mespilus n. 13. du HAMEL. II. p. 20**.

Cratægus foliis obtusis, subtrifidis, ferratis LINN. p. 683.

α Fructu majori TARGIONI *viagg.* I.

β Non spinosa Agauni, à la porte du sex.

γ Bis florens, nempe hieme secundo efflorescens, *Glastenbury thorn*, quam a *Josepho ARIMATHENSI* in Britanniam adlatam fabulantur COWELL. II. p. 44. PLOT. *oxfordshire.* p. 159.

δ Ludit præterea foliis profunde & obiter laciniatis.

ε Flore pleno MUNTING *phytograph. ic.* 46. BRADLEY *Calend.* p. 57. *Flower. gard. displayd.* p. 107. n. 32.

Frutex

(γ) Fragrantem esse FLOYER p. 110. Sed merito *Lotharingis putier.* audit.

(z) *Natur. hist.* p. 82.

(α) CRANZ *Fasc.* II. p. 59.

(b) n. 625.

(c) Etiam Cl. SCOPOLI p. 587.

(d) Unum ad quinque ADANSON. p. 696.

(e) Triæ ad quinque IDEM.

(f) Duo ad quinque IDEM.

(g) *Oxyacantha* arbor est, pirastro similis, valde spinosa, baccas præfert myrti, rubras, fragiles, intus nucleum DIOSCORIDIS I. c. 105. Videtur fructu fuisse acido & adstringente, ob vim medicam, quam ei Arabes tribuunt. Spinam acutam duplicem facit AVICENNA rubram rotundam campestram, & nigram longam montanam II. Tr. II. c. 2.

Frutex plerumque, nam etiam in magnam arborem excrescit, quales SCHEUCHZERUS ad *Rbenum* (b) posteriorem vidit, cæterum diffusus & difformis frutex, sepibus aptissimus (i): lignum prædurum, pene buxum, utile, si quando artifices majusculas arbores offenderint. Folia nitida, glabra, circumferrata, variabili figura: integra dantur, apice retuso; deinde integra, ovata (k), apice trifido, ferrato; porro trilobata, qualia in Ribe sunt, lobis secundo divisis; demum pinna, extrema pinna maxima. Spinæ rectæ, folitariæ, alias nullæ.

Flores in summa planta umbellati, ex longis petiolis unifloris & bifloris & trifloris, albi, fætidii, petalis subrotundis, margine crispo, subtiliter ferrato; umbellas adfectant. Calycis segmenta reflexa. Stamina octodecim, ad viginti, ex corolla calyci connata, cava. Duæ longæ & simplices tubæ, tamen etiam tres, & quatuor. Fructus ovalis, ruber, insipidus, farinosus; officulo sæpe unico (k*), plerumque duobus, etiam frequenter tribus (l), demum quatuor (m). Natura fructui rubra est, ut etiam albus (n), & flavus (o) reperiatur.

Aqua florum stillatitia ad calculum frangendum a RATCLIFFIO adhibebatur, vix certe famæ responsura. Poma pauperuli homines in Germania, etiam in *Kamtschatka* (q) in cibum recipiunt. Ex iis vinum, idque non vilissimum paratur (q) Succus in morbis malignis utilis (r), eodem auctore, qui pro *Oxyacantha* veterum habet, exclusa Berbere: ex eo veteres trochiscos faciebant (s) & syrupum (t). Id improbable. In dysenteria utiliter adhibita (u) fuit.

Azárolo folia longa, trifida, medio segmento elliptico, vel trifido. Non est *Mespilus* 1087. in *Cydoniam* insita (x), sed propria planta regionum calidiorum.

1088. MESPILUS (y). foliis ferratis, septilobis, lobis primis divergentibus.

Crataegus terminalis

Sorbus torminalis (z) MATTHIOL. p. 263. ALDROVAND. p. 441.

Oxel PONTOPPIDAN. p. 212. cum ic.

Crataegus foliis cordatis, septangulis, lobis infimis divaricatis LINN. p. 681.

Crataegus du HAMEL. I. p. 196.

In sepibus passim, multa circa *Roche aux Gauges*, in monte *Falconario*. Basileæ versus *Gundeldingen*, in monte *Muteto*, *Munckenstein*. Circa *Tigurum* GESNER. Inter *Linières* & *Neufchatel*, & circa eam urbem.

Frutex, in idoneam etiam arborem convalescens, purpureo cortice. Folia acerna, firmula, inferne hirsuta, etiam tomentosa, lobis septenis, non profunde excisis, primis ad angulos rectos exeuntibus, reliquis ad apicem vergentibus, breviter ferratis. Flores umbellati, in petiolis tomentosiss, ramosis & subdivisis. Petala subrotunda, ovata, alba, lineata. Stamina vigena. Tubæ duæ, tres, conglutinatae, ut unica videatur. Fructus magna parte liberi, cum imo tamen calyce connati, villosi, ovati, obiter quinque lineis percurfi. Caro austera, denique ex acido dulcis, continet semen unicum, vel bina, etiam terna, quaterna (a). Fructus edulis (b) fero maturefcit.

Alvum adstringere olim CELSUS (c).

Lignum durum habet.

1089. MESPILUS foliis ovatis, ferratis, subtus tomentosiss.

Crataegus arica

Aria CRANZ T. 2. f. 2.

Crataegus foliis ovatis, inequaliter ferratis, subtus tomentosiss LINN. p. 681.

β Foliis

(b) It. II. p. 90. conf. MATTHIOL. Epist. p. 399.
SCHREBER V. Saml. p. 206. BRUKMAN p. 49.
(i) GLERDITSCH. Abhandl. II. p. 425. du HAMEL.
(k) MERRIAN. in *Theatr. Insect. Europ.* Vol. XX.
(k*) WILlich. Diss. p. 4. du HAMEL, CRANZ p. 40.
(l) *Azarola tricoeca* est DIOSCORID. I. c. 133. MATTHIOL. p. 252. ic. 3. PISANELL. I. p. 23.
(m) BRASSAVOLA Exam. Simpl. p. 374.
(n) PLOT. natur. hist. of *Staffordshire* p. 158.
(o) FILLETIER. p. 293.
(p) l. c.

(q) BRAUNER. p. 7. MATTHIOL. p. 165.
(r) MATTHIOL. p. 166.
(s) MESUS p. 153. b.
(t) p. 146.
(u) GADD. *Saturnia. bär.* p. 53.
(x) ANGRAND. DE VIELLE NEUVE. I. p. 83.
(y) Sorbum esse JUNGIIUS sensit.
(z) Sorborum quartum genus torminale, folio pene Platani PLIN. L. XV. c. 21.
(a) In duobus loculis CRANZ. p. 45.
(b) GESNER. *phytograph. gener. P. Pars. I.* p. 27.
(c) L. II. c. 30.

β Foliis femipinnatis.

Sorbus sylvestris Anglica PARKINSON p. 1720.*Aria minor* LINN. *Wäsgota resa* p. 161.*Crataegus folio subrotundo, serrato, subtus incano* VAILLANT.

Pro varietate adgnoscit LINNÆUS l. c.

In dumetis subalpinis, & submontanis, frequentissima: etiam in monte *Muteto*.Varietas β au *Creux du Vent*, à la *Ferrière*, & apud *Neocomenses*.

Frutex non altus, decempedalis, aliquando in arborem convalescit, etiam quadraginta pedum. Folia firma, ob nervos eminentes lineata, per oram ferrata, subtus albo tomento obsita, ovalia, ora non raro lineis parallelis profunde divisa. Flores umbellati, in petiolis ramosis. Petala alba, ovata. Fructus ovati, subtomentosi, rubri, duobus, tribus, quatuorve (d) feminibus feti, tubis totidem; per maturitatem dulcis & edulis. In varietate β fructus amarus.

Ex fructu bonus spiritus per fermentationem paratur. Lignum prædurum (e), ad molendinorum axin quæritur, etiam ad tibias (f).

Chamaespilus 1090. MESPILUS foliis ovatis, ferratis, glabris.*Cotoneaster forte* GESNERI *Clus. Pannon.* p. 83. 84.*Chamaespilus* J. B. I. P. I. p. 72. CRANZ p. 40. t. I. f. 3.*Mespilus inermis, foliis ovalibus, serratis, glabris, floribus capitatis, bracteis deciduis, linearibus* LINN. p. 685.In alpinis ubique, frequens in *Aquilejensibus*. In montanis, ut in monte *Botrod*, qua ad cacumen *Dole* ascenditur, in monte *Thuir*, in monte *Falconario*, *Chasseralle*, *Chasseron*.

Frutex (g) humilis, prostratus, cubitalis & paulo major, distortus & flexuosus, cortice nigro. Folia dura; nostræ constanter subtus pallida, glabra, ovato lanceolata. Stipulæ ad ortum foliorum magnæ, longæ, rubentes, deciduæ. Flores in umbellas super folia vix elatas, in petiolis ramosis, bifloris, trifloris, quorum superiores longiores sunt. Flos minor, rubellus, petala cava, leniter pubescentia, petiolata, petiolo intus piloso, albo, ovata. Stamina 18. Fructus niger, totus longe hirsutus, alba lanugine, edulis; Calyx sæpe purpura tinctus, segmentis acutis, triangulis. Semina (h) bina & duæ tubæ, sine crassiori. Pars etiam ovarii calyci connata, pars libera. Reperi tria, & quatuor femina, CLUSIUS quina, Cl. JACQUIN tantum duo, quorum unum abortit (i).

Sorbus aucuparia 1091. MESPILIUS foliis pinnatis, utrinque glabris *Enum.* LINN. p. 683.*Sorbus aucuparia* J. B. I. P. I. p. 62. du HAMEL II. p. 273. CRANZ *Fascic. II.* p. 49. t. I. f. 4.*Sorbus sylvestris* CAMERAR. *Epit.* p. 161. ALDROVAND. p. 443.*Sorbus torminalis* BLAKWELL. t. 73. Flore non bene luteo.β Foliis extremis confluentibus LINN. *Flor. Suec.* p. 433.In sylvis abunde v. gr. inter *Pantiger Hubel* & *Thorberg*.

Arbor ramosa, erecta, humilior. Folia pinnata, parium octo, extremo impari: omnia firma, glabra, ferrata, ovata, acuminata. Flores umbellati in petiolis ramosis. Calyx acutifolius, germine tomentoso. Petala alba, cava, subrotunda, patula. Ex flava corona, quæ calyci cohæret, stamina circiter viginti. Fructus ovatus, ruberrimus, tubis tribus, feminibus tribus (k), quatuor (l) & quinque (m); hoc frequentius, ut naturalis numerus videatur.

Fructus siccus adstringit. Videntur in *Kamtschatka* (n) fructibus vesci: neque enim in eo frigore *Sorba domestica* maturescent. Ex eo fructu per fermentationem spiritus paratur, quem etiam ad pectoris morbos laudant. Succus expressus, inque sapam coctus, laudatur ad febres (o) intermittentes, & ad hæmorrhoides dolentes (p).

Lignum

(d) Tubæ quatuor & quinque du HAMEL I. p. 193.

Duo loculi, femina quatuor CRANZ. p. 46.

(e) *Bois d'Ally*.(f) Du CHESNE *art.* 54.(g) *Emend VI.* n. 34.

(h) CRANZ. p. 44. ut alterum abortit.

(i) JACQUIN. *obs.* 48.

(k) LINN.

(l) FABRICIUS *butirb.* p. 47.

(m) CRANZ.

(n) *Natur. hist.* p. 82.(o) *Oeconom. Nachricht.* VII. p. 850.(p) *Ep. Nat. Cur. Dec. III. ann. 4. obs.* 50.

Lignum prædurum, ad opera molendinorum utile, & ubicunque maxima firmitas (q) requiritur; ad cochleas prelorum, denique ad infulpendas ligneas icones (r).

Succum alvum ducere LINNÆI (s).

1092. MESPILUS [forbus] (t) foliis pinnatis, subtus villosis. Enum. & LINNÆI p. 684. *Sorbus domestica*

α *Sorbus sylvestris*, foliis domesticae similis C. B. du HAMEL. &c.

β *Sorbus fativa* BLAKWELL. t. 174. domestica CRANZ. p. 49. t. 2. f. 3.

Non vulgaris. Reperi circa arcem *Munchenstein*; circa *Ouchy*. Nascitur etiam in sylvis inter *Muttunz* & *Gempen*, & circa *Ramstein*: inque sylvis circa *Mubausen*.

Differt a priori foliis subtus tomentosis, fructu piriformi, viridi, subrubro aut flavo, eduli, potissimum quando ad adfinium Mespilorum morem in stramine (u) contabuit. Eum fructum non nisi vetula arbor producit, post sexagesimum annum, & per biennia uberrimum, vera sylvestris in hortos translata. Semina quinque. Ex eo fructu cum aqua infuso & lora (x) paratur, & ficera (y) expresso, etiam valentior (z), quam ex prunis. Conditum cum malis granatis citat MÉSUE [a]. Cum Cypresso stillantem aquam ad reparandam virginitatem laudat L. FIORAVANTI (b). Veteres inter sistentia alvum retulerunt (c). Lignum durissimum.

1093. MESPILUS inermis, foliis ovatis, integerrimis, subtus tomentosis LINNÆI p. 686. *Mespilus cotoneaster*

Chamaespilus GESNER. Hort. Germ. p. 214. 215.

Cotoneaster GESNER. Epist. l. c. J. B. I p. 73. auctoritate Clar. Viri: CRANZ II. t. 2. f. 2.

Chamaespilus GESNERI Clus. hist. p. 60.

Mespilus folio subrotundo, flore rubro Catal. arbor. & frut. t. 14. l. c. flor. Danic. 112.

Vulgo in lapidosis ad pedes Juræ montis & alpium. GESNERUS in *Albio monte* & *Kadae*. Nos supra *Biennam*, supra *Bonneville*, ad pedem arcis *Fulkenstein* Solodorensum, in monte *Wasserfall*, *Grandvi*, *Saleva*, circa *Roche*, &c. sub *Goldwyl*.

Frutex humilis, difformis & distortus, cortice splendente, atro purpureo. Folia integerrima, ex ovatis acuminata, superne viridia, inferne albo tomento gossypiaceo oblita. Flores ex alis foliorum conferti, in petiolis unifloris, bifloris, trifloris, cernuis, stipula rubra ornatis. Calyx lanuginosus, segmentis acutis, reflexis. Germen glabrum. Petala subrotunda, alba, pallida linea distincta, brevia, ut calycem vix superent. Baccæ rubræ, insipidæ. Semina (d) tria, hinc convexa, inde duobus planis in aciem convenientibus. Tubæ duæ & tres (e) discedentes, capitatæ.

Vidi ramos vetustulos in quatuor ordines squamarum divergentium mutatos.

Fructus inutilis, farinosus.

1094. MESPILUS (f) foliis elliptico lanceolatis, serratis, calycibus longissimis, persistentibus. *germanica*

Mespilus Germanica folio laurino, non serrato C. B. du HAMEL. II. p. 20*.

Mespilus DODON. p. 801. BLAKWELL. t. 154. *Vulgaris* J. B. I p. 69.

Mespilus inermis, foliis lanceolatis, subtus tomentosis, floribus sessilibus, solitariis LINN. p. 684. In

(q) Du Chesne manuel. p. 55. du HAMEL.

(r) HART. Essays I. p. 113.

(s) Flor. Suec. n. 435.

(t) Sorba colore luteo DIOSCORID. l. c. p. 136.

(u) WEIGER. travels. p. 90. edit. German. memoir mesoils du HAMEL.

(x) Ejus potus HIPPOCRATES meminit.

(y) C. STEPHANUS de nutriment. p. 25.

(z) Du HAMEL. II. p. 474.

(a) p. 101.

(b) Tesoro c. 40. p. 2.

(c) DIOSCORID.

(d) Etiam GESNER. & J. B. ERNDL. Epist. Nat. Cur. Vol. III. app. OEDERUS. Tria, quatuorve CRANZ II. p. 38.

(e) SERPIN. p. 37.

(f) *Mespilus fetanica* foliis mali minoribus, pomo rotundo, umbilico latiore, quod adstringit & fero maturefcit DIOSCORID. l. c. 132.

In dumetis circa Bernam, qua nunc via regio sumtu munita ex urbe in summum collem ducit, & qua tunc rupestris erat solitudo. In dumetis Insulæ St. Petri lacus Biennensis. Neocomi, *entre les maisons du Plan*. Inter Argentinam & Badenenses thermas sylvam facere J. B.

Arbor mediocris, fruticosa, ramis in robustas spinas (*g*) exeuntibus, quæ a fativa absunt. Folia elliptica, ferrata (*b*), lanceolata, subtus pallida, subvillosa. Flores ex petiolis brevissimis, unifloris. Calycis segmenta longiora (*i*), petala æquantia. Hæc subrotunda (*k*), alba, roseo tincta. Fructus ex brevi petiolo subrotundus (*l*), lignei coloris, calyce coronatus, cujus folia connivent, quinque (*m*) ossæus nucleis fetus.

Mespila acerbissima, demum longa mora dulcescunt, nunquam magnam gratiam adeptura. In conditis tamen placent. Cum valde adstringant, constipatæ alvi & epilepsiæ ex mepilis exemplum habet G. W. WEDEL (*n*). Pulverem feminum calculum comminuere, & contritum expellere, nimia est pollicitatio A. M. BRASSAVOLÆ (*o*).

PIRUS LINN. n. 626.

PYRUS TOURNEFORT. t. 404. MALPIGHI. *ic.* 251.

MALUS TOURNEFORT. t. 416. MALPIGHI. *ic.* 252.

CYDONIA TOURNEFORT. t. 405.

Huic per varietates diffuso generi calyx in summo fructu marcescens (*p*); tubæ quinæ, loculi quinque (*q*) cartilaginei, vel membranacei, in quorum quoque duo femina (*r*). Stamina fere viginti, petala subrotunda (*s*). Calyx unico folio semiquinquefido (*t*) constat.

Mespilus amelanchiæ

1095. PIRUS foliis ovatis, ferratis, subtus tomentosis, calvescentibus. *Diospyros* GESNER. *hort.* p. 256. b. *append.* p. 291. b. *Epist.* p. 91. b. J. B. L. P. I. p. 75. ALDROVAND. p. 442.

Vitis idæa tertia CLUS. *Pannon.* p. 80. 81. bene.

Amelanchier gallo provincis BARRELIER. p. 527.

Mespilus folio subrotundo, fructu nigro, subdulci. *Catal. arbr. frut.* T. 14.

Mespilus inermis foliis ovatis, serratis, caudiculis (hirsutis) LINN. p. 685. MILLER t. 178.

In Helvetia frequens, montanorum hospita & subalpinorum. Trans sylvam *la Chenau* versus *Chamofeire*, circa torrentem *Tantin*. In colle *Soquenil* prope *Rupem*. In monte *Falconario*, in adscensu montis *Hauenstein* supra *Balsfel*, & circa *Falckenstein*. C. B. circa *Reichenstein* & *Landskron*. J. B. *zu unser Frauenstein*. Neocomi à *la Rochelle*, &c. Inter *Tufis* & *Chur*.

Arbuscula sepedalis, etiam humilior. Rami minime hirsuti. Folia ovata, nullo mucrone, circumferrata, sæpe rubore tincta, nervosa, ut in rosis, subtus dum juniora sunt, tomentosa, adulta tomentum dejiciunt. Flores conferti ex summis ramis, in petiolis unifloris, tomentosis. Stipulæ inter flores longæ, rufæ, subulatae. Germen tomentosum: Fructus levis, ex caruleo niger, ovatus, umbilicatus, lanugine coronatus, dulcis & edulis, quinque, sex & ultra feminibus fetus, nam ad decem (*u*) reperi, ut per hanc arbusculam Mespili cum Piris jungantur, a quibus capsularum defectu differt. Petala alba, singulariter longa & elliptica. Tubæ breves, qui-natæ. Calyx saturati coloris, patulus, segmentis acutis.

Ad sepes laudat du HAMEL.

1096.

(*g*) Habet du HAMEL.

(*b*) Negat du HAMEL, & de solo apice fatetur LINNÆUS. Nostra tenuiter ferrata sunt, ut in icone J. B. & MATTHIOLI. Recte monet ILL. CRANZ. *Fasc.* II. p. 36.

(*i*) TOURNEFORT. t. 411. D. F.

(*k*) A. B.

(*l*) E.

(*m*) Tribus, quatuor, quinque SPERLING *carpolog.* p. 67. RAJ. apud TOURNEFORT. G.

(*n*) *Disp. de Leo.* ann. 1690. p. 18.

(*o*) *Exam. simpl.* p. 339.

(*p*) TOURNEFORT. t. 406. D. t. 404. E.

(*q*) t. 405. G.

(*r*) t. 406. H. t. 404. F. t. 405. F. Sed imprimis GLEICHEN ad t. 14. 15. du HAMEL *arbr.* II. p. 5. 197.

(*s*) TOURNEFORT. t. 404. 406. A. B.

(*t*) t. 406. C.

(*u*) CLUSIUS, du HAMEL. II. p. 18. CLUSIUS etiam plura. Sex, septem, octo, decem CRANZ. II. p. 55.

1096. PIRUS foliis ovato lanceolatis, ferratis, glabris.

Pirus sylvestris (x) DODON. p. 799.

Pirus arbor ALDROVAND. II. t. 2. c. 2.

Pirus foliis serratis, pedunculis corymbosis LINN. p. 686.

β Fructu majori TABERNAEMONT. p. 1018.

γ Minimo IDEM p. 1019.

Conf. BLAKWELL. t. 453. LEDERMULLER. *Versuch*. t. 4. GLEICHENT. 15.

Sativæ piri creduntur ex ista arbore per artificia varia & insitionem natæ esse.

In arvis & sylvarum oris,

Magna arbor, dura, vivax, spinosa. Folia ex ovato lanceolata, ferrata, glabra. Flores quasi in umbellam congesti, in petiolis tamen unifloris, satis longis; petalis albis, aut ex albo purpureis, cavis, subrotundis, ex balsamica ovarii corona natis. Stamina viginti & duo. Germen tomentosum. Fructus conicus, eundo latior, tamen cum angustiori isthmo supra petiolum. Carnosus idem, circa semina materiem grumofam subduram congestam (y) habet

Spontanea species acerbissimo sapore est, cum fativis piris commista (z) tamen ad ficeram valet, etiam sola, sed deterior (a).

Sativæ piri fere dulces sunt, aliquæ tamen (b) strangulatoriam acerbitem nativæ plantæ retinent. Sativæ spinas deponunt, sed ex semine fatæ & spinas recuperant, & nativam acerbitem.

Lignum durum, rubrum, ponderosum; ad varia instrumenta utile, etiam ad sculpendas icones (c) ligneas, atrum colorem Ebeni æmulum facile induit (d). Succus piri *Bergamotte* calculum (e), & brevi in tempore, solvit. Vinum ex dulcibus piris paratur, sed quod ætatem non ferat (f).

1097. PIRUS foliis ovatis, acuminatis, subtus hirsutis, petiolis florigeris, brevissimis.

Mali sylvestres (g) DODON. p. 790. BLAKWELL. t. 178.

Malus arbor ALDROVAND. II. t. 2. Obs. I.

Pirus foliis serratis, umbellis sessilibus LINN. l. c.

α Varietates fructu albo majori TABERNAEMONT. p. 1008. & minori p. 1009.

β Fructu rubro majori TABERNAEMONT. p. 1008.

& Minori. C. B.

Sativa malus & ipsa videtur ex malo sylvestri perfecta esse, cum ex semine fata spinas recuperet, & acerbitem.

Ad ejus florem BLAKWELL. t. 147. LEDERMULLER. t. 1. GLEICHEN. t. 14.

In sylvarum oris & per arva.

Procera arbor, diurnæ (h) vitæ, spinosa.

Pleraque prioris habet, sed folium brevius mucronatum, minus manifesto ferratum, subtus subhirsutum. Flores pariter congesti, quasi umbellati, rubentes (i), odorati. Petiolus florum brevior, quam piro. Stamina fere a 19. ad 25. Fructus rotundus, circa petiolum cavus (k), superne depressus, minus, quam pirus, adstringens, magis austerus, mollis, grumis callosis in pulpa adpersus, loculis seminis cartilagineis. Deinde Malo fructus ex pediculo filamentis trajicitur, quorum decem per pulpam circa capsulas, ad calycem tendunt (l). Iis ruptis fructus putrescit ANDRY (m). Pirus iis non caret, ut tamen petrosam materiem adeant (n). Fructus in malo a calyce separari potest, argumento leve discrimen esse, quo ab umbilicatis arbores non umbilicatæ diffident.

Acida

(x) *Achras* pirastri genus fero maturefcit DIOSCORID. l. c. 122. Sorbo dulcior est, sed minus odoratus THEOPHRAST. *Caus.* l. III. c. 4. *Αχρα* strangulatorium sylvestre pirus SUIDAS. p. 405.

(y) DU HAMEL. *Mém.* de 1740 t. 13. f. 6. 7. t. 14. f. 3. t. 2. &c.

(z) Conf. p. seq.

(a) DU HAMEL *abr.* II. p. 199.

(b) Omnia pira adstringunt DIOSCORID.

(c) DU HAMEL.

(d) IDEM.

(e) LOBB. *Exp.* 32.

(f) DU HAMEL II. p. 200.

(g) Sylvestria mala similia sunt sorbis & adstringunt DIOSCORID. l. c. 131.

(h) Ad mille annos *Hereford orchards*, p. 12.

(i) LEDERMULLER. *vers.* t. 1.

(k) Dari tamen etiam poma basi plana, & pira basi concava monet CLAV. POPOWITSCH. *vom Niere*, p. 157.

(l) GLEICHEN *Reich. der Pflanz.* p. 11.

(m) *Alim. du Carême* p. 208.

(n) DU HAMEL. l. c. t. 15. f. 2. *Mém. de l'Acad.* 1731. t. 9. & 10.

mucron

Acida mala sylvestria ad edendum inidonea, egregium dant vinum (o) pomaceum, quale ex fativis parari nequit. Vires id vinum habet vitei, semper tamen aliquanto minus tenue & limpidum, & flatulentius. Angliæ multæ regiones pomaceo contentæ sunt, & Neustria; generosissimum tamen nostra *Thurgovia* præstat. Optimum fit, si agrestibus malis dulcia miscueris, etiam si acida (p). Idem calculum solvit (q).

Sativo pomo nihil ad cibum febrilem aptius acida indole, & appetitum ciente, & refrigerante, absque vitio. Nuper etiam decoctum ad asthma (r) in Anglia laudari cepit, cum fructus horæi humores humanos solvant (s). Etiam calculum colliquant (t). Decoctum diæticum in febribus gratum dat & salubre.

Apes plurimum ex pomorum flore mel reportant (u).

Ex acidis malis sylvestribus in sacco, ex crinibus facto, contusis, fit omphacium (x), Arabibus notum (y), utile ad impressionem telarum pictarum gollypiacearum [*Callico*]. Cortex mali dat colorem citreum elegantem (z).

Lignum minus durum, quam Piro, tamen a torneatoribus adhibetur, omnium levissimum.

PUNICA TOURNEFORT. t. 407. LINNÆI n. 618.

Malo punico figura est, quæ pomi, coriaceo (a) involucro, idemque calyce persistente (b), unifolio (c) quinquefido coronatur: sed sunt intus novem (d) loculi, in quibus, ad receptacula loculos semibipartientia (e), femina multa, succulenta (f). Petala quinque erecta (g).

* 1098. PUNICA spinosa, foliis nitentibus, ellipticis, integerrimis, floribus sessilibus.

Malus punica CAMERAR. *Epit.* p. 130. 131.

Granatus punica mala BLAKWELL. t. 97. & 1452.

Punica foliis lanceolatis, caude arboreo. LINN. p. 676.

Punica du HAMEL II. p. 196.

Seduni in rupibus arcis *Valeix* legi, in quibus vivit, olim forte casu eo delata. Arbuscula decempedalis, spinosa, spinis rectis. Folia elliptica, aut obtusa, aut acutius lanceolata, levia, integerrima, nitida, medio nervo conspicuo. Flores passim sparsi, in petiolis brevissimis, unifloris, bini, ternive, sibi proximi. Germen coccineo crasso corio tectum. Calyx in crassa, triangularia, quinque, etiam sex (b) segmenta dividitur. Ex intervallis segmentorum nascuntur quinque vel sex petala conica, ungue brevi, crasso: bractea ovato rotunda, flaccida (i). Deinde stamina super omnem icosandriæ (k) licentiam numerosissima, longis filamentis. Tuba simplex, sine crassiori (l), difformi, fungoso. Maturus fructus lignei coloris est. In medio fructu axis (m), ex quo numerosa incerti numeri septa exeunt. In quovis loculo, duplici ordine (n), numerosissima femina, succulenta, carne tecta, & in simili carne nidulantia. Ita vidi.

Semina acida sunt, & syrupum grati acoris dant. Ad hæmorrhoides nimias grana expertus laudat. R. H. BEHRENS (o). De acidis fermo est, cum etiam dulcia dentur (p). Corium fructus adstringit, & ad eosdem fines adhibetur, ad quos alia styptica.

OPUNTIA

(o) HEREFORD *Orchards.* p. 4. LANGLEY *po-
mon.* p. 139.

(p) HEREFORD *Orchards.* p. 33. *Phil. Transf.*
Vol. 43. n. 477.

(q) LOEB. *lib.* c. IV. *Exp.* 13.

(r) BAYNARD. p. 314. LOEB. p. 134. ROBERT.
tr. de Med. II. p. 106.

(s) LOEB. *ibid.*

(t) LOEB. *ibid.*

(u) GLEDITSCH *Abhandl.* II. p. 155.

(x) BRADLEY *country ladies direct.* II. p. 16.

(y) MESUR *Elest.* L. I.

(z) LINN. *Oländska resa.* p. 101. LINDER *Fär-
gakt.* p. 83.

(a) TOURNEFORT. G.

(b) G.

(c) C.

(d) L.

(e) LINN.

(f) TOURNEFORT. I.

(g) A. Sed flos plenus est.

(h) Sex TOURNEFORT. D. Plura TOURNEFORT.

G. Octo numerat du HAMEL. II. p. 193.

(i) A.

(k) D.

(l) BLAKWELL.

(m) TOURNEFORT.

(n) TOURNEFORT. I.

(o) *Diatet.* p. 115.

(p) DIOSCORID. I. c. 127.

O P U N T I A T O U R N E F O R T t. 129.

T U N A (q) D I L L E N. *Hort. Eltb.* p. 295.

C A C T U S L I N N. n. 613.

Habitus naturalis succulentus. Flos ex folio natus. Fructus in baccam abit ovatam, oblongam (r), unilocularem, umbilicatam (s). Huic innascitur calyx foliosus (t); & petala numerosa (u); interiora majora, conniventia, exteriora patula. Tuba cylindrica, multifida. Stamina plurima (x).

* 1099. O P U N T I A foliis ovatis, compressis, spinis fetaceis.

Ficus indica ALDROVAND. *dendrol.* p. 310.

Opuntia vulgo herbariorum J. B. L. p. 154. MILLER *ic.* 191. Conjungit certe LINNÆUS.

Cactus articulato prolifer, laxus, articulis ovatis, spinis fetaceis LINN. I. p. 669.

In BROSSÆI iconibus optime exprimitur.

Pro Americana planta vulgo habetur: provenit autem in rupibus Valefiæ, supra *Boveret & Vauvry*, & in monte *Veche* quinque leucis a *Lugano*. Etiam in *Italia*, in *Minorca* (y) insula &c.

Tota planta constat foliis oblique proliferis, ovatis, succulentis, intus multiplici reticulo fartis, in superficie, inque angulis passim penicillos spinarum emittentibus. Fructus junior folio crassiori similis est, unguiculis foliosis obfitus. Calyx fit quinque segmentis lanceolatis, virentibus, aliisque quinque intermediis, præter unguiculos foliaceos. Petala decem, lutea, apice lacero. Stamina innumerabilia. Tuba simplex, octo vel decem clavis cylindricis coronata. Fructus maturus fit piri species, edulis (z), ut tamen mictum sanguineum ciere soleat (a). Spinis suis, puto alia species, militem inflammatis faucibus occidit. Tosta folia ad inflammationes imponuntur (b), & pro eximio remedio ab Afris habentur (c); etiam ad dolores lateris & in variolis (d). In adfina planta, rubro flore, vivit celeberrimum infectum, quod ficcatum pretiosissimum cocci colorem impertit.

P H I L A D E L P H U S L I N N. n. 614.

S Y R I N G A T O U R N E F O R T. t. 389.

Calyx quadrifidus, latis segmentis petalodeis, albis, ora virente (e). Petala quatuor patula, ovata, firmula (f). Stamina fere a 16. ad 24. unguibus petalorum adherent, filamentis latiusculis. Fructus flori subjectus, carnosè membranaceus, ovatus, acuminatus (g), in conum prominet, quadrilocularis (h), quadrivalvis, polyspermos. Tubæ longæ quatuor. Semina minuta (i), ad axin fructus adnata. Addit LINNÆUS, florem primarium quinque partes habere calycis, floris, & fructus.

* 1100. P H I L A D E L P H U S foliis subdentatis LINN. p. 671.

Syringa flore albo CLUS. *hisp.* p. 125.

Icon lign. GESNERI 137.

In sepibus passim floret, indigenatum nactus, ut *Staphylea*, & *Lilac*.

Frutex

(q) Ab ea nomen habet urbs *Tenuchtitlan* COL-
TES ANNO 1519. p. 73.

(r) TOURNEFORT. D. E.

(s) C.

(t) C.

(u) A.

(x) Ad A.

(y) ARMSTRONG. p. 191.

(z) ARMSTRONG. SHAW.

(a) TRIUMPHETTI *vindic.* p. 31. Non in Bar-
baria SHAW. *trav.* p. 227.

(b) De la SALE *voy.* p. 65.

(c) SHAW. *trav.* p. 267.

(d) CLEGHORNE p. 363. 279.

(e) TOURNEFORT. ad C. E.

(f) A. B.

(g) F.

(h) H.

(i) I.

Frutex sepedalis & paulo ultra. Folia conjugata, ex ovatis lanceolata, per oram obiter dentata. Flores in summis ramis racemosi, albi, gravi odore, cum aliqua gratia.

R O S A TOURNEFORT. t. 408. LINN. n. 631.

Fructus coriaceus, pulposus (*k*) tamen, & haecenus pomo similior, rotundus vel ovatus, coronatus, calyce longo (*l*), quinquepartito, alias simpliciter lanceolato, alias hinc & inde semipinnato, denique ab uno tantum latere appendice aucto. Petala rotunda, emarginata (*m*), quina, semper pro fructus ratione magna. Stamina numerum vigenorum longe superant, quæ sint ad nonaginta, multiplici ordine, longis filamentis. Tubæ ex intimo fructu natæ, ex summo fructu plurimæ, breves, villosæ (*n*), obtusæ. Intra unicum fructus, loculum in duriori lanugine plurima semina globosa (*o*).

canina *h*

1101. R O S A spinis aduncis, foliis septenis, calycibus tomentosis, segmentis pinnatis & semipinnatis, tubis brevissimis.

Rosa canina (*p*) vulgo dicta DODON. Coron. p. 187.

Rosa canina (*q*) sylvestris BLAKWELL. t. 8.

Rosa germinibus ovatis pedunculisque glabræ, caule petiolisque aculeatis LINN. p. 765.

In sepibus & dumetis vulgatissima.

Frutex serpens & incurvus, ad vicina se sustentans, sepedalis, incurvis, acutis spinis obsitus. Folia pinnata, glabra, subtus glauca, ovata, mucronata, ferrata, plerumque septena, etiam novena, ultima majora. Stipulæ magnæ, petiolatæ, in duas aurículas fissæ. Flores aliquot petiolati, in summis ramis conferti. Calycis foliola lanceolata, longe caudata; duo simplicia (*r*), duo utrinque pinnata, pinnis latefcentibus, acutis, unum ab altero tantum latere pinnatum. Calyx tomentosus: appendices glabræ. Petioli florales glabri, foliosi, pilis capitatis adspersi, rariter spinosi. Stipulæ dentatæ, dentibus globuligeris. Petala purpurea, emarginata & cordata, suavissimi odoris. Fructus ovatus, ruberrimus.

Eximius (*s*) odor (*t*) indicat volatiles particulas & æthereas. Quare aqua stillatitia (*u*) aquam rosarum sativarum gratia potius superat. In ea aqua oleum purissimum ascendit, ex libra florum ad grana tria (*x*), ut ejus etiam in Persia maximum pretium sit (*y*), quæ regio rosas abundat. Fragrantia ejus olei omnia alia odoramenta superat, ut inter regia dona sit. Eadem aqua dicitur alvum laxare (*z*). Infusum florum, ad theæ (*a*) modum paratum, elegantia saporis & odoris se commendat. Extractum rosæ gummeum balsamicum & adstringens, resinofum austerum est (*b*). Conserva florum adstringente scopo ad dysenteriam, ad hæmorrhoides imperatur. Fructus edules sunt (*c*), cocti, in pastam comminuti, quæ cum aqua coquitur, demum cum saccharo conditi. Alvum ducere veteres (*d*), & hydropicum eo fructu sanatum (*e*). DIOSCORIDES melius, alvum sistere ficcatum. Pulvis fructus exsiccati ad calculum laudatur (*f*); nescio an bene. Decocta certe cum fructibus aqua eo sine incassum adhibitum fuit (*g*).

Ex

(*k*) TOURNEFORT. D.

(*l*) D.

(*m*) A. B. I.

(*n*) LEDERMULLER. *Belustig.* II. t. 80.

(*o*) F. G. H. I.

(*p*) Cynosbates frutex est arboris instar, Rubo longe major, folia fert magna, latiora, robustis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo Olivæ simili: sed per maturitatem pubescit, & flocculos intus continet DIOSCORID. I. c. 106. Rubus 2. Cynosbates PLIN. L. XVI. c. 37.

(*q*) PLIN. L. XXIV. n. 74.

(*r*) Antiquos vesiculos jam habet BRASSAVOLA Exam. p. 72.

(*s*) PLIN. L. XXI. n. 11.

(*t*) Rosarum odor nonnullis sternutationem movet & raucitatem; etiam ab utero symptomata DOERING.

(*u*) Rosas rubras & albas simplices præfert MRSUE *Simpl.* c. 10.

(*x*) SPIREMAM *Instit. Chem.* p. 188. Ex 40 libris rosarum essentia semidrachma CHARDIN. IV. p. 198. Ex 100. libris rosarum olei drachmæ sex CARTHEUSER. *mater. medic.* II. p. 472.

(*y*) Unciæ 50. imperialibus venit TAVERNIER. I. p. 596.

(*z*) BOERHACH *berm. med. sapient.* p. 340.

(*a*) THOMASIVS *Epb. Nat. Cur. Cent.* IV. *obs.* 199.

(*b*) CARTHEUSER. I. c.

(*c*) Etiam in ledzo *Navigat. navis Castricom in Re. lat. des Voyages au Nord.* T. III.

(*d*) De recentibus RHAZE *simpl. medic. obs.* p. 815. De aqua stillatitia ex AMATO SCHULTZ *mas. med.* p. 182.

(*e*) SCHELHAMMER *Natur.*

(*f*) BORELL. *Cent.* III. *obs.* 22.

(*g*) p. 195.

Ex germinibus cum saccharo & cinnamomo, in spiritu vini infusis, & foli expositis, optimum fit balsamum vulnerarium (b). Radix Cynorrhodi vetustum, ex divini somni (i) fide, contra morsum canis rabidi remedium est, trita vulnere imposita, & in potu sumta (k). Eodem fine, & præter eum formidabilem morsum, ad alios venenatorum animalium morsus, & adversus morbos magicos, cum nomine *Sanatodos* spongiola rosæ innascens apud Siculos (l) in usu est, quam peculiaris musca ex junioris rami germine secando subnasci cogit. Ad renum morbos *CORDUS* (m) laudat; ad dysenteriam *MARCELLUS* (n); ad calculum *PLINIUS* (o). Veteres in unguenta rosæ odorem recipiebant

β Rosa foliis glaucis, rubedine tinctis *SCHUCHZER*. It. VII. p. 513. in ipso pago *Grindehald* lecta, quam ego eodem loco reperi, Cl. vir la *CHENAL* in alpinis pascuis, utique hanc in foliis notam habet, & præterea calycem absque illis appendicibus, certo ordine (p) alternis. Nolim tamen separare.

glaucus?

1102. ROSA (q) spinis recurvis, foliis glabris, septenis, calycibus tomentosis, segmentis subpinnatis, tubis longis, barbatis †.

Rosa sylvestris, asperior, candida *FUCHS*. p. 656.

Rosa sylvestris, folio glabro, flore penitus albo. J. B. II. p. 244.

Passim ad sepes Bernæ, Basileæ, &c.

Cum ante hos viginti tres annos Rosas nullis notis definitas reperirem, studui, ut de ea obscuritate emergerem. Ergo huic speciei habitus aliquanto humilior; flos inodorus; calycis tomentosi segmenta minus profunde incisa, uno tantum, alterove ramo, aut integra: tubæ longiores, staminibus æquales, & intricatæ (r); columnæ tubarum sub stigmatibus (s), pilosæ, quæ caninæ rosæ glabræ; stipulæ magis ciliatæ, pilis globuligeris, quæ in canina magis ferratæ. Vere adeo differt. Petioli florales pilis capitatis adsperfi, foliosi, spinosi, sed rarius.

humilis

1103. ROSA spinis aduncis, foliis subtus rubiginosis.

Rosa maxima sylvestrium *CAMERAR.* Epit. p. 99.

Rosa sylvestris odorata *DODON.* coron. p. 100. hist. p. 187.

Eglanteria de *BOOT.* ic. 50.

II. Flore pleno J. B. BRY. II. t. 126.

III. Flore albo J. B. II. p. 44.

Non rara in Helvetia planiori, circa *Roche*, au *Tombey*, circa *St. Tryphon*, *Lassaraz*, supra *Biel* & *Crassy*. Basileæ versus *St. Louis*. In alpes ascendisse visa, versus *Geschinen*. Circa *Ferrière*, &c.

Humilior est, rector, spinis curvis horrida. Folia quina, & rarius septena, fere rotunda, superne leviter per oram capitatis pilis ciliata, subhirsuta; inferne quasi rubigine villosa, cum glomerulis similibus sparsis. Stipulæ ciliatæ, pilis capitatis. Petioli florales rubiginosi & spinosi; sic petioli foliosi, pilis glandulosis adsperfi. Summæ etiam plantæ partes omnes viscosæ sunt. Calyx regulam caninæ rosæ sequitur; parte integra molliter tomentosa, appendicibus ciliatis. Flos exiguus, incarnatus, ungue albo. Fructus ovalis, per maturitatem denique niger, levis, aut molliter spinosus. Odor in tota planta quasi (t) pomorum.

Ad hanc speciem aliqui vim morsui canis rabidi adversam alii referunt.

Huc *Rosa flava* *LOBEL.* II. p. 205. *Catal. of Trees.* t. 18. quæ etiam sponte in sepibus circa *Lassara* a Ven. de *CORPETS* reperta est. Clar. *LEYSER* ipsam *Eglanteriam* flavam facit. *Flor. bal.* p. 91. Ei rubigo & odor similis: calycis folia minus ad legem pinnata; petala emarginata, flava.

Rubiginosa

? 1103.

(b) *Ad. Helvet.* T. II.

(i) *PLIN.* L. XXV. n. 6. citatis exemplis.

(k) *VEGET.* III. c. 84. ne animal hydrophobum

fiat.

(l) *Bocccone mus di piant.* p. 10.

(m) *Botanolog.* p. 84.

(n) *PAUSANIAS* L. IX. p. 556.

(o) *L.* XXIV. n. 74.

(p) *Emend.* VI. n. 26.

(q) Separat etiam Cl. *HERMAN.* de rosa p. 5. Sed cur rubellam facit?

(r) *La CHENAE.* *Diff.* p. 14.

(s) *Emend.* VI. n. 25.

(t) *L. LEMN.* *herb. bibl.* p. 140.

? 1104. ROSA

Rosa sylvestris, rubella, parvo frutice J. B. II. p. 35. RAJ. *Sylog. exter.* p. 219.

II. *Χαμαίμοδος* CLUS. *Pannon.* p. 113.

Rosa pumila hist. p. 117.

Rosa pumila pannonica flore rubello J. B. II. p. 35.

Rosa austriaca CRANZ II. p. 36.

Rosa humilior, fructu rotundiori PLOT. *natur. hist. of Oxfordshire* p. 159. conf. HUDSON. *flor.* p. 192.

" J. B. in collibus la Batie & Champe; inter Genevam & Traney, & circa Castellum l'Abbatie.

" J. B. Suae fruticem facit cubitalem; folia subrotunda, quina, raro septena, minora; spinas raras, & flores non parvos, incarnatos, suaveolentes, petiolo cum capitulo hispido. Porro Clar. GAGNEBIN in summa rupe de la Chage rosam reperit, quam Eglanteriam vocat, eique florem album odoratum tribuit. Denique ILL. CRANZIUS caulem utique pedalem facit, cubitalem, raro ramosum, inferne nullis, superne multis spinis armatum. Folia terna, quina, rarius septena aut novena, reclinata, carinata, duriora, subrotunda, aut ex ovatis acuta. Pedunculum brevem, hispidum: germen ovatum, hispidum. Calycem ad legem Caninae divisum, hispidum, ora segmentorum glandulis nigris, hispidis, obsita. Florem fere unicum, odore jucundissimo, late purpureum, fructum rotundum.

Villosa L

1105. ROSA spinis rectis, foliis quinis, tomentosis, pinnis rotundis, spinosis.

Rosa parvo spinoso folio, hirsuto J. B. II. p. 38.

Rosa germinibus globosis, aculeatis, pedunculis hispidis, caulibus aculeis sparsis, petiolis aculeatis, foliis tomentosis LINN. p. 104.

Montana planta est, in Gubernio Aquilejensi, in Valesia um das Heilbad, circa Ferrière, & in alnetis circa Basileam lecta.

Ad Eglanteriam accedit, sed folia habet uberius villosa, cinerea, sæpe quina. Stipulae prælongæ, tomentosæ. Et eæ, & pedunculi foliorum, & calycis segmenta, & foliorum oræ, pilis crassis capitatis plenæ. Flos saturate ruber, breviter petiolatus. Petioli florigeri breves; spinosi, foliosi; in iis rarissimæ, sed in calyce frequentiores spinulæ. Calyx ad legem rosæ Caninae. Flores singulares, aut bini ternive. Fructus maximus, sphaericus, aculeis horridus, per ætatem totus niger. Spinæ curvæ, rectæ, lata basi.

pimpinellifolia L

1106. ROSA spinis rectis, confertis, foliis novenis, glabris, pomis & petiolis subspinosis.

Rosa campestris, odora CLUS. *Pannon.* p. 111. 112. 114. hæc icon melior.

Rosa Dunensis species nova DODON. *hist.* p. 187.

Rosa pumila, spinosissima, foliis Pimpinelle, glabris, flore albo J. B. II. p. 40.

Rosa spinosissima CRANZ. *Fascic.* II. p. 30.

Rosa germinibus ovatis, glabris, pedunculis, caule, petiolisque, aculeatissimis LINN. p. 705.

Rosa germinibus globosis, pedunculisque glabris, caule aculeis sparsis, rectis, petiolis scabris, foliosis, obtusis EJUDEM. p. 703.

β Flore variegato SIBBALD. p. 46. ic. 2. (u).

Satis abunde circa Roche provenit, supra les Gauges, en Planfavey. Neocomi supra Pierabot GAGNEBIN. *Auf der Siffacher (x) Flüb.* In monte Chasseralle. Au petit Saleve Gen. de SAUSSURE.

Humilis frutex spinosissimus, spinis rectis, confertis, gracilibus, foliis novenis & undenis, minimis in hac gente, & minoribus, quæ prima. Stipulae serratae. Pedunculi foliorum præter raras spinulas glabri. Petioli florales robusti; alias superne sub fructu spinosi, cætera glabri; alias toti spinosi, aut toti glabri. Calycis segmenta recta, integra, vel modice ciliata & dentata. Petala alba, cum luteo colore admisto, qui in ungue dominatur, odore dulci; pomo rotundo, per ætatem nigro, glabro fere dum junius est, spinoso quando vetustum (y).

Addit

(u) Varietatem esse PITCAIRN contra SIBBALDUM p. 190.

(x) *East. Merkwürd.* II. p. 2093.

(y) *Ennod.* V. n. 24.

Addit ILL. CRANZ, fruticulum, quando nunc magis adolefcit, ramorum aculeos deponere, & pedunculos nunc glabros esse, etiam fructus ovatos.

1107. ROSA inermis, foliis septenis, glabris, calycis segmentis indivisis. *It. Helv.* II. n. 27. *Alpina*

Synonymia difficillima. Quare pauca nomina repeto.

Rosa rubello flore parvo, simplici, non spinosa J. B. II. p. 39.

Icon CXLV. MERIANÆ *Insect. Europ.*

Rosa alpina, rubra, spinis carens BURSER *Act. Suec.* p. 585.

In rupibus subalpinis & montanis abunde. In monte *Grandvi, Dolaz*, inter montem *Wasserfall & Vogelberg*. *A la Dent versus le Pont*, & in monte *Thuiri*. In monte *Luan*, in montis *d'Anzax* gypsariis rupibus, &c. *A la Combe Bioffe & Combe de Valanvron*.

Frutex humilis, bicubitalis, ramosus, non spinosus, præter raros aliquos & imbelles aculeos, per caulem sparsos. Folia septena, glabra, ferrata. Stipulæ magnæ, pilis capitatis ciliatæ. Petioli foliosi, & perinde florigeri, spinulas innoxias habent. Flores solitarii. Fructus ovalis, longior, glaber, aut ad basin mollibus spinis adpersus. Calycis folia simplicia, non ramosa, appendiculata, appendice unica, subovata, ferrata, parte calycis integra tota pubescente. Flos magnus, odoratus, fature purpureus, ungue albo.

Non puto necesse esse rosarum species conjungere, qualis quidem Cl. BOEHMERO (z) cogitatio se obtulit, & nuper GERARDO (a): notas enim discriminis sufficere existimo, neque obscuriores esse, quam in aliis magnis generibus.

VII. GYMNOPOLYSPERMÆ

HERMANNI. BOERHAAVIL

Continuo vinculo ita coherent, ut separare non possis. Omnibus fructus multis fit & congestis seminibus, nudis, nunquam de suo cortice elabentibus. Floris petala quatuor, quinque, & plura, in orbem posita, sui similia & æqualia. Tot tubæ quot semina.

I. PETALIS ET STAMINIBUS EX CALYCE ORTIS.

SENTICOSÆ LINN. n. XXXV. (a*).

RUBUS TOURNEFORT. t. 385. LINN. n. 632.

Rosæ hinc proximus, inde Fragariæ, facie, vi medicamentaria folii & radice, flore, fructu.

Calyx unifolius, profunde (a) quinquefidus, segmentis lanceolatis, acutis. Petala quinque (b) patula, subrotunda, flaccida, ex calyce nata. Stamina numerosissima (c). Seminum acervus (d) modo pauciorum, modo numerosiorum, quorum singulum sua pulpa (e) tegitur, succulenta & molli. In plerisque speciebus pulposi acini confluunt, est cui distincti sunt. Cuique baccae sua tuba brevis & recta.

1108. RUBUS caule spinoso, subrecto, foliis quinatis & ternatis, subtus tomentosis, fructibus hirsutis. *idæus*

Rubus idæus (f) BLAKWELL. t. 239. *vulgaris* CLUS. *Hist.* p. 117.

Rubus foliis quinatis pinnatis, ternatisque, caule aculeato, petiolis canaliculatis LINN. p. 706.

Rubus du HAMEL II. p. 234. n. 9.

β Varietas

(z) *Flor.* p. 188.

(a) *Flor. provinc.* p. 463.

(a*) Qui Rosam, Alchimillam & Aphanes addit.

(a) TOURNEFORT. B. B. E.

(b) A. C. B. D.

(c) F.

(d) G.

(e) H.

(f) *Rubus idæus* priore [nigro] tenerior, minoribus spinis horrens, etiam sine spinis invenitur DIOSCORIDES IV. c. 34. Spinis minus aduncis PLIN. L. XVI. c. 37. rarioribus, calamis innocentiorebus L. XXIV. n. 75.

Tom. II.

L

β Varietas non spinosa BRASSAVOLA exam. *Syrup.* p. 218.

Rubus hircinus TABERNEMONT. p. 896. 897.

Icon MERIANÆ CCXXII. Eum MARANTA pro *Idæo* habet (g).

γ Fructu albo THAL. p. 102. seq.

Abunde in sylvis cæduis & collibus.

Varietas non spinosa circa rivum *Glasbach*.

Frutex sepedalis, erectior, nec repens, spinis paucioribus, rectis, fulcatis. Folia ex eodem pedunculo pinnata, quina, superne terna, quorum ultimum impar, majus sæpe, & semibilobatum, aut semitriobatum est, ut & ipsa vere quinata sint; cæterum ex ovatis longe lanceolata, ferrata, subtus tomento incano tecta. Petioli florigeri fere quinqueflori. Calyces albo tomento obsiti, longe caudati. Flos similis sequenti; flaccidus, sed fructus ruber, odoratus, gratissimus, baccis tenero villo obsitis.

De fructu aqua (b) grati saporis & odoris stillat. Fructus & in cibum accipitur, & syrupus inde paratur, qui multa aqua dilutus, adjecto acore minerali, in febribus (i) refrigerans & salutare medicamentum præstat. Margaritis & lapidibus pretiosis GESNERUS præponebat. Acetum cum fructibus infusum ad dentium putredinem non præter rem laudatur (k). Hydromeli cum Rubo idæo deliciosum Russi (l) parant. Vinum (m) Fragi & Rubi idæi ad vitia renum non inutile habetur.

1109. RUBUS caule spinoso, serpente, foliis quinatis & ternatis, subtus subto- mentosis, bacca levi.

Rubus CAMERAR. *Epit.* p. 751. LOBEL. *ic.* II. p. 211. BLAKWELL. t. 45. du HAMEL II. p. 234. * SCHMIEDEL T. II.

β Absque spinis BARRELIER. *ic.* 395.

γ Fructu albo RAJ. *Synops.* III. &c.

δ Flore semipleno VAILLANT.

ε Flore pleno *Bresl. Saml.* ann. 1723. m. Jul. *Garden of EDEN.* t. 46.

α. ε *Rubus foliis quinato digitatis, ternatisque, caule petiolisque aculeatis* LINN. p. 707.

Nihil frequentius in sylvis. Sub Rubis abietes renascentes convalescunt, idque tecta- men ad sylvarum reparationem NATURA dedit.

Caulis fruticosus, procumbens, longe reptans, spinis pedatis, rectis vel aduncis, quæ in pedunculos, & petiolos, florumque nervos continuantur. Folia ima qui- nata, pinnis confertius nascentibus, non vere digitata, quoque folio ovato lan- ceolato, pene rhomboideo, ferrato, & subinde profundius inciso. Deinde su- prema folia ternata sunt, in quibus unum alterumve, ut in priori Rubo, sæpe ex duobus quasi coaluit, & bilobatum est. Media pars folii interioris, cauli obversa, sæpe major est. Infima folia alba sunt, rariori tamen tomento, summa simplicia, aut semitrioba. Pedunculi villosi, teretes. Petioli triflori, biflori, & uniflori, in spicam fastigiati. Calyx tomentosus, ut in priori, longe caudatus. Petala (n) pariter subrotunda, flaccida, alba, vel subpurpurea. Stamina nume- rosissima, ad 150. Circa carnosum, ovato conicum, receptaculum acini quinquageni, glabri, nigri, monospermi, quorum quisque suam rectam tubam edit.

Folia adstringunt & siccant (o). In ulceribus pedum (p) pervicacibus, in gingivarum ma- lis, in angina, decocta cum foliis aqua laudatur. Cataplasmatibus modo folia in erysi- pelate feliciter adhibita fuerunt (q). Radices habentur inter aperientes, inque hydrope & diuturnis malis aliis ejus scopi medicamentis adduntur.

Fructus dulcis est, sed absque aromate, pueris non ingratus cibus, ex quo pul- tes etiam fiunt, quas non illibenter in mensam admitto: syrupus & gelatina putre- dini resistunt; ad febres valent; in angina dolentes fauces solantur. Farina cum

succo

(g) *Method.* p. 24.

(b) LEMERY *traité des aliments* I. p. 156. SCHULZ

rub. id. p. 23.

(i) SCHULZ. *de fruct. bor.* p. 18.

(k) SEBIZ. *Diff.* IV. n. 23.

(l) OLIVAR. p. 205.

(m) SHORT. p. 157.

(n) Plura, sæpe quina SCHMIEDEL.

(o) DIOSCORID. IV. c. 33.

(p) Vis fructibus ad ulcera & adstringens est PLIN.

L. XXIV, n. 73.

(q) LEMERY *traité des aliments* I. p. 264. 265.

v. g.

v. D.

fruticosus

v. D.

v. g.

succo fructus Rubi tosta in dysenteria non malum rusticorum remedium est (r). Diamoron etiam recipiebat mora bati, & ea de cærulea specie fumi SYLVIVS iussit (s). In succo Rubi vim materiem apostematam resolvere aptam incredulus ille Leonardus a CAPOA (t) admittit. Denique aqua de floribus & fructibus grati odoris stillat, & succus per fermentationem bonum in vinum transit (u).

IIIO. RUBUS caule aculeato, prostrato, foliis ternatis, subtus hirsutis.

Cæsius

Rubus minor DODON. p. 742. fructu cæruleo J. B. II. p. 59.

Rubus foliis ternatis, subnudis, lateralibus bilobis, caule tereti, aculeato LINNÆUS. I. p. 706.

In agris declivibus, & fossarum aggeribus. In gubernio Aquilejensi, etiam ad vias, murosque vinearum.

Habitus prostratus, minus ramosus, spinis brevibus adpersus, etiam in pedunculis. Folia constanter ternata, sæpe semibilobata, profundius incisa, ferrata, subtus subhirsuta. Petioli floriferi teretes, lanuginosi, longi, uniflori, biflori, triflori, rariter spinosi. Calyces tomentosi, caudati. Fructus cæruleus, ex paucioribus & majoribus acinis compositus; sæpe ita paucis (x), ut ad sequentem speciem accedat. Flores similes.

IIII RUBUS caule herbaceo, foliis ternatis, glabris, acinis baccarum distinctis, paucissimis.

saxatilis

Rubus saxatilis RICHTER.

Rubus alpinus, humilis GESNER. hort. p. 277. J. B. II. p. 61. SCHEUCHZER. II. alp. VI. p. 461. VII. p. 518.

Rubus saxatilis alpinus CLUS. Pannon. p. 115. 116.

Icon OEDERI. t. 134.

Chamerubus saxatilis SCHEUCHZER. II. I. p. 34.

Rubus foliis ternatis, flagellis nudis, reptantibus, herbaceis LINN. p. 708.

In alpium sylvosis & ad vias asperas dumosas. A la Chenau supra Aquilejam, ultra Panex; supra les Plans, ad viam in Lauterbrunnen, in montibus vallis Emmie ultra Tschangnau. In monte Fracto C. GESNER, SCHEUCHZER; ad radicem montis Tittlisberg, & circa Thermas Fabarias. Etiam in montanis, monte Thuir; circa Sonvilliers vallis Erguel, in valle Motier-travers; monte & Chasseralle, à la Chetelaz.

Humilis caulis, herbaceus, hirsutus, prostratus, flagellis reptantibus foliosis & radicatis, spinulis paucis & parum validis adpersus, sic pedunculi florum. Folia etiam subtus glabra, aut rarissimis pilis adpersa, ternata, valida, rotundius circumferata, lateralia sæpe inæqualiter a nervo bipartita, etiam semibilobata. Petioli florum foliis breviores hirsuti, uniflori & multiflori. Calyx lanceolatus, molliter aristatus, non perinde tomentosus, ut in prioribus. Baccæ rubræ ex paucioribus, sed magnis acinis, duobus, tribus, quatuor ad sex usque, distinctis compositus. Flores perexigui.

Pro vero Idæo a SCHULZIO habetur (y). Ad scorbutum laudat Cl. THRELKELD. Russi ex eo cum melle optimum spiritum parant (z).

Rubi septentrionales, ternatis foliis uniflorus, & Ribis folio, nondum in Helvetia reperti fuerunt.

FRAGA-

(r) SCHURZE de bor. fr. p. 15.

(s) MESUE. p. 126.

(t) l. p. 291.

(u) FLOYER. pharmacobas. p. 177.

(x) Mora campagnola 2 ad 5. acinorum ERAS-SAVOLA. exam Syrup. p. 214.

(y) De rubo Idæo.

(z) GORTER. Flor. Ind. p. 79.

POLYSTEMONES

FRAGARIA CRANZ. Fasc. II. p. 9.

FRAGARIA TOURNEFORT. t. 152. LINN. n. 633.

POTENTILLA LINN. n. 634.

PENTAPHYLLOIDES TOURNEFORT.

QUINQUEFOLIUM TOURNEFORT. T. 153.

TORMENTILLA TOURNEFORT. t. 153. LINN. n. 635.

SIBBALDIA LINN. n. 393.

COMARUM LINN. n. 638.

Cum Cl. Viris CRANZIO & BOEHMERO, etiam cum Cl. du CHESNE (a), has plantas conjungo, quas ipsa Natura vetet separari. Fragariam cum Pentaphyllis retinet simillima esculentæ species sterilis, fructu ficco. Tormentillam (b) solus petalorum numerus non potest avellere: neque staminum numerus in Sibbaldia. Comari placenta carnosæ non plus valet, quam in Fragaria, neque minora petala.

Calyx ergo Fragariis monophyllos, semidecemfidus, segmentis alterne majoribus. Petala quinque cordiformia, ex calyce nata. Stamina plerumque numerosa, perinde ex calyce nata. Receptaculum convexum, educens femina numerosa, nuda, quorum quodque suam tubam ex imo educit, & plerumque præterea placenta pilis pubescit.

I. FOLIIS TERNATIS.

1112. FRAGARIA foliis ternatis, flagellis reptans PASSEI ic. 103.

Fragaria (c) BLAKWELL. t. 77. sylvestris, vel montana CAMERAR. Epit. p. 765.
Fragaria flagellis reptans LINN.

β Fructu albo GESNER. hort. Circa Jaikum GMELIN. Itin. IV. p. 361.

γ Fructu maximo, parvi pruni magnitudine du CHESNE. p. 113.

δ Flore pleno Bresl. Saml. ann. 1722. m. Jul. ZANON. BLAKWELL. l. c.

ε Presling, quæ, dum fructus decerpitur, crepitum edit, Knakelbeer WIGAND. herb. p. 59. Aux bois de la Ferrière; Combe de Valanvron.

ζ Petalis viridibus, serratis, foliosis ZANON. t. 78. f. 1. du CHESNE p. 89. Separat LINNÆUS quod erectam putet ad ZANONI iconem.

η Sterilis stigmatibus destituta Coucoux du CHESNE. p. 107.

θ Flagellis non reptans OSTENS. du CHESNE p. 204. Scarlet Strawberry BRADLEY new improv. p. 226.

ι Unifolia du CHESNE. p. 125.

κ Sexu distincta du CHESNE. p. 145. Capitons.

Conf. egregium Cl. Viri libellum.

In omnibus sylvis, inque collibus apricis.

In vera planta radices nigrae, ramosae; caulis partim folia fert petiolata, & caules ramosos floridosque, partim flagellis longe reptat (d), terram sequentibus, iterumque radicatis. Folia ternata, pene rhomboidea, ovato lanceolata, nervis parallelis (e), hirsuta, inferne alba. Petioli florigeri breves, uniflori, in summo caule conferti: stipulae ovato lanceolatae. Calyx monophyllus, decemfidus, segmentis lanceolatis, aristatis, patulis (f), per ætatem reflexis (g). Ex eo petala quinque, alba, patula, subrotunda (h), & ex circulo interiori stamina circiter vigena

(a) p. 39.

(b) De ista LINNÆUS facetur, & olim monebat Cl. BURKHART Epist. p. 148. 149. Separat HIER.

(c) Quinquefolium, in quo fraga nascuntur MARCKII. c. 12. Herba pentaphyllos foliis fragorum simillima IDEM. c. 25. Ideo forte BRASSAVOLA in agro Ferrariensi Fragariam dari scripsit quinquefoliam.

(d) Du CHESNE. p. 12. 17.

(e) Du CHESNE. p. 19.

(f) Ad E. F.

(g) A. B.

(h) TOURNEFORT. C.

gena (*i*). Receptaculum (*k*) ovatum, per maturitatem rubrum fit & succulentum (*k**), eique nuda semina (*l*) adhærent, ut non vera bacca fit. Tuba cylindrica, pene ex imo (*m*) femine sursum flexa.

Radix & folia acorem cum vi adstringente conjungunt, hinc ad vetusta ulcera (*n*) ficanda herba trita imponitur. Decocta cum foliis aqua os colluitur in dentium malis (*o*). Eadem decocta adversus icterum fineque diuretico præscribitur; eadem alvinas feces rubro colore tingit. Fructus aromatici odoris, grate acida, bacca est. Sylvestris hortensi melior, Europæos fructus horæos hætenus omnes superat. Possit, etsi vix solet, fructus ejusve succus ad febres etiam mali moris putridasque & phthificas (*p*) adhiberi. Vim etiam frangendi calculi (*q*) possidet. Aliquantum utique frugum refrigerat, & in teneris corporibus cardialgiam, lipothymiam (*r*), erysipelas (*s*), totius corporis tumores (*t*) excitavit. Sicca etiam Fraga in Apennino edunt (*u*). Vinum fragorum ad nephritidem utile (*x*). Aqua stillatitia acidas vires habet (*y*) refrigerantes, etiam calculum solventes (*z*) retinet, quæ vis in spiritum, raro exemplo, transit (*a*). Eadem aqua a J. CRATONE (*b*) adversus hæmorrhoides nimias maxime laudatur: & pro cosmetica habetur (*c*).

In ipso sale fixo natura acida & sulfurea residet (*d*).

Coccus polonicus ad Fragariam, Pentaphylla, Anserinam adhæret, aque earum radicibus rubrum suum trahere videtur (*e*).

* 1113. FRAGARIA caule prostrato, foliis ternatis, retusis, sericeis.

Fragaria sterilis C. B. GERARD. p. 170. la CHENAL. *Disp.* p. 10.
& *Fragaria sterilis amplissimo folio*, & *floris petalis florum cordatis* VAILLANT.
t. 10. f. 1.

Fragaria caule decumbente repente LINN. p. 709.

Ad oras viarum steriles circa Bernam, Roche, Bonneville, &c.

Folia, & flos prioris: sed decumbit, neque flagella habet, & præcocius floret, & toto habitu duriori est; pedicilli florigeri longiores (*f*) sunt, & magis lanuginosi; calyx magis villosus; petala magis emarginata, pilorum circulus pro staminibus, eaque minus numerosa; placenta nunquam in baccae speciem emollita. Folia magis retusa, in eo quasi reflecto sine dentata, cæterum integra (*g*), inferne magis sericea.

1114. FRAGARIA foliis ternatis, sericeis, caule declinato, petalis calycem longe superantibus T. XXI.

Fragaria Helvetica nana PARKINSON. p. 118. cum icone.

Trifolium αβοχρσοειδης RICHER.

II. *Fragaria parva, luteo flore* C. GESNER. *hort.* add. ad p. 259. b. qui tamen vir Cl. ait fraga ferre, quod a nostra alienum est.

III. *Pentaphylloides majus erectum, flore luteo, ternis foliis* SCHEUCHZER. *It.* II. p. 138. Conf. GERARD p. 469. n. 10.

Potentilla foliis ternatis, dentatis, utrinque subpilosis, caule decumbente, foliis longiore LINN. p. 715.

In Gubernio Aquilejensi, & in vicina Valesia non rara. *Aux Effuyeres, Martinets, Fouly*, editiorum tamen hospita, vera alpina: ultra *Enzeindaz*, versus *Chamouny*, in monte *Simplon*. SCHEUCHZER ad lacum Sylvæ planæ. C. GESNERUS in monte

(i) DU CHESNE. p. 27.

(k) TOURNEFORT.

(k*) E. F.

(l) F. E. Conf. GRENDL. *obs.* 5. f. 5.

(m) DU CHESNE. p. 14. GLEICHEN. t. 30.

(n) *Eph. Nat. Cur. Dec.* III. ann. 3. *obs.* 81.

(o) MARCELL. c. 12.

(p) Felix eventus SCHULZE *bor.* p. 13.

(q) LOBB. c. VI.

(r) HILD. *Cent.* V. *obs.* 18.

(s) *Eph. Nat. Cur. Dec.* II. ann. 5. *obs.* 214.

(t) VIRIDET *bon. chyle.* p. 141.

(u) CAMPI *Spicileg.* p. 45.

(x) SHORT *tes &c.* p. 157.

(y) GROFROI III p. 489.

(z) GESNER *Epist.* p. 926.

(a) LOBB I c. GESNER. apud J. B.

(b) *Consil.* L. III. n. 15.

(c) GROFROI.

(d) GMELIN. *Comm. Petrop.* T. V. p. 289.

(e) *Phil. Transf.* Vol. LIV. p. 92.

(f) *Emend.* VI. n. 33.

(g) SIC VAILLANT.

monte *Broulio*, HUBERUS inter *Urseln* & *Realp*, in *Gottardo*. In vallis *Ursaria* montibus la CHENAL.

Planta erecta, pedalis, caule hirsutulo, ramoso, folioso. Folia prima pulposa fericea, obtusa, rotunde crenata, pene rotunda, longe de more petiolata: in adulta planta tenuiora, modice hirsuta, & superne acutiora, trifida. In summo ramo duo tresve petioli florigeri, supra folia elati. Calyces villosi, albi. Segmenta lanceolata. Flos magnus, flavus; petalis emarginatis. Semina sicca, pentaphylli.

Non est *Fragaria* VAILLANT. t. 10. ut vel solus color floris demonstrat.

Non est *Fragaria* dubia CRANZII p. 24. qui aliam floribus parvis a nostra omnium *Fragariarum* maxime grandiflora diversam intelligit.

* III5. FRAGARIA foliis ternatis, hirsutis, caulinis tripartitis, stipulis ovato lanceolatis.

Planta Fragariae similis MARTENS *Spizberg*. T. X. tab. H. ad b.

Quinquefolium hirsutum, luteum, paucioribus laciniis LOESEL. p. 218. ic. 70. mala icon. si nostræ est.

Trifolium luteum. Tormentilla folio, cineraceum BARRELIER ic. 710.

Trifolium Norvegicum majus, subrectum, foliis crenatis, flore luteo BARTHOLIN. a7. hufn ann. 1673. obs. 130. p. 346.

Icon OEDERI 171.

Fragaria foliis ternatis, caule dichotomo, pediculis axillaribus LINN. n. 715. Conf. *Flor. Suec.* n. 457.

Novam plantam ex summis, circa templum *Jovis Pennini*, alpibus nuper detectam, retulit Cl. RICOU (b).

Abunde differt a priori, alta & conspicua, grandiflora planta, & a *Sibbaldia* foliis tridentatis, & a *Fragaria* sterili foliis retusis, in solo apice ferratis.

Humillima omnium, *Sibbaldia non major, biancialis*. Radix tecta vaginis antiquis, subrubentibus. Folia radicalia petiolata, petiolo hirsuto: ipsa ternata, undique circumferrata, paucis, sed magnis dentibus, cæterum ovata, hirsuta, non fericea. Folia caulina fiunt duabus stipulis, & graciliori, trifoliato, petiolato folio. Caules vix bianciales, tamen foliosi, & stipulari; altiores tamen sed defractus video, & icon OEDERI altior est. Stipulae magnæ, ovato lanceolatae (i), ad petiolos & ad pedunculos. Flores in summo caule pauci. Calyx hirsutus, segmentis ovatis, obtusis, lanceolatis, ora pubescente. Petala lutea, cordata (k), venosa, paulo calyce majora. Numerosissima femina, paulumque villi.

Ultra nihil in planta sicca distinxit.

* III6. FRAGARIA foliis ternatis, retusis, tridentatis, flore calyci æquali, pentastemone.

Fragaria sylvestri adfuit planta, flore luteo SIBBALD. *Scot. illustr.* p. 25. t. 6.

Pentaphylloides fruticosum minimum procumbens, flore luteo, foliis sericeis *Fragaria ternis* PLUKNET. p. 284. t. 212. f. 3.

Sibbaldia foliis tridentatis LINN. *Flor. Lapon. Spec.* p. 406.

Icon OEDERI t. 32.

Scotish Cinquefoil PETIVER. *phyt.* t. 45.

Alpina, editiorum hospita. In mont. *Aquilejensibus* ut in *Taveyannaz*. In *Valesiacis Bovinaz*, *Col de ferry*, & supra montem *D. bernardi*, in monte *Simplon*, in montibus vallis *D. Nicolai*. In *Rhæticiis Speluga*, *Furcula*. In *Abbatiscellanis*.

Radix lignosa, multicaulis & multiceps. Folia radicalia, juniora sericea, adulta calva, ternata, in apice retusa, & tridentata. Cauliculi humiles, triunciales, uniflori, triflori, vaginofi. Calyx glaber, durus, venosus, lanceolatus, connivet. & semina, dum maturantur, continet. Petala acuminata, flava, calyce non majora. Stamina & semina non supra quinque.

II. FO-

(b) *Emend. V. obs. 22.*

(i) *Semicordatae* LINN.

(k) *Integra* LINN.

II. FOLIIS QUINATIS.

1117. FRAGARIA tetrapetala, foliis caulinis sessilibus, quinatis.

Tormentilla (1) CAMERAR. *Epit.* p. 685. BLAKWELL. t. 445. J. B. p. 398.

β *Tormentilla alpina* CAMERAR. *hort.* p. 171. & in *Epit.* cum priori.

Tormentilla caule erectiusculo, foliis sessilibus LINN.

In pascuis udis, inque sylvis, denique in alpes ascendit.

Radix fit magnis tuberibus, unciam & ultra crassis, numerosis, sanguineo succo plenis. Caules erecti, tamen etiam diffusi, ramosi, a duabus uncis ad pedem alti. Folia omnia sessilia, præter radicalia, quinata, quorum duo lateralia minora, aliquando profunde trilobata & palmata sunt, tria majora: lineis duabus divergentibus, integerrimis, incipiunt, & lanceola ferrata terminantur. In varietate β latiora sunt, & tota ferrata. Summus caulis laxè in distantes ramos finditur. Calyx octofidus (m), segmentis lanceolatis, hirsutis. Petala quatuor (n) cordiformia, lutea, ungue croceo. Stamina ab octo ad sedecim (o) & viginti. Receptaculum pappo distinctum; semina a quinis (p) circiter ad octona (q).

Radix styptica, & austera cum aromate, ob quam *Tormentilla Euricio* CORDO (r) pro *Pentaphyllo* veterum habita fuit. Infusum aquosum adstringit (s). Maximam vim dat extracti aquosi (t), sed inertis; utiles autem plantæ partes sunt in spirituoso extracto (u). Aqua stillatitia roseo grato odore & aromate pollet (x). Multum terræ superest, ad tres octavas totius radices. Inter styptica excellit, ut sola sufficere (y), & loco Been rubri substitui possit (z). Ad firmandas gingivas dentium labantium, ad hæmorrhagias ex nimio corporis motu natas, ad diarrhoeas & ad dysenterias decoctum adhibetur, in dysenteria tamen non propinandum, nisi (a) post evacuatam materiem putridam. Ad vetera ulcera eodem auxilio cum fructu *VESALIUS* usus est (b). Ad coria curanda, sola radice *Tormentillæ incolæ Farøensium* (c) insularum & *Orcadum* (d) utuntur: eaque non contemnenda utilitas per nupera (e) experimenta confirmatur, ut ejusmodi coria peritis artificibus etiam firmiora (f) visa sint, quam ea, quæ vulgari artificio cum cortice quercus macerantur. Spes ergo est omnino pretiosæ arboris jacturam evitari posse, ubicunque *Tormentilla* abundat.

In calidioribus regionibus rarior est, & ejus loco *Pentaphyllum argenteum* (g) venditur.

Tormentilla reptans, foliis petiolatis, nondum in Helvetia reperta est.

1118. FRAGARIA foliis quinatis, ferratis, petiolis unifloris, caule reptante.

Quinquefolium (h) MATTHIOL. p. 1018. CAMERAR. *Epit.* p. 759. BLAKWELL. t. 454.

Potentilla foliis digitatis, caule repente, pediculis unifloris LINN. p. 714.

Ad vias ubique.

Caulis, ut in *Tormentilla reptante*, longe repit & subinde radices exigit, & ex longis petiolis folia profert floresque. Illa quina, etiam septena (i), ex uno puncto pedunculi nata, hirsuta, circumferrata (k), extrema minora, medium maximum.

Petioli

(1) *Pentaphyllum Cassubicum, foliis viridibus profunde sessis & majus* HERMAN *Parad. Bat.* p. 211.

(m) *TOURNEFORT.* t. 153, C.

(n) A. B.

(o) Decem A.

(p) *SCOPOLI.* p. 575.

(q) *TOURNEF.* E.

(r) *Botanolog.* p. 71. tum *BRASSAVOLA.* p. 249.

Contra eos *MARANTA.* p. 67. & *MATTHIOLUS*

p. 332. (s) *CATHERUSSE.* *mater. med.* p. 359.

(t) *NEUMAN.* T. II. P. IV. p. 489.

(u) *NEUMAN.* p. 485.

(x) *IDEM.* *ibid.*

(y) *LUDOVICI oper.*

(z) *EX consilio C. GESNERI Epist.* p. 52.

(a) *BUCHWALD.* p. 274. 337. *Tuto dari DETHAR.*

DING. method. p. 112. Ventrem multis in eo morbo movisse paradoxè *DOFRING. medic.* p. 241.

(b) *Rad. Chin. us.* p. 18.

(c) *BARTHOLIN. act. basii. I. obs.* 119. *med. Dan. domestic.* p. 23. *DEBES. Fars.* p. 120.

(d) *MARTIN. Western Islands.* p. 355.

(e) *Götting. gel. Anzeig.* 1755. p. 1308. *Mus. ru-*

sic. III. n. 1.

(f) *Mus. ruslic.* l. c.

(g) *KORONZAY.*

(h) *Pentaphylli radix effossa rubra est, per siccitatem vero nigra fit, & quadratur; hæc de Tormentilla rectius dicuntur.] Folia vicis pusilla sunt, quina. Caules pertenues, rubris internodiis THEOPHRASTUS.* L. IX. c. 14.

(i) *MARANTA* p. 67.

(k) *TOURNEFORT.* H. I.

Petioli florigeri uniflori. Flores flavi, petalis cordatis (1). Stamina fere viginti (m). Calycis folia alterna minora (n): idem amplius. Semina numerosa, in convexum acervum, pilis distinctum congesta: circulus pilosus ovarium circumstat.

Vis in hoc pentaphyllo & radice & folii acida, terrea, austera, adstringens est. Decoctum ad dysenterias datum est, eodem ILL. AUCTOR (o) febres intermittentes pertinaces superavit. In gargarismate utilis est, quando constringere oportet. Ad icterum, ex laxitate natum in Marchia radix adhibetur (p). Folia pentaphylli recentibus quotidie impositis Femina omnia vulnera sanabat (q). Inter fomenta in podagra restringentia censebatur (r).

2119. FRAGARIA caule decumbente, foliis quinatis, ferratis, subhirsutis.

Mutabilis plantula, etsi vulgarissima, vix extricabilis.

Pentaphyllum repens minus, flore luteo CLUS. Pannon. p. 426. 427. ad acutifolium varietatem.

Pentaphyllum seu quinquifolium minus TABERNÆMONT. p. 123.

Potentilla lobis radicalibus quinatis, acute ferratis, retusis, caulibus ternatis, caule declinato LINN. p. 712.

Fragaria vesca CRANZ p. 12. t. I. f. I.

Vulgo ad vias apricas, vere floret.

Radix perennis, lignosa, longe repens. Caules plurimi, prostrati, multiflori, in summitate laxè ramosi. Folia ex radice petiolata, ex uno puncto quina, etiam ternata; medium maximum, extrema minima, omnia utrinque & in ora sericeis pilis hirsuta, lineis a petiolo natis integris, quæ lineæ in lateralibus breves sunt, in medio longiores; arcu, quo folium terminatur, profunde dentibus parabolicis ferrato, aliquando tamen major folii dentibus inciditur. Folia caulina habent duas stipulas ovato lanceolatas, & folium petiolatum, deinde sessile, trifoliatum, superius tridentatum, palmatum. Stipulæ magnæ, binaures, ovato lanceolatæ. Flores in summis ramis singuli. Calyx valde hirsutus segmentis, alterne majoribus, intus flavis, lanceolatis; exteriora fere purpurascunt, interiora viridia se circa fructum conlectunt. Petala lutea, cordata, alias macula saturata tincta, alias minime (t). Stamina fere 18. ad viginti & unum. Semina plurima, in placenta pappo distincta.

Junius in siccis natum, est *Quinquifolium minus, repens, lanuginosum, luteum* C. B. Varietas petalis maculatis videtur.

Fragaria foliis radicalibus, quinatis, obtuse & alte ferratis, floribus suboppositis, trifida petalis maculatis CRANZ p. 15. t. I. f. 2.

Quinquifolium minus, repens, aureum SCHEUCHZER It. IV. p. 427.

2120. FRAGARIA caule suberecto, foliis quinis, septenis, ferratis, obtusis.

Est ex fide Herbarii BAUHENIANI *Quinquifolium erectum, montanum, hirsutum, luteum* C. B. Prodr. p. 119.

Quinquifolio similiis emeaphylla, hirsuta C. B. Prodr. p. 139. ex LINNÆO.

Potentilla (opaca) foliis radicalibus crenatis, cuneiformibus, ferratis, caulibus suboppositis, radicibus filiformibus, decumbentibus LINN. Cent. I. n. 35. p. 274. Spec. p. 713.

Quo refert trifoliatum illud IV. n. 2. CLUS. p. 429.

Videtur *Fragaria foliis quinatis, angustis, cuneiformibus & cuneiformiter ferratis, pilosis, caubus filiformibus, rubentibus* CRANZ p. 14.

Passim reperi, Bernæ in glareæ fodinis, etiam circa Foully, in monte Joux verte, in Gemmo.

Huic radix etiam longa, gracilis, rubris squamis tecta, multicaulis & multiceps. Folia radicalia longe petiolata, quam priori longiora, quinata, etiam septena, nempe extrema profunde bifida, omnia retusa, tota ferrata, leviter hirsuta, etiam glabra, oris pubescentibus, dentibus ultimis ovatis. Verum in hac specie, minime raro, sub quinis, aut septenis foliis accedunt distincta, etiam semipollice

(1) IDEM. p. 251. A.

(m) Vide ordinem BOSSEK. antber. flor. p. 16.

(n) C. C.

(o) Febr. intermitt. p. 185.

(p) GLEDITSCH. meth. p. 21.

(q) SANCASSANI diluc. I. p. 99.

(r) ARR. Civ. drut. II. c. 12.

(s) Unde icon quarti II. CLUS. Pannon. p. 42.

(t) Etiam LINN. Flor. Suec. n. 55.

pollice inferius nata exigua folia profunde ferrata, ut novena videantur. Folia caulina, ut in priori; prima ex duabus ovato lanceolatis stipulis nata, ternata, petiolata; suprema tantum incisa. Non magis, quam in priori, obposita sunt, utrique enim, ubi caulis in duos ramos finditur, & florem tertium educit, duo folia ex eodem loco prodeunt. Caulis minus decumbit, quam priori, pedalis, cubitalis, ramosus, valde multiflorus, subhirsutus, sæpe rubens. Stipulæ similes. Petioli floriferi prælongi, uniflori. Flos conspicuæ magnitudinis: calyx etiam sæpe rubore tinctus, hirsutus: petala multo majora, ut flos uncie diametrum superet, venosa, cordata, lutea, etiam maculata. Placenta papposa.

Ita nostra se habet. LINNÆANA descriptio non recedit. Sed C. BAUHINIANE plantæ in adversariis meis adscripti, ignotam esse, & C. B. flores parvos foliaque villosa facit, quod nostræ non convenit.

Ita separo speciem, quam separatam reperio. Nondum enim persuadeor satis a 1119. distinctam esse.

* 1121. FRAGARIA caule erecto, foliis quinis & septenis, acute ferratis.

Quinquefolium montanum, erectum, hirsutum, luteum GARIDEL. l. 83.

Quinquefolium alterum vulgare DODON. pempt. p. 116.

Potentilla foliis septenis, lanceolatis, serratis, utrinque subpilosis, caule erecto LINN. spec. p. 711.

Fragaria recta CRANZ p. 24.

In monte *Follatel* inter *Branson* & *Ellé*: in summo districtu *Decurie Gomsch*, & circa *Chiavennam*.

Caulis erectus, fruticosus, foliosus, bipedalis. Folia hirsuta, & pene aspera, viridia, tota acuta, & profunde ferrata, septena & quina, digitata, similia fere 1120. Stipulæ profunde laciniatæ. Flores in umbellam erectam summi caulis. Calyx sericeus, pilosus. Petala sulfurea, cordata, emarginata. Stamina fere vigena. Semina intra conniventem calycem maturescunt, numerosa; cum brevi in placenta pappo.

1122. FRAGARIA caule reclinato, foliis quinis, ferratis, oris sericeis. T. 21.

Quinquefolium aureo flore III. CLUS. *Pannon.* p. 426. 427.

Quinquefolium alpinum, splendens, aureo flore. J. B. II. p. 398.

Quinquefolium minus, repens, alpinum, aureum. J. R. H. SCHEUCHZER. *It.* II. p. 139.

It. VII. p. 517.

Potentilla foliis radicalibus, quinatis, serratis, acuminatis, caulibus ternatis, caule declinato

LINN. *Cent.* II. n. 153. *spec.* p. 712.

Fragaria foliis radicalibus quinatis, splendentibus, ora argentea, petalis maculatis

CRANZ p. 17.

Icon OEDER. t. 114.

β *Flore pleno* Cl. GAGNEBIN in monte *Chasseralle*.

In alpinis ubique, ut enumerasse non adtineat. In montanis *Chasseralle*, *Tête de rang*, *Dolaz*, &c.

Habitus *Fragariæ* 1119., radice perenni, multicipite, foliis radicalibus quinatis, caulibus perinde ternatis, ex stipularum sinu prodeuntibus. Omnia ad petiolum longe integra, retusa, non acuta, sericeo pilo hirsuta, oris argenteis. Caules declinati, semipedales. Stipulæ ex ovato acutæ, lanceolatæ. Caulis summus ramosus, umbellifer. Calyx sericeis pilis hirtus, argute lanceolatus. Petala magna, crocea, macula saturatiori insignia. In placenta pappus; conf. JACQUIN. n. 43.

1123. FRAGARIA foliis ovatis, apice ferratis, oris sericeis, pappo placente longissimo

I. *Quinquefolium* II. CLUS. *Pannon.* p. 423. 425.

Quinquefolium minus, album, alterum SCHEUCHZER. *It.* II. p. 139. *It.* VI. p. 460.

Quinquefolium album minus C. B. *Prodr.* p. 139.

An & *majus* EJUDEM. *ibid.*?

An & *Quinquefolium* I. *majus, albo flore* CLUS. *Pannon.* p. 423. 424. foliis partim integris? Sed separat ILL. CRANZ, cui est *F. petiolis & foliis quinatis, caule procumbente fere altioribus, flore albo* p. 19. Exemplum a Cl. JAQUET missum vix a nostris sinit separare.

Potentilla foliis quinatis, apice conniventibus, caulibus multifloris, erectis, receptaculis hirsutis LINN. Centur. II. n. 155. Spec. p. 713.

Pulchra planta minime in Helvetia rara, in Gubernio *Aquilejensi* & vicina *Valesia* etiam valgatissima, ad rupes prope *Roche, Agaumum* [in muris ipsius oppidi], *porte du six*. In *Creux du Vent*. Ad lacum *Rivarium*, versus *Wallenstatt, Sargans, & Ragaz*. Circa *Curiam*. In monte *Schin* Rhætorum, in *Abbatis-cellanis alpihus beym wilden Kirchlein*; ad initia *via male*, ad viam periculo plenam inter *Salges & Innen Valesiæ*. Rupetris & muralis planta.

Radix perennis lignosa, tuberosa, maxima, multicaulis & multiceps: maximos cespites efficit. Folia radicalia petiolata, quinata, aurei similia, retusa, pene ovata, apice angustiori retuso, in eo solo apice ferrata, cæterum integra, ora ferrica & splendente. Caulis pedalis, ramosus & foliosus. Stipulæ maximæ, ovato lanceolatae. Flores albi, petalis cordatis, fed angustioribus. Placenta longe papposa; sic semina, & staminum filamenta pubescunt.

Vide enumerationem synonymorum, quæ olim conjunxi *It. Helvet. n. 47.* ad 52. & conf. *JACQUIN obs.* n. 44.

Quinquefolium album TRAGI in Helvetia nondum repertum est.

1124. FRAGARIA caule erecto, foliis quinatis, apice ferratis, subtus tomentosus.

Pentaphyllum minus CAMERAR. *Epit.* p. 760.

Quinquefolium petraeum majus TABERNEMONT. p. 122.

Fragaria subtus argentea CRANZ. p. 11.

Potentilla foliis quinatis, cuneiformibus, incis, subtus tomentosus, caule erecto LINN. p. 712.

Ad vias ficas & in muris frequens, Bernæ *beym Siebenbause*.

Facies fruticosa, erecta, caule firmo, non diffuso, neque valde ramoso. Folia pulposa, subtus albo tomento obducta, in hac gente longissima & strictissima: caulina ima petiolata, quinata, lineis divergentibus, longe integris, dentibus ad convexum apicem paucis, ternis, quinis & septenis. Inde folia sessilia quinata, tunc palmata, & denique linearia. Stipulæ subtus tomentosæ. Flores in ramosi caulis summa parte umbellam efficiunt. Calyx tomentosus, albus. Petala lutea, non maculata, subrotunda. Placenta papposa. Stamina fere vigena, in tribus ordinibus. Radix lignosa, perennis.

III. FOLIIS PINNATIS.

PENTAPHYLLOIDES TOURNEFORT.

* 1125. FRAGARIA foliis subtus tomentosus, pinnatis, pinnis primis pinnatis, ultimis simplicibus.

Pentaphylloides repens, foliis pinnatis BUXBAUM Centur. I. p. 49.

Potentilla foliis bipinnatis, segmentis integerrimis, distantibus, subtus tomentosus, caule decumbente LINN. p. 710.

Ex Sibiria missum in horto colui, ubi altius aliquanto & laxius crescit: humilior, cætera simile, circa rupes glaciales montis *Stok* provenit, qui ad vallem *St. Nico'ai* pertinet.

Caulis ex perenni radice, fuscis squamis tecta, in hortensi planta erigitur, foliosus & ramosus; in alpina declinatus. Folia cum ultima *Fragaria* conveniunt, quod facies inferior tomento albo obducatur, cæterum radicalia longe petiolata, pinnata sunt, paribus pinnarum tribus, quatuor, nono impari: pinnæ primæ pinnatæ, tripartitæ, proximæ quinque & septipartitæ, lobis ultimis longis, linearibus, integris: pinnæ ultimæ lineares. Stipulæ strictæ, subhirsutæ. Flores in summa planta congesti. Calycis hirsuti & albi segmenta valde inæqualia; exteriora (u) ovato lanceolata; interiori gracilia. Petala sulfurea, lutea, profunde cordata. Stamina non numerosa. Placenta papposa.

1126.

(u) *Catal. Hort. Götting.* p. 105.

1126. FRAGARIA caule repente, foliis pinnatis, ferratis, subtus tomentosis, petiolis unifloris.

Potentilla CAMERAR. Epit. p. 758.

Argentina BLAKWELL. t. 6. DODON. p. 600.

Potentilla foliis pinnatis, ferratis, caule repente LINN. p. 710.

Nihil vulgatius ad vias paulum humectas, & ad fossas.

Radix exigua, multa tamen folia educit, terræ adpressa, & caules prostratos, per intervalla ramosos, & foliosos, seu flagella, Folia acute circumferrata, subtus ferricea, villo splendens, lanceolata, pinnata, parium decem, duodecim, quibus pinnæ minores interponuntur: in univsum ovals, acute circumferrata, progrediendo majores fiunt. Flores ex foliorum alis, in petiolis nudis, unifloris Calyx sæpe bifectis foliis ludit. Petala lutea, patentia, rotunda. Stamina a vigenis ad 25. Placenta papposa.

Sapor herbaceus, subsalsus, cum acoris vestigiis. Tota planta edulis est, & in Scotia (x) in cibum recipitur. Cæterum ex gentis more adstringit, & vulnera sanat. Succu uncias sex & quatuor ad fluorem album non absque utilitate TOURNEFORTIUS propinavit. Eundem succum, cum fecalis succo mistum, pro idoneo lithontriptico medicamento TIMÆUS (y) habuit, ad uncias octo. An huc *Potentillam* referas, cujus infusum theiforme cum saccharo calculum cogit viscorem sudare, & colliquefacit (z)? Denique ad antiqua ulcera, ad dysenterias, tonumque viscerum confirmandum LOBELIUS laudat. Aqua stillatitia inter cosmeticas censetur. In sale fixo acor est, ut in aliis stypticis (a). Armenta anserinam non amant, forte ob pulverem (b).

Pentaphylloides supinum nondum reperimus.

1127. FRAGARIA foliis pinnatis, pinnis septenis, subrotundis, ferratis.

Quinquefolium V. CLUS. Pannon. p. 431.

Pentaphylloides erectum. J. B. II. p. 398. d.

Potentilla foliis pinnatis alternis, foliolis quinis, ovatis, crenatis, caule erecto LINN. It.

Wästrogoth. p. 63. 76. spec. p. 711.

Non vulgatissima in Helvetia, secundum semitam ab acie *Hermitage* ducentem ad montem *le Petit Saleve*, prope arcem. *A Gento Gen. de SAUSSURE*. In valle *Servant* *Valesiæ*, versus montem *Salanse*. In valle *Praborgne*. In sylvâ *Scharen*.

Ex radice lignea perenni folia & caulis: illa subhirsuta, pinnata, pinnis septenis, subrotundis, a nervo inique divisis; primis minimis, ultima maxima. minoribus intermissis. Caulina folia quinquefida & trifida. Caulis pedalis, cubitalis, in summa parte ramosus. Stipulæ exiguæ, lanceolatæ. Calyx hirsutus, segmentis alterne perparvis, majoribus tridentatis. Petala patula, subrotunda, alba. Stamina miniata. Placenta papposa (c).

1128. FRAGARIA foliis pinnatis, petalis lingulatis, minimis.

Pentaphyllum palustre CORD. p. 95. b.

Quinquefolium quartum DODON. p. 167.

α. β. *Marsh cinquefoil PETIVER. t. 45.*

β *Pentaphyllum palustre, rubrum, crassis & villosis foliis, suecicum & hibernicum PLUKNET. p. 284. t. 212. f. 2.*

Comarum LINN. p. 718

In Helvetiæ palustribus frequens, Bernæ, ultra *Pümpliz* in torfaceis: in paludibus sylvæ *Bremgarten* inter vias ad *Neubrük* & ad *Hasli*. In torfaceis *Günlingensibus* (d), & circa *Löbr*. Circa *Herzogenbuchsee*.

Caulis serpens, per intervalla raris exigit longissimas, & simplicis. Caulis floriger, cubitalis, ex apice multiflorus. Folia pinnata, pinnæ quatuor & septenæ, ellipticæ, acute

(x) SIOANE trav. I. pref. p. XXI.

(y) Duplum anserinæ, dimidium Secalis L. III.

conf. 32. Add Eph Nat Cur Dec. II. ann. 5. obs. 14.

(z) PALUCCI sur la pierre p. 39. qui non est ad manus.

(a) GRELIN Comm. Petrop. V. p. 237.

(b) SCHREBER. Saml. III. p. 12.

(c) Semina GEFF. t. 72.

(d) Etiam in America KALM. II. p. 283.

acute ferratæ, impare majori. Stipulæ ex ovatis lanceolatæ. Flores in summo caule ramifve aliquot. Calyx amplissimus, obscure purpureus, segmentis alterne minoribus. Petala quinque minima, lingulata, obscure purpurea. Stamina 25. ad triginta. Placenta breviter pappigera, undique pullis tubis aspera, per maturitatem carnosâ, tumida. Non potest a Pentaphylloide separari.

Ex radice cum Vacciniis & cineribus clavellatis, radice Helenii & urina, cæruleus color paratur (e). Infusum corium (f) vitulinum maceratum ad usus mechanicos bene præparat. Sic Fragaria n. 1119.

GEUM LINN. n. 636.

CARYOPHYLLATA TOURNEFORT. t. 151.

Calyx in quinque (g) magna, & in quinque perparva segmenta divisus, ut in Fragaria. Flos perinde ex calyce natus. Petala quinque (h), sæpe plura; sed femina tubam longam, plumosam (i) emittunt, quæ Pentaphyllis brevis est. Receptaculum pariter papposum.

1129. GEUM foliis pinnatis, pinnis acutis, extrema maxima, trilobata: floribus conniventibus, nutantibus.

Caryophyllata alpina, nutante flore CLUS. Pannon. p. 433. 434.

Septentrionalium rotundifolia, papposa, caryophyllata LOBEL. ic. p. 694.

β *Caryophyllata montana* III. CLUS. Pannon. p. 637. 638. calycis foliis magnis, ferratis, flore & pleno & simplici. Talis mihi in horto sponte nata est, ut etiam petiolus fructus foliosus esset, & calycis sex folia in folia rhomboidea, reliquæ plantæ foliis æqualia, abirent. Ita Cl. SCOPOLI p. 572. hoc Geum vidit petalis octo, furculo folioso, loco germinis, calycis foliis octo, staminibus nullis.

γ Sic flore pleno & prolifero LOESEL. ic. 6. LINN. Oelanska rifa. p. 84.

δ Flore luteo HEWING suppl. flor. pruss.

ε *Geum floribus nutantibus, fructu oblongo, aristis plumosis* LINN. p. 716.

Abunde ad rivos, circa Burgdorf, Bernæ inter duo balnea, ad rivum, qui urbem adluit cis Holligen, &c. In montana inque alpina etiam ascendit.

Radix rufa, lignosa. Caulis erectus, parum foliosus & ramosus, cubitalis, ex summa parte ramosus & florifer. Folia sicca, subhirsuta, mollia, pinnata, pinnis fere majoribus quinque, cum minimis intermissis, quarum primæ duæ minores sunt; omnes acutæ, ferratæ. Superiora folia tantum tres pinnae habent, aut unam trilobatam, cum paucis accessoriis, exiguis; ultimum longe amplius & trilobatum est. Stipulæ acute incisæ, minores quam petiole, ex quibus flores nutant. Calycis segmenta alterna, perexigua, acuta. Petala conniventia, in transversum lata, emarginata, rubella, venosa, sæpe sena, aut septena. Stamina supra centum, ad 128. 130. Receptaculum petiolatum, sphericum, capitulum semiferum rotundum. Semina tubas edunt, molli pilo barbata, sine simplici, calvo (k).

Ad febres intermittentes extractum in Suecia adhibetur (l), non certo sanaturum; sed ad hæmorrhagias uteri, diarrhoeam, morbos ventriculi magnum auxilium (m) præstiturum.

1130. GEUM (n) foliis pinnatis, pinna ultima trilobata, floribus patulis, tubis aduncis.

Caryophyllata DODON. pempt. p. 137. BLAKWELL. t. 253.

C. Vulgaris, flore parvo, luteo J. B. II. p. 328. l. cum icone aliena.

β Flore

(e) LINDER färgkonst. p. 62.

(f) GLEDITSCH. Abhandl. I. p. 34. 35.

(g) TOURNEFORT. C.

(h) A.

(i) C. E. G. H.

(k) Etiam nudas esse SCOPIN. p. 38.

(l) LINN. cens. med. offic. p. 20.

(m) K. Svensk Vet. nit Acad. Handl. 1757. n. 2.

(n) Geum habet radículas tenues nigras, bene olentes PLIN. L. XXVI. c. 21.

γ Flore majori PETIVER. t. 40. C. B.

Caryophyllata sylvestris FUCHS. p. 385.

Varietates habet MICHELI hort. flor. p. 22.

Geum floribus erectis, fructu globofo, villofo, ariftis mucinatis, nudis, foliis lyratis
LINN. p. 716.

Frequens ad fepes inque fylvis.

Radix perennis, lignofa, fufca, craffa, conica, verno tempore effofa caryophyllos redolet, neque tamen femper. Caulis erectus, cubitalis, foliofus, ex fummitate ramofus. Folia fubhirsuta, pinnata, primo alterove, etiam tertio, pate perexiguo, pare majori, a nervo inæqualiter divifo, pene rhomboideo, etiam femibilobo; & extrema pinna maxima, trilobata. Scipulæ magnæ, rotundæ, ferratæ, etiam femibilobæ. In fummo quoque ramo exiguus flos, calyce per ætatem reflexo, segmentis alternis minimis, petalis rotundis, luteis, patulis. Stamina ad quinquaginta quatuor. Placenta cylindrica & femina hirsuta; tubæ non plumofæ, geniculate, ut ariftæ aliquæ avenarum, primum deorfum flexæ, inde furfum.

Post macerationem aliquot dierum, stillatitia aqua oleum fecum elevat, optimi odoris (o). Ad morbos a fibra laxa natos valet vi adstringente, cum debiliori aromate (p) conjuncta. In aqua infufam radicem vidi in febribus malignis dari, malo effectû, ut continuo deliria cieret. Scopus erat, pustulas expellere (q); Alexipharmaca enim effe putatur (r). Vinofum infufum etiam magis roborat ventriculum, & intellina, ex diarrhoea, vel ex dysenteria laxa; in vulneribus, morbis chronicis, serofis (s), febribus intermittentibus (t) valet. Grana 30. & 40. pulveris radicis in fine dysenteria bona (u). Demum inter aphrodisiaca cenfetur (x). Cataplasma ad epiphoram Cl. KOENIG expertus est opem ferre (y).

1131. GEUM foliis pinnatis, extrema maxima, rotunde cordata.

GESNER icon. an. 21.

Caryophyllata montana CAMERAR. Epit. p. 727. II. CLUS. Pannon. p. 436.

& *Caryophyllata, omnium minima* PONÆ apud CLUS. p. CCCXLII. *Alpinæ minimæ* I. Spec. PON. Ital. p. 203.

Caryophyllata alpina minor C. B. Prodr. p. 139.

Caryophyllata alpina, minima, flore aureo BARRELIER. ic. 399.

Geum flore inclinato, folitario, fructu oblongo, ariftis plumofis, rectis. LINN. p. 717.

In omnibus pascuis alpinis, non tamen in Jura monte.

Radix etiam dura, lignofa. Folia radicalia plurima, mollia, hirsutiffima, pinnata, parium quinque & ultra, ultima pinna maxima, subrotunda, obtuse cordata, incifa, & ferrata. Caulis non ramofus, paucis ftipulis laciniatis adfperfus, uniflorus, quatuor unciarum, etiam pedalis. Flos magnus, patulus, petalis flavis, emarginatis, etiam feptenis, calycis alternis segmentis minimis. Tubæ longæ, plumofæ, fericeæ, neque adunco fine. Stamina numerosiffima.

1132. GEUM foliis pinnatis, trilobatis, incifis, flagellis reptans.

GESNER. ic. lign. 137.

Caryophyllata alpina minima II. Spec. PON. Ital. p. 205.

Caryophyllata alpina tenuifolia, incana, flore luteo, longius radicata BARRELIER. ic. 400. & omiffis vocibus, flore luteo, BOCCONE mus di piant. p. 116. t. 128.

Caryophyllata αλπικοσπερμοκαππος RICHER.

Geum foliolis uniformibus, incifis, alterne minoribus, flagellis reptantibus LINN. p. 717.

Aliquanto rarior, in Aquilejensibus tamen alpidus passim; in mont. Audon, Prapioz, Enzeindaz, Javernaz, Chaux commun, Mont. Fouly, Serin, Simplon, Schönbühl. In montibus vallis Kienthal Cl. DICK. FABRICIUS (z) ex Gallanda monte Mere alpina.

Ex

(o) HILL. mater. medic. p. 619.

(p) EBERHARD Oecon. pfl. bist. T. VI. p. 26.

(q) VALVASOR Grain. I. p. 379.

(r) CHOMEL.

(s) BUCHWALD. p. II.

(t) CHOMEL.

(u) SCOPOLI. p. 571.

(x) Eph. Nat. Cur. Vol. V. obs. 83.

(y) Eph. Nat. Cur.

(z) p. 225. b.

Ex lignosa, perenni, maxima, radice plurima folia & caules florigeri, alique serpentes. Illa hirsuta, pulposa, pinnata, parium quinque & sex, non sine minimis pinnulis intermissis. Primæ parvæ, ultimæ majores, extrema trilobata, aut quinquelobata, rotunde circumscripta, & profunde incisa & dentata. Caules foliis paulo longiores, stipulis ovato lanceolatis, & foliolis palmatis adspersi, uniflori. Flos maximus, multo, quam præcedenti major, etiam biuncialis, persæpe petalis, & calycis divisionibus supernumerariis, & frequentius adhuc minoribus, lanceolatis, segmentis calycis duplicatis luxurians, quæ majora sunt, quam in 1134. & sæpe rubent. Flos flavus: petala emarginata, lineata. Tubæ sericeæ, ovatæ; semina hirsuta. Alii caules procumbentes, exiguis palmatis foliis adspersi. Gea Potentillis proxima sunt.

DRYAS LINN. n. 637.

GERVARIA It. Helvet. I. n. 9. II. n. 11.

CARYOPHYLLATÆ Spec. TOURNEFORT.

A Caryophyllata differt calycis segmentis omnibus æqualibus, eodem cum petalis numero, qui naturaliter quinarium superat, & ad 7. 8. & 9. augetur. Sæpe ad 8. definitur.

1133. DRYAS floribus octopetalis, foliis ovatis, subtus albissimis [simplicibus] LINN. p. 717.

GESNER. ic. en. 20.

Chamædryas III. CLUS. Pannon. p. 30. 611.

Chamædryas montana TABERNÆMONT. p. 379.

Caryophyllata alpina, Chamædryas folio J. R. H. SCHEUCHZER. It. I. p. 33. It. IV. p. 332. It. VII. p. 511. MANGET. Pharm. T. I. t. 4. T. V. p. 552.

Icon OEDERI t. 31.

In omnibus alpebus, etiam in Falconario Monte, in Dent de Vaulion, et Hengst, montana planta & alpina.

Radix perennis, tuberosa, lignea, plurima & folia profert & flores, latissimosque in cespites exuberat. Caules perennantes, lignosi, foliosi, dodrantaes. Folia dura, subtus brevi tomento obsita, ovata, rotunde ferrata. Petioli florales uniflori. Flos patulus, calyce virente, stellato. Petala elliptica, obtusa, tenera, alba. Tubæ molliter plumosæ, ut in ultimis Georum. Stamina supra centum. Calycis segmenta ovato lanceolata. Tubæ longissimæ, plumosæ, ut in sequentibus. Kamtschadali Dryadis decoctum adversus dolores, & tumores crurum adhibent (a). ILL. CRANZIUS cum Geo retinet p. 7., a quo proportione partium differt.

FILIPENDULA

FILIPENDULA TOURNEFORT. t. 151.

ULMARIA TOURNEFORT. t. 141. &

BARBA CAPRÆ TOURNEFORT. t. 141.

SPIRÆA LINN. nov. gen. plant. n. 630.

Si aliquæ LINNÆI Spireæ polyspermæ sunt, nostris Filipendulis semina sunt in sua capsula solitaria, ut a Thalicthro separari nequeant. Calyce primo differunt, quem femiquinquefidum, acutum habent. Petala quinque, in aliis sex, ex calyce nata, subrotunda. Stamina circiter viginti, flore breviora. Capsulæ acuminatæ, bivalves, monospermæ.

1134.

(a) Natur. hist. p. 92.

1134. FILIPENDULA dioica, foliis duplicato pinnatis, pinnis quinquefoliis, trifoliis & simplicibus.

Barba Capræ CAMERAR. hort. p. 26. Ic. IX.

Barba Capræ, floribus oblongis C. B. MORISON. umbell. p. 59.

Varietates staminibus longioribus & brevioribus habet MICHELI hort. Florent. p. 14.

Spiræa foliis supradecompositis, spicis paniculatis, floribus dioicis LINN. p. 702.

In Helvetiæ umbrosis sylvis minime rara. Bernæ in sylvulis ad Arolam, sub *Wabern*. Circa villam fratris mei *die Halle*. In adscensu Montis *Pinzberg* prope *Burgdorf*. Ad sepem inter *Belmont* & *Herblingen*, ad viam *Nidoviam* ducentem. Circa *Wasssen* Uriorum. Basileæ ad Rhenum prope novam domum. J. B. Genevæ à la *Batiè*. GAGNEBIN aux *Combes de Valanvron*, inter *Clevillars* & *Bellelai*, &c.

Habitus fruticosus, sepedalis. Radix magna, dura, lignosa. Folia sicca, nervis duris, conjugatis, figura ex ovali in acutam caudam producta, acute circumferrata, cæterum duplicato pinnata, pinnis primis trifoliatis & quinquefoliatis, reliquis simplicibus, aut semitribobis, extrema impare, reliquis simili, alias majori, alias maxima, Stipulæ nullæ. Spicæ floriferæ ex foliorum alis, aphyllæ, ramosissimæ, confertæ. Flores alii in propriis stirpibus mares, majores, calyce campaniformi, quinquedentato, albo (a), petalis albis, lanceolatis, oblongis, staminibus circa vigena, cum ovarii rudimento (b). In aliis stirpibus flores feminini, petalis minimis, capsulis tribus (c), pendulis, ex ovatis acuminatis, tuba alba, curvula. Semen in quaque capsula suum, strictissimum, longum (d).

Odor gratus.

ILL. LUDWIGIO, ut ex literis percepi, spica androgyna in horto nata est.

1135. FILIPENDULA foliis pinnatis, acute ferratis, minimis intermistis, extrema trilobata, maxima.

Regina prati DODON. p. 57.

Ulmaria CLUS. Pannon. p. 700. J. B. p. 488. BLAKWELL. t. 465.

β Flore pleno KYLLING. p. 43.

Quid est minima F. flore luteo EJU8D.

Spiræa foliis pinnatis, impari majori lobato, floribus cymosis LINN. p. 708.

Ad aquas, & fossas, & in humidis pratis frequens.

Multa habet prioris similia, faciem siccam, odorem, vim medicam. Sed folia aliter paulo se habent, tantum pinnata, parium duorum, trium, cum pinnulis minimis intermistis, cæterum eundo majorum, impare folio extremo majori, trilobato. Caulis humilior, spica paniculata florifera breviori terminatur. Flores androgyni, calyce colorato, per ætatem juxta pediculum reflexo (e); petalis albis majoribus, petiolatis, subrotundis (f), staminibus 15. ad 25. capsulis numerosioribus, sex ad decem, quæ per maturitatem contortæ, dolii speciem efficiunt (g): tuba incurva, capitata. Semen in quaque capsula perexiguum (h).

Odor gratus. Planta styptica; adstringens, vulneraria: Inde ad dysenterias, & ad vulnera externa commendatur. Felicis etiam WURZII emplastrum herniarium fubit, & in epithemate ad ulcera (i) antiqua laudatur. Aqua stillatitia aroma aliquod habet, quæ & ipsa, & florum infusum, ad exanthemata expellenda in usu est (k). Fomentum ejus aquæ in arthritide & in podagra SPIGELIUS (l) laudat. In sale fixo acor (m) admixtus est, ut in aliis plantis adstringentibus. Ob eandem stypticam naturam ad coriariorum opera utilis est (n). Bonum fœnum præstat (o).

1136.

(a) TOURNEFORT. t. 141. C.

(b) Ita etiam HILL. brit. herb. p. 50.

(c) TOURNEFORT. E.

(d) G.

(e) TOURNEFORT. C.

(f) A. B.

(g) E. F.

(h) G.

(i) Provinc. Medic. berättelse. p. 8.

(k) Phthificis commendat WELSCH. *milkomim*.

p. 17.

(l) Arthritid. p. 85.

(m) GMELIN. *Comm. Petrop.* V. p. 217.

(n) BERNHARD *Wiesenbau*. p. 156.

(o) SCHREBER. *Ill. Saml.* p. 87.

1136. **FILIPENDULA** foliis pinnatis, minimis intermissis, extremo trilobato.
Filipendula (p) DORSTEN. p. 124. BLAKWELL. t. 467. *Vulgaris An Molon* PLINII
 Ic. Reg. 86.
Spiræa foliis pinnatis, foliolis uniformibus, serratis, caule herbaceo, floribus cymosis LIN-
 NÆUS p. 702.

In Helvetia paulo infrequentior. Basileæ reperi supra *Münchenstein*, qua itur ad *Gempenweyd*. In der *Renkismatt* ib. Circa *Aigle & Roche* in pratis udis, sic in *Valesia* circa *Gonthey*, Prope *Neocomum au Mail, au Clos des Terraux*, in Valle *Motier Travers*. Genevæ circa *Burdigny* & alibi J. B. & nuper *Vener. de COPPET*.

Radix, ex caule continuata, adspersa, ut nomen fert, habet tubera, subrotunda, ex filis teretibus pendula, inque similia fila terminata. Folia pinnata, multorum parium, ut in aliis *Filipendulis* nervosa, acute & alterne acutius circumferrata, oblonga, prima minima, deinde multa æqualia, ultima confluentia, extrema longe trilobata, minimis pinnulis intermissa. Caulis subnudus, erectus, cubitalis & ultra, rectus, spica laxiori & umbellata terminatur. Stipulæ ferratæ, amplexicaules, maximæ. Calyx per maturitatem reflexus (q), semifexfidus. Petala sex, longa elliptica (r), alba, aut subrubella. Stamina numerosa, ad triginta (s). Capsulæ duodecim, viginti, in circulum dispositæ (t), apice in recurvam tubam educto, quæ crasso scuto terminatur.

Planta, ut priores, styptica est, acidæ indolis & terrea. Radix habetur pro aperiente, diuretica, nephritica, ad hæmorrhoides, ad album uteri fluxum utili (u). Edulem esse, panemque inde fieri, LINNÆUS (x). Vix ullo in usu est.

VIII. GYMNOPOLYSPERMÆ.

II. PETALIS EX RECEPTACULO NATIS

THALICTRUM (a) TOURNEFORT. t. 143. LINN. n. 697.

Thalictrum cum *Viticella* naturali adfinitate conjungitur, inde cum *Clematide* & *Anemone*. Flore est ut *Clematis* nudo, tetrapetalo (b), sed magis caduco, flaminibus breviori. Ea numerosa, a 20. ad 60. (c). Semina capsulæ sunt monospermæ (d), alias profunde striatæ, alias foliaceæ, alatæ (e), non numerosæ, tubis brevibus, simplicissimis.

1137. **THALICTRUM** foliis adscendentibus, linearibus, panicula erecta.
Thalictrum angustissimo folio C. B. *Prodr.* p. 146. PLUKNET. p. 364. t. 65. f. 6.
Thalictrum foliolis lanceolato linearibus, integerrimis LINN. p. 769. (f).

In Helvetia rara. *Laufannæ* legit D. MARTIN, locum non indicavit. C. B. in pratis *Michelfeldensibus*. Ibi Clar. la CHENAL in pratorum marginibus haud longe ab eo viculo. STÆHELINUS in angulis pratorum ultra *St. Louis*. Prope *Illkirch*, quod ad *Mülhusiam* pertinet.

Cum sequenti multa similia habet, caulem sulcatum, striatum, subnigrum, habitum strictum caulis, & spicæ floralis. Folia ex vagina orta, sed ea tenuissime divisa, brevia, obtusa. Pinnæ pinnatæ, pinnulæ quinquefidæ, trifidæ & simplices; superiora folia capillaria, pinnata. Stipulæ siccæ, nitentes, ora fusca, latæ, ovato lanceolatæ, laceræ. Spica ex multis petiolis ramosis coalescit, qui ex alis foliorum superiorum exeunt, & eadem in adulta planta nuda caulem terminat; semper autem rami sursum vergunt, & unam contractam spicam efficiunt. Semina striata, pauca, quinque, sex. Tuba acuta, curva. Stamina pauca, neque valde longa. Petala alba, minima. Summus caulis, ut in sequente, amat nigrescere. Radix constat filis flavis, teretibus, gracilibus.

HAGEN-

(p) Molon est scapo striato, foliis mollibus, parvis, radice quatuor digitorum, in qua extrema Allii caput est PLIN. L. XXVI. n. 19. Vix putes huc facere: annon Moly?

(q) TOURNEFORT. t. 150. C.

(r) A.

(s) TOURNEFORT. t. 14.

(t) IDEM E.

(u) S. PAULI.

(x) *Plant. sculent.* p. 17.

(a) *Thalictrum* folio *Coriandri* pinguiore, caule *Papaveris* PLIN. L. XXVII. n. 112. Addit *Dioscorides* caulem *Rutæ* crassitudine L. IV. c. 93.

(b) TOURNEFORT. A. C.

(c) E.

(d) L.

(e) I. H.

(f) Separat etiam Cl. DALIBARD. p. 162. & GORTER. *Flor. Ingric.* p. 86. 87.

HAGENBACHIANUM THALICTRUM in *Enum. priori*. n. 2. a nobis recensum, huc pertinere monet Cl. la CHENAL.

1138. THALICTRUM foliis erectis, lobulis acute trilobis, spica adscendente.

α Foliis latioribus.

GESNERI *ic. anea* p. 79.

Thalictrum magnum DODON. *purg.* p. 434. Ita vulgo, sed est potius *minoris* varietas.

Thalictrum nigrum, caule & semine striato J. B. III. p. 497.

β Foliis angustioribus magis rugosis.

Ruta pratensis major TABERNÆMONT p. 55.

Thalictrum majus, foliis rugosis, trifidis MORISON. *Umbellif.* t. 12. bene.

Thalictrum pratense, majus, *Monspeliensium*, rugosis foliis PLUKNET. p. 363. t. 65. f. 3.

α. β. *Thalictrum caule folioso*, *fulcato*, *panicula multiplici*, *erecta* LINN. p. 777.

Abunde in paludosis circa *Auet*, & ad *Erojam* fluv. & circa *Mathod*, *Rupe*. *Basileæ* prope *novam domum*.

Radix fusca, flavo, dulcamaro succo turgens. Caulis cubitalis, & sepedalis, rectus, durus, striatus, ramosus. Folia in univsum semitrilobata, semper acuta & lanceolata, nervis frequentissime fuscis, modo latiora, modo angustiora, longa & acuta, subtus rugosa: ora contracta, in speciem plantarum umbelliferarum distributa, duplicato pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis quinis & ternis, semitriobis, etiam integris. Stipulæ vaginales siccae, spadiceæ, lanceolatæ, lacerae. Spicæ florales breves, strictiores, paucifloræ, ex summa planta natae, eaque sede petioli, & caules nigri. Siliquæ crassæ, ovales. Stamina 17. 20. Semina 7. 10. 12.

Etiam hujus speciei radices unciarum duarum pondere ad icterum exhibentur. Ad tertianam febrem feminis tantum, ut digitale repleat, cum ovo, in principio frigoris datum, febrem solvit (g). Eadem radices Rhei viresimitantur, & pariter suo colore lotium alvi que feces tingunt (h). Cataplasma ad dorsi dolores (i) in *Jämtlandia* imponitur. Fila lanea siccata, & cum alumine macerata, cum hoc Thalicthro cocta, flavum colorem induunt (k).

Pecori gratum est (l).

1139. THALICTRUM foliis patulis, imis obtuse trilobis, supremis acutis, paniculis diffusis, floribus nutantibus.

Thalictrum parvum DODON. *purg.* p. 435.

Thalictrum, siliqua seminis striata, minus MORISON. *umbellifer.* t. 8.

Thalictrum minus C. B. J. R. H. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 50.

Thalictrum foliis sexpartitis, floribus cernuis LINN. p. 769. *Conf. It. Oeland.* p. 180.

Icon OEDERI t. 244.

Thalictrum alpinum, minus, saxatile, *Ruta folio*, *flaminibus luteis* SEGUIER I. p. 476. t. XI.

Vulgatissimum in rupibus subalpinis & submontanis. *Agauri*, & in *Gubernio Aquilejensi*. In *Neocomensibus* circa *Loche*, à la *Rancenière*, in rupibus circa *Convet*, &c. *Badæ* in monte *Legerberg*. In sylva, per quam a *Münchenstein* descenditur versus *Muttens*. Circa *Tigurum* passim. *Chiavenna*, *Lugani*, *Mendrisii*. Etiam in alpes *Aquilejenses* adscendit, quod circa *Engelberg* in præalta valle *SHEUCHZERUS* legerit.

Radix crocea. Folia pleraque ex ima parte caulis, magis quam priori glauca, laxè divaricata, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis iterum trifoliatis & simplicibus, & rotundius trilobis, media parte iterum triloba. Eadem inferne rotundiora, sub summis ramis argute incisa, & multis dentibus. Glabra sunt, nervis inferne subhirsutis: cæterum semper brevius quid & rotundius conservant, quam in priori. Per ætatem etiam rugosa fiunt, Caulis bipedalis, striatus, in dimidia superiori parte minus foliosus. Stipulæ minutissimæ. Petioli florigeri longe nudi, ramosi, numerosi, laxiorem paniculam faciunt. Flores primum laterales, inde cernui

(g) HEBVIEUX *Sax.* p. 321.

(k) *K. Svensk. Vetensk. Acad. Handl.* 1745. p. 250

(h) BOERHAAVE. *Purgare FLOYER. pharmacobas* LINN. *plant. tinctor.* p. 20

(l) SCHREBER. III. *Saml.* p. 82.

(i) HAGSTROM. *Jämtland.*
Tom. II.

cernui & nutantes. Petala rubentia, per ætatem cum flavore virentia. Stamina circa vigena. Siliquæ ovatæ profunde striatæ, mucronatæ, fessiles, ovatæ a duabus ad septem (*m*).

1140. THALICTRUM foliis patulis, pubescentibus, trilobis, petalis subhirsutis, floribus nutantibus.

Thalictrum minimum, fetidissimum C. B. *Prodr.* p. 147. PLUKNET. p. 364. t. 65. f. 4.
Thalictrum, siliqua seminis striata, minimum & fetidissimum MORISON *Umbell.* t. 8.
Thalictrum caule filiformi, ramosissimo, folioso, paniculato LINN. p. 768.

C. B. ex Valesiorum alpihus habuit, J. B. ex monte *Leiterberg*; RAJUS, quod mireris, in *Saleva* monte (*n*). Nos abunde in alpihus Aquilejensibus, *Enzeindaz, la Varaz, Taveyannaz* &c. In monte *Salanfe Valesie* &c.

Ægre a priori discernitur, cujus totum habitum refert.

Odor Geranii Robertiani (*o*), ad urinæ felinæ fætorem accedens, in horto persistit. Folia utrinque subhirsuta, pulpofa, & molliora; ipsa petala subhirsuta, quæ perinde in juniore planta subrubra, in adulta exalbescunt. Humilius etiam est, pedale fere, & minus ideo foliosum.

Minimum atrorubens Thalictrum BOERHAAVII circa pontem *Zollbrük* a Clar. la CHENAL & ab HUBERO lectum pertinet ad *fetidissimum*.

Thalictrum montanum, minimum, præcox, foliis splendentibus Hist. Oxon. III. p. 325. S. 9. t. 20. f. 14. quod *Thalictrum caule simplicissimo, subnudo, racemo simplici, terminali* LINN. p. 767. ab ILL. OEDERO pictum T. II. concinna rotunditate foliorum (*p*), humilitate sua vix dodrantali, petiolis rubris, panicula conica videtur differre. Verum idem per gradus sibi succedentes demum ad *minus* redit, cujus nutantem faciem statim ostendit. Sola folia rotunda habet, acuta nulla, ideo quod in ramos non findatur. Nascitur OEDERIANO simile in monte *Fouly*, & in glacialibus supra *Bagnes*.

Denique etiam de *fetidissimo* non nimis certus sum, num vere a *minori* differat; etsi, si idem est, insignis, inque hortis sui discriminis tenax varietas fuerit. Monspelio idem accepi.

1141. THALICTRUM foliis triplicato pinnatis, patulis, obtuse trilobis, stipulis ovatis, paniculis umbellatis.

Thalictrum flore albo Hort. Aichst. vern. ord. I. t. II.

& *Purpureo* ibid.

GESNERI icon *ænea* 79.

Thalictrum fructibus pendulis, triangularibus, rectis, caule tereti LINN. p. 770.

In Helvetia etiam planiori, *Michelfelde*. Tiguri ad *Silam*, & in monte *Uetliberg*. Bernæ infra villam *Hasli* ad *Arolam*. Circa *Seelhofen*: ad viam inter *Grenchen* & *Kulm* Argoviæ: inter *Chur* & *Tufis* ad sepem. Inde in sylvas alpinas & montanas ascendit, in montem *Falconarium, Saleva, Thuiri, Chasserat, Chamoseire*, ad lacum montis *Stokborn*. &c.

Speciosa planta, caule levi, vix striato, foliis glaucis, tenerioribus, amplissimis, triplicato pinnatis, pinnulis trifoliatis, pinnulis tertiæ divisionis subrotundis, breviter trilobatis, medio lobulo lato, iterum rotunde tridentato. Stipulæ majores, ad foliorum origines & divisiones magnæ, ovatæ. Flores in umbellas super folia elatas, densissimas. Petala (*q*) purpurea, majora. Stamina longa, numerosa, quadragesima, & sexagesima, flava, etiam purpurea. Seminales capsulæ sex ad duodecim, petiolatæ, maximæ, lanceolatæ, tribus alis elevatæ. Semen ipsum ellipticum, acuminatum. Radix (*r*) magna, dura, in multas & teretes fibras divisa.

CLEMA-

(*m*) Fere similia CRANZ. p. 79.

(*n*) *Syllog. exot.* p. 400.

(*o*) *Emend.* III. n. 68.

(*p*) *Emend.* III. n. 181.

(*q*) Conf. CRANZ. p. 79.

(*r*) LINN.

CLEMATIS (s) TOURNEFORT. t. 150. LINN. n. 696.

CLEMATIS DILLEN.

& VITICELLA DILLEN. nov. gen. p. 165. t. 14. (t).

Flos nudus, tetrapetalos (u): tubæ longæ, in plerisque speciebus plumosæ (x), aliis calvæ, aduncæ. Semina (y) ovata. Folia omnibus conjugata.

1142. CLEMATIS caule scandente, foliis pinnatis, ovato lanceolatis, petalis — *Vitalba*
coriaceis.

α Varietas foliis omnibus dentatis.

Vitalba DODON. purg. p. 242. hist. p. 404.

Clematis latifolia, dentata J. B. II. p. 125.

β Foliis paucissimis dentatis.

Clematis tertia CAMERAR. Epit. p. 697.

α. β. *Clematis foliis pinnatis, cordatis, scandentibus* LINN. p. 766.

Ad sepēs ubique.

Caules scandentes, absque capreolis, ramis conjugatis, ad sex pedum altitudinem & ultra se in vicinis fruticibus sustentant. Petioli foliosi, rectanguli. Folia pinnata, pinnis duorum parium, remotis, extrema impare, sæpe reflexis, omnibus ex ovatis acuminatis, uno alterove dente notatis, etiam nullo. Petioli floriferi ex foliorum alis conjugati, ramosi, trifidi, dichotomi. Petala quatuor, raro quinque, pulposa, reflexa, lanceolata, subhirsuta, firmula, odorata. Stamina ad 55. & sexaginta, latis filamentis. Semina congesta tubas fericeas, in apice calvas, edunt, in cylindrum compactis.

Acerrima planta est, ut pleræque hujus classis, hinc stirpes *Flammula* olim, nomen adepta, nuper *Herbe au Gueux*. Vesicas trahentis emplastri loco tritam in podagra *Nicolaus* CHE SNEAU (z) imponebat, ad dolorem capitis & artuum infularum *hebridum* incolæ (a). Idem flammula alvum sibi ducunt, sed multo se prius butyro muniunt (b). Olim drachma una feminis veteres bilem & flegma educabant (c). In ipsam aquam acrimonia transit (d), ut in frigidis morbis prodesse possit. Et tamen germina primo vere inter acetaria recipiuntur, rusti-
corum (e) experimento, ut alvum una ducant. Idem Pariensibus cibus placet (f). Ex pappo Clematidis tolerabilem chartam Cl. SCHÆFFERUS paravit.

1143. CLEMATIS caule scandente, foliis pinnatis, trilobatis.

Flammula DODON. purg. p. 343. Pempt. p. 404.

Clematis urens I. TABERNEMONT. p. 882. & II. p. 883.

Clematis seu Flammula scandens, tenuifolia, alba J. B. II. p. 127.

Clematis foliis inferioribus pinnatis, scandentibus, laciniatis, summis simplicibus, integerrimis, lanceolatis LINN. p. 766.

In Rhætia ad sepēs J. BAUHINUS. An sequentem vidit? Sed in Viro ejus auctoritatis eum errorem non suspicaris.

Habitus humilis tenerior; folia minora, conjugata, pinnata (g), pinnis quinis, septenis, aut trilobatis, ut in meis, aut trifoliis, foliis ovato lanceolatis, rariter incisis, & uno alterove dente. Petioli floriferi conjugati, ramosi. Stipulæ numerosæ, ferratæ. Petala lanceolata, alba, lineata, urentia. Tubæ plumosæ.

*1144.

(s) Clematis altera ramulo reticuloso, rubescente, lento folii gustu acri & exulcerante; per arbores repit DIOSCORID. IV. c. 7. PLIN. L. XXIV. n. 49.

(t) In Hort. Elib. illas *Flammulas*, has *Clematides* vocat. p. 86. JUNGIUS scandentes a non scandentibus removere suaserat.

(u) TOURNEFORT. A.

(x) H.

(y) F.

(z) p. 421.

(a) MARTIN. *Western. Island*. p. 77. 178.

(b) IDEM. ibid. p. 179.

(c) RUFUS p. 16. add. DIOSCORIDES.

(d) MATTHIOL. p. 958.

(e) RHOD. *obs. Cent.* III. n. 96.

(f) *Mém. de l'Acad.* 1739. p. 627.

(g) DODON.

*1144. *CLEMATIS* caule erecto, foliis pinnatis, ovato lanceolatis.

Flammula Matthioli CLUS. *Pannon.* p. 296. 297.

Flammula altera DODON. *purg.* p. 244.

Clematis foliis pinnatis, foliolis ovato lanceolatis, integerrimis, caule erecto, floribus tetrapetalis, pentapetalisque LINN. p. 767.

In Valesia passim, circa *Aven*, *Sailon*, & *Tourtemagne* in pratis. Trans alpes ad lacum *Clavennensem*, & *Ripæ*.

Caulis frondosus, erectus, tripedalis, & ultra. Folia conjugata; juniora subhirsuta, pinnata, pinnis septenis, ovato lanceolatis, integerrimis, raro bilobatis. Summus caulis finditur in ramos nudos, florigeros, trichotomos, cum minimis stipulis. Florum petala elliptica, lineata, acuminata, alba, etiam quinata. Tubæ, ut in n. 1142. in cylindrum adunatæ, sericeo pappo plumosæ. Semina non numerosa, quina & ultra.

ATRAGENE LINN. n. 695. CRANZ *Fasc.* II. p. 112. t. 5.

CLEMATIDIS *Spec.* TOURNEFORT.

Calycis folia quatuor (*b*), petalis (*i*) multoties majora, ovato lanceolata. Flos fere *Nymphææ*. Petala duodecim (*k*), lata, petiolata, venosa; deinde alia semipetala venosa, duabus antheris inscripta; demum numerosa stamina antherifera. Tubæ sericeæ, plumosæ, sine nudo (*l*).

1145. ATRAGENE foliis ternatis, foliolis trifoliis, acutis.

Clematis cruciata, alpina PON. *Ital.* p. 175. & apud CLUS. p. CCXXXV.

Clematis alpina Geraniifolia C. B. *Hist. Oxon.* PLUKNET. p. 109. t. 84. f. 7.

Atragene foliis duplicato ternatis, serratis, petalis exterioribus quaternis LINN. p. 764.

J. BAUHINUS in montibus circa *Münsterthal* Rhetie. J. GESNERUS in montanis versus *Albulam*. J. SCHEUCHZER in saxosis montis *Tschiera* supra *Anders*. Cl. DICK flore cæruleo in *Speluga* monte a diversorio ad *Clavennam*: flore albo in monte *Rufeln*. Summarum adeo alpium stirps est.

Ex radice, in omnibus meis abrupta, caulis brevissimus, bifolius & uniflorus. Folia, ut in umbelliferis, circumscriptione triangulari, tripartita, petiolata: quodque iterum trifoliatum, acutum, & acute circumferratum, ad angulos rectos omnia. Flos unicus, in longo scapo, ex foliorum intervallo. Calyx connivens, amplissimus, cæruleus & albus.

Cl. CRANZIUS *alpinam* cum *Austriaca scandente ramosa* conjungit. De hac lite definire non possum (*m*), *Austriaca* stirpe destitutus, solamque *alpinam* descripturus. Cum tamen unicum florem Cl. JACQUINUS viderit (*n*), putes Cl. CRANZIUM recte cum *scandente* stirpe conjunxisse, quæ *ramosa* est & *multifolia*; & folia pleraque nostrorum similia, sed numerosa, ad angulos rectos de caule conjugatim exeuntia (*o*) producit.

ANEMONE (*p*) CRANZ II. p. 100. LINNÆI n. 694.

PULSATILLA TOURNEFORT. t. 148.

ANEMONE TOURNEFORT. t. 147.

ANEMONOIDES HOTTON apud RAJ. *Method.* p. 190. BOERMAAVE p. 36. VAILLANTII.

RANUNCULI *Spec.* TOURNEFORT.

Indiviso nexu hæ plantæ cohærent, etsi in *Pulsatilla* tubæ longæ, plumosæ sunt, ut in *Clematide* & *Geo*; in *Anemone* femina vellere lanæo obnupta, absque longis

(*b*) CRANZ f. 2. Etiam sex. p. 114.

(*i*) *Emend.* VI. n. 32.

(*k*) f. 2. Etiam plura CRANZ.

(*l*) f. 6.

(*m*) p. 115.

(*n*) *Obs.* p. 248. n. 46.

(*o*) t. 5.

(*p*) Conjungit recte BLAIR. *Ess.* p. 168.

gis illis tubarum caudis; in Anemoneide femina levia, mucrone recurvo, ut in Ranunculo. Petala etiam quina in paucis, in plerisque sex & ultra. Omnibus commune est (q), folia habere circa caulem, in uno puncto conjuncta; sive terna sint, ut in Anemone, & in Pulsatilla alba; sive, ut in Pulsatillis nonnullis, in unicam multifidam vaginam coalescant. Flos nudus, petalis, per ternatas series, sibi succedentibus.

I. CAUDIS TUBARUM LONGIS.

PULSATILLÆ TOURNEFORT.

1146. ANEMONE (r) tubis caudatis, involucris unifoliis multifidis, foliis linearibus, hirsutis, duplicato pinnatis, pinnis tripartitis. & quadrupartitis. — *pulsatilla*

Kuchenschell BRUNFELS I. p. 217.

Herba venti TRAG. p. 413.

Pulsatilla CAMERAR. Epit. p. 392.

Pulsatilla folio crassiori, & majori flore C. B. J. R. H. HELWING. *pulsatill* p. 59. ic. 8.

Great flowerd pulsatilla EDEN. t. 22.

Anemone pedunculo involucrato, petalis rectis, foliis bipinnatis LINN. p. 759.

Icon OEDERI. t. 153.

β Flore minori palustris C. B. Prodr. p. 94. Non differt, ut ex specimine C. BAUHINI video.

γ Flore albo LINDERN.

In Helvetia non frequentissima. Basileæ legi *aufm Krenzacher Horn. Badae. Scaphusii auf der Clus, in der Enge, & in monte Randen.* ILL. DIVERNOI. Neocomi *auffessus du Vausseyon.* CLARET circa Martigni. Etiam circa Foully.

Radix magna, lignosa, multiceps, nigra, setis coronata. Initia foliorum & scaporum albidissimo tomento obsita. Folia radicalia numerosa, alba hirsutie incana, tenuissime incisa, lobulis linearibus, acutis, aliquando latioribus, duplicato pinnata, pinnis trium, quatuorve partium, non oppositis, pinnulas educuntibus: pinnulis confertim tripartitis, quadrupartitis, etiam pinnatis, duorum partium cum impari. Sic extrema pinna, quæ impar est, quadrifida, multifida, etiam pinnata, pinnis trifidis & bifidis. Caulis uniflorus, aphyllus, semipedalis, habet connata in circulum folia radicalibus latiora, palmata, tripartita, etiam simplicia. Flos violaceus, hirsutus, petalis sex (s), elliptico lanceolatis, repandis. Stamina (t) numerosissima; tubæ sericeis plumulis (u) adspersæ, sine calvo. Semina nitentia, argentea. Capitulum rotundum, undique tubis (x) capillatum. Placenta punctata.

Radix subdulcis: folia & flos acerrima (y), ut etiam aqua stillatitia vomitum moveat. Quare nolim ad pulmonum vitia commendari, & syrupi funestum effectum CL. HELWINGIUS (z) vidit. Cuti imposta herba vesicas excitat.

Flores viridi colore tingunt (a), & hujus, & vicinæ speciei, flore caeruleo obsoleto (b). Nullo vero in usu est.

1147. ANEMONE tubis caudatis, involucris multifidis, foliis pinnatis, pinnis latis, lobatis Tab. 21. — *vernalis*

GESNERI icon. lign. 137. n. 44.

Pulsatilla II. LUGDUN. p. 851.

Pulsatilla lutea, Apii hortensis folio C. B. SCHEUCHZER. It. II. p. 139.

Annon Pulsatilla *επειρωτικη & καρμαιοειδης* RICHER.

Pulsatilla Apii vernalis folio, flore minore C. B. Prodr. p. 94. HELWING. ic. 10.

& 9. SCHEUCHZER. It. IV. p. 339.

Icon OEDERI t. 29.

Pulsatilla pedunculo involucrato, foliis pinnatis, flore erecto LINN. p. 759. *Oelanskaja*

reja p. 13.

Rariorem

(q) RAJ. Epist. repos. p. 6.

(r) Pro Anemone sylvestri habuit SOLIER Schal. in

ARTIUM.

(s) TOURNEFORT. t. I. p. 48. A. plura pingit in B.

(t) E.

(u) G.

(x) H.

(y) CAMERAR.

(z) p. 86.

(a) HELWING. p. 93.

(b) KRAMER *elench.* p. 21.

Tom. II.

Q

Rariorem putaveram, deinde abunde legi in monte *Laffiaz* supra *Pierre de Moëlez* ad pedem scopuli *Tour de Famelon*; deinde in monte *Enzeindaz* & *Javernaz*. In monte *les Martinets*, *Jeman*, *Fouly*, à *Cotogne*, in monte *St. Bernhards* abunde nascitur. *HUBERUS* ex *Albula* retulit; *SCHUCHZER* etiam ex alpinis *Pragalliensibus*, & ex monte *Regio*. Alpina planta.

Radix semper lignosa, dura, ramosa, multiceps. Folia radicalia multa, crassula, sub-hirsuta, pinnata, ex petiolo latefcentia, sed simpliciora. Petiolus longe nudus; Paria pinnarum duo, tria, extremo impari. Pinnæ latæ, breves, primæ acute incisæ, sed inæqualiter trilobæ, lobis bipartitis & tripartitis; extrema major, trilobata, etiam tripartita, medio segmento ter, quater, inciso, aliqua cum *Thalictris* similitudine. Caulis semipedalis, involucri fere in media longitudine tomentosissimo, flavo, nitente, in angustissimas lacinias multipartito. Flos junior & integer albus est, extus hirsutus, & subpurpureo paulo obsoletiori colore tinctus. Deinde pili invalescunt, cumque latei sint, in fericeo (c) flavi nitentis velleris speciem abeunt. Petala conniventia sex, ex ovatis lanceolata. Stamina numerosissima. Tubæ plumosæ, fericeæ, in suo fine calvæ.

*1148. ANEMONE tubis caudatis, involucri multifidis, foliis hirsutis, pinnatis, pinnis acute lobatis. *Emend.* VI. n. 30. †

Annon *pulsatilla avθαισιδης* *RICHER?*

Nova planta, *Anemones* 1147. hactenus similis, tamen diversa, nascitur in monte *Fluelen*, vallis *S. Nicolai* *Vallisæ superioris*.

Facies in univ. *Anemones* 1147. Sed habitu est minus pinnato, pinnis duorum quidem parium, ut in illa; verum triplo longioribus, multo acutioribus, totis alba lanugine obductis & mollibus, lobatis. Deinde cum in 1147. lobi parabolice dilatentur, fereque sint ad unam tertiam trifidi, segmentis dentatis, linea una brevioribus: in hac nostra pinnæ primæ difformiter lobatæ sunt, duobus, tribusve segmentis, ad semuncis longitudinem incisæ, aut integris, lanceolatis; medio etiam profunde & inæqualiter trifulco, acutis omnibus, & diverso habitu. Pinna ultima in 1147. in tres lobos dividitur, laterales, concinne bilobos; medium trilobum, omnes æqualiter divisos, circumscriptione circulari. Sed nostræ folium impar angustum, difformiter trifidum est, lobo laterali utrovis uno dente insigni, medio trifido, sive duabus incisuris inciso, profundis omnibus, & nullam ad regulam excisis. Involucrum caulinum alba lanugine splendet, sed breviori, ut in vulgari specie. Flos multo minor, tota dimidia parte magis connivens, & inapertus, obscure purpureus, albis, non flavis pilis adpersus. Tubæ perinde caudatæ.

Habet aliquid de *Pulsatilla Anemones folio* *HELWINGII* n. 3. &c. & lobos fatis similes, dentesque ultimos. Sed isti folium palmatum est, ex uno puncto trilobum, nostræ pinnatum.

1149. ANEMONE foliis triplicato pinnatis, acute circumferratis, caulinis ternatis, tubis caudatis.

Anemone sylvestris *II. CLUS.* *Pannon.* p. 382. 383.

Pulsatilla alba *LOBEL.* *ic.* p. 282. *J.B.* III. p. 410.

Anemone caule involucriato, seminibus pilosis, caudatis *CRANZ* II. p. 105. n. 8. t. 3. f. 2.

Pulsatilla folio crassiori, & majori flore *SCHUCHZER.* *It.* IV. p. 339.

Anemone foliis caulinis ternis, connatis, supradecompositis, multifidis, seminibus hirsutis, caudatis *LINN.* p. 761. non vero synonyma.

Puto esse *Anemonem alpinam*, albam majorem *C.B. Prodr.* p. 94.

In omnibus alpinis, non editissimis, etiam in *Jura Jugis*, *Dolaz*, *Falconario*, *Thuiri*, demum in *Bructero* monte.

Radix crassa, scabra, lignosa, multiceps, coronata fetis. Folia radicalia duo, plerumque etiam unicum, in longo, & nudo petiolo. Caulis nudus, sub flore tria folia educit, minute divisa, radicalibus similia, vaginalia. Ea hirsuta, in montanis glabra, trilobata, lobis petiolatis, pinnatis: pinnis primis plusquam semipinnatis; pinnulis primis semibilobis aut lanceolatis, extremis confluentibus, dentibus

(c) *Emend.* I. n. 61.

Pulsatilla

alpina

bus magnis paucisque. Flos unicus, magnus, ut in Tulipa connivens, extus hirsutus, petalis ovato lanceolatis sex, etiam octo & decem, albis, extus violaceo colore tinctis, crassulis, ellipticis, lanceolatis. Stamina numerosissima. Capitulum, ut in præcedente specie, rotundum. Semina hirsuta, tubis prælongis, plumosis, undique rigentibus, echinatum globum efficit; fines tubarum longe calvi.

In monte *Lavaraz* varietatem reperi, loco petalorum meris foliis, petiolatis, lanceolatis, acute ferratis, numerosissimis compositam.

β *Bergmännlein* flore luteo GESNER. hort. p. 247.

Icon lign. æt. 18.

Pulsatilla lutea CAMERAR. *Epit.* p. 393.

Pulsatilla tertia Dalechamp. LUGDUN. p. 851.

Pulsatilla lutea J. B. III. p. 411.

C. GESNER in altissimis scopulis legerat. J. B. in monte *Braulio*. CHERLERUS in *Gotthardo*. ROELSIUS apud CLUSIUM ad pedem montis *S. Bernhard* Ibi etiamnum abunde provenit; sed & alibi in paulo editioribus alpibus *Aquilejensibus*. Abunde legi à *la Croix de Javernaz*: etiam in monte *Luan*, *la Varaz*, *Prapioz*; *Meuveran*, *Sanetsch*. In *Bovinaz*, *Fouly* & *Sempronio* & *Pilato* montibus, alpina semper.

Mera varietas (a) est plantæ præcedentis, cujus alba petala per succedentes gradus, in pallidum, citrinum, & croceum colorem degenerant. Non ab ætate is color est; nam eodem in jago, supra scaturiginem rivi *Ivoettaz*, & albo flore, & semiflavo, & flavo plantas reperi.

II. SEMINIBUS VELLERE LANE O TECTIS.

* 1150. ANEMONE foliis digitatis hirsutis, sevis pentapetalis, feminibus lanatis. — *Sylvestris*

Anemone III (b) flore pentapetalo MATTHIOL p. 617. *Epit.* p. 388. VAILLANT.

Anemone sylvestris CLUS. I. Pannon. p. 381. 382.

Anemone feminibus hirsutis LINN. *Olansk. resa* p. 112. 113. & *Spec.* p. 760. n. 10. non vero synonyma.

In *Alfatia* haud longe *Mülhusia* Cl. HOPER.

Radix lignosa, multiceps. Folia radicalia longe petiolata, hirsuta, digitata, ternata, sed lateralibus lobis profunde bidentatis, medio fere tridentato. Caulina aliquanto acutiora; similia tria illa *Anemonea* folia caulem amplexa. Caulis cubitalis, de more uniflorus. Flos albus extus hirsutus, & subrubens, pentapetalos (a*). Stamina numerosissima (b). Fructus ovalis (c), ex feminibus sericeo vellere tectis constans (d). Tubæ rectæ, brevissimæ.

Acris planta. Semen spiritu vini fortiori imbutum in dentis dolentis sedem stipatur (e).

* 1151. ANEMONE feminibus lanatis, foliis caulinis ternatis, triplicato trifidis, lobulis lanceolatis, acute trifidis & bifidis *Emend.* I. n. 60. † — *balduvia*

Anemone alpina alba minor. C. B. *Prodr.* p. 94.

In monte *Prapioz* *Aquilejensium*, supra *les Plans*. In monte *Fouly*, *Simplon*, *Alpi-*
bus Griseis, *Vallée de St. Nicolas* &c.

Ignorata nuperis; nihil cum *Pulsatilla alba* commune habet. Radix lignea, prælonga, subinde radículas demittit, novaque germina fundit. Folia radicalia multa, petiolata, petiolo hirsuto, tripartita. Lobi laterales denuo tripartiti. Quis lobulus inæqualiter trifidus, & inæqualiter bidentatus & tridentatus; omnes latiusculi & lanceolati. Scapus hirsutus, triuncialis, aphyllus, cum tribus foliis, similibus

(a) *Emend.* III n. 184. I. n. 62.

(b) *Anemone sylvestris* latiora & duriora, quam hortenfi folia, caput oblongius. Flos puniceus, tenuia radicum capillamenta. Non est papaver *Dioscorido*. II. c. 172. *Anemone sylvestris* prima: altera in cultis phoeniceo flore vulgatiore aut purpureo, aut lacteo, folio apii, cacumine *Asparagi*, alta semipedem. *PLIN.* L. XXI. n. 94. *Sylvestris* *Anemone* amplior, latiori folio Phoe-

nicea, diversa a *Papavere* *PLIN.* L. XXI. c. 23. *Anemone herba hortenfi*, flore rubro, *sylvestris* flore purpureo. *SUIDAS* p. 196.

(a*) *Hexapetalos* *TOURNEFORT.* t. 147.

(b) *Ibid.* A.

(c) E. D. F.

(d) *CAMERAR.* *Epit.*

(e) *KALM.* *Amer. resa* T. II. 52.

bus radicalium, ex hirsuta vagina natis, trifidis, lobis tripartitis. Flos octo & decem petala habet, elliptica, alba, extus hirsuta & subrubella. Fructus Anemones hortensis.

hortensis

- * 1152. ANEMONE feminibus lanatis, foliis radicalibus trilobis & multifidis, caulinis ovato lanceolatis. *Emend.* VI. n. 21.

Icon aenea GESNERI 39.

Anemone I. DODON. *purg.* p. 296.

Anemone latifolia Byzantina, coccineo flore II. CLUS. *Pannon.* p. 34. 39. ex radice & flore.

Anemone latifolia altera CLUS. *hisp.* p. 308. 309. pro flore purpureo. Eadem est.

Anemone foliis digitatis LINN. 761. ob CLUSII synonymon.

Flore miniato in rupibus, supra molendinum, prope *Roche* provenit: purpureo flore; extus hirsuto, circa templum pagi *Montru* (f).

Radix tuberibus aliquot fibras demittentibus. Folia radicalia duorum generum. Alia profundissime incisa, ut quinquedigitata videantur, sed vere tripartita, lateralibus lobis ad basin usque bipartitis, omnibus angustis, acutis, lateralibus profunde bifidis, mediis trifidis, quadrifidis, ultimis acute lanceolatis. Alia folia etiam ex radice lata, profunde trilobata, obtusa, in apice obtuse & breviter circumferrata, cum eminente arista. Alia ternata caulem circumstant ovato lanceolata. Caulis uniflorus. Petala novem five ter tria, longa, elliptica, lineata; exteriora subhirsuta, intus colorata, venosa. unguibus in ferratum circulum consentientibus, album, lineis viridibus percursum; ora magis alba. Antheræ cæruleæ. Placenta ovalis, feminibus lanatis.

In hortensibus folia caulina magis angulosa, trilobata reperi, cætera similia.

Acres sunt radices, phlegma provocant (g), eoque sine ad dentium dolores olim mandebantur (h).

III. SEMINIBUS LEVIBUS

NEQUE PLUMOSIS, NEQUE LANATIS.

ANEMONOIDES BOERHAAV.

ramunculoideæ

1153. ANEMONE biflora, feminibus nudis, foliis radicalibus nullis, caulinis quinquepartitis, lobis tripartitis, incisis.

Nemorosus Ramunculus luteus LOBEL. *ic.* p. 674.

Icon OEDERI t. 140.

Anemone feminibus acutis, foliolis incisis, petalis subrotundis, caule subbiflora LINN. p. 762.

Basilicæ abunde in pomario ad novam domum. Rupe in prato *Prepoury*, sub primis juglandibus ad vivarium. Genevæ J. B. &c.

Radix cylindrica, transversa. Caulis ad angulum rectum ex radice adscendit, unicus, non ramosus, debilis. Folia radicalia nulla, caulina tripartita: duo lobi laterales profunde bipartiti, ut folia digitata videri possint; medius tripartitus; omnes acute incisi, & in basi fere semipinnati. Flos ex ternis iis foliis unicus, etiam duo, breviter petiolati, ut parum super folia flos emineat. Is fit quinque subrotundis petalis, flavis. Stamina circa quinquagena. Fructus convexus, glabris capsulis, acute caudatis, incurvis.

ramunculoideæ

1154. ANEMONE feminibus nudis, caule uniflora, foliis radicalibus nullis, caulinis quinquepartitis, lobis tripartitis, incisis.

Anemone V. DODON. *purg.* p. 300. *hisp.* p. 345.

Ramunculus phragmites, albus (& purpureus) vernus J. B. III. p. 412.

Anemone feminibus acutis, foliolis incisis, caule uniflora LINN. p. 762.

Varietates flore dilute & saturate purpureo, & pleno (i), & foliis stigmatibus (k) ex infectorum ictu notatis.

Vulgo verno tempore ad sepes & in dumetis.

Facies

(f) *Emend.* VI. n. 21.

(g) *SUIDAS* p. 196.

(h) *MARCELL.* c. 12.

(i) *Conf.* VALLOT. t. 57. *Garden of EDEN* t. 37.

CLUS. p. 247.

(k) *HOFMAN.* &c.

- Facies paulo prioris. Radix pariter transversa, & similis scapi origo. Folia familia, unice caulina. Flos semper unicus, hexapetalos (1), etiam 7. & octo petalos, petalis ellipticis, albis, aut subrubris, longius petiolatis, & super folia elatis, etiam nutantibus. Fructus similis; tubæ breviores, minus evidenter incurvæ. Placenta longior, ovata, porosa.
- Acris plantæ cataplasma CI. ЧОМЕЛ ad tineam laudat. In *Kamtschatka* incolæ sua Anemonoide sagittas venenant, quarum vulnera certam mortem inferant (m).
- β *Ranunculus nemorosus Anemones flore minor* C. B. *Prodr.* p. 95. in monte altissimo supra *Curiam* natus, foliis tribus, unico prioris nihilo majoribus, videtur varietas: nulla certe ejusmodi planta nuper reperta est.

1155. ANEMONE feminibus nudis, rotundis, planis, foliis septifidis, imbricatis, — *narcissifloræ*
 hirsutis, floribus umbellatis.

- Ranunculus* IV. MATTHIOL. p. 613. icon.
Ranunculus alpinus, *Narcissi flore* CLUS. *Pannon.* p. 366.
Ranunculi montani II. *species altera* CLUS. *Pannon.* p. 366. 367.
Pulsatilla trianthos jussifera, *semine non papposo* BARRELIER. *ic.* 494.
Ranunculus μικραλπινοσκιαιωδης RICHER. *alter ejus tabule*
- II. *Ranunculus montanus* II. CLUS. *Pannon.* p. 363.
Ranunculus montanus, *hirsutus*, *alba*, *elatio* C. B. SCHEUCHZER. *It.* IV. p. 339.
- III. *Ranunculus montanus* III. CLUS. *Pann.* p. 367. 368. *hist.* p. 235. petalis subrotundis, & calyce, acutisque feminibus, quam iconem a PENÆO accepit.
Ranunculus montanus, *hirsutus*, *flore purpurascente* SCHEUCHZER. *Itin.* I. p. 47. VII. p. 518.
- IV. *Caryophyllata pentaphyllæa* LOBEL. *ic.* p. 696. (n). *add.* p. 309. quam etiam vocat *flore luteo*.
- V. Sic *Ranunculus cyprius* MYLLER. *Reis.* t. 5.
Ranunculus orientalis, *Aconiti hycoctoni folio*, *flore magno*, *albo* & *purpurascente* TOURNEFORT *Voyag. au Levant.* T. III. p. 92.
- VI. *Anemone narcissiflora* CRANZ. p. 106. t. 3. f. 1.
Anemone floribus umbellatis, *seminibus depresso ovalibus*, *nudis* LINN. p. 763.
- Nihil in alpebus vulgatius, locis herbosis. Abunde etiam in montanis *Grandvi*, & *Montendre* legi.

Formosæ stirpi radix perennis, lignosa, fibrosa, multiceps, vaginosa. Caules a dorante ad cubitum varii. Folia hirsuta, mollia, radicalia petiolata, quinquelobata, lobis profundissime bifidis, aut trifidis, ut lobi septeni videantur; lobulis acute trifidis, confertis, ita vicinis, ut sibi imponantur. Folia caulina ternata, palmata, acute trifida, quadri-fida. Ex iis flores sex, octo, in petiolis brevibus, unifloris. Petala sex, septem, subhirsuta, ovato lanceolata, alba, extus subrubra; ita fornicata, ut hypocraterem effingant. Capsulæ magnæ, rotundæ, compressæ, tubis brevissimis.

HEPATICA BOERHAAVII, SCOPOLI & olim LINNÆI.

Calyx etiam trifolius, persistens. Petala bis terna, patula, absque squama. Semen ferricum.

1156. ANEMONE foliis trilobis, integerrimis LINN. p. 758. — *hepaticæ*

- Trifolium aureum* DODON. *Cereal.* p. 216. PASSÆUS *biem.* t. 6.
Ranunculus tridentatus, *vernus*, *flore simplici*, *caeruleo*, &c. J. R. H. GARIDEL *ic.* 84.
Hepatica nobilis BLAKWELL. t. 207.
- Ludit flore albo, rubro, hæc sæpe spontanea, & varii coloris. Conf. CLARICE p. 382. MORE *Flowergard.* p. 11. 12. &c. (n*).
- In sylvis abiegnis, circa Bernam, primo vere, abunde & ubique. Basileæ (n†) rara, unice in *Burghaldenberg*.

Folia

(1) SPIGELIUS.
 (m) *Natur. hist.* p. 92. 93.
 (n) PILLERERIUS ad *Ranunculum Aconitifolium* refert. Olim ad nostrum J. B. pertinere suspicatus est II. p. 398. o.
 (n*) Radices caerulearum alium in locum missæ albos flores oederunt, supque solo restituta caeruleum
 BRADLEY *philos. account.* p. 79.
 (n†) *Basler Merkwe.* X. p. 1017. 1023.

Folia firmula, coriacea: radicalia petiolata, femitri lobata, lobis cordiformibus, lateralibus inique, medio rectius. In caule aphylo similia folia terna, ovato lanceolata, sed adeo vicina flori, ut possint pro calyce haberi. Flos bis tripetalos, petalis lanceolatis, patulis. Stamina circa 25. Placenta succulenta convexa, fungosa; femina oblonge ovata, sericeo villo obvoluta, pauca, cum pleraque abortiant etiam sena, collo aliquo prædita, tubarum loco, brevissimo stigmate notata. Radix longa, capillata, lignosa, aliquando bulbillos alit (o*).

Habetur pro adstringente planta, quæ viribus cum Pentaphyllis conveniat. In gonorrhoea inveterata, sputo & mictu sanguinis, ulceribus, anginis, ad confirmandum partium tonum commendatur; sed omnino vix in usu est.

A D O N I S LINN. n. 698. BOERHAAVE p. 35.

R A N U N C U L I Spec. TOURNEFORT. t. 149.

Calyx quinquefolius, caducus. Petala nunquam senis pauciora, frequenter numerosiora, absque squama. Fructus ovalis, vel cylindricus (t): capsulis quadrangulis, acuminatis, in quincuncem congestis.

* 1157. ADONIS radice perenni, flore dodecapetalo.

Elleborus niger verus. TRAG. p. 406.

Buphthalmum DODON. coron. p. 248. hist. p. 261.

Helleborus Hippocratis Icon ad BLAKWELL. adject. t. 504.

Adonis, Hellebori radice, Buphthalmi flore. MILLER. t. 14.

β Flore pleno Bresl. Sammlung. 1722. m. Jul.

Adonis flore dodecapetalo, fructu ovato. LINNÆUS. p. 771.

Simillimus est, a LINNÆO tamen separatur.

II. *Helleborus niger, ferulaceus, caule geniculato, flore majori, instar Tulipæ* MEXZEL. pugill. t. 3. HILL. brit. herb.

In segetibus, inter *Aganum* & *Sedumum*, huic propius C. B. Utique circa *Vetro*, *St. Pierre*, *Branson*, *Fouly*, & inter *Charat* & *Saxon*.

Radix lignosa, crassa, numerosa, fibrosa, nigra, edit folia dura, numerosissima, caulem occultantia, tenuiter incisa, & multifida, lobulis linearibus, lineatis: caulina vaginalia. Caulis pedalis & ultra, ramosus & non ramosus. Flos maximus quemque ramum terminat. Calyx petalis multo brevior, hirsutus, fuscus. Petala duodena (o) & ultra, flava, cum macula in ungue violacea; cæterum elliptica, angusta, apice adrofo. Stamina numerosissima, ad 100. Fructus ovalis, capsularum mucro reflexus, angulose rotundus, semen simile.

Radices in Saxonia (p), Bohemia (q), etiam in Gallia pro vero *Helleboro nigro* HIPPOCRATIS habentur (r) & venduntur. DODONÆUS tamen & TOURNEFORTIUS omnino negant alyum ducere (s).

1158. ADONIS radice annua, flore octopetalo.

α. Flore citrino, elatior.

Anemone flore pallido CAMERAR. Epit. p. 648.

β Flore cinnabarino, humilior, & flore minori.

Adonis flore flammeo Hort. Aichstett. 48. ord. 5. t. 11. f. 3.

Dat iconem MILLER T. 14.

Adonis floribus pentapetalis, fructibus ovatis LINN. p. 771.

Rubro flore circa *Basileam* legi, eundo versus *Münchenstein* & versus *Dornach*. Circa *St. Pierre*, & *Vetro* *Valesiæ*. Citrino flore circa *St. Jacob*. *Mulbusia*.

Annua huic radix, exigua, albicans. Folia etiam multifida, molliora, minus conferta. Caulis potius, quam in priore, elatior; flores ramos terminant. Calyx flore minor, pallidus, floralis. Flos fere octopetalos, nobis raro pentapetalos (u), miniatis,

(o*) LOFLYNG. p. 445.

(o) Quindecim BLAKWELL.

(p) SCHULZE *mater. medic.* p. 152.

(q) MATTHIOLUS.

(r) Purgare SCHULZE de *elleborifim. vesi.* n. 5. Vogel *mater. medic.* p. 197.

(s) Sic Cl. LEWIS. p. 560.

(t) TOURNEFORT. P. Q.

(u) L.

miniatis, aut citrinis, ellipticis petalis, macula in utraque varietate penetrante violacea in ungue pictis. Stamina circiter viginti (x). Fructus longe cylindricus, quam priori longior. Capsulæ rugosæ, quadrilateræ, mucronatæ, Tuba sessilis, minima.

MYOSURUS DILLEN. *nov. gen.* p. 106. t. 4. VAILLANT. *Mém.* 1719. p. 33. LINN. n. 394.

RANUNCULI *Spec.* TOURNEFORTII.

Calycis caduci folia quinque, colorata, gnomonem (y) referunt. Alterum crus descendit, calcaris specie, & caulem sequitur: alterum ellipticum, obtusum & patulum est. Petala (z) quinque valde caduca; calyce minora, ungue gracili, bractea lingulata, ad angulum rectum repanda. Stamina in uno (a) ordine, septem ad duodecim. Fructus caudæ muris similis, longe cylindricus, numerosissimis fit feminibus (b). Tubæ brevissimæ.

* 1159. MYOSURUS LINN. p. 407.

Cauda muris LOBEL. *ic.* p. 40 DODON. p. 112.

An der *Wiese* (c), etiam *Mühlbusch*; in Helvetia rarus.

Humilis plantula, caule recto, triunciali, unifloro, aphylo, foliis linearibus, obtusis, caule paulo brevioribus, calyce albido, petalis viridibus.

Pro *Rorella* vendi KORONZAI.

FICARIA DILLEN. *nov. gener.* p. 108.

RANUNCULI *Spec.* LINN. TOURNEFORT.

CHELIDONIUM MINUS (d) RAJ. BOERHAAVE.

Calycis folia tria (e), pauciora certe quam petala, quæ octona (f) sunt, squama in ungue notata. Fructus ranunculi ex capsulis congestis, apice suo recurvis.

Malui genus Ranunculi castum servare, ut idem foliorum calycis & petalorum numerus esset, in hætenus notis numerosis speciebus quinarius. Ficaræ dissimilis est partium ratio, quæ plus apud me valet, quam squamarum minutæ.

1160. FICARIA BRUNFELS. DILLEN.

Chelidonium minus DODON. *pempt.* p. 49. *Hort. Aichstett. vern. ord.* 9. t. 1. f. 2. BLAKWELL. t. 51.

β Varietates, folio majori C. B. *Prodr.* p. 137.

γ Folio maculato C. B.

δ Flore pleno *Bresl. Saml.* 1722. m. Jul.

ε Folio rotundiori, caule viridi, petalis novenis, staminibus reclinatis BERGEN *Flor. Franc.* p. 159.

Varietates aliæ MICHELI *Hort. florent.* p. 78.

α. ε *Ranunculus foliis petiolatis, cordatis, angulatis* LINN. p. 774.

Ad sepes & in umbrosis ubique, verna planta.

Radix fit, & fibris teretibus, & bulbillis intermixtis ovatis. Caulis humi repens, pedalis & ultra, debilis, etiam ramosus, rubens. Folia petiolata, in univèrsum cordiformia, sed angulosa, etiam integerrima, non raro macula ferruginea in origine

(x) Tantum octo FABRIC. *butisbac.* p. 60.

(y) VAILLANT. d. d. utrunque DILLEN A. E. C. melius.

(z) VAILLANT. c. e. DILLEN. F.

(a) Quinque vel plura LINN.

(b) VAILLANT. c. f. DILLEN. H.

(c) *Bastler Métr.* p. 708.

(d) *Chelidonium minus*, herbulæ pedunculis a radice pendens, sine caule, foliis *Hederæ*, multo rotundioribus & minoribus, teneris & subpinguibus. Ra-

dices ex eodem collo habet complures, pusillas, in granorum *Triticæ* modum acervatim congestas, quarum tres, & quatuor, in longitudinem exeunt *Dioscorid.* L. H. c. 177.

PLINIUS cum majori *chelidonio* confandit, eique succum croceum credentem, semenque *Papaveris* tribuit L. XXV. n. 39.

(e) DILLEN. t. 5. TOURNEFORT. C. C.

(f) TOURNEFORT. t. 149. F. BLAKWELL.

gine sua notata. Flores in longis petiolis, nudis, unifloris, ex alis foliorum natis. Calyx caducus, multifolius saepe videtur, quia petala extus virescunt. Quadrifolium tamen & quinquefolium vidi. Petala longe elliptica, ut in Adonide nostrate, lutea, nitentia, octona (g). Squama in ungue oblonga. Stamina viginti. Semina (b) abortant, & granula radicalia plantam propagant.

Radix nauseosa, styptica (i), in recessu acris (k) vesicas excitat, sed lentius. Ipsa aqua fervidissima est (l), sinapi acrimonia, ficcata tamen & cocta planta mitescit (m). Folia mitia sunt (n), & ab Uplandis in cibum recipiuntur (o). Decoctum radice, contra hæmorrhoides, a BOERHAAVIO non absque successu ad duas uncias datum est: eodem fine unguentum adhibetur. Aqua inter colmetica refertur. In pharmacopolarum officinis vix innotuit.

Radices per pluviam denudatæ pro tritico habitæ sunt, quo cælum pluuisse imperita plebs sibi persuasit (p).

RANUNCULUS (q) DILLEN.

RANUNCULI TOURNEFORTII *multa species* T. 147.

RANUNCULUS LINN. n. 699. *præter Ficariam.*

RANUNCULUS & RANUNCULOIDES VAILLANT.

Mém. de l'Acad. ann. 1719. p. 36.

Calyx quinquefolius (r), fere caducus, foliis sursum curvis. Petala quinque patula (s), subrotunda, vel cordiformia. Stamina numerosa (t); sic semina (u), in capitulum (x) subrotundum congesta, in aciem lateraliter excavata, tuba brevi & curva (y). Addidit LINNÆUS foveolam sive nectarium in ungue floris, cujus locum alias eminens squamula tenet.

I. FLORIBUS EX PETIOLIS UNIFLORIS,
EX FOLIORUM ALIS.

RANUNCULOIDES VAILLANT.

1161. RANUNCULUS caule fluitante, petiolis unifloris, foliis capillaceis, longissimis, laciniis parallelis.

Ranunculo seu Polyanthemo aquatico, albo, affine, Millefolium maratriphyllum, fluitans.
J. B. III. p. 782.

Basilicæ ad *Wiesam*, & passim in fluentis paulo rapidioribus.

Non ignoro, nostro ævo quatuor aquaticos VAILLANTIANOS Ranunculos a LINNÆO conjungi, & a BOEHMERO (z), eoque inclinare LUDWIGII animum. Cum vero signa, ex quibus recognoscantur, sufficientia in plantis ipsis adsint: & cum Cl. Viri ideo has plantas conjungant, quod putent ab aliqua aquarum conditione alias & alias formas induci, nobis separare tutius visum est. Notas discriminis fatentur adesse, num ex casu obrepant, non perinde liquet.

Omnibus his Ranunculis aquaticis commune est, caule suo longe produci, & subinde radicem fasciculos, & e regione folia edere, scaposque ex alis floriferos, nudos, unifloros, ex communi, cum pediculo folioso, vagina natos. Folia capillari-ter multifida, ita vero, ut omnium laciniarum conjuncta longitudo latitudinem insignissime superet; rami vero foliorum sibi paralleli fluitent, neque divergant,
ut

(g) Ad undecim BLAKWELL.
(b) Semen GREW. T. 73. planum.
(i) CRAFF. *Ranunc.*
(k) MARANTA p. 114.
(l) IDEM ibid. GEOPROI III. p. 315.
(m) CRAFF. de *Ranunc.*
(n) IDEM.
(o) LINN. *macell. olistov.* p. 127.
(p) GESNER. *phytogv. gener.* P. I. p. 31. & in proprio folio Tiguri ann. 1746. edito.

(q) Quatuor Ranunculos PLINIUS habet L. XXV. n. 109. & DIOSCORIDES II. c. 171. sed quorum solum secundum adgnoscas.
(r) TOURNEFORT. E.
(s) IDEM A. A.
(t) Ad A.
(u) J. L.
(x) H. K.
(y) J. L.
(z) *Flor.* p. 181.

ut in sequentibus. Flos albus (a), ungue flavo, fovea insigni, quæ nectarium audit, & quam tumens anulus ambit. In hoc genere cæterum maximus, & uncialis flos est. Fructus subrotundus. Capsulæ ovatæ, rugosæ; tuba obliqua. Stamina viginti ad 30.

Acres sunt hi Ranunculi, veficas excitant (b), tardius, quam sceleratus & bulbofus.

1162. RANUNCULUS caule fluitante, petiolis unifloris, foliis capillaribus, laciniis divergentibus.

Faniculum aquaticum, tertium TABERNÆMONT. p. 71.

Ranunculus trichophyllos, aquaticus, medio luteo COLUMN. *ephras.* p. 315. 316.

Ranunculus aquaticus, albus, Faniculi folio BARRELIER. *ic.* 566.

Frequentissimus in rivulis quietis, fossisque aqua plenis. A priori 1161. differt, flore minori, foliis nulla quidem certa figura circumscriptis, multo tamen brevioribus, divergentibus. Flos similis: tuba maxima.

β *Faniculum aquaticum, cornutum* C. B. *Prodr.* p. 73. J. B. III. p. 784.

Ranunculus aquaticus, albus, cincinnatus, tenuissime divisus foliis, floribus ex alis longis pediculis imixt PLUKNET. p. 311. t. 55. f. 2.

Circa Nidan, Erlach, Mathod, in fossis quietis. J. B. *Genevæ*, C. B. in stagnis prope Hiltelingen.

Priori proximus, folia habet a caule parum recedentia, omnino circulari circumscriptione terminata, lobis densissime congestis, imbricatis. Nolui tamen a 1162. separare.

1163. RANUNCULUS fluitans, petiolis unifloris, foliis imis capillaribus, supremis reniformibus, orbiculatis, palmatis.

Ranunculus aquaticus, Hepaticæ facie LOBEL. *ic.* II. p. 35.

Ranunculus aquaticus, albus, lato & Faniculi folio BARRELIER. *ic.* 565.

Passim in Helvetia. Bernæ inter novum pontem & *Ortschwaben* in rivo inter duas sylvas elabente. Basileæ ad *Wiesam*.

Hunc facilius distinguas. Folia inferiora capillariter multifida, circumscriptione rotunda, breviora & crassiora, quam priori 1162. Folia suprema integra, triloba, lobis lateralibus bifidis, medio trilobo; omnibus lobulis lateralibus iterum bilobis & trilobis. In petalo fovea, albo circulo circumdata, cæterum album idem, ungue luteo.

LINNÆUS has tres species unico nomine comprehendit *Ranunculi foliis submersis capillaceis, emersis subpeltatis* 781. Et omnino flore albo, ungue flavo, habitu fluitante, florum nascendi modo convenient.

Neque *hederaceum Ranunculum* in Helvetia reperi, neque eum *longissimis & bifidis foliis*, quem in mea RUPPIANÆ floræ editione (c), descripsi.

II. RANUNCULI VAILLANTII

FLORIBUS RAMOS TERMINANTIBUS

I. FOLIIS DIVISIS.

I. FLORIBUS ALBIS.

1164. RANUNCULUS caule ramoso, multifloro, foliis venosis, quinquelobis, — *aconitifolium*
lobis rhomboideis, acutis, acute ferratis.

Ranunculus montanus IV. CLUS. *Pannon.* p. 369. 370. bene.

& EJUSDEM species altera p. 369.

Ranunculus quartus CAMERAR. *Epit.* p. 383. optime.

Ranunculus albus, apenninus, Sanicule majoris folio BARRELIER. *ic.* 88.

β Flore

(a) Minor, puto typographi vitio GERARD. p. 388.

(b) CRAFF.

(c) p. 104.

β Flore pleno *Garden of EDEN*. t. 40. In monte *Salanfe* *Valesiæ*.

α. β *Ranunculus foliis omnibus quinatis, lanceolatis, inciso serratis* LINN. p. 776.
Icon OEDERI t. III. paulo nostris obtusior.

Magno flore, & minori ludit, & iste in *Bruçtero* provenit. Nobis uterque in omnibus montanis & alpinis nascitur, in istis humilior.

Ranuncolorum nostratium speciosissimus, etiam quadrupedalis, brachiatus & ramosus. Radix bulbiformis, vaginis tecta, educit fibras teretes, albas, copiosas, fetasque. Caulis fistulosus, ad quemque ramum tria folia vaginalia emittit. Folia digitata videntur, vere tamen trilobata sunt, lateralibus lobis profunde bipartitis. Lobi singuli longe rhomboidei, acuti, acute circumferrati, venosi, cæterum inferne subhirsuti. Quemque ramum terminat suus flos albus, squamula obtusa notatus, petalis rotundis, ferratis. Calyx purpura tinctus, exiguus, caducissimus. Stamina numerosa, ad ortum petalorum adhærentia.

* 1165. RANUNCULUS caule unifloro, foliis imbricatis, pinnatis, pinnis lobatis, lobis obtuse palmatis.

Ranunculus præcox, Ruta folio. CLUS. p. 232. folia bona, sed flos alienus.

Ranunculus minor, Ruta folio, Italicus, flore simplici, grumosa radice BARRELIER. ic. 1153. non bene, si noster est.

Ranunculus Rutaceo folio, flore suaverubente C. B. Pin. Hist. Oxon. II. p. 448. S. IV. t. 31. f. 54.

Ranunculus foliis supra decompositis, caule simplicissimo, unifloro, unisporo, radice tuberosa LINN. p. 777.

Altissimarum alpium. In *Septimo* *Rhætiæ* monte (d), inque *Montemor* & *Oberstafelberg* *Valesiæ* superioris lectus est.

Radix fert teretes flavas fibras, quasi funiculos. Folia radicalia tria, etiam quatuor, pinnata, pinnarum paribus tribus, impari ultima. Pinnæ in latum expansæ, fumarizæ bulbosæ similes, iterum pinnatæ, parium duorum: pinnulæ primæ trilobatæ: lobus quilibet lateralis tripartitus; medius grandior, similis, etiam tripartitus, quavis lacinia laterali bifida, media trifida. Latiuscula sunt omnia, & ex petiolo divergunt: & ob copiam lorum fere sibi imponuntur, quod vocant imbricata esse. Caulis fere bifolius, foliis multifidis, brevioribus. Flos in caule unicus: calyx foliis ovatis, per maturitatem fere reflexis, lineatis, coloratis. Petala ex origine latescencia, ambitu subrotundo, lineata, alba, in basi miniata, cordiformi macula notata, quæ per totum petalum penetrat, & in quo interius est fovea, nectarii nomine celebris. Præcociter floret.

1166. RANUNCULUS foliis pulposis, repetito trilobatis, calycibus villosis.

Ranunculus montanus, calyce villoso, Fel. Plateri J. B. III. p. 862. SCHEUCHZER. It. II. p. 139. t. 20. f. I. It. IV. p. 339.

Ran. Coriandri folio, flore albo, purpurascente BARRELIER. ic. 456.

Ranunculus caule bifloro, calyce hirsuto LINN. flor. Lapon. n. 33. t. 3. f. 1.

Ranunculus calycibus hirsutis, caule bifloro, foliis multifidis LINN. p. 777.

Icon OEDERI t. 19.

β *Ranunculus ορημιπλασθησανωδης* RICHER.

In *Gubernii Aquilejensis* alpibus frequens, in *Prapioz*, *Enzeinda*, *Pané Rossaz*, *sur Champ*, *Ovanna*. In vicinæ *Valesiæ* montibus *Simplon*, *St. Bernhard*, *Jeman*, *Fouly*, *Chermontana*: in vallecula *Furca* montis prope jugum. In *Septimo* monte *Rhætorum*, & in alpe *Piora* *Lepontiorum*. In montibus vallis *St. Nicolai*, & *Kienthal* Cl. ДИСК.

Radix fit bulbillo paulo minus lato, vaginoso, napulis teretibus, prælongis, succulentis. Caules semipedales, foliosi tamen & ramosi, multiflori, rarius biflori & uniflori, succulenti, lati. Folia radicalia aliquot, pariter succulenta, sublutea, tripartita, lobo quovis petiolato, lateralibus quadripartitis, medio semitridido; lobulis omnibus lanceolatis, latiusculis, subhirsutis. Flos uncia latior, calyce villo flavo, aut purpurascente, pubescente. Petala alba, aut purpura tincta, ex petiolo dilatata; stamina numerosissima.

1167.

(d) *Emend.* V. n. 28.

glauca

1167. RANUNCULUS uniflorus, foliis levibus, semitriobis, rotunde ferratis, caulinis lingulatis.

Ranunculi montani I. Spec. I. CLUS. Pannon. p. 363. 364.

Ranunculus minimus alpinus, rotundifolius, flore minori C. B. SCHEUCHZER. It. IV. p. 239.

Ranunculus tertius MARTENS tab. H. lit. e.

Ranunculus alpinus, humilis, folio subrotundo SEGUIER. t. 12. f. 1. p. 489.

β Varietas flore majori.

Ranunculi montani I. Species altera CLUS. Pannon. p. 364. 365.

Ranunculus alpinus, humilis rotundifolius, flore majore C. B. SCHEUCHZER It. I. p. 47. It. VII. p. 517.

γ Flore pleno, majori, legi en Chaud Commun; minori, petalis numerosis, Bellidem plenam referentibus, in monte Rosselenaz.

δ Ranunculus διμετρος RICHER. floribus aduersis, dorsis sibi obuersis.

α. β γ δ Ranunculus foliis radicalibus, subcordatis, obtusis, tripartitis, lobis trilobatis, caulino lanceolato, integerrimo, caule unifloro LINN. p. 778.

Ranunculus foliis subrotundis, splendentibus, semitriobis, petalis cordatis albis CRANZ p. 88.

Quando nives defluerunt, in alpinis & in Jura monte frequentissimus, late regnat.

Flore pleno reperi in monte Enzeindaz.

Radix ex graciliori collo recta demittit fibras succulentas, teneras. Caulis trientalis, una vel altera lineari alba ligula adspersus, cætera aphyllus, uniflorus, etiam biflorus. Folia leuia, nitentia, in uniuersum orbicularia, & hilo excisa, ut renes solent, semitriobata, lobo quolibet trilobato, lobulis trifidulis. Dantur & integra, orbiculata, circumferrata. Flores unciales, aut minores, calyce pallido, in ora late albo & leui. Petala alba, cordiformia. Ovarium longius, ovatum (e).

Inter acerrimos est. Eo ut villoso Ranunculo, contra vertiginem venatores alpini utuntur, eumque ad lassitudinem mandunt. Vesicas excitat (f) inpositus. Ipsa aqua stillatitia vehementer (g) alvum ducit.

II. FLORIBUS LUTES.

1168. RANUNCULUS caule unifloro, foliis glabris, reniformibus, semiquinquelobis.

Ranunculus minimus, alpinus, albus & luteus It. Helvet. II. n. 76. J. B. III. p. 861. ic. exterior.

Ranunculus secundus MARTENS T. G. f. E.

Ranunculus caule unifloro, foliis radicalibus palmatis, caulinis multipartitis, sessilibus LINN. flor. Lapon. n. 232. t. 3. f. 2.

Ranunculus saxatilis, magno flore SCHEUCHZER. It. I. p. 46. cum alpinus sit. Nam de Monspelienfi dubito.

Ranunculus subhirsutus, caule subunifloro, foliis radicalibus palmatis, multipartitis, sessilibus CRANZ Fasc. II. p. 92. t. 4. f. 4.

Separat etiam SEGUIER. Supplem. p. 213.

In alpinis, cum albo 1167. In Enzeindaz, &c. abunde. In Creux du vent, Chafferon.

Radix lignosa, nigra, fibras demittens, setis coronata. Folia radicalia, qualia fere priori, nitida, glabra, petiolata, reniformia. In omnibus nostris semitriobata sunt, lobis lateralibus bipartitis, ut digitati folii facies nascatur: loborum lateralium lobuli bilobi, trilobi, quadridentati; medius tridentatus, obtusi omnes. Caulis triuncialis & paulo ultra: folia caulina aut simplicia elliptica, aut palmata trifida, quinquefida. Flos unicus, flavus, nitens, petalis rotundis, calyce hirsuto, colorato, flavo.

β Ranunculus montanus, tenuifolius, luteus J. B. III. p. 416. SEGUIER. p. 215. qui ab ILL. GESNERO habuit.

Aliquanto altior est, foliis radicalibus minus reniformibus, magis laciniatis, segmentis profundissime divisis, ternis, lateralibus bilobatis, lobo exteriori iterum bifido, ejusque lobulis extimis bidentatis, sequentibus tridentatis; intimis quadridentatis: Medius trium loborum cuneiformis, profunde tridentatus. Folia caulina longa

(e) It. Helvet. n. 74.

(f) CONSTANT. medic. Helvet. obs. 20.

(g) C. GESNER.

longa, striata, trifida & quinquefida; flos, ut in priori. Reperi in monte *Tbuiri*, in *Luan*.

Non differre jam J. B. suspicatus est (g*), & totus perinde glabro est habitu, & aliqua folia radicalia faciem minoris α . conservant.

1169. RANUNCULUS foliis hirsutis, femitrilobatis, lobis lateralibus bipartitis, foliis caulinis femitrilobis.

Ranunculus hortenſis H. DODON. *piorg.* p. 275. *pempt.* p. 426.

Ranunculus rectus, non repens, flore ſimplici, luteo. J. B. III. p. 416.

β Flore pleno.

γ Fasciatus caule lato ELSHOLZ p. 246. quem etiam reperi.

α . γ . *Ranunculus calycibus patulis, pedunculis teretibus, foliis tripartito multifidis, summis linearibus* LINN. p. 779. CRANZ. p. 90. cum descriptione & foliorum icone.

Totus habitus consentit, & noster in alpes ascendit: sed receptaculum in *Breymino* lanuginosum propriam plantam indicat.

In pratis ad vias, & oras rivulorum.

Planta variabilis. Radix ex oblongo & transverso tubere copiosissimas fibras rectas demittit. Caulis fistulosus, erectus, ramosus & foliosus, umbellam raram florum gerit, qui ramos terminant: in alpina varietate simplex est, non ramosus, trientalis. Folia hirsuta, sæpe subtus macula tincta obscuriori, quæ a petiolo se per totum florem diffundit. Folium figura pentagona, ad basin usque trilobata, lobis non petiolatis: lateralibus lobis bipartitis; medio trilobato, lobulis tridentatis. Ad caulem folia vaginalia, minutius divisa, non tamen petiolatis lobis, sed cohærentibus, latis, ferratis, ultimis palmatis, linearibus. Calyx nitens, nigra linea divisus, caducus, patulus, &, ut solent in vetusta planta, reflexus. Flos luteus, quasi gummeo nitore oblitus. Squamula subcordata.

Acris planta & exurens, cujus acrimonia est in volatili elemento, siccus enim mitescit (b). Aqua recentis plantæ stillatitia vomitum movet (i). Cuti admotus veficas (k) excitat, & potest cantharidibus hætenus præferri (l), quod viis urinaris non molestus sit. Hemicraniam eo emplastro *Nicolans* CHESNEAU (m) expugnabat, & nuper *Georgius* BAGLIVI: alii arthritidem (n) & podagram, in ægris felices, quorum curam celebres medici (o) incassum gessissent; demum carpi admotus febres intermittentes (p) dicitur fugasse. Ad morbum equorum [*farcin*] tusus & auribus admotus per 24. horas, pro efficaci remedio habetur (q). Sympatheticam curationem herniarum, quæ radice hujus plantæ suscipiebatur (r), Marpurgenses medici condemnarunt. Deliquium animi, & enormem tamen ardorem excitavit (s), temporibus impositus. In horto cultus mitescit (t).

* 1170. RANUNCULUS radice subrotunda, foliis femitrilobatis, ferratis, hirsutis receptaculo lanuginoso. †

Ranunculus Breyminis CRANZ p. 91. T. 4. f. 2.

In monte *Enzeindaz* legi & in *Gottardo*.

Meus omnium ranuncolorum minimus est.

Radix tuber habet verticilli modo rotundum, ex quo fibras demittit. Caules ex eo tubere numerosi, hirsuti, humillimi, biunciales & triunciales, uniflori. Folium caulinum unicum, palmatum, tridentatum, laciniis gracilissimis, linearibus. Folia radicalia pariter hirsuta, femitrilobata, lobis lateralibus bilobatis, ut digitata videantur, lobis omnibus bipartitis aut tripartitis, per oram acute ferratis. Flos pro portione grandis, calyce hirsutissimo, qui a præcedente 1169. facile distinguitur. Per ætatem reflectitur. Flos flavus, gummeus, receptaculum lanuginosum, quo ab acri 1162 se distinguit.

Omnia

(g*) Conf. *It. Helvet.* II. n. 77.

(b) CRAPP.

(i) BUCHNER. *mater. med.* p. 375.

(k) KRAPP. p. 90.

(l) Præferbat SYLVATICUS apud HOFMAN *de ve-*
seant. p. 12.

(m) p. 5. 12. 14. 15.

(n) STÖRK. *ann.* II. p. 123. CHESNEAU. p. 420.

(o) FABRICIUS & CAPIVACCIIUS.

(p) *Bresl. Saml.* 1719. m. Aug.

(q) WILLIS *cerebr.* p. 138.

(r) VALENTIN. *Pandect. med.* P. I. S. 4. c. 7.

(s) MURALT. *Chir. Geschicht.* n. 59.

(t) CRAPP. p. 90.

Omnia cum CRANZIANO conveniunt, nisi quod multiflorus est, quod quidem discrimen facile a minus alta sede oriri potest, in qua Vir ILL. plantam legerit. Acerrimus est (u), cultu tamen in horto mitescit (x).

* 1171. RANUNCULUS caule ramofo, multifloro, foliis semifseptilobis, lobis tridentatis, acutis.

Ranunculus sylvestris II. DODON. *purg.* p. 279.

Polyanthemum (y) *simplex* LUGDUN. p. 875.

Ranunculus calycibus patulis, pedunculis sulcatis, caule erecto, foliis multipartitis LINN. p. 779.

In fylvis.

Valde priori adfinis, paulo laxiori habitu & nudiori, foliis magis divisis & minus hirsutis. Nempe trilobata sunt, sed profundissime, & lobi petiolati: laterales pene ad basin bilobati, quoque lobulo bilobato, lobulis acute & inæqualiter dentatis: lobo medio bis trilobato, dentibus alterne magnis & parvis ferrato. Folia caulina prima petiolata, trilobata, lobis profunde incis; ulteriora trilobata & simplicia. Petioli vix sulcati (z). Rami longe nudi, multiflori. Vereor, ut fatis a priori 1169. diversus sit.

1172. RANUNCULUS caule folioso, ramofo, erecto, foliis semitrilobatis, ferratis, hirsutissimis, vaginis fericeis.

Ranunculus magnus, valde hirsutus, flore luteo J. B. III. p. 417.

An *Ranunculus ορεακαυλορριζογυκος* RICHER.

Ranunculus montanus, lanuginosus, folio Ranunculi repentis C. B. SCHEUCHZER I. p. 47.

Ranunculus montanus, subhirsutus, latifolius C. B. Prodr. p. 96. bene.

Ranunculus nemorosus, hirsutus folio Caryophyllata LOESEL. p. 220. ic. 71.

Ranunculus calycibus patulis, pedunculis teretibus, caule petiolisque hirsutis, foliis trifidis, lobatis, crenatis, holosericeis LINN. p. 779.

RAJUS in monte Saleva. J. B. & C. B. in monte Muteto. In fylvis inter Hub & Thorberg Alp. &c.

Ego quidem non separarem a repente, separant vero Cl. SCOPOLI, & LINNÆUS (a), & fere nuperi.

Radix fibris fit teretibus. Caulis pedalis, cubitalis, ramosus, erectus, perinde ut folia, undique pilis longioribus hirtus. Folia crassiuscula, sæpe pallida macula in divisione segmentorum signata, cæterum semitrilobata, lobis lateralibus bipartitis, medio trilobato, lobulo medio iterum tridentato. Caulina prima similia, ultima non terna, sed palmata & simplicia, petiolis totis fulvis. Calyces hirsuti, patuli, per ætatem reflexi: flos magnus, flavus, gummeus, in origine petalorum viridi lineatus, cum tuberculo.

Mitem esse Cl. CRAFF, qua nota cum repente convenit.

1173. RANUNCULUS caule reptante, radicato, foliis semitrilobatis, circumferratis, lobis petiolatis.

Ranunculus hortensis I. DODON. *purg.* p. 274. *pempt.* p. 425.

Ranunculus pratensis repens BLAKWELL. t. 31.

Ranunculus calycibus patulis, pedunculis sulcatis, sarmentis repentibus, foliis compositis LINN. p. 779.

II. *Ranunculus dulcis batrachium salutarium* TABERNEMONT p. 51. 52.

Ranunculus pratensis, erectus, dulcis C. B. J. R. H.

III. *Ranunculus rectus foliis pallidioribus hirsutis* J. B. III. p. 417. Apud PETIVERIUM habet folia aliqua rotunde ferrata t. 38.

Thames Crowfoot PETIVER. t. 38.

Radix semper tuberis vestigia habet, ex quo fibræ teretes descendunt. Caules alii prostrati, sive flagella foliosa, quæ speciem eunt propagatum, & radices agunt. Alii erecti, aut decumbentes (b), pedales, ramofo, multiflori. Folia a prioribus

(u) CRAFF.

(x) IDEM.

(y) *Polyanthemon*, etiam *Batrachium causticum*

PLIN. L. XXVII. n. 90.

(z) LINN.

(a) p. 504.

(b) DODON.

bus diversa, hirsuta quidem & trilobata, sed lobis petiolatis, qui in *acri* feffiles sunt. Laterales lobi bipartiti, lobulo laterali minori iterum semipartito, sic anteriori majori; omnibus acute dentatis: medio lobo aut petiolato, trilobato, aut fessili, lobis ejus lateralibus quadridentatis, medio iterum lobulo trilobato, dentato. Folia caulina petiolata, simplicia & trifida. Flos flavus, gummofus, calyce patulo, sed leviter subhirsuto, per ætatem reflexo (c). Squama LINNÆANA lata, leviter bifida. Stamina 55.

Mitis est & oleraceus (d). Ad hæmorrhoides utile fomentum præstat (e).

1174. RANUNCULUS radice subrotunda, foliis hirsutis semitrilobis, lobis petiolatis, acute ferratis.

Ranunculi nona species CORD. p. 121.

Ranunculus tuberosus DODON. *purg.* p. 290. *hist.* p. 431.

β Flore pleno, in hortis frequens.

Varietates MICHELI Hort. Florent. p. 79.

Ranunculus calycibus retroflexis, pedunculis sulcatis, caule erecto, foliis compositis LINNÆI p. 778.

Verna planta, in hortis, pratis & ad vias frequens.

Radix rotunda, superne tamen depressior, & inferne. Folia prima semitrilobata, reliqua radicalia, qualia priori 1173. trilobata, lobis petiolatis, lateralibus semiquadrilobatis, lobulis bidentatis & quadridentatis, medio longius petiolato, semitrilobato, lacinia media iterum semitrilobata, lateralibus segmentis bidentatis, medio segmento tridentato. Folia caulina petiolata, trilobata, sed longiora & grandiora. Caulis pedalis, erectus, fistulosus, brachiatus, aliquot flores gerit. Calyx pene glaber, alis coloratis, patulus, per ætatem reflexus. Petala rotunda, flava, cum gummeo nitore, ungue virente. Squama nectarina pulposa, bifida. Stamina 60.

Radix recens acerrima (f), odore fere spiritum salis ammoniaci refert (g), & ipsius Scelerati violentiam superat. Trita radix & imposita (h) vesicas ciet, tutius quam cantharides, & minori cum dolore (i). Per ætatem sensim mitescit (k), quarta tamen hebdomade adhuc vesicam trahit (l). Decoctus edulis fit (m). Folia & ipsa recentia vesicas trahunt (n). Decoctum cujusvis plantæ partis acre est (o); aqua tamen adjecta mitigatur: succus acrior est (p), quam scelerati, & sternutationem (q) excitat.

Summa similitudo folii, & petioli loborum, & reliquæ bulbosæ in repentis radice, & quod bulbosus solo vere reperiatur, & hirsuties bulbosi, & mitis natura repentis, ut plantæ vetustæ, & pene effetæ, fecerunt, ut dudum (r), & ego, & Cl. WILlich (s) repentem pro bulbosi vetustiori planta haberemus, cujus radix in stolones findatur, & figura globi pene amissa, tamen adgnoscat. Calyx, ex quo signum nuperi (t) sumere voluerunt, in meis exemplis & in bulboso patulus, & in repente omnino reflexus (u) fuit. Cum tamen plerique nuperorum (x) volint separare, nomina malui distincta hæcenus relinquere.

In Americam irrepsisse DOUGLAS (y).

1175. RANUNCULUS foliis levibus, semitrilobatis, rotunde ferratis, fructu ovato.

Ranunculus I. CAMERAR. *Epit.* p. 380.

Ranunculus sylvestris I. DODON. *purg.* p. 278. *pempt.* p. 428.

Ranunculus palustris TABERNEMONT. p. 42. BLAKWELL. t. 259.

Ranunculus foliis inferioribus palmatis, summis digitatis, fructibus oblongis LINN. p. 776.

In aquosis abunde circa Roche, Iverdun: Chateau Thiele, Matbod, &c.

Radix

(c) LINN. *Olanika vesca*. p. 40.

(d) CRAPP.

(e) CHOMEL.

(f) CRAPP p. 69.

(g) FLOYER *pharmacobar.* p. 122.

(h) CRAPP. p. 106. 73.

(i) IDEM p. 105.

(k) IDEM p. 69. Siccatus dulci est sapore FLOYER.

l. c.

(l) CRAPP. p. 74.

(m) p. 73.

(n) p. 70.

(o) p. 75.

(p) p. 76.

(q) *ibid.*

(r) *Enum. plant. hort. Gotting.* p. 110.

(s) *Disp. inaug.* p. 7.

(t) Patulum esse repenti LINN. p. 779.

(u) *Emend.* VI. n. 29. Etiam CRANZ. p. 90.

(x) GERAARD. p. 386. CRANZIUS, &c. WILlich *obs.* I. p. 45.

(y) II. p. 207.

Radix fibrosa, fasciculata, terminata crasso vaginoso collo. Caulis crassus, fungosus, erectus, cubitalis, ramosus. Folia radicalia petiolata, trilobata, lobis lateralibus femibipartitis; medio trilobato: isto secundo trifido; illis bipartitis omnibus rotunde demum dentatis. Caulina petiolata, palmata, angusta, profunde divisa; suprema elliptica. Flores in numerosis ramis, in diversa altitudine, exigui, petalis pallentibus. Calyx floralis reflexus. Stamina circa vigena. Pro nectario foveola, margine cincta tumente. Fructus convexus, longus, fere Adonidis, capsulis in quincuncem dispositis. Semina ovata, compressa, brevissimis tubis, dililiunt (a) ad tacto fructu.

Caulis juniore plantæ & terram propius acrior est (b). Folia urentem vim habent (c), & linguam inflammant & findunt. Flos etiam foliis (d) acrior est. Flos & folium cuti impositum ruborem excitat, & intra duodecimam horam vesicam (e) elevat, absque molestia, tamen ut ulcus diutius renuat sanari, magis etiam refractarium (f), si vesicam aperueris. Verrucas imposita folia inflammant (g): oculis etiam ab ipso volatili (h) odore calor & ulcus accedit, & contrita planta (i) nares feriens oculos irritat. Succus minus equidem, quam bulbosi succus, acris est, acrior tamen, quando recens (l). Decocta (l) ad duas tertias cum planta aqua acris est, & in ventriculo dolores ciet, cum deliquiis animi, infusa acerrima & erodens (m). Etiam guttulæ fucci idem, quod decoctum faciunt, ut tamen aqua, aut balsamus (n), id incommodi auferat. Canis a succo intruso vomuit (o) & in cadavere ventriculus inflammatus, ruberrimus, eminentibus papillis plenus, pylorus tumidus fuit, & arctatus, & lividi coloris (p). Quinquagecupla demum aqua acrimoniam fucci domat (q). Denique Ranunculus sceleratus ad ignem acerrimam aquam (r) fundit, quæ neque acidam naturam prodit, neque alcalinam, & ducentupla demum aqua domatur. Ea callosos sinus tollit. Quare cum & oves occidisse visus sit, & ei morbus das kalte Feuer tribuatur (s), & risum sardonium excitaverit (t), dudum pro herbâ sardoia habitus est, dulci, Apio simili, quam qui gustasset, maxillas & carnes suas erodat (u): quam porro in acetario sumtam Italos occidisse AMATUS (x) auctor est, & quæ ad carpum admota adversus febres continuas certo fit auxilio (y). Verum ANGUILLARA aliam plantam Apii tenuissimis pilosis foliis pro Sardoia habet (z); & mihi probabile videtur, Oenanthen croceo succo, quæ Apii folio est, id nomen mereri. Ea enim in vicina Corsica inter milites Gallos stragem edidit, ut in epistola ad me data Cl. VACHER retulit.

Denique hunc Ranunculum a pecore tamen depasci, quando cum aliis herbis commistus est, SCHREBERUS (a) eo magis probabiliter scribit, quod pecora etiam alias acres plantas invita devorent: neque possint Ranunculos ita feligere, ut folis vescantur dulcibus (b). Siccum eo minus devitant, quod innocuus nunc (c) sit, & herba sicca, & succus extractus edulem naturam recuperent. Decoctum levius demulcet, gratoque est & dulci sapore, in catarrho utile (d).

1176. RANUNCULUS seminibus aculeatis, foliis tripartitis, lobis longe petiolatis, bipartitis & tripartitis, acute incis.

Ranunculi V. Species CORD. p. 120. b.

Ranunculus sylvestris III. DODON. purg. p. 280. pempt. p. 427.

Ranunculus

(a) CEANZ p. 85.	(o) p. 25.
(b) CRAFF. p. 13.	(p) p. 25.
(c) p. 14.	(q) p. 27.
(d) p. 15.	(r) p. 30.
(e) p. 16. Etiam MARTIN. Westera Llandi p. 77.	(s) SCHREBER.
128. 129.	(t) Eps. Nat. Cur. Dec. III. ann. 2. obs. 82.
(f) KRAPP p. 17.	(u) SILIENUS Rev. Syracus III. p. 288.
(g) p. 18. 19.	(x) p. 276.
(h) p. 19.	(y) FIORAVANT. tesor. L. IV. c. 14.
(i) p. 20.	(z) Simplic. p. 18.
(k) p. 20.	(a) III. Sami. p. 71.
(l) p. 22. 29.	(b) GLEDITSCH. method. p. 41.
(m) Ibid.	(c) CRAFF. p. 20. 21.
(n) p. 24.	(d) p. 22.

Ranunculus arvensis, echinatus C. B. Bas. J. R. H.
Ranunculus feminibus aculeatis, foliis superioribus decompositis, linearibus. LINN. p. 788.
 Olanck. refa. p. 104. 105.
 OEDERI ic. 219.

In agris non rarus.

Radices ex brevi quasi bulbo fibrosæ. Folia tenuius divisa, quam prioris: radicalia trilobata, longe petiolata. Caulina, & radicalia majora, trilobata, lobis petiolatis, lateralibus bipartitis, quovis lobulo profunde & acute bifido, medio bis trifido, lateralibus laciniis bifidis, omnibus angustioribus. Caulina similia, tenuiter divisa. Caulis pedalis, foliosus, multiflorus. Flos parvus, pallidus. Stamina circa quindecim. Semina pauca, octo, rotunda, plana, utraque superficie muricata, aculeis marginalibus maximis. Squama nectarii obscure cordiformis.

Succus acerrimus est (a). Radices, etsi fatuæ videntur, in faucibus tamen acrimoniam demonstrant. Folia vesicas trahunt (b); flores acerrimi sunt (c), & vesicas & ipsi excitant, etiam magis, si prius contriveris (d). Uncia succi hujus Ranunculi canem intra triduum occidit, ventriculo inflammato (e), rubro, eroso, cum vesiculis. Quinquagecupla aqua mitigatur.

Cl. LOEFLING palustrem echinatum, foliis latis, qui diversissimus videtur, negat differre, & ait, notas discriminis per gradus aliquos evanescere (f).

1177. RANUNCULUS foliis radicalibus integris & semitrilobatis, rotunde crenatis, caulinis multipartitis, linearibus, integerrimis.

Ranunculus dulcis seu *pratensis* TRAG. p. 97.

Ranunculus rotundifolius, *vernus*, *sylvaticus* J. B. III. p. 857.

II. Petalis nullis, calycis foliis semifloralibus (g).

I. II. *Ranunculus foliis radicalibus reniformibus, crenatis, incisis, caulinis digitatis, linearibus, caule multifloro* LINN. I. p. 775.

In umbrosis, ad sepes, & in sylvis, verno tempore, non rarus.

Radix numerosissimis fit & gracilibus fibris. Folia levia; radicalia reniformia, subrotunda, rotunde crenata, proxima, etiam radicalia, aliqua trilobata; denique lobis denno divisis, semper rotunde ferrata. Caulis foliosus & ramosus, pedalis. Folia caulina palmata, quinque ad novem lobis ellipticis, non ferratis. Calyx patulus, per ætatem reflexus. Petala calyce majora, flava, nitida. Stamina 50.

Totus mitis est & oleraceus (h).

Pro erecto dulci habet TREW (i).

II. FOLIIS INTEGRIS.

1178. RANUNCULUS foliis duris, venosis, reniformibus, rotunde crenatis; convexitate retusa, acute ferrata.

Thora major GESNER. de *Aconit.* p. 4. CAMERAR. *Epit.* p. 826.

& *Minor* GESNER de *Aconit.* CAMERAR. *Epit.* l. c. SEQUIER. *Supplem. purg.* p. 212. qui separat.

Thora Valdensis DODON. *purg.* p. 322. *hist.* p. 443.

Ranunculus Thora JACQUIN. *Obsf.* T. I. t. 13. & *Obsf. Vindob.* n. 47.

Thora MANGET *dict. pharm.* t. 14.

& *Flore pleno* *ibid.*

Ranunculus foliis reniformibus, semitrilobis, crenatis, caulinis sessilibus, floralibus lanceolatis, caule subbifloro LINN. p. 775.

Abunde in Gubernii Aquilejensis montibus occidentalibus supra le Pertuis d'Avenaire, en petit Ayerne, in mont. Chaude & in ea tota regione. Dans le Val de Lie.

In pascuis summi montis Thuri etiam post RAJUM legi.

Radix, quæ Ranunculorum coronariorum, fasciculus nempe incurvorum unguium, inimum caulem convenientium, inferne tamen in fibras sæpe prælongas productorum, unde nova species TILLI (k). Caulis firmus, humilis, vix dodrantalis, uniflorus

(a) KRAPP. p. 82. 206.

(b) p. 79.

(c) p. 81.

(d) *ibid.*

(e) p. 89.

(f) *Olanck. ref.* p. 57.

(g) LINNÆUS juniores flores apetalos invenit, maturiori ætate pentapetalos; sed ego 12. April. mens. utique calycem legi petalodeum.

(h) CRAPP. p. 95

(i) Ad BLAKWELL. t. 31.

(k) *Hort. Pisum.* p. 143.

Thora

uniflorus & biflorus, unifolius & bifolius. Folia dura, coriacea, nervosa, glauca; radicalia nulla; caulinum primum rotunde reniforme, in parte convexa retusum, cum reliquis ambitus breves dentes habeat; plerumque bis profunde incisum, & in ea parte acute ferratum, etiam emarginatum (a). Folium caulinum superius simile, aut acute tripartitum: accedit tertia, simplex lingula. Flos parvus Ranunculi, splendens, ad ortum maculatus, petalis lineatis, constanter pentapetalos (b). Calyx subcoloratus, reflexus. Fructus capitulum subrotundum capsularum paucarum, grandium, tubis longis.

Radices in Gubernio Aquilejensi pro Afaro venduntur, ut emeticas esse adpareat; cultæ longiores fiunt & fibrosæ.

Habitus totus acris est, ut tamen post perfectum fructum folia mitescant, & sicca perinde (c) absque acrimonia sint, ut in aliis Ranunculis. Succo, tamquam atroci veneno, Valdenses (d) sagittas suas infecisse vetusta est narratio, & de Lucernensibus [Pedemontanis] GESNERI (e). Experimento facto COLLINUS periculi plenam plantam esse comperit, quæ torporem inferret (f). Gallinas cultro Thoræ succo vitiato macatas teneriores reddi WEPFER (g). Negat MANGETUS (h) & succum ferramentis vulnus illaturis illitum negat necare, ex suo experimento, sive veteres fabulæ fidem dederunt, sive imbellem succum MANGETUS adhibuit. Credas LIMEUM (i) esse, quo Galli sagittas infecerint. GESNERUS pro Pardalianche (k) Aconito habuit, repugnante MATTHIOLLO (l). Veterum vero plantæ, præter vulgares aliquas, ægre agnoscuntur.

Thoram fuisse, quæ pro Gentiana vendebatur (m), Angli. Sed id omnino fieri non potuit.

* 1179 RANUNCULUS radicibus fasciculatis, imo caule reticulato, foliis cordiformibus Emend. I. n. 53.

Ranunculus dulcis, foliis latis, Ropistvi, perfoliatis, floribus albis MENZEL pugil. t. 8. f. 6.

Ranunculus montanus, folio Plantaginis C. B. Hist. Oxon. II. p. 444. S. IV. t. 30. f. 36.

Ranunculus foliis ovatis, acuminatis, amplexicaulibus, caule multifloro, radice fasciculata

LINN. p. 774.

In Gubernio Aquilejensi pene vulgo, in alpinis faxosis, Ovannaz, Chaud comman, Javernaz, Prapioz, la Boulaire, Sanetsch. In vicinæ Valesiæ mont. Fouly. Jeman, Dent de midi, Bovinaz, St. Bernhard; in montibus supra Praborgne.

Radices teretes, fasciculatæ, etiam semipedales, in quoddam tuber collectæ. Imum caulem ambeunt setæ reticulatæ. Folia dura, glabra, ex radice petiolata, cordiformia, obtusa, integerrima, nervis quinque notata, qui in apice conveniunt; ad caulem inferiora similia, sessilia, semiamplexicaulia, suprema angusta, linearia, acuta. Caulis dodrantalis, erectus, ramosus, brachiatus, multiflorus. Flos uncialis & major. Calyx coloratus, albus, subpurpureus, deciduus. Petala lactea, dilatata, subrotunda, venis concoloribus striata. Squama nectarii prælonga. Fructus ovalis, rotundus.

Ranunculus 6. Parnassifolius TILLI p. 145. t. 46. f. 1. est Damasonii species, flore tripetalo.

1180. RANUNCULUS radicibus fasciculatis, imo caule reticulato, foliis gramineis Emend. I. n. 52. †

Ranunculus alpinus, gramineo albo flore BURSER. Act. Suec. 1724. p. 505.

Ranunculus pumilus, gramineis foliis J. B. III. p. 866.

Ranunculus

(a) JACQUIN.

(b) In icone GESNERI, CAMERARII, MATTHIOLI flos tetrapetalos pingitur. Inde error RUPPII, cum Tormentilla recensentis.

(c) CRAFF.

(d) THUANI; LOEHL. adv. p. 267.

(e) Aconit. p. 196.

(f) COLLINS l. c. apud C. GESNER. p. 20.

(g) Cicut. equat. p. 215. Etiam ex THUANO.

(h) L. c.

(i) PLIN. L. XXVII. n. 76.

(k) Aconitum folia habet Cyclamini aut Cucumeris tria vel quatuor minora subbisfuta, caulem paulum album; radix Scorpii caudam amulatur, & Alabastris modo splendet DIOSCORID. IV. c. 72. PLIN. L. XXVII. n. 2. Partim consentit historia, partim aliena est.

(l) p. 384. 385.

(m) HILL, LEWIS. mater. medic. p. 628.

Ranunculus leucanthos RICHER p. 192. bene.

Ranunculus gramineus TABERNEMONT p. 51. bene, pro planta alpina.

Ranunculus foliis linearibus, longissimis, caule erecto, nudo, unifloro LOEFFLING.
Itin. p. 60?

Ranunculus foliis linearibus, caule subnudo, radice fasciculata, ramosa GERARD. p. 389.

Non est *Ranunculus* γ. LINN. p. 773. ex fide Cl. GERARDI.

β Flore pleno *Ranunculus αλπικολευκανθοπληρης* RICHER.

In altioribus alpium, monte Fouly, Jeman, Enzeindaz, Prapioz, la Varaz, Pané
Rossaz, Bovinaz, Salanfe, St. Bernhard; montibus supra Vallem D. Nicolai,
mont. Bernina & Braulio Rhætiae, & ad glaciales rupes, ex quibus Rhoda-
mus scaturit.

Radices fasciculatae, teretes: caulis imus quasi bulbosus, fetis reticulatis obnuptus.
Folia radicalia longa, angusta, Graminis similia, nervis secundum longitudi-
nem sibi parallelis: in caulis divisione, si divisus fuerit, aliqua latiora, ample-
xicaulia. Si caulis uniflorus fuerit, unica ligula elliptica. Caulis superne hirsu-
tus, saepe uniflorus. Flos non magnus, calyce subhirsuto, oris albis, patulo,
petalis lacteis, sectorem circuli referentibus. Fructus ovalis. Sed altiora exem-
pla etiam reperiuntur cubitalia, foliis ad unciam latis, receptaculo terete, cau-
le ramofo, multifloro; etiam ad 20. flores.

β Non possum ab istis separare *Ranunculis* plantam rarissimam, cujus exempla (n)
Cl. RICOU in monte Mille supra vallem de Bagnes legit.

Cum prioribus convenit summa radice obducta reticulo fetarum, eadem bulbillis fa-
cta. Folia petiolata, ovata, ferrata, lacera, nervis parallelis, in longas pera-
cutas lacinias eductis, in caule trifidis. Caulis cubitalis, ramofo, foliosus, su-
perne hirsutus. Flores pauci, magni. Calyx fusco tinctus, reflexus. Petala alba,
emarginata. Capsulae repandae, tuba curva.

Possit haec planta ex adulterio *Ranunculi* 1180. & *Aconiti* folii n. 1164. nata videri, si
iste ad summas alpes adspiraret. Sed est potius per insignis varietas *Ranunculi* 1180.

1181. *RANUNCULUS* caule erecto, ramofo, foliis ensiformibus, subserratis.

Ranunculus lanceolatus major TABERNEMONT. p. 48.

Ranunculus longo folio maximus, lingua PLINII J. B. III. p. 865.

β Foliis serratis AMBROSIN. *phytogr.* p. 459.

γ Latiori folio, marginibus pilosis PLUKNET. p. 312.

α. γ. *Ranunculus foliis lanceolatis, caule erecto* LINN. p. 773.

Passim in aquosis circa Seelhofen, Seedorf, ad fossas viae Worbenfis, circa Murten,
Roche, Michelfelde, &c.

Caulis erectus, fistulosus, cubitalis, ramofo, teres. Folia vaginalia, sessilia, integra,
vel non ferrata, longe lanceolata, acuta; etiam tota hirsuta. Flores in summis
ramis amplissimi. Calyx subhirsutus. Squama eminens, & sub ea foveola. Sta-
mina fere centena. Petala rotunda, flava, nitentia. Semina videntur squamis di-
stingui: sed ex sunt capsulae abortivae, a vicinis elisae.

Acris est, & causticus.

1182. *RANUNCULUS* caule declinato, foliis elliptico lanceolatis, subserratis.

Flammula Ranunculus DODON. *purg.* p. 292. DODON. *pempt.* p. 732.

β Foliis dentatis.

Flammula Ranunculus, folio serrato DODON. *pempt.* p. 433.

Ranunculus lanceolatus, serratus C. B. BAS.

α. β. *Ranunculus foliis ovato lanceolatis, petiolatis, caule declinato* LINN. p. 773.

In omnibus udis & inundatis abunde.

Caulis ramofo, partim prostratus, partim erectus, radicibus longis, teretibus. Folia
radicalia ex petiolo fulcato, utrinque acuminata, firmula, elliptica, lanceolata,
plerumque integra, tamen etiam dentata. Caulis floriger pedalis, cubitalis, ra-
mofo, multiflorus, foliis vaginalibus, supremis linearibus. Flos, quam priori
minor, flavus, nitens, cum foveola in ungue, ora eminente cincta. Stamina circa
triginta. Calyx subhirsutus.

Acris

(11) *Emend.* VI.

Acris est, ut *Flammulæ* nomen meruerit, ad vesicas excitandas (o) utilis, mitior tamen, quam palustris, ut etiam nonnunquam fallat (p). In equis hoc *Ranunculo* pastis hepar corrumpi, & vesiculis aqua refertis repleti, etiam pisciculis *Solæ* fimilibus [fasciis] (q).

1183. *RANUNCULUS* caule reptante, foliis linearibus, fasciculatis.

Ranunculus longifolius minimus reptans BURSER *Act. Lit. Suec.* ann. 1724. p. 505. qui & ipse *Morati* legit.

Ranunculus flammens, minimus, Spargula folio BUXBAUM *Cent. V. app.* n. 41.

Ranunculus repens, gramineis foliis, e singulis geniculis radices agens AMMAN. *plant. Ruthen.* p. 80. t. 13. f. 1.

Ranunculus foliis linearibus, caule repente LINN. *Flor. Lapon.* p. 236. t. 3. f. 5. *Spec.* p. 773.

Icon OEDERICI 108.

Ad ripas lapidas lacuum Helveticorum, Biennensis, Moratensis, Neocomensis, Genevensis.

Habitus prostratus; radiculæ per intervalla ex caule prodeuntes. Caulis alterne alium ductum induens. Folia linearia, tamen cis finem latiuscula, sæpissime conjugata. Flores exigui, lutei, nitentes, in petiolis unifloris. Calyx semipellucidus, per ætatem reflexus.

Pene certus sum varietatem esse (r) *Ranunculi* 1182. quem per continuos gradus viderim, ut a lapidosis recedebat, altiorem fieri, & denique in omnes *Flammulæ* conditiones redire.

DAMASONIUM VAILLANT. 1719. p. 26.

ALISMA (a) LINN. n. 460.

RANUNCULI *Spec.* TOURNEFORTII.

A Sagitta & a *Ranunculis* hoc loco retinetur, etiam si stamina tantum sena sunt: nam florem illius, hujus fructum habet. Calyx trifolius, foliis triangularibus. Petala tria (b), pro plantæ ratione exigua, expansa, ambitu circulari, ferrato, arcum efficiente. Siliculæ numerosæ, duodecim, viginti (c), in circulum dispositæ, in nostra monospermæ, ut in *Ranunculo*, dantur enim & polyspermæ species. Nihil adinet nomen *Damasonii* (d) novare.

1184. *DAMASONIUM* foliis ellipticis, lanceolatis, capitulo rotunde triquetro.

Plantago aquatica CAMERAR. *Epit.* p. 264. DODON. *cereal.* p. 267. *bist.* p. 606.

Plantago palustris, seu aquatica TABERNEMONT. p. 734.

& *Plantago aquatica minor* EJUDEM *ibid.* parva TARGIONI *viagg.* III. p. 192.

Alisma foliis ovatis, acutis, fructibus obtuse trigonis LINN. *spec.* p. 486.

In omnibus fossis aqua plenis.

Radix alba, bulbiformis, tunicata, densissimis fibris capillata. Folia radicalia longe petiolata, ovato lanceolata, & ellipticolanceolata (e), acuta, nervis in apice convenientibus, ut in *Plantagine*. Caules nudi, cubitales, paniculati. Petioli ex caule verticillati, vaginis excepti trifoliis, ramosi ipsi & secundo verticillati, & tertio. Discus siliquarum rotunde tripartitus. Petala rosea, dum inaperta. Flos pro plantæ portione minimus.

Acris est, & ea nota cum *Ranunculis* cohæret: in hydropicis vesicis (f) excitandis adhibetur, ex HEURNII consilio. Vaccas occidisse Cl. FABREGOU testis est, & alia animalia.

Qui

(o) CHYDENIUS *gamle Carleby* p. 41.

(p) MARTIN. *Western Island.* p. 179.

(q) Le NOBLE *lact.* p. 12.

(r) L. *Helvet.* H. n. 19. p. 207.

(a) *Alisma Damasonium*, foliis *Plantaginis* angustioribus, magis laciniosis, in terram conversis, ramosis, caule simplici, tenui, cubitali, capite thyrsi, radice densis *Veratri*, tenuibus, odoratis, pinguis

DIOSCORID. L. III. c. 154. PLIN. L. XXV. n. 77.

Sed addit, aliud in sylvis nigrioribus foliis nasci.

(b) TOURNEFORT. D.

(c) IDEM. S. T.

(d) Non esse *Plantaginem* recte JUNGIVS.

(e) Etiam angusta, quasi *graminea*.

(f) ETTMULLER p. 77.

Qui fit adeo, ut FLOYERUS (g) refrigerantem vocet & adstringentem, & Paulus BOCCONE (b) ajat, in Umbria radicem hæmorrhoides sanare impositam. Damafonium veterum alvum fistebat (i), sursum tamen & deorsum purgare MARCELLUS Emp. (k) auctor est.

Neque stellatum Damafonium, neque minimum in Helvetia lectum est.

SAGITTA (l) VAILLANT. *Mém.* de 1719. p. 25.

SAGITTARIA LINN. n. 1067.

RANUNCULI *Spec.* TOURNEFORT.

Flores sexu distincti, sed in eadem planta. Supremi mares sunt, calyce ovato, trifolio, petalis tribus, subrotundis, staminibus triginta, & ultra, fructu nullo. In imis verticillis flores sunt feminini, calyce & petalis similibus, ob numerum vero filicularum & tubarum quasi muscosi, staminibus nullis, fructu hemisphærico, ex numerosissimis capsulis, monospermis, compacto. Semina alata.

1185. SAGITTA foliis acuminatis.

GESNERI *icon. aenea* n. 72.

Sagitta DODON. *cereal.* p. 235. CAMERAR. *Epit.* p. 874.

& Sagitta major CAMERAR. *Epit.* p. 875. TABERNEMONT. p. 743.

& Minor J. B. TABERNEMONT. *ibid.*

& Sagitta minor, angustifolia J. B. TABERNEMONT. p. 744.

Tres etiam figuras dat PETIVER t. 43.

Icon OEDERI t. 172.

β Foliis partim gramineis, partim sagittatis.

Gramen bulbosum, aquaticum C. B. *Prodr.* p. 4.

Sagitta aquatica, foliis varians LOESEL. p. 234. *ic.* 74.

Grass arrow head PETIVER. t. 43.

α. β. Sagittaria foliis sagittatis, acutis LINN. p. 1410.

Ebroduni in fossis, inque lacu J. B. Nidoviæ in fossis legi, quæ a monte descendentes primæ occurrunt. Circa Landeron, & inter Pont de Thiele & Gampe-len GAGNEBIN. Michelfelde, Mülbuse in fossis urbanis; in aquis puris.

Radix fit teretibus fibris innumerabilibus, in vaginosum caput convenientibus. Habitus Damafonii, nempe caulis erectus, aphyllus, paniculatus, rariores autem, quam Plantagini aquaticæ, paniculæ sunt, ut flores majores. Folia petiolata, juniora graminea, simplicia, adultiora sagittata, ad acutiorem angulum, aut ad minus acutum. Vaginæ sub petiolis florigeris trifoliæ, ovato lanceolatis, purpureis. Petala alba, rotunda, ungue purpureo.

Radices in America (m) crassiores, Indis in cibum cedunt. Chineses Sagittam (n) colunt, cujus radicibus vescuntur. Nobis negliguntur. Præter oves etiam a pecore amantur (o). In pruritu ani & vulvæ Theodorus TURQUET decocto Sagittæ partes adfectas fovebat.

VIII. MULTISILIQUÆ.

A priori classe folis capsulis distinguuntur, quas habent polyspermas, caractere cæterum naturali inseparabiles.

BUTOMUS TOURNEFORT. t. 143. LINN. n. 507.

Flos bis tripetalos, ut cum Sagitta & Damafonio continuetur. Petala subrotunda, duorum ordinum (p), exteriora mucronata, duriora, minora (q); interiora majora, teneriora. Stamina ter terna. Siliquæ sex (r) distinctæ, in figuram hexagoniam

(g) *Pharmacopœia*. p. 166.

(b) *Musci fisci*. p. 224.

(i) DIOSCORIDES.

(k) p. 212.

(l) Mago pistillum Græcis vocari ait, quam inter alvas vocant sagittam PLIN. L. XXI. n. 68.

(m) KALM. *Americ. resa* III. p. 52.

(n) K. *Svenska Vetensk. Acad. Handl.* 1757.

(o) SCHREBER. *Sami.* III. p. 73.

(p) TOURNEFORT. A. B. C.

(q) A.

(r) E.

niam dispositæ, per inferiorem valvarum conjunctionem dehiscunt (*s*). Semina pene innumerabilia, ad totas valvas adhærent (*t*). Tuba recta, filiformis.

1186. BUTOMUS LINN. p. 532.

Juncus floridus MATTHIOL. p. 1037. CAMERAR. *Epit.* p. 781. BLAIR. *botanical Ess.* p. 215.

Gladiolus aquatilis DODON. *Cereal.* p. 253. 254. *hist.* p. 400.

β Flore albo TRAG.

In Helvetia, quam in Germania, rarior: in fossis *Michelfelde* & *Ebroduni* legi. *Mulbusia*. Radix fibrosa; folia ima quasi bulbosa (*u*). Caulis erectus, bicubitalis, nudus. Folia radicalia longissima, cubitalia, ensiformia, triquetra. Summus caulis edit tres stipulas, majores, ovato lanceolatas, semiflorales, & multas minores: tum copiosam umbellam. Petioli uniflori, in æquali longitudine. Flores patuli, rosei, aut purpurascens, interioribus petalis pallidius roseis, lineis saturatioribus virgatis, exterioribus atropurpureis, cum virore aliquo.

Armentis non placet (*x*).

PÆONIA (γ) TOURNEFORT. t. 146. LINN. n. 678.

Calycis folia duorum ordinum, inæqualia & difformia (*z*); exterior ordo aristatus; interior obtuse triangularis. Petala quinque, etiam numerosiora (*a*), ovata, patula, sæpe inæqualiter lacera. Siliquæ duæ (*b*), vel plures, ad quinque (*c*), villosæ, per suam longitudinem hiscentes. Tubarum loco ungues lati, compressi, adunci (*d*), spongiosi. Semina nigerrima (*e*), subrotunda, nitida: fimiles in iis nuclei (*f*). Stamina numerosissima, ad trecenta (*g*).

1187. PÆONIA radice glandulosa, foliis duplicato pinnatis, pinnis ellipticis & trilobis.

Pæonia femina MATTHIOL. p. 915. LOBEL. *ic.* p. 682.

Pæonia rubra, flore simplici Hort. *Aichstett. vern. ord.* 6. t. 15. & t. 10. f. 1. & t. 12. f. 1.

β Flore pleno BLAKWELL. t. 65.

α. β. *Pæonia foliolis oblongis* LINN. p. 746. qui marem conjungit.

C. GESNERUS in montibus *Glavonenstum*, qua fluv. *Sernf* scaturit: idem circa *Luganum*. In montis *Generosi* Infubriæ pratis Clar. la CHENAL. Circa Genevam LOBELIUS, sed ea sede dudum non reperta est. In Delphinatu SOLIER ad AETIUM.

Radix glandulosa. Folia firma, nitida, pinnata, pinnis pinnatis, duorum parium, extrema impare; pinnulis ovato lanceolatis, etiam semibilobis & semitriobis, cum nervo medio confluentibus. Caulis pedalis, ramosus. Flos purpureus, speciosus.

Fætida planta, mihi suspecta. Semen vomitum movet, BOERHAAVII experimento, & alvum GREWIO teste; & olim SUIDAS radicem alvum laxare scripsit (*b*). Infusum maris aqueum iners est & nauseosum: spirituosum infusum & extractum aliquantum adstringit (*i*). Florum extractum spirituosum parcius, sed grato sapore balsamico & pene dulci (*k*) est, ut Græcæ vocis vis postulat. Semen fere inutile, sapore pisi (*l*). Ejus extractum spirituosum non ingratum est, aquosum secundum nauseosum & rancidum (*m*). Radix (*n*) recens sub-

critis

(*s*) F.

(*t*) H.

(*u*) Pro involucro LINN.

(*z*) BERNHARD *Wiesenhau* p. 142.

(*γ*) *Pæonia* seu *Glycyfide* caule sesquipedali, quem multi stolones comitantur, femina Smyrni foliis: filiquis amygdali similibus [villosis], in quibus, cum dehiscunt, multa grana rubra, in medio nigra. Radici feminae ut glandes septem vel octo inhaerent DIOSCORIDES L. III. c. 140. PLIN. L. XXVII. c. 60. add. L. XXV. n. 1. Omnino nostra.

(*z*) TOURNEFORT.

(*a*) A.

(*b*) Duas LINN.

(*c*) TOURNEFORT. D. Negat LINNÆUS.

(*d*) TOURNEFORT. D.

(*e*) G.

(*f*) PARSONS t. 3. f. 5.

(*g*) LINN.

(*h*) p. 487.

(*i*) CARTHEUSER *mater. medic.* P. post. p. 400.

(*k*) IDEM *ibid.* p. 468.

(*l*) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 35. 40.

(*m*) *ibid.*

(*n*) Analysin radicis habet HUNDEWOLF. p. 22.

cris, subdulcis (o) cum amarore. Extractum ejus spirituofum Pæoniæ characterem retinet, subdulce est (p), sed ingratum. Aqua etiam destillata odorem Pæoniæ servat (q). Nihil hic est, quod magnas vires medicas promittat: ut ad apoplexiam (r), aut epilepsiam (s), gravissima certe mala, valere, aut ejus vi LEONICENUM (t) ad 106. annum pervenisse, aut appensum florem (u) & femina ejusmodi virtutes possidere, aut subfultus infantum in fomno (x) molestos, aut demum convulsiva infantum tormina a radice sedari credas (y). De vi antiepileptica dubitabat BOERHAAVIUS & D. LUDOVICI (z). Veteribus fidem superstitio minuit, quam in extrahenda Pæoniæ radice plurimam THEOPHRASTUS ostendit (a). Neque GALENO crediderim, qui de collo suspensam radicem epilepsiam sanasse prodidit (b).

Marem, foliis minus difformibus diversam, & radice glandulis destituta, in monte *Generoso* GESNERUS, circa Genevam LOBELIUS nasci audivit. Sed in illo monte femina nascitur, Genevæ neutra.

C A L T H A L I N N. n. 733.

P O P U L A G O T O U R N E F O R T. t. 145.

Flos nudus, petalis bis ternis, subrotundis (c), etiam quinis. Stamina supra centena. Siliquæ in stellam (d) dispositæ, quarum duodenæ fere maturefcunt: in qualibet femina numerosa (e). Tubæ nullæ, præter spongiosos siliquarum apices.

1188. C A L T H A L I N N. p. 784.

GESNERI *icon aenea* 54.

Caltha palustris LOBEL *ic.* p. 594. &c.

Populago major TABERNÆMONT. p. 750.

& *Minor* EJUSDEM *ibid.* Hort. Flor. p. 76.

β Flore pleno TABERNÆMONT. p. 751. CLUS. VALLET. t. 84. BLAKSTONE p. 9.

γ Petalis acutis Hort. Florent.

Ubique ad rivulos, ineunte vere.

Radix fibris numerosis composita. Folia radicalia petiolata, reniformia, sed rotundiora, pene cordiformia, circumferrata. Caules pedales, folia aliquot, & flores edunt. Flores in petiolis brevibus, grandes, flavi, tinctorii.

Acris est & caustica, a vaccis tamen editur.

Nonne est *Gillcups*, Ranunculus, cujus flores boum adipem flavo colore tingunt (f)? Flores nondum evoluti, in muria macerati, pro Capparidibus venduntur (g).

T R O L L I U S L I N N. n. 700.

Non bonum nomen. *Trollblume* videtur significare florem magicum. Cum Helleboro olim retinuerat LINNÆUS. Nunc separat, habet tamen communem characterem tubulorum cavorum, qui intra petala reperiuntur, & quorum numerus hic alias (b) novenarius fit, ad sedecim in meis adscenderit. Differt petalis numerosis, circa duodecim, ad quindecim, & siliquis pariter numerosissimis, cum Helleboro petala quinque, siliquæ ad sex sint. Tubæ perbreves. Monospermas siliquas meæ notæ faciunt, LINNÆUS polyspermas.

1189.

(o) NEUMAN p. 38.

(p) p. 41.

(q) *Ibid.*

(r) In NICOLAUM p. 163.

(s) *Ibid.* RHAZE L. III. c. 44.

(t) SANCTORIUS in *l. Fess. Actc.* p. 350.

(u) BRASSAVOLA *exam. simpl.* p. 384. etiam proprio experimento.

(x) STORCH *Kinderkrankb.* II.

(y) DETHARDING. *Spec.* p. 128.

(z) *Pharm.* p. 271.

(a) L. IX.

(b) *Simplif. Fac.* L. VI.

(c) T O U R N E F O R T. A.

(d) C.

(e) D. E.

(f) *Hereford Orchards* p. 31.

(g) SCHREBER. III. *Saml.* p. 19.

(h) BOEHMER. *nectar. flor.* p. 22.

1189. TROLLIUS.

Ranunculus VI. CAMERAR. *Epit.* p. 385.

Ranunculus flore globofo DODON. *purg.* p. 287. *hist.* p. 430.

Helleborus niger, Ranunculi folio, flore globofo majore J. R. H. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 39.

Icon OEDERI t. 133. & in EDEN. t. 38.

β Minor CLUS. & c.

Trollius corollis conniventibus, nectariis longitudine flaminum LINN. p. 762.

Nihil vulgatius in pratis montosis & subalpinis.

Radices numerosæ, fibrosæ. Caulis erectus, pedalis, sæpe non ramosus, uniflorus, tamen etiam ramosus & multiflorus. Folia Ranunculi Chrysanthemii, circumscriptione rotunda, sed ad petiolum usque quinquelobata, lobis semibilobatis, semitrilobatis, lobulis acute ferratis. Petala fere duodecim, per sex ordines binatos: exteriora sex petala virorem retinent, & adrofo sunt apice: interiora late ovalia, tota petalodea sunt. Tubuli duodecim, tredecim, sedecim, petiolati, inflexi, lingulati, plani, ad locum flexionis fovea excavati, inde geniculo tumentes, sine latiori, obtuso, extrorsum cavo. Stamina innumerabilia, antheræ in medio latiores, puncto notatæ. Siliquæ rugosæ numerosissimæ, supra duodecim in stellæ speciem congestæ, bivalves, apice recurvo. Semina minuta, nitida, edulia.

Flos odoratus est: herba absque noxa (i) pabulo cedit. Aqua cum Trollio decocta scorbutum sanasse dicitur, de quo medici desperaverant (k).

ISOPYRUM LINN. n. 701. CRANZII.

Planta Helvetica alium characterem habere videtur, alium Sibirica. Isti petala quinque elliptica, lanceolata: tubuli octo bilabiati, utroque labio integro, breviori quod interius. Stamina duodecim & tredecim. Siliquæ octo, in orbem dispositæ, tubis extrorsum recurvis, capitatis. Intus semina perexigua, subrotunda, subaspera.

In Austriaco Isopyro (l), quod Cl. JAQUINI dono mihi contigit videre, quinque squamulæ sunt, quæ stamina erecta tenent, auriculatæ, integræ. Siliqua una, ad tres, ad se invicem recurvæ, aristatæ. Stamina triginta ad quadraginta (m), ego circa dena video. Petala quinque, elliptica.

Helvetici character ignoratur.

LINNÆUS Isopyro facit tubulos quinque tridentatos, filamenta numerosa, filiquas plurimas.

? 1190. ISOPYRUM.

Aquilegia montana, flore parvo, Thalictri folio C. B. *Prodr.* p. 75. *Hist. Oxon.* III. p. 458. S. 12. t. 11. f. 5.

Isopyrum stipulis obsoletis LINN. p. 783.

Annon Aquilegia foliis Thalictri, flosculis minutis, seu albis MENZEL. *pugill.* t. 8.

In Helvetiorum alpebus C. B. loco non addito.

Radix exigua: folia Thalictri parva, pallida, virentia: cauliculus tenuis, palma minor, duobus tribusve foliolis brevibus, oblongis, minime divisis. Flos unicus, cæruleus, vulgari Aquilegiæ similis, quintuplo minor.

HELLEBORUS (a) TOURNEFORT. t. 144. LINN. n. 702.

Flos nudus, petalis (b) solidis, fere quinis (c), ovato lanceolatis & subrotundis. Tubuli bilabiati (d), cavi, calice breviores, ostio ferrato, sex ad decem & ultra

(i) EBERHARD. *Pflanzenhist.* VII. p. 123.

(k) KALM. *resa I.* p. 76.

(l) CRANZ. H. p. 125. Etiam SCOPOLI p. 555.

(m) SCOPOLI.

(a) ΕΛΛΗΝΕΣ; SUIDAS I. p. 710.

Elleborum nigrum appellatur Melampodium, quod eo MELAMPUS Proetidas purgaverit & sanaverit PLIN. L. XXV. n. 21. Folia viridia Platani, minora, foliis

sphondylii proxima, pluribus divisuris incisa. Caulis asper, flores in purpura albicantes, racematim coherentes. Semen Anisi. Radices nigrae, tenues, a capitulo Cepæ simili confibratæ. Anticyræ nigrum Elleborum optimum generatur, tum in Helicone, Parnasso, in Oeta monte, Parnasso THEOPHRAST. *Caus.* L. VI. c. 20. & Aetolia DIOSCORID. IV. c. 146. Anticyram advenæ undique confluebant, quod ibi cum Sesameo

ultra (e). Stamina numerosissima (f). Siliquæ (g) circa quinas & fenas, incurvæ (h), bivalves (i), rugosæ (k), apice recurvo, tuba terminato, cui apex globosus. Semina gemino ordine (l), ad valvarum commisionem.

* 1191 HELLEBORUS flore folio infidente LINN. n. 783.

Aconitum luteum minus DODON. *purg.* p. 312.
Aconitum unifolium, bulbosum C. B. HILL. *veget. system.* t. II.
Aconitum byemale CAMERAR. *Epit.* p. 828.

Passim in pratis, imprimis in ipso pago Bex. In montosis Biennensibus; ut in rupibus montis Chasseralle SCHUH.

Radix transversim lata, tuberosa, multiceps, multos caules emittit. Folium petiolatum circulum fere sub flore facit, ad petiolum usque quinquepartitum, lobis simplicibus ellipticis, bilobatis, trilobatis, quadrilobatis. Eorum foliorum (m) unum aliquando luteum est, & tunc quidem uno petalo flos diminuitur; solet nobis hexapetalos esse (n), petalis ovatis, flavis, lineatis, aliquantum coniventibus, deciduis. Totidem in flore tubuli; hinc brevius incisi, sæpe denticulo præditi; inde longiores & bidentati. Stamina triginta. Siliquæ sex; hinc rectæ; inde curva linea terminatæ, spongiola curvula coronatæ.

1192. HELLEBORUS foliis multipartitis, ferratis, caule paucifloro.

Elleborum nigrum alterum CAMERAR. *Epit.* p. 941.
Veratrum nigrum alterum DODON. *purg.* p. 190. *pempt.* p. 385.
Helleborus niger flore viridi C. B. HILL. *vegetable system.* I.
Helleborus niger fatidus GARIDEL *ic.* 48.

β Foliis maculis sanguineis adpersis BOCCONE *mus di piant.* p. 26. t. 4.

Helleborus caule multifloro, folioso, foliis digitatis LINN. p. 784.

In Helvetia rarior. Prope Tigurum C. GESNER, & circa Kyburg Cl. DICKIUS legit. Mendrisii in dumetis. In rupibus versus la Chetelaz haud longe Bellelai.

Radices fibrosæ, nigrae. Folia radicalia petiolata, solida, viridia, nervosa, ad petiolum usque in decem lobos divisa, acute circumferratos, etiam bilobatos, trilobatos. Similia ad caulem firma, ferrata & digitata folia, trilobata, quinquelobata. Caules pedales & dodrantes, etiam ramosi, ramis bifloris & multifloris, flore sæpe cernuo. Petala, vel calycis folia, ovato lanceolata, patula, viridia. Tubuli conici octo, ad decem, ostio ferrato. Stamina quinquaginta & ultra. Siliquæ tres, ad quinque, cornu in tubam abeunte, terminatam globulo. Eadem elatere suo se aperiunt (a).

Difficillime de Helleboris veterum dicitur, cum ne inter se quidem consentiant. De THEOPHRASTI Helleboro non liquet. Videtur DIOSCORIDES nigri nomine *roseum velle*, qui nobis nusquam (b) provenit. In monte tamen Olympo Helleborus nascitur radice tuberosa, valide purgans, quem botanici Persæ TOURNEFORTIO pro vero (c) dederunt. Eum flore rubro esse BELLONIUS (d). Idem a TREWIO (e) pingitur, & aliquantum a rubro differt, & radice fusca, ut iste nigra est. Radices legi tenuissimas, breves, decurtatas suprema, quæ crassissima &

famo simili herba misceretur THEOPHRASTUS L. IX. c. 14. STRABO L. IX. Ibi sonatus Helleboros DRUSUS PLINIUS L. XXV. n. 21. Est ergo Helleborus albo flore Austriacus aut adfinis certe species. Similia PLINIUS L. XXV. n. 21. minus bono ordine. *Eranthis niger*, radice nigra est; sunt, qui ei folia laurina faciunt, caulem Asphodeli breviorum, folia radici adnexa, humi sparsa, radicem longam, multiplicem, prætenuem: nascitur in Helicone & Melampodium dicitur THEOPHRASTUS L. IX. c. 11. putes velle Veratrum. Helleborus niger tenuem medullam habet, acris & ignitus est, qualis in Helicone, Parnasso & Anticyris nascitur ORIBAS. *Synops.* II. c. 56. Cretensem commendat DEMETRIUS *accipiter.* p. 608.

(b) Calycem vocat GESNER. *Epist.* ad KENTMAN.

(c) TOURNEFORT. t. 144. A. B.

(d) C. C. Add. RAJ. *de method.* p. 73.

(e) Orostedim in Orientali BLAKWELL. t. 504.

(f) A.

(g) Tres E.

(h) G. F.

(i) G.

(k) G. F.

(l) H.

(m) *Emend.* VI. n. 25.

(n) Florem esse Ranunculi JUNG.

(a) *Anc. ment.* T. X. t. 10.

(b) In monte Jovis Ostensium fastigio provenire LOBEL. *Advers.* p. 304. qui certe Penninus est Jupiter, cujus templum nuper detectum est, idem nobis a St. Bernharo dicitur. Frequenter autem cum me procurante nuper is mons percurreretur, nunquam Helleborus roseus apparuit, nimisque pro eo Helleboro hæc alpium culmina edita videntur.

(c) *Voyag. au Levant.* III. p. 347. 348.

(d) *Cult.* p. XIX.

(e) Add. ad BLAKWELL. t. 505.

& Cepis similis PLINIUS (e*). Rubrum austriacum solum valere MATTHIOLUS (f), & LOBEL (g), & Franciscus APOLLO (b), & ipse C. GZSNER (i). Sed noster, qui viridi flore est, non ideo iners est, ut MATTHIOLUS existimabat (k), qui etiam de albo austriaco idem fert iudicium, cum a roseo non differat. Nam noster quidem & ad fetacea (l) adhibetur, & in Pyrenæis & alpinibus pro Helleboro habetur, qui (m) a roseo vere differat. Denique a Clar. BOULDUK (n), & ab ipso MATTHIOLO (o) noster adhibitus fuit, qui Tridentanis in usu sit.

Liceat ergo hic recensere, quæ de nigro Helleboro certiora reperi.

Nigrum albo fortiorem esse (p) aliqui veterum, & capras albo pasci, quas niger enecet PLINIUS (q). Meliora tamen docti Arabes (r) nigrum pro salubriori habuerunt. Arabes Hellebori nomine nigrum intellexisse, Græcos album CODRONCHUS (s). Eadem cum nigro est procul dubio Consiligo APSYRTI & HIEROCLIS (t).

Radix Hellebori nigri nigra, cum amarore nauseosa, odore acri, inutilis est, quando odorem amisit. Extractum utrumque uberrimum est, cum etiam resinoli sex drachmæ ex duabus radicibus unciis obtineantur (u); adeo vero accurate partes gummosæ cum resinosis mixtæ sunt, ut gummosas spiritus vini solvat, & resinosas aqua (x). Igne subjecto aqua exstillat acris, cum flagitio purgatura (y), lixiviosæ naturæ (z): tum spiritus acer (a), qui & ex nigro & ex fetido Helleboro obtinetur. Una sæculæ (b) albæ primo ab igne ascendunt, sal nempe volatilis acerrimus (c). Olei multum inest, non tamen ætherei (d), ad semuncem ex felibra (e); salis fixi minimum, ad scrupulum (f). Præcipua vis est in resinoso (g) volatili, acri, quod per coctionem avolat, ut ea sola vim Hellebori vehementer frangat (h), & Hellebori solus odor sternutationem moveat (i). Extractum etiam resinosum sævius alvum ducit (k). Deinde alvum ciet (l) infusum, decoctum, aqua, extractum, ut vocatur, aquosum, resinosum, radix ipsa, folium, semen (m).

Si aliquando imbellis (n) fuit pharmacum, potuit & non absque specie est suspicio, diu (o) servatas radices effetas fuisse.

Dosis difficiliter determinatur. Radix ad gr. XII. (p), ad scrupulum (q), ad drachmam semis (r), ad scrupulos duos (s), ad drachmam (t), & ad duas (u), & ad quatuor (x) drachmas sumta fuit. Folia pariter ad semidrachmam (y). Extractum aquosum ad semi scrupulum (z), & ad integrum scrupulum (a). Extractum vinosum amarissimum ad grana undecim (b), & quindecim (c) datur.

In

- (e*) L. XXV. c. 21.
 (f) p. 1222.
 (g) *Alteerf.* p. 304. & DEODATO apud HILDANUM *Epist.* XXVI.
 (b) p. 756. b.
 (i) Ad J. BAUHINUM p. 118.
 (k) l. c.
 (l) KRAMER. p. 190.
 (m) *Journ. de Trévoux* ann. 1720. m. Aug.
 (n) *Mém. de l'Acad. Royal. des Sciences* ann. 1701. p. m. 195.
 (o) *Epist.* p. 218.
 (p) AVICENNA L. II. *tr.* 2. c. 242.
 (q) L. XXV. n. 21.
 (r) RHAZI III. c. 51. ad MANSORUM. MESURE p. 261. II. c. 30. Sic Cl. BOULDUK. p. 194.
 (s) p. 261.
 (t) P. HESSUS p. 76. 77.
 (u) NEUMAN. T. II. P. III. p. 114. 115.
 (x) NEUMAN. CARTHEUSER. *mater. medic.* p. 535.
 (y) BORRICH. *hermet. Aegypt. Sapiens.* p. 340. 341. De cohobata aqua sola admittit PACHLINUS *pur-gant.* p. 98.
 (z) Infusum caeruleo colore tingit LEWIS. p. 561.
 (a) *Projet pour l'histoire naturelle des plantes* p. 165. Add. BOULDUK. p. 196.
 (b) *ibid.*
 (c) DEIDIER. p. 12. prior.
 (d) NEUMAN. p. 114.

- (e) MEZGER. de Helleboro. Add. BOULDUK.
 (f) *ibid.*
 (g) CARTHEUSER.
 (h) NEUMAN. p. III.
 (i) Per tredecim horas SMET. *miscell.* L. X. add. BOERHAAVE *prax.* I. p. 588.
 (k) BOULDUK p. 197. & parce tamen.
 (l) Deorsum niger PLIN. L. XXV. n. 21.
 (m) THEOPHRAST. L. IX. c. 10.
 (n) EUDEMUS apud THEOPHRASTUM L. IX. c. 18. THRASYAS *ibid.* CRANZ. *mater. medic.* III. p. 36. De aquoso extracto HAARTMAN. *ida pharm. usul.*
 (o) Digestum inertem esse MAYERNE *prax.* p. 68.
 (p) CLAUDIN. *ingr. infum.*
 (q) S. PAULI.
 (r) *IDEM.*
 (s) FALLOP. *pirog.* p. 253. PREVÔT.
 (t) Aureum semis SERAPIO, ACTUARIUS *de med. compos.* p. 95. MASSARIAS *prax.* p. 996.
 (u) THEMISON apud PLINIUM L. XXV. n. 23. EX MULSO ARETÆUS *cur. dist.* I. c. 5.
 (x) PLINIUS *ibid.*
 (y) PARACRISUS. SCOPOLI p. 557.
 (z) HILDAN. *Epist. ined.* Bono effectu SCOPOLI II. p. 381.
 (a) BOULDUK. *Helmontianum* ad gr. 12. LENTIL. III. p. 108.
 (b) SPIES *Diff.* p. 15.
 (c) BOVIUS *Flagell. med. metab.* p. 41.

Y

In calidioribus regionibus vis purgans vehementior est, & extracti, ut puto, aquosi scrupulus, aut drachma semis, vehementer alvum movet (*d*). In his regionibus infusa radix ad duas drachmas (*e*) fumi potest; sic decocta cum radice aqua, aut (*f*) vinum infusum (*g*) aut decoctum cum Helleboro vinum (*b*). Hydromel ex drachma una, cum sex uncis aquæ ad unam tertiam coctum, additis æquis aquæ & mellis partibus, abjecto Helleboro, datur pueris ad unum cochlear (*i*). Aquæ stillatiæ cochlearia octo magna tormina excitarunt, duodecim canem fursum & deorsum purgarunt (*k*). Etiam capræ eo pastæ purgantur, si vere ab eo eventu MELAMPUS vires Hellebori didicit (*k**).

Sed & aliis modis adsumtus Helleborus alvum ducit, in fonticulum missus (*l*); & cornices veratro pastæ non absque periculo in cibum recipiuntur, quæ tetanum faciunt (*m*). Filum Hellebori nigri per cristam gallinæ trajectum, avem interfecit (*n*). Extus impositus vesicas trahit (*o*), & sagittas venenat, & pro fetaceo est (*p*).

Non pauca etiam exempla exstant nimie efficacis, & moti inde alvi fluxus (*q*), & hypercatharsis (*r*), vomituum sæpissime repetitorum (*s*), convulsionum (*t*), inflammatorum intestinorum (*u*), solo recto excepto; funestæ sternutationis (*x*); ipsius denique mortis (*y*), etiam ab una drachma pulveris radice (*z*). Equos, boves, sues necare olim THEOPHRASTUS (*a*). Quare olim legimus, corruptis Helleboro aquis Cyrrham a SOLONE ad deditioem compulsam fuisse (*b*). Periculum subesse LOSSIUS (*c*) suspicatus est, etsi folia Consiliginis ad vermes puerorum valent. Et canibus veteres summas radices dabant, quæ validiores (*d*). Eaque causa fuit, cur variis modis Hellebori vim frangere tentatum sit, aceto (*e*) etiam cum Helleboro destillato, &c. (*f*).

Morbos autem aliquos difficiliore peculiariter ab Helleboro superari creditum est.

Maniam adeo ab antiquissimis temporibus Helleboro sanare adgressi sunt, albo quidem potissimum Veratro, sed etiam nostro (*g*). Sic adversus epilepsiam (*b*) veteres Helleborifimos adhibuerunt, & adversus melancholiam (*i*). Quartanam, terribilem, ante inventum corticem peruvianum, morbum Helleboro decocto (*k*), & ipsa radice (*l*) propinata sanare susceperunt: sic podagram PARACELSI Helleboro adgressus est, & N. CHESNEAU (*m*), & olim ARETEUS (*n*). Peculiari etiam vi Helleborum menses (*o*) residues expedire creditum est, ejusve extractum (*p*), aut tincturam (*q*), tanta vi, ut etiam abortum a Thasio vino moveri scriptum sit, quod Helleborus inter vites (*r*) nasceretur. Et nuper demum, & olim ad vermes (*s*) datus est, tum ad dolores capitis (*t*), ad memoriæ vitia (*u*), ad hydropem

- (*d*) TOURNEFORT.
 (*e*) FALLOP. de roseo Helleboro LOBEL. *adv.* p. 304.
 (*f*) PREVOT. *med. pamp.* p. 495. CODRONCHUS expertus Hellebor. p. 469.
 (*g*) CHESNEAU p. 406.
 (*h*) ORIBAS. *Synops.* l. c. p. 17. addit Scamoneum.
 (*i*) HOLLER. ad HIPPOCRATEM *apbor.* S. IV. n. 13.
 (*k*) BORRICH. l. c. p. 341. Purgat ZWELFER. A radice granis 30. parum purgata virgo SCOPOLI. In clystere uncia semis decocti fumi potest.
 (*k**) PLIN. L. XXV. n. 12.
 (*l*) DU HAMEL. *bist.*
 (*m*) CASSIANUS L. XIV. c. 24. Helleborum nominat.
 (*n*) MONARDUS.
 (*o*) RONCALL. *med. Europ.* p. 214.
 (*p*) LANG. *Epist.* L. II. n. 20. PLIN. L. XXV. n. 25.
 (*q*) RHAZE L. VIII. c. 50.
 (*r*) TIMÆUS *Cas.* 6. L. VII. In cane COURTEN. *Phil. Trans.* n. 335. *Act. Helv.* V. p. 326. VERZASCHA *obs.* 3.
 (*s*) DORRING *med.* p. 243.
 (*t*) TIMÆUS. TOURNEFORT. l. c.
 (*u*) MORGAGN. l. c.
 (*x*) HILDAN. IV. *obs.* 12.
 (*y*) *Act. Helv.* l. c. TIMÆUS l. c. HILDAN. p. 913. HARDES. *apiar. obs.* 69. ut putatur.
 (*z*) SCHAARSCHMIDT *relat.* I. n. 18.
 (*a*) L. IX. C. XI.
 (*b*) PAUSANIAS L. X. p. 625.
 (*c*) L. III. *obs.* 34.
 (*d*) PLIN. L. XXV. n. 21.
 (*e*) Scillitico PRACHLIN. p. 185.
 (*f*) GESNER. *Epist.* p. 25.
 (*g*) Decoctum MONAVIUS apud CRAT. L. VII. p. 616. mel Helleboratum MAYERNE; extractum HILDANUS *Cent.* IV. *obs.* 9. in exemplo: sic PRACHLINUS *purg.* p. 315. ter de die dimidia drachma data.
 (*h*) CÆLIUS *Chronic.* l. c. 4. BERICELLI extracti granis X. *hort. genial.* p. 168.
 (*i*) Ex mulla data Hellebori ARETEUS l. c.
 (*k*) MATTHIOL. p. 1222.
 (*l*) *Journ. de Trevoux* l. c. Extracto sanatus HILDANUS p. 914. Radicum drachmas duas in vino coctas CODRONCHUS feliciter adhibuit p. 471.
 (*m*) Infuso vinoso usus p. 416.
 (*n*) *Cur. dist.* II. c. 12.
 (*o*) BATTIK *apbor.* p. 74.
 (*p*) Ad grana 15. BOVIUS l. c. ad decem BERICELLI.
 (*q*) Etiam per vias alienas MEAD. *monit.* p. 247.
 (*r*) PLIN. L. XXIV. p. 724.
 (*s*) LOSS. l. c. LILLIE apud ROSEN. *Kinderkr.* p. 414. Extracti scrupulus unus cum croco martis præscribitur.
 (*t*) HILDAN. *intid.*
 (*u*) MEIUS p. 261.

hydropem (*x*), quando paracentesis frustra facta est, ad tetanum (*y*), etiam diuturnum, adque paralyfin (*z*).

Neque continuo oportet fidem derogare, etsi aliquando frustra datus fuit, adversus maniam (*a*), adve menses ciendos (*b*). Vix ullum enim fuerit adeo certum medicamentum, quod subinde spem medici non fefellerit.

Ad externos usus varie adhibetur; & ad callos fistularum abstergendos (*c*).

Decocta cum Helleboro aqua scabiem (*d*) tollit. Pediculos (*e*) radix Hellebori abigit, ut adfinis Staphisagria. Vesicæ, quas Helleborus impositus excitat, ischia di medentur (*f*).

In medicina veterinaria antiquum remedium est, bobus ægris ex pituita (*g*), ex lue vulgatissima (*h*) pecorum, per auriculam (*i*), aliamve cutis partem (*k*), Hellebori nigri furculum trajicere, qui suppurationem excitet (*l*): sic in suum morbo (*m*), in equis asthmaticis (*n*), leprosis (*o*); quam medendi rationem etiam in humana peste milites, cum bono successu, imitati sunt (*p*). In ea etiam boum lue, quæ a ventriculi inflammatione provenit, aliquando (*q*) hoc setacei genus frustra adhibitum fuit.

Inter sternutatoria (*r*) princeps est medicamentum.

Pessarium ex radice fit, ad pellendos menses utile.

1193. HELLEBORUS caule ramofo, multifloro, foliis multipartitis, serratis, stipulis ovato lanceolatis, coloratis.

Veratrum nigrum DODON. *purg.* p. 191. *hist.* p. 386. Eadem icon LOBEL. p. 680.

& *Helleboraster maximus flore & semine pragnans* LOBEL. *ic.* p. 679.

Helleboraster BLAKWELL. t. 57.

Helleborus caule multifloro, folioso, foliis pedatis LINN. p. 784.

Characterem dat MICHELI *Hort. florent. app.* p. 142.

Hæc species in Helvetia frequentissima est, ad alpium pedem & Juræ. Bernæ rationem reperi, in sylva *Bremgarten* in via a *Langgasse* ad rivum *Glasba*.

Radices longæ, teretes, succulentæ, acerrimæ. Folia trilobata, sed lobis lateralibus ad petiolum quadrifidis, medio simplici, nitida cæterum, firma, circumferrata, graciliora. Folia caulina ad ramorum divisionem alba, pallida, tenera, ovato lanceolata. Caulis cubitalis, multiflorus, umbellifer. Petioli lanuginosi. Flores virentes, similes, etiam per oram rubro tincti, cernui. Tubuli pauci, quini, ad octo, interius resecti, exterius producti, margine denticulati. Siliquæ fere tres. Semina ovato triquetra, rugosa.

Fætet ingrate & acriter, spiritum acrem dat, uti niger Helleborus (*a*): alvum ducit cum vehementia, ut etiam hypercatharfin movisse, & ægros occidisse (*b*) exempla existunt. Vehementius etiam, quam nigrum, purgare Cl. LEWIS (*c*). Bo agyrta sudorem movebat, ut luem veneream expugnaret (*d*). Nuper in Anglia cepit contra vermes (*e*) infantum commendari. Dosis (*f*) est drachmæ foliorum cum aqua decoctæ, aut foliorum siccorum in pulverem tritorum. Paulum purgare additur, & vomitum fere movere, ut necesse sit Rheo barbaro (*g*) adjecto vim alvum purgantem adjuvare. Succus etiam in syrupum cum saccharo viliori reductus

(x) CÆLIUS *tardar.* III. c. 8.

(y) CODRONCH. *hydropob.* I. c. 6.

(z) Infusi drachmæ duæ LOBELIUS *advors.* p. 304.

(a) BATTIE.

(b) PASTA *mistr.* p. 157.

(c) *Anat. LUSITAN.* p. 448. MATTHIOL. p. 1223.

de roseo.

(d) MATTHIOL.

(e) MARCELL. p. 43.

(f) RONCALLI. I. c.

(g) PLIN.

(h) MANGET. *reflex.* p. 167. MATTHIOL. *Epist.*

p. 219. BOCCONE p. 189. CHOMEL. MAUCHART. *de*

lue vacc. KANOLD. p. 26.

(i) PLIN. L. XXV. n. 22. De Consilagine COLU-

MELLA. L. VI. c. 5.

(k) VEGETIUS I. c. 12. III. c. 2. Per paleare

MANGET.

(l) MAUCHARD. KANOLD. MANGET.

(m) WILLOUGHBY apud RAJ. *KRAMER.*

(n) LANG. p. 579.

(o) BOERHAAVE *morb. nervor.* p. 754.

(p) IDEM. *ibid.*

(q) *Mém. de l'Acad.* ann. 1748. p. 147.

(r) CÆLIUS I. c. 15.

(s) *Projet pour l'histoire naturelle* p. 165.

(t) THREKELD *Irish herb.*

(u) *Mater. medic.* p. 560.

(v) CONNOR. *hist. of Poland.* II. p. 90.

(w) ANDREW *inocul.* p. 11. Nominat Helleborum 2.

LINNÆI. Verum non probabile est, eodem tempore in

Anglia duas species Hellebori vi sua vermifuga in-

claruisse.

(f) BISSERT. *medical constit.* p. 333.

(g) IDEM p. 336.

dañus, & cum aceti momento, potest ad tria, quatuorve cochlearia infantibus exhiberi.

Eundem Delphinatus incolæ adhibent contra noxas Hellebori albi, ab ovibus devorati, & contra inflationes. Ex eodem perinde fetaceum fit, per aures trajecto (*b*). Omnino suspicor, quæ Cl. BOULDUÉ de Helleboro nigro scripsit, ad nostrum pertinere. Nam rarior viridis; iste nostris frequentissimus est, neque repugnat, nostratam magis, quam Anglicum, alvum ducere.

NIGELLA (*i*) TOURNEFORTII t. 134. LINN. n. 685.

Flos patulus, pentapetalos, nudus, nisi petala pro calyce censere velis; ovato lanceolatis (*k*), quinis, coloratis, venosis petalis. Nectaria octo (*l*), petiolata, quorum quodque ex filamento sustinet artificiosam quasi testudinem, superne convexam, transversis lineis pictam, in duas partes æquales divisam, delinquentem in stylum geniculatum, crassiori fine terminatam. In principio hujus gemellæ testudinis fovea est, quam squama latiuscula, longe aristata protegit. Labia firmamentum, in fundo succus est. Stamina numerosissima. Fructus quinquelocularis, superne in quinque conica cornua fissus (*m*), quorum quodque in suam tubam terminatur. In quoque loculo femina angulosa, rugosa (*n*).

1194. NIGELLA flore nudo, filiquarum cornubus longissimis.

Melanthium sylvestre FUCHS p. 505. alterum MATTHIOL. p. 797. CAMERAR. Epit. p. 553.

Nigella arvensis cornuta C. B. J. R. H.

Nigella petalis integris, pistillis quinis, capsulis turbinatis LINN. p. 753.

In fegetibus borealis Helvetiæ circa *Bellelai*, *Lichtstal*, Basileam ad *Birsam* (*o*), *Mülhusiam*. Caulis semiectus, ramosus, pedalis. Folia sessilia, tenuiter divisa, duplicate pinnata, pinnis primis conjugatis, pinnulis trifidis, bifidis, & simplicibus, lobis acutis, planis. Rami uniflori, & nulla sub flore folia. Petala petiolata, ex albo viridia, lanceolata. Capsularum pars magna discedit libera: quæ inferne angustiores (*p*) sunt. Cornua filiquarum prælonga. Inter duos antheræ loculos corniculum eminet.

Semina acris & aromatici saporis.

Extracti spirituosus tres sunt sedecimæ (*q*), gummosi tantumdem. Vis odorata in aquam transit, inque spiritum (*r*), inque eo oleum est æthereum, præter quod & expressum oleum ex eo semine habetur. Laudatur *Nigellæ* semen ad lac, urinam (*s*), menses, & lochia pellenda; infusum feminis per nares haustum ad coryzam & nares obstructas (*t*) adhibetur, a CRATONE ad icterum (*u*). Expressum oleum ad impetigines RHAZE (*x*). Largius epotum semen jam olim enecare apud DIOSCORIDEM legimus. Non male ergo *Nigella* TRAGO, & HOFMANNO, suspecta est.

AQUILEGIA TOURNEFORT. t. 242. LINN. n. 684.

Petala, quæ possunt pro calyce haberi, etsi colorem petali habent & teneritatem, quinque, ovato lanceolata (*a*). Nectaria LINNÆANA, sive tubuli quinque, alterne cum petalis posita, lato ostio, sine ad cornu copiam modum angusto, cylindrico, recurvo (*b*), cæco. Ostii amplioris labium supremum brevissimum, ad ovarium sessile (*c*): inferius longum, obtuse rotundum. Quodque nectarium, cum

(*b*) SOLIER ad ARTIUM.

(*i*) *Melanthium* exiguis furculis fruticat, sæpe duos quadrantes excedentibus, foliis ut *Senecionis* minutis, sed multo tenuioribus, capitulo in cacumine tenui, parvo, quasi *Papaveris*, oblongo, intercurvantibus intus membranis, quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum DIOSCORIDES III. c. 177.

(*k*) TOURNEFORT. A. B. Petala vocat CRANZIUS

p. 120.

(*l*) C. MALPIGHI *ic.* 159.

(*m*) F. D. E.

(*n*) L. GREW. t. 74.

(*o*) *Basl. Merkwürd.* VI. p. 700.

(*p*) LINN.

(*q*) NEUMAN. T. II. P. III. p. 420.

(*r*) *Ibid.* & p. 421.

(*s*) DIOSCORID.

(*t*) ARCHIGENES apud ORIBAS. I. s. 21.

(*u*) *Ibid.*

(*x*) *Antidotar.* DIOSCORIDES.

(*a*) TOURNEFORT. B.

(*b*) C.

(*c*) *Ibid.*

cum duobus vicinis petalis aquilæ, vel columbæ, bullam cum alis refert (*d*). Stamina ad quinquaginta, ortu lato, sæpe confluenta. Post ea decem alia foliola (*e*) plicata, obtusa, quæ sulcos decem efficiunt, in quos stamina recipiuntur. Siliquæ quinæ (*f*), venosæ, bivalves, sine incurvo & gracili. In iis multa duplici (*g*) ordine angulosa femina & nitentia.

1195. **AQUILEGIA** foliis trilobatis, lobis petiolatis, tripartitis, subrotundis, obtuse dentatis.

Aquilegia DORSTEN. p. 306. BLAKWELL. t. 409.

Ioppyrum COLUMN. *phytothesan.* P. I.

β Flore rubro, Bernæ vulgaris LOBEL. *iv.* p. 751.

γ Flore albo, Bernæ etiam lecta TABERNEMONT. p. 41.

δ Flore pleno, in agro Vaudensi. Duplici vero modo plenus fit; vel multiplicatis foliis ovato lanceolatis (*b*), vel nectariis multiplicatis, & miris modis in se invicem insertis, concentricis.

α. β *Aquilegia nectariis incurvis* LINN. p. 752.

In dumetis, ad sepes, in sylvis.

Radix ramosa. Caulis tripedalis, erectus, ramosus, & foliosus. Folia glauca, levia, ternata: pinnae quinque, trifidæ, lobis rotunde bilobatis & trilobatis, & obtuse ferratis. Flores ex summis ramis nudis penduli.

Ad varia mala passim laudatur: Succus recens ad scorbutum ab EYSELIO (*i*), qui etiam in puella hectica utiliter datum vidit. Ad gingivas confirmandas florum tincturam TOURNEFORTIUS commendat. ad anginam LOBELIUS, & infusum theiforme ad idem malum PATRIUS BLAIR. Idem feminis drachmam ad icterum præscribit. Hispani in Asturia radice in pulverem trita ad calculum renum comminuendum utuntur (*k*). Eisdem feminis emulio binis horis ad drachmam semis propinatur, S. PAULI, KALTSCHMIDIO, & ILL. WERLHOFIO auctoribus. Parciori tamen in usu est.

Nectaria apes subeunt (*l*):

1196. **AQUILEGIA** foliis trilobatis, lobis tripartitis, linearibus, caule pauciflora.

Aquilegia montana, magno flore C. B. *Prodr.* p. 75. J. B. III. p. 484. SCHEUCHZER.

lt. I p. 31.

Aquilegia nectariis rectis, petalo lanceolato brevioribus LINN. p. 752.

Circa thermas *Fabrias* C. B. supra vallem alpinam *Waldnacht* SCHEUCHZERUS. Abunde legi in monte *Richard*, *la Vavaz*, *Chapuisse*, *Essuyeres*, *Pillon*, *Orgevaux*; *Prapiaz* Aquilejensium. In montibus vallis de *Lie*, *Beverin* Rhætiae, &c.

Diversa a priori planta. Radix lignosa, magna, setis coronata. Caulis pedalis, cubitalis, uniflorus, aut biflorus. Folia etiam glauca, sed alia divisione, lineis fere parallelis, neque divergentibus, cæterum trilobata, lobis petiolatis trilobatis. Flores grandiores, speciosi, pulcherrime cærulei, penduli. Petala ovato lanceolata, similia. Tubulorum amplum ostium, ovatum, emarginatum, latum, obtusum, æquæ fere longitudinis, finis perinde curvus, ut inde nota discriminis sumi nequeat.

II. FLORE DIFFORMI.

A CONITUM TOURNEFORT. t. 239. 240. LINN. n. 682.

Conf. Cl. SCHINZII versionem operis STÖRKIANI.

Flos nudus, pentapetalos (*m*), ad perpendiculum longior (*n*), petalis firmulis, quæ semper nonnihil de natura viridi retineant. Eorum supremum majus (*o*), convexum

(*d*) A.

(*e*) Non habet TOURNEFORTIUS, LINNÆUS patet vocat.

(*f*) TOURNEFORT. F.

(*g*) H.

(*b*) M.

(*i*) Diff. de Aquilegia.

(*k*) BONCALL. *Europ. med.* p. 196. A.

(*l*) HANNOV. *Seltenb.* II. p. 284.

(*m*) Ad Napellum TOURNEFORT. t. 239. A.

(*n*) A. B. C. C.

(*o*) A.

alpina

convexum, fornicatum, cavum, in mucronem productum, cassidis in aliquot speciebus simillimum (p). Duo lateralia transversim elliptica (q), undulata. Duo infima (r) ex ovatis acuta, minora (s), deorsum versa. Intra cassidem duo tubuli (t), ex ovarii ambitu nati, delphinorum, qui tormentis æneis bini incumbunt, similes, cavi, curvuli, hinc in succiferum incurvum calcar terminati, inde trifida lamina finiti. Squamulæ sex, brevissimæ, coloratæ, in orbem dispositæ (u). Stamina supra triginta, latis unguibus elasticis, antheris repandis. Siliquæ ternæ (x), vel quinæ (y); tubæ simplices, vel mucronatæ, univalves. Semina angulosa, fere tetraëdra (z), aspera, nigra.

1197. ACONITUM caule simplici, spica densa, petiolis unifloris, casside breviter mucronata.

Napellus MATTHIOL. p. 1094. CAMERAR. Epit. p. 836. DODON. parg. p. 318. Hist. p. 442.

Aconitum cæruleum, seu Napellus C. B. GARIDEL. p. 7. ic. 2. Ic. ROBERT. n. 7.

β Minor TRAG. flore minore RIVINI t. 128.

γ Flore albo GESNER, quem etiam in Aquilejensibus reperi, in Taveyannaz, supra les Plans, montibus circa Servant.

δ Flore fusco in mont. Taveyannaz.

ε Siliquis quinis CORD. in hortensibus frequens.

α. 1. Aconitum foliorum laciniis linearibus, superne latioribus, linea exaratis LINN. p. 751. K. Svensk Wetensk Acad. 1739. p. 41. t. 2.

In lapidosis & ad vias montium & subalpinorum perfrequens.

Radix unica, napiformis, lignosa, tuberosa, inæqualis, Caulis erectus, firmus, totus foliis tectus, cubitalis; spica densa, florali, cylindrica terminatus. Folia subnigra, nitentia, firma, ad petiolum usque tripartita, lobis lateralibus profundissime bipartitis; lobo medio tripartito; lobulo quolibet acute & inæqualiter trifido: sic fere lateralibus lobis divisus, sed magis irregulariter: superne foliis linea depresso percurvis, quæ inferiori nervo respondet. Cæterum folia angustiora, quam sequenti, minus divaricata, non perinde latefcentia. Petioli florales uniflori, breves; stipula simplex, non laciniata. Flos potius major, petalis magis collectis, saturatus violaceus, rostro cassidis breviori.

*1198. ACONITUM caule ramoso, paniculato, petiolis multifloris, cassidis mucrone longiori.

Aconitum lycoctonum Taurinum CLU's. Pannon. p. 406. 407. hist. p. 95. Hoc dubium, ob pedunculos breves, unifloros.

Aconitum lycoctonum Neubergerse EJUSDEM. Pann. p. 406. 408. hist. p. 96. hoc melius.

Aconitum lycoctonum Judenbergense EJUSDEM Pannon. p. 410. 412. hist. p. 96. hoc reliquis melius, ob laxiorem habitum.

& Aconitum lycoctonum maximum, nutante comma p. 410. 411. nam & nostra nutasse visa est, & petioli CLUSIANO sunt multiflori.

Aconitum STÖRKII t. 3. optime, non autem nomen.

Aconitum floribus subpentagynis, foliorum laciniis, cuneiformibus, incisus, acutis LINN. p. 451.

Napellus flore majore RIVIN. t. 129.

β Flore albo EJUSDEM, quem etiam inveni.

γ Floribus aquose cæruleis, albo mistis, apud Urientes lectum est a Clar. GESNERO, in monte Mittelberg Biennensium a D. GAONEBIN. Id est Aconitum coma inflexa, floribus rarioribus, & foliis eleganter dissectis J. R. H. SEGUIER. Tom. 2. p. 117.

Napellus flore mixto RIVIN. t. 131.

Abunde in Aquilejensibus, in valle Goufin inter Arveja & la Croix d'Arpille. In montibus Richard, la Varaz, Ovannaz, Taveyannaz.

Radix etiam est tuber (a) napiforme, deorsum fibras emittens. Caulis altior, etiam sepedalis; folia latiora, eundo latefcent, laciniis magis divaricatis, habitu magis ramoso,

(p) Brevem SCHINZ.
(q) TOURNEFORT. B. B.
(r) C. C.
(s) SCHINZ.
(t) TOURNEFORT D.
(u) LINNÆUS.

(x) Quatuor TOURNEFORT. G. Tres SCHINZ.
(y) Præcoces Napellos tres siliquis terre ferotinos
quinas HAUCHER. Oper. p. 840.
(z) K.
(a) Emend. VI. n. 26.

ramoso, spicis numerosis, sed minus densis, ex alis foliorum natis, petiolis longioribus, unciam superantibus, ramosis & multifloris, foliis sub rami origine laciniatis, flore laxiori, petalis magis divaricatis, cassidis mucrone longiori. Curvo caule & inflexo vidi (*b*). In hortum translata folia latiora producit, fere ut *Lycodonum*.

Eo minus separo, quod ad hanc speciem *ILL. STÖRKII* experimenta pertineant, qui plurimum laborem in hanc plantam impendit.

Aconitum veteres, qui chemica venena ignorabant, pro summo veneno habuerunt, & Hecates (*c*) inventum dixerunt, aut ex Cerberi spuma natum. Aconitum *THEOPHRASTI* vix agnoscat, cui folia Cichorei tribuit, radicem nucum figura, herbam brevem frumenti similem (*d*). Aconitum *DIOSCORIDIS* tertium *Lycodonum*; [nam duo priora non describit] foliis erat Platani, crebrius diviso, longiori & multo nigriori: caule cubitali, aut ampliori, Filicis pediculo simili, nudo; semine in siliquis oblongis, radicibus in cirrhorum squilla marinæ modum, nigrescentibus (*e*). Cum præterea ad lupos enecandos adhiberi ajat, nihil impedit, quin sit hoc ipsum 1198. acerrimum, cubitali altius, folio nigricante. *CELSIUS* Aconitum veterum ad *Lycodonum* nostrum refert (*f*).

Nostrum Aconitum acerrimum est, ut pulvis in lingua diuturnum ardorem excitet, & lancinantem dolorem, salivamque ciet (*g*), ut Cebadilla solet, Americanum Aconiti aut Delphinii genus. Succus perinde in lingua diuturnum (*h*) sensum reliquit. Infusum mitius est, nauseose dulce, & fere insipidum (*i*): extractum linguæ non molestum est, in oculis tamen lacrimas ciet (*k*).

Veteres uno ore Aconitum pro funesto habuerunt, neque absque consentiente experientia. Vesicas impositum excitat, & perinde ut Hellebori radix suppurationem movet. si per cutem animalis trajeceris, passim etiam pro Helleboro venditur (*l*). Intus adsumtus Napellus vomitum movet (*m*), convulsiones (*n*), rigorem (*o*), vertiginem (*o**), maniam (*p*), hypercathartes, sursum (*q*) & deorsum erumpentes, tum ventris tumores (*r*), & alia gravissima symptomata (*s*), sudorem frigidum, asphyxiam (*t*). Sunt qui sumto Aconito vitales evaserint, ex debiliore, ut puto, malo, cum portionem minorem veneni sumfissent (*u*). A vomitu (*x*) meliora sperarem, quem olim *RHAZE* præscripsit, & nuperum experimentum confirmavit. Sed omnino sæpe enecat, ut dudum mali ingenii homines hoc ipso veneno interemerint (*y*), quos e medio volebant sublato, eoque toxico *CALPURNIUS* (*z*) *BESTIA* uxores suas occiderit: Sed etiam *THEOPHRASTI* tempore vulgo norant ita hoc venenum moderari, ut intra unum, duos, aut tres, pro arbitrio menses interimeret (*a*). Neque nupera exempla desunt. Chirurgus militaris Suecicus interiit, cum Acetarium ex foliis, in ipso septentrione (*b*), comedisset, & simile exemplum interemti, a septem fere floribus Napelli cum aceto (*c*) devoratis viri, ex Gallia exstat. Maniam & intra 24. horas mortem supervenisse *WILLISIUS* (*d*). Tres fratres intra paucissimas horas interierunt, cum pro Santonico Napelli radicem adsumfissent (*e*). Mortes ab eadem causa narrabat *VALVASOR* (*f*). Denique experimentum jussu

(b) *Emend.* I. n. 44.

(c) *DIOSCORID. SICUL. Biblioth.* L. IV. c. 46.

(d) L. X. c. 16.

(e) L. IV. c. 73.

(f) *Hierobot.* II. p. 199.

(g) *STÖRK.* p. 71.

(h) *WEPFER cicut.* p. 48.

(i) *RITTER Epb. Nat. Cur. Vol. X. app.* p. 344.

(k) *STÖRK.* p. 72.

(l) *EHRHARD. Oecon. Pflanzhist.* II. p. 42.

(m) *Epb. Nat. Cur. Dec. I. ann. 5. obs. 23.* *DIOM. CORN.*

(n) *Phil. Transf. Vol. XXXVIII.* p. 187. *RHAZE.*

MATTHIOLUS VALVASOR.

(o) *VALVASOR.*

(o*) *Ibid.* *RHAZE.* L. VIII. c. XI.

(p) *WILLIS anim. brut.* p. 150. *MATTHIOLUS*

p. 1056. *DIOMEDES CORNARIUS.*

(q) *VALENTIN. Pandect. med. leg.* P. I. S. 6.

(r) *CAMERAR. Cent.* III. n. 65. *DIOM. CORN.*

(s) *CAMERAR. LENTIL. misc.* p. 381.

(t) *Med. mus.* III. n. 3.

(u) Nam a Bezoar sanatos esse vix credas, ut *MATTHIOLUS*, & *RHAZE*, & *CAMERARIUS* reliquerunt, aut a Ruta, ut *ATHENÆUS*.

(x) Ab acetario servatus *Med. Mus.* III. n. 3.

(y) *CLEARCHUS* Heracleæ Tyrannus apud *ATHENÆUM deipnosophist.* II. p. 43.

(z) *PLIN.* L. XXVII. n. 2.

(a) *THEOPHRAST.* L. IX.

(b) *MORÆUS K. Svensk. Vetensk. Acad. Vol. I.*

(c) *BRADLEY new. improv.* p. 131.

(d) l. o.

(e) *VALENTIN. J. G.*

juſſu Pontificis in latrone factum, aliudque Præge repetitum MATTHIOLUS ſuſe narrat (g).

Porro animalia, quæ majores, quam homines venenorum doſes ferunt, Aconitum quidem noſtrum ſponte non tangunt, ut olim THEOPHRASTUS (b), & ſæpe ego vidi, dum montes & alpes pererrabam. Capræ tamen Fahlunenfium aliunde advectæ, indoctæ quaſi, unico loco naſcentem Napellum depaſcuntur, & inflatis ventriculis intra aliquot horas pereunt (i): nam advectæ vicinorumque oppidorum capræ venenata ſtirpe abſtinent. Patiuntur autem perinde convulſiones (k), rigores (l), ſyncopen (m), difficultatem glutiendi (n), ſingultum (o), vomitum (p), abdominis tumorem (q), inteſtini inflammationem (r).

Experiendi cauſa animalibus obtruſa radix alios (s) canes vehementiſſimis ſymptomatibus multavit; occidit alium (t). Sed etiam lupus (u) a drachmis radicis duabus jamjam erat periturus, cum vivus incideretur, & felis a drachma ſumta interiit, diſſoluto, ut ab acri veneno exſpectes, ſanguine (x): lupos denique circa *Kraſnojari*, ad veterum exemplum, Aconiti radice incolæ pe imunt (y). Ita ſuccus Napelli (z), cum caſu aliquo in vulnuſculum minima ejus portio irrepſiſſet, cardialgiam, lipothymiam, brachii tumorem & gangrænâ fecit. Addunt nuperi ſcriptores, Napellum etiam geſtatum anxietates cieri (a), & debilitatem & deliquia (b) in puellis facere, quæ faſciculos in ſinum condidit, ſuffuſosque ſanguine ei unguis fuiſſe, qui Napellum manu geſtaſſet (c), & cibos denique vitari venenata vi Aconiti, quo ſubdito ignis excitatus fuerit (d). Sed illa quidem manifeſto falſa ſunt, ut toties expertus ſum, cum integros ſorum faſciculos ex montanis domum reportarem: & inter medios Napellos illæſa pecora decumbunt (e).

Non ideo innoxiam habeo plantam, eſſi in Polonia (f), in Ruſſia (g), in minori Britannia (h), & in Laponia (i) mitem dicunt eſſe & oleraceam: capriſque nocere alii (k) negant: eſſi denique nonnunquam cani (l), aut feli (m) non nocuit, neque equos enecat (n). Aliqui horum eventuum poſſunt eo pertinere, ut in Britannia minori, Ruſſia & Polonia non Napellus, ſed Aconitum Lycopodium cæruleum ab hominibus in uſum recipiatur, qui in ſeptentrionalibus regionibus provenit. Animalia plerisque venenis reſiſtunt, maxime vegetabilibus, niſi doſis major fuerit.

Internum in equis uſum primus, quem legerim, STAHLIUS (o) indicavit, quod animalium genus Napelli cærulei doſi ſanari ſcripſit, quando morbo *der Würm* laborat.

Sed nuper Vir ILL. Antonius STÖRCK (p) experimentis primum in ſe ipſo, deinde in ægrotis factis, comperit, extracti Aconiti, cum ſexagecuplo ſaccharo compoſiti, grana decem (q), & denique ſcrupulum (r), & grana 30. (s) abſque malo adſumi poſſe, indeque ſudorem (t) abſque noxa moveri. Dedit ergo, cum ſaccharo compoſitum, Napelli extractum in dolore lateris, poſt febrem ſuppreſſite

(f) *Ebré von Crain*. I. p. 357.

(g) p. 1091.

(h) l. c.

(i) *K. Svensk Wetensk Acad.* 1745. p. 119.

HASSELGREN. *pan. Suetici*. p. 7.

(k) SPROGEL. *Diſp. SEVERIN. COURTEN. Phil.*

Wauſ. n. 335.

(l) SPROGEL.

(m) SEVERIN.

(n) COURTEN.

(o) SPROGEL.

(p) COURTEN. SPROGEL. WEPFER. *ciut.* p. 176.

178. 179.

(q) WEPFER. p. 176. *K. Svensk Wetensk Acad.*

1745.

(r) WEPFER. p. 178.

(s) COURTEN. SEVERIN.

(t) SEVERIN. *Viper.* p. 463.

(u) WEPFER. *ibid.* p. 178. 179.

(x) SPROGEL.

(y) STRAHLEBERG.

(z) RÖDDE. *apud ALBERTI. med. leg.* T. VI.

26f. 23r

(a) *Épb. Nat. Cur. Dec. III. ann. 10. obſ.* 92.

Cent. I.

(b) VIRIDET. *bon. chyle.* p. 203.

(c) ERHARD. *Oecon. Pflanzb. p.* 95.

(d) QUER. *Flor. Eſpam.* II. p. 175.

(e) *Mem. Oeconom.* 1762. n. 4.

(f) HEYOD. *crocolog.* p. 274. in *acetariis. Épb.*

Nat. Cur. Dec. I. ann. 2. obſ. 42.

(g) RUDBEK. *Fundam. nov. plant.* n. 45.

(h) DES LANDES *recueil de phyſ.* p. 98.

(i) LINN.

(k) RIEDEL. *Gartenlexic.* p. 20.

(l) COURTEN. l. c. FLOYER. *pharm.* p. 245. *manipulus foliorum & radicum.*

(m) HANOW. *Seltenb.* II. p. 270. 271.

(n) HASSELGREN. l. c.

(o) *De cancr.* p. 29.

(p) *Libellus quo demonſtratur Stramonium Hyoſcyamum Aconitum tuto poſſe exhiberi* Vienn. ann. 1762. 8°.

(q) p. 73.

(r) p. 74.

(s) p. 78.

(t) *ibid.* & p. 77.

perstite (*u*), in dolore ischiadico (*x*), in arthritide (*y*), in dolore articularum, cum febre quartana conjuncto (*z*), in doloribus brachii pertinacibus (*a*), cum motu sublato. Porro adversus scirrhos glandulosos (*b*), tumorem regionis iliacæ (*c*), mammarum tubercula ulcerosa (*d*), tophos venereos (*e*), ancylofin (*f*), absque ullo malo, cum ægri levamine, & non raro cum plena subjugatione morbi idem remedium repetit.

Deinde in *nupero libello* (*g*) confirmavit, ejusdem Napelli usu superatam fuisse arthritidem & rheumatismum (*h*), & dolores a nixu (*i*) natos, & veneream arthritidem (*k*), & nodos manuum tophosque diminutos aut sublato (*l*), & brachii post apoplexiam rigiditatem (*m*) sanatam, & amaurosin (*n*).

De rheumatismo sanato testem se addit Vir ILL. *Abraham BÆCK* (*o*); de febre intermittente Cl. *LEBMACHER* (*p*). Ut omnino magni momenti experimenta sint, quæ porro repeti mereantur, & confirmari.

? *Aconitum montis Lusii* prope *Wablenstatt* *GESNERI hort.* p. 244. radicis Napis duobus, minus divaricatis, foliis tenuioribus, & minus divis, hætenus ignotum est.

1199. **ACONITUM** foliis linearibus, profundissime tripartitis, lateralibus lobis bipartitis, incis; mediis duplicato trilobatis.

Anthora seu Antithora CAMERAR. *Epit.* p. 837. 838. cum caractere.

Anthora DODON. *purg.* p. 324. RIVIN. t. 126. MILLER t. 12.

Aconitum salutiferum seu *Anthora* ROBERT. ic. 10.

Aconitum floribus pentagynis, foliorum laciniis linearibus LINN. p. 751.

Unico hætenus in Helvetia loco reperta, in montis *Thuri* adscensu australi, inferius, quam stabula. *LOBELIUS* in alpibus *Rhaticis*, sed nuper in iis montibus nemo vidit.

Radix fit angulosis bulbis, carnosis, duobus (*p**), ad quatuor. Folia linea media depressa, linearia, sed angusta, tripartita, lobis lateralibus profundissime bipartitis, medio duplicato trifido, longe inciso, acuto; lateralibus magis difformibus. Caulis pedalis & cubitalis, parum ramosus. Petioli uniflori, biflori. Flos fere ut Napelli, sed colore luteo subviridi, inelegante, hirsutus præterea & pulposus. Ima petala rotundiora, callis mucronata. Tubuli, ut in prioribus. Stamina ad 50. latis filamentis, antheris reflexis. Filamenta juxta antheræ pedicillos utrinque aristata. Siliquæ quinque, bivalves, hirsutæ. Tuba in caudam producta. Semina rugosa, multangula.

Sapor radicis cum amaritie dulcis, & acris (*q*). Odor gratus. Olim pro antidoto Thoræ populariter habita est, quam in ejus veneni vicinia natura nasci voluisset, ut Toxicæ venefica virtus faciliori auxilio debellaretur (*r*): Napellum *Moyfis Arabes* dixerunt, sed *nimis* Napellum legere jubet Cl. *CELSIUS* (*s*). Innoxiam in animalibus radicem *SPROEGELIUS* (*t*) reperit, in homine *Clar. GESNERUS* (*u*), in se ipso expertus. Ex characteris tamen natura olim & *CLUSIO* suspicio mota est, & *J. BAUHINO*, vix posse ab *Aconito* benignam indolem sperari. *SOLERIUS* (*x*) certe radicis tantum, quantus phaseolus est, alvum sursum & deorsum emovere vidit, tum *LOBELIUS* (*y*), & strenue purgare radicem, a scrupulo ad duos scrupulos sumtam (*z*) Cl. *PREVOT.* iterum

(u) p. 79.

(x) p. 79. seq. obs. 118.

(y) p. 97. 101. seq.

(z) p. 83. seqq.

(a) p. 97.

(b) p. 85. 87. 89. 107.

(c) p. 91.

(d) p. 95.

(e) p. 117. &c.

(f) p. 109.

(g) *Continuat. experimenti.*

(h) p. 163. 209. 228. 229. 256. 257.

(i) p. 226.

(k) p. 258. 262. cum *Cicutæ*

(l) p. 164. 165.

(m) p. 222.

(n) p. 268.

(o) *Chron. Suedom. bot.* p. 29.

(p) Apud *STRÖM.* de *Aconit.* p. 117.

(p*) An *Aconitum montis Lusii* *GESNERI*?

(q) *LEWIS* p. 627.

(r) *AVICENNA* L. II. tr. 2. c. 500.

(s) l. c.

(t) p. 10.

(u) *Epist.* p. 66. 142.

(x) *Schol. ad AETIUM.*

(y) *Advers.* p. 101.

(z) *Medicin. pauper.* p. 500.

rum malignam plantæ vim *Fridericus* HOFMAN (a) accusavit. Contra eum Cl. GEOFROI & purgandi vim in ea esse negavit, & adfirmavit, ad scrupuli & dimidiæ drachmæ pondus posse contra vermes, viscidamque inde natam colluviem intestinalem, pueris molestant, inque malignis morbis sæpe suspectam exhiberi (b). Ego quidem mallem suspicioso medicamento abstinere, quoad de ejus innocentia per experimenta constat. Turam & Anturam herbam miscebat, utriusque succum ad leucomata oculorum commendabat MARCELLUS (c).

1200. ACONITUM foliis hirsutis, semitrilobis, lobis duplicato trifidis.

Aconitum II. CAMERAR. *Epit.* p. 827.

Aconitum lycoctonum luteum majus DODON. *purg.* p. 310. *hist.* p. 443.

Aconitum lycoctonum luteum C. B. J. R. H. *ic. Reg.* p. 9.

Napellus flore luteo RIVIN. t. 127.

Aconitum foliis palmatis, multifidis, villosis. LINN. p. 750.

In montanis Helvetiæ, Jura, Valle Emnia, & subalpinis ubique.

Radix est magnum tuber, fibras educens. Caulis cubitali altior, foliosus. Folia multo latiora, quam prioribus, hirsuta, semitrilobata, lobis duplicato trifidis, lateralibus profundissime bipartitis. Spica rarior, simplex. Flos ochroleucus, hirsutus; galea in longam, cylindricam, appendicem, sursum educta: duo petala ima minima. Tubuli hinc obtusi, inde aperti, sine emarginato. Stamina circa triginta. Siliquæ tres.

Aconitum lycoctonum Septentrionalium non huc pertinet; cæruleo enim flore est, ut olim WIGANDUS (d), & nuper OEDERUS (e). Non separat LINNÆUS.

Edunt caballi (f): recte tamen CONSTANTIUS pharmacopolam retinuit (g), qui pro Sanicula, hujus Aconiti radice erat usurus. Mitius videtur prioribus, verum parum est, quod certi, de eo novimus. Cæruleum in Laponia oleraceum est; cur ergo lupos occidit? (h).

DELPHINIUM (i) TOURNEFORT. t. 241.

LINN. n. 681. MALPIGH. *ic.* 143.

Flores nudi, difformes, hexapetali. Petala quatuor inferiora (k) duorum parium; quorum superius majus est, simplicia omnia, ovato lanceolata; supremum subrectum, cætera simile, in calcar rectum (l) & acutum deorsum continuatur. Petalum sextum (m), sive nectarium malueris vocare, intra summum florem continuatur in bracteam plantæ pedis humani similem, bifidam (n), cujus loco in aliis speciebus quatuor sunt similes particulæ, ciliatæ. Id nectarium in minoribus Delphiniis hinc calcar (o) educit, in quinti petali calcar receptum, tanquam in vaginam ensis: inde duas (p) latas appendices erigit, quæ stamina sustinent. Calcaris ostium squamula peculiari clauditur, quæ ad idem sextum petalum pertinet. Filamenta lata, ad fedecim. Siliqua una, vel tres (q), cylindrica, bivalvis (r), polysperma, tuba simplici.

1201. DELPHINIUM trifiliquum, foliis semiquinquelobis, acute ferratis, petalis interioribus quaternis, barbatis.

α Latifolium.

Aconitum Lycoctonum I. CLUS. *Pannon.* p. 403. 404. hirsutum.

Aconitum I. CAMERAR. *Epit.* p. 829.

Aconitum Lycoctonum, flore Delphini Hort. Aichstett. æst. ord. I. t. II. f. I.

Delphinium perenne, montanum, villosum, Aconiti folio J. R. H. SCHREUCHZER. *It. I.* p. 35.

Delphinium Aconiti folio ampliori AMMAN. p. 174.

Siberian Larkspur Garden of EDEN. t. 47.

β An.

(a) *Medicin. inficur. & infid.*

(b) III. p. 11.

(c) p. 68.

(d) *Plant. Boruss.* p. 66. l.

(e) t. 123.

(f) MANETTI ad SAUVAOES *de modo, quo medic.*

(g) *Obs.* 51.

(h) LINN. *Fazm. Suec.*

(i) Surculi a radice sesquipedales, majores; folia parva, tenuia, divisa, prælonga, quæ Delphinorum effigiem representant. Flos Violæ albæ non dissimilis,

purpureus. Semen in siliquis, Millo proximum DIOSCORID. L. III. c. 70. Vix videtur posse ad nostrum reduci.

(k) TOURNEFORT. t. 3. 4. 5.

(l) H. E.

(m) B.

(n) Ad B. E.

(o) C. C. D.

(p) E.

(q) F. G.

(r) G.

β Angustifolium.

Lycostonum flore Delphini DODON. *purg.* p. 315. *hist.* p. 441.

Separat quidem CLUSIUS. Conjunxit recte, ut puto, LINNÆUS, cui est *Delphinium nectaris diphylis, labellis bifidis, apice barbatis, foliis incis, caule erecto.* p. 749.

Olim in *Nesso* monte ARETIUS; in monte *Surenense* SCHEUCHZERUS. Maxima copia legi in adscensu petroso *la Boulaire*, inter *M. la Varaz & Enzeinda*. Sic etiam in montibus *Liofon, Taveyannaz, Prapioz, Audon* & alibi in *Aquilejensibus* provenit.

Speciosa planta ad humanam altitudinem adscendit. Radix perennis, lignosa, multiceps, fetis coronata, aspera, inæqualis, scrobibus effossa, tuberosa, semipedalis, ramosa, ramis similibus, teretibus. Folia quidem nostris leniter villosa, adulta glabra, semiquinqueloba, petiolata. Lobi acuti, sæpe semitribolobati, acute circumferrati. Caulis cavus, erectus, ramosus. Spica longissima & pulcherrima. Petioli uniflori, lanuginosi. Flores (s) saturate cærulei, calcar rugoso. Petali sexti loco quatuor petala; duo superiora, antè complicata, quæ fiunt lamina fuliginosa, fusca, nigra, tamen alias alba & pallide virente, oblonge quadrato, posterius in semicanalem abeunte, qui cum focii petali simili semicanali calcar tubulosum perficit, in quo mellugo. Alia duo interiora petala petiolum latum habent, sursum cavum, & ovatam bracteam, emarginatam, cavam, fuliginosam, nigram, etiam albam, aut pallide virentem, ornatam penicillo viridium pilorum. Siliquæ tres. Stamina triginta & quadraginta, albis antheris. Tubæ loco, corniculum tubæ perforatum.

1202. DELPHINIUM unifilium, caule recto, spicato.

Delphinium sativum RIVIN. t. 123.

Flos regius DODON. *coron.* p. 55. 56.

Consolida regalis BLAKWELL. t. 26.

Delphinium nectaris monophyllis, caule simplici LINN. p. 748.

β *Flore pleno* RIVIN. t. 123.

γ *Flore semipieno* RIVIN. t. 122.

Exotica planta passim nunc in ruderosis provenit.

Caulis erectus, etiam ramosus, foliosus, cubitalis & ultra. Folia petiolata, ad angulum de caule acutum nata, tenuissime divisa, repetito fere trifida. Spica certior & densior, quam sequenti, calcar leve. Petalum sextum unicum; ejus superior lamina venosa, bifida: inferiores ovatae stamina tegunt. Calcar obtusum, crassiori sine solo melluginem continet, reliquus fundus calcaris adnatam habet sibi peculiarem squamam, ovali principio, ad partem staminum supernam ortam, unde naviculæ species. Siliqua sæpe unica. Tuba lata, obtusa, papillaris.

1203. DELPHINIUM unifilium, caule brachiato, diffuso, floribus sparsis.

Consolida regalis CAMERAR. *Epit.* p. 521. *arvensis* TABERNÆMONT. p. 62.

Delphinium RIVIN.

Delphinium nectaris monophyllis, caule subdiviso. LINN. p. 748.

β *Flore pleno*, mihi in horto nata.

Passim in agris circa *Ebrodunum, Neocomura, Bellelai, Basileam, Roche*, in *Valesia inferiori*.

Folia potius latiora, laxius divisa, magis vaga, prima rotunde lobata. Caulis magis brachiatus, quam priori, minus erectus. Spicæ vix ullæ, floresque sparsi; character, qualem dixi. Flos cæruleus. Stamina undecim, ad sedecim. Siliqua etiam unica.

In medicina aliquis ejus usus est. Florum extractum aquosum suavi est odore, mucilagineo, sapore amaro; spirituosum fere simile, sed duplo parcius (t). Aqua eorum florum passim ad oculorum inflammationem dicitur valere, forte ob cæruleum floris colorem. Sed ad movendas etiam urinas, & ad calculum commendatur. Serio tamen vix unquam præscribitur. GARIDELLO nihil in oculorum malis profecisse visa est, BOERHAAVIO in tanta Aconiti vicinia etiam suspecta. Delphinio masculo pisces provocari, ut manu capi possint, CONSTANTINUS (u); sed id Delphinium aliud a nostro fuerit.

P L A N-

(t) *Enum. hort. Gotting.* p. 93.

(p) *CARTHUSELL. mater. med. II.* p. 443.

(u) *L. XX. c. 2.*